

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកស្ថាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សេចក្តីរំលឹកគម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ិចទ័ណ ។

គ្រប់គ្រងឯកសារ (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

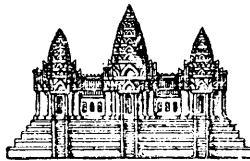
ថតស្តានដោយ
ប៊ុនប្រុស ម៉ាន់ សាន់រ៉ត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនលើសលែងពី៖

- ឧបាសិកា កាំង ហ្គីច ទ័ណ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ិច សារ៉េង ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវ៉ានា និងឧបាសិកា យុន សូនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជីម-ជា និងលោកស្រី រតនី ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យឿន (កូឡែ)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេនី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា វ៉ានី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៉ាន សុគន្ធានីន និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីនាដ, ចាន់ណា សុធានីនាធា (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូចេង (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូឡែ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និងលោក ទួត សេនីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា ទែស សុផានី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យឿម សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និងលោកស្រី ធឿង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះតេជព្រះគុណ ជុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា វ៉ាន់ លុយ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុវណ្ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.វ.អ)

ព្រះ
ក្រឹត្យប្រកាស
និង
សេចក្តីប្រកាសខ្មែរ
អំពីការប្រកាស
យោង ទុតិយភាគ

៨៨

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៥០៧

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្តល់ស្មារតីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា
ជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete TRIPITAKA to Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

អារម្ភកថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាមីរាបអាន !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាមីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ បកប្រែពីភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយ ពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិក ជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃីមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រៅដួងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំង មនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឃានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តី ទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ បញ្ចប់គំនុំគុន ដើរតាមពុទ្ធដីកាព្រះបរមត្រូ មិតមំព្យាយាមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការចេញជាចិត្ត របស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាព ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាកត្តាតាននៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និង ប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តបុក្យ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ The Rev. Seikyo Muchaku

ប្រធានការិយាល័យ The Rev. Eiitsu Shinohara

អ្នកចាត់ការ

- The Rev. Zendo Matsunaga
- The Rev. Jitsujo Arima
- The Rev. Yoshimichi Ito
- The Rev. Keiichi Watai
- The Rev. Gijun Sugitani
- The Rev. Shincho Shigeta
- The Rev. Risho Maeda
- The Rev. Kyoshi Nakajima
- Mr. Rokusuke Ei

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！
敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曾有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、瞋りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共々に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大藏経）復刻救援委員会

世話人代表 無着 成恭
事務局長 篠原 鋭一

世話人 松永 然道 有馬 実成
伊藤 佳通 渡井 奎一
杉谷 義純 茂田 真澄
前田 利勝 中島 教之
永 六輔

Acknowledgment

Dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community,

It is a matter of great joy that the translation into Cambodian of the Pali Tripitaka has been completed and published. The Tripitaka Commission of the Buddhist Institute, Phnom Penh, launched the translation project in 1930 and completed the translation, after 39 years of effort, in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but will also be an important milestone in the history of publication in Cambodia.

The revival and prosperity of Buddhism in Cambodia are the ardent wish of the Japanese Buddhist community, it is in this spirit that we have completed this important project and now present the entire work to the Cambodian Buddhist community, it is a gift not only to the Buddhist community in Cambodia but also to all Cambodian people and all peace-loving people in the world.

Cambodia experienced great tragedies in modern times, and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount grief and anger, to forgive, and to start working again for world peace.

This great work is a symbol of the Japanese Buddhist community's resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and is a testimony to the friendship between our people.

With hands joined in reverence.
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager : The Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General : The Rev. Eiitsu Shinohara

Management Team :

The Rev. Zendo Matsunaga   The Rev. Jitsujo Arima   The Rev. Yoshimichi Ito

The Rev. Keiichi Watai   The Rev. Gijun Sugitani   The Rev. Shincho Shigeta

The Rev. Risho Maeda   The Rev. Kyoshi Nakajima   Mr. Rokusuke Ei

អភិវឌ្ឍន៍ជន

យមក ធុតិយភាគ

៨៨

ព. ស. ២៥០៧

អភិធម្មបិដកេ

យមកស្ស ទុតិយោ ភាគោ

ជាតយមកំ

បណ្ឌិតិវិវោ

[១] អដ្ឋាស ធាតុយោ ចក្កធាតុ សោតធាតុ
យានធាតុ ដីវាធាតុ កាយធាតុ រូបធាតុ សទ្ធិធាតុ
កន្ធិធាតុ រាសធាតុ ដេវដ្ឋង្គធាតុ ចក្កវិញ្ញាណធាតុ
សោតវិញ្ញាណធាតុ យានវិញ្ញាណធាតុ ដីវាវិញ្ញាណ-
ធាតុ កាយវិញ្ញាណធាតុ មនោធាតុ មនោវិញ្ញាណ-
ធាតុ ធម្មធាតុ ។

ឱទ្ធសវិវោ

[២] ចក្ក ចក្កធាតុ ចក្កធាតុ ចក្ក ។ សោតំ
សោតធាតុ សោតធាតុ សោតំ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណ-
ណំ ចក្កវិញ្ញាណធាតុ ចក្កវិញ្ញាណធាតុ ចក្កវិញ្ញាណ-
ណំ ។ បេ ។ មនោ មនោធាតុ មនោធាតុ មនោ ។
មនោវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ
មនោវិញ្ញាណំ ។ ធម្មា ធម្មធាតុ ធម្មធាតុ ធម្មា ។

អភិធម្មបិដក

យមក ទុតិយភាគ

ជាតិយមកៈ

បណ្ឌិតិវិវៈ
ណា

(១) ធាតុ ១៨ គឺ ចក្ខុធាតុ ១ សោតធាតុ ១ យានធាតុ ១ ជីវ្ហ-
ធាតុ ១ កាយធាតុ ១ រូបធាតុ ១ សទ្ធិធាតុ ១ គន្ធុធាតុ ១ វេសធាតុ ១
ដៅដ្ឋធាតុ ១ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ១ សោតវិញ្ញាណធាតុ ១ យានវិញ្ញា-
ណធាតុ ១ ជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុ ១ កាយវិញ្ញាណធាតុ ១ មនោធាតុ ១
មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មធាតុ ១ ។

ឧទ្ទេសវិវៈ

(២) ចក្ខុ ហៅថាចក្ខុធាតុ ចក្ខុធាតុ ហៅថាចក្ខុ ។ សោតៈ
ហៅថាសោតធាតុ សោតធាតុ ហៅថាសោតៈ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។
មនៈ ហៅថាមនោធាតុ មនោធាតុ ហៅថាមនៈ ។ មនោវិញ្ញាណ
ហៅថាមនោវិញ្ញាណធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។
ធម៌ ហៅថាធម្មធាតុ ធម្មធាតុ ហៅថាធម៌ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣) ន ចក្កំ ន ចក្កុជាតុ ន ចក្កុជាតុ ន
 ចក្កុ ។ ន សោតំ ន សោតុជាតុ ន សោតុជាតុ
 ន សោតំ ។ បេ ។ ន ចក្កវិញ្ញាណំ ន ចក្កវិញ្ញាណ-
 ជាតុ ន ចក្កវិញ្ញាណុជាតុ ន ចក្កវិញ្ញាណំ ។ បេ ។
 ន មនោ ន មនោជាតុ ន មនោជាតុ ន មនោ ។ ន
 មនោវិញ្ញាណំ ន មនោវិញ្ញាណុជាតុ ន មនោវិញ្ញា-
 ណុជាតុ ន មនោវិញ្ញាណំ ។ ន ធម្មោ ន ធម្មុជាតុ
 ន ធម្មុជាតុ ន ធម្មោ ។

(៤) ចក្កំ ចក្កុជាតុ ជាតុ^(១) សោតុជាតុ ។ បេ ។
 ចក្កុ ចក្កុជាតុ ជាតុ ធម្មុជាតុ ។ យថា អាយុនន-
 យមកេ ចក្កំ ពន្លឹកំ^(២) ឃុំមិធ^(៣) ចក្កំ ពន្លឹកតំ ។

(៥) ន ចក្កំ ន ចក្កុជាតុ ន ជាតុ ន សោ-
 តុជាតុ ។ ន ចក្កុ ន ចក្កុជាតុ ន ជាតុ ន
 ឃានុជាតុ ។ បេ ។ ន ចក្កុ ន ចក្កុជាតុ ន ជាតុ
 ន ធម្មុជាតុ ។ បេ ។ ន ធម្មោ ន ធម្មុជាតុ ន
 ជាតុ ន ចក្កុជាតុ ។ បេ ។ ន ធម្មោ ន ធម្មុជាតុ
 ន ជាតុ ន មនោវិញ្ញាណុជាតុ ។ ចក្កំ ពន្លឹកតំ ។

---

១ ម. ជាតុ ។ ២ ម. ពន្លឹក ។ ៣ ម. វិជយទ្រោ ឥត្តិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣) មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុ មិនមែនចក្ខុធាតុ មិនហៅ
 ថាចក្ខុ ។ មិនមែនសោតៈ មិនហៅថាសោតធាតុ មិនមែនសោតធាតុ
 មិនហៅថាសោតៈ ។ បេ ។ មិនមែនចក្ខុវិញ្ញាណ មិនហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណ-
 ធាតុ មិនមែនចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ មិនហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មិន
 មែនមនៈ មិនហៅថាមនោធាតុ មិនមែនមនោធាតុ មិនហៅថាមនៈ ។
 មិនមែនមនោវិញ្ញាណ មិនហៅថាមនោវិញ្ញាណធាតុ មិនមែនមនោ-
 វិញ្ញាណធាតុ មិនហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថា
 ធម្មធាតុ មិនមែនធម្មធាតុ មិនហៅថាធម៌ ។

(៤) ចក្ខុ ហៅថាចក្ខុធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាសោតធាតុ
 ។ បេ ។ ចក្ខុ ហៅថាចក្ខុធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាធម្មធាតុ ។
 ចក្រ ដែលលោកចង ក្នុងអាយតនយមកៈ យ៉ាងណា ចក្រ ដែល
 លោកចង ក្នុងធាតុយមកៈនេះ យ៉ាងនោះដែរ ។

(៥) មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ
 មិនហៅថាសោតធាតុ ។ មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុ មិនមែនធាតុ
 ទាំងឡាយ មិនហៅថាយានធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថា
 ចក្ខុធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាធម្មធាតុ ។ បេ ។ មិន
 មែនធម៌ មិនហៅថាធម្មធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាចក្ខុ-
 ធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថាធម្មធាតុ មិនមែនធាតុទាំង-
 ឡាយ មិនហៅថាមនោវិញ្ញាណធាតុ ។ ចក្រ បណ្ឌិតឧប្ប័ចង ។

ធាតុយមកេ បណ្តុំវិវត្ត ឧទ្ទេសោ

(៦) ចក្ខុ ធាតុ ធាតុ ចក្ខុ ។ សោតំ ធាតុ
 ធាតុ សោតំ ។ យានំ ជីវ្ហំ កាយោ រូបំ សន្តោ
 កន្តោ រសោ ដោដ្ឋព្វោ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ធាតុ ធាតុ
 ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ សោតវិញ្ញាណំ ធាតុ ធាតុ សោតវិញ្ញា-
 ណំ ។ យានវិញ្ញាណំ ជីវ្ហវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ ។
 មនោ ធាតុ ធាតុ មនោ ។ មនោវិញ្ញាណំ ធាតុ
 ធាតុ មនោវិញ្ញាណំ ។ ធម្មោ ធាតុ ធាតុ ធម្មោ ។

(៧) ន ចក្ខុ ន ធាតុ ន ធាតុ ន ចក្ខុ ។
 ន សោតំ ន ធាតុ ន ធាតុ ន សោតំ ។ ន
 យានំ ន ជីវ្ហំ ន កាយោ ន រូបំ ន សន្តោ ន កន្តោ
 ន រសោ ន ដោដ្ឋព្វោ ។ ន ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន ធាតុ
 ន ធាតុ ន ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ ន សោតវិញ្ញាណំ
 ន យានវិញ្ញាណំ ន ជីវ្ហវិញ្ញាណំ ។ ន កាយ-
 វិញ្ញាណំ ន ធាតុ ន ធាតុ ន កាយវិញ្ញាណំ ។
 ន មនោ ន ធាតុ ន ធាតុ ន មនោ ។

ធាតុយមកៈ បណ្ណតិវារៈ ខុទ្ទេស

(៦) ចក្ខុ ហៅថាធាតុ ធាតុ ហៅថាចក្ខុ ។ សោតៈ ហៅ
 ថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាសោតៈ ។ ប្រមុះ អណ្ណាត កាយ
 រូប សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ហៅថាធាតុ
 ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណ ។ សោតវិញ្ញាណ ហៅថាធាតុ
 ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាសោតវិញ្ញាណ ។ យានវិញ្ញាណ ជីវវិញ្ញាណ
 កាយវិញ្ញាណ ។ មនៈ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាមនៈ ។
 មនោវិញ្ញាណ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។
 ធម៌ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាធម៌ ។

(៧) មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិន
 ហៅថាចក្ខុ ។ មិនមែនសោតៈ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំង-
 ឡាយ មិនហៅថាសោតៈ ។ មិនមែនប្រមុះ មិនមែនអណ្ណាត មិនមែន
 កាយ មិនមែនរូប មិនមែនសំឡេង មិនមែនក្លិន មិនមែនរស មិន
 មែនផោដ្ឋព្វៈ ។ មិនមែនចក្ខុវិញ្ញាណ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុ
 ទាំងឡាយ មិនហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណ ។ មិនមែនសោតវិញ្ញាណ មិន
 មែនយានវិញ្ញាណ មិនមែនជីវវិញ្ញាណ ។ មិនមែនកាយវិញ្ញាណ មិន
 ហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាកាយវិញ្ញាណ ។ មិន
 មែនមនៈ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាមនៈ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ន មនោវិញ្ញាណំ ន ឆានុ ន ឆានុ ន មនោវិញ្ញា-
ណំ ។ ន ធម្មោ ន ឆានុ ន ឆានុ ន ធម្មោ ។

(៨) ចក្កំ ឆានុ ឆានុ សោតំ ។ បេ ។ ចក្កំ-
ឆានុ ឆានុ ធម្មោ ។ បេ ។ ធម្មោ ឆានុ ឆានុ
ចក្កំ ។ បេ ។ ធម្មោ ឆានុ ឆានុ មនោវិញ្ញាណំ ។
ចក្កំ ពន្លឹតត្បំ ។

(៩) ន ចក្កំ ន ឆានុ ន ឆានុ ន សោតំ ។
ន ចក្កំ ន ឆានុ ន ឆានុ ន យានំ^(១) ។ បេ ។
ន ចក្កំ ន ឆានុ ន ឆានុ ន ធម្មោ ។ បេ ។ ន ធម្មោ
ន ឆានុ ន ឆានុ ន ចក្កំ ។ បេ ។ ន ធម្មោ ន
ឆានុ ន ឆានុ ន មនោវិញ្ញាណំ ។ ចក្កំ ពន្លឹតត្បំ ។

ឧទ្ទេសវារោ^(២) ។

និទ្ទេសវារោ^(៣)

[១០] ចក្កំ ចក្កឆានុតិ ។ ទិព្វចក្កំ បញ្ញាចក្កំ

---

១ ឧ. ន ឆានុ ន ធម្មោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ឧទ្ទេសវារំ និដ្ឋិតត្តំ ទិស្សតិ ។ ឃ.
ឧទ្ទេសវារោ នត្ថិ ។ ៣ ឧ. បណ្ណត្តិវារោតិ ទិស្សតិ ។ ឃ. និទ្ទេសវារោ នត្ថិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌក យមកៈ

មិនមែនមនោវិញ្ញាណ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិន
ហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុ
ទាំងឡាយ មិនហៅថាធម៌ ។

(៨) ចក្ខុ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាសោតៈ ។ បេ ។
ចក្ខុ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាធម៌ ។ បេ ។ ធម៌ ហៅថា
ធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាចក្ខុ ។ បេ ។ ធម៌ ហៅថាធាតុ ធាតុ
ទាំងឡាយ ហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។ ចក្រ បណ្ឌិតគប្បីចង ។

(៩) មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិន
ហៅថាសោតៈ ។ មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំង-
ឡាយ មិនហៅថាយានៈ ។ បេ ។ មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុ មិន
មែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាធម៌ ។ បេ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅ
ថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាចក្ខុ ។ បេ ។ មិនមែន
ធម៌ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។
ចក្រ បណ្ឌិតគប្បីចង ។

ចប់ឧទ្ទេសវិវាទៈ ។

និទ្ទេសវិវាទៈ

(១០) សួរៈ ចក្ខុ ហៅថាធាតុឬ ។ ឆ្លើយៈ ទិព្វចក្ខុ បញ្ញាចក្ខុ

ធាតុយមកេ បណ្ណត្តិវាស្ស និទ្ទេសោ

ចក្ខុ ន ចក្ខុជាតុ ចក្ខុជាតុ ចក្ខុ ចេវ ចក្ខុជាតុ
 ច ។ ចក្ខុជាតុ ចក្ខុតិ ។ អាមន្តា ។ សោតំ
 សោតជាត្វតិ ។ ទិព្វសោតំ តណ្ហាសោតំ សោតំ ន
 សោតជាតុ សោតជាតុ សោតញ្ជៅ សោតជាតុ
 ច ។ សោតជាតុ សោតន្តិ ។ អាមន្តា ។ យានំ
 យានជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ យានជាតុ យានន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ជីវ្ហិយំ យានជាតុសទិសា ។ កាយោ
 កាយជាត្វតិ ។ កាយជាតុ វេយ្យា អវសេសោ
 កាយោ កាយោ ន កាយជាតុ កាយជាតុ កា-
 យោ ចេវ កាយជាតុ ច ។ កាយជាតុ កាយោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ រូបជាត្វតិ ។ រូបជាតុ វេយ្យា
 អវសេសំ រូបំ រូបំ ន រូបជាតុ រូបជាតុ រូបញ្ជៅ
 រូបជាតុ ច ។ រូបជាតុ រូបន្តិ ។ អាមន្តា ។ សន្តោ
 យានសទិសោ ។ កន្តោ កន្តុជាត្វតិ ។ សីល-
 កន្តោ សមាធិកន្តោ បញ្ញាកន្តោ កន្តោ ន កន្តុជាតុ
 កន្តុជាតុ កន្តោ ចេវ កន្តុជាតុ ច ។ កន្តុជាតុ កន្តោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ រសោ រសជាត្វតិ ។ អន្តរសោ

ធាតុយមកៈ បណ្តតិវារៈ និទ្ទេស

ហៅថាចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុទេ ឯចក្ខុធាតុ ហៅថាចក្ខុផង ហៅថា
 ចក្ខុធាតុផង ។ ចក្ខុធាតុ ហៅថាចក្ខុប្ប ។ អើ ។ សោតៈ ហៅថាសោ-
 តធាតុប្ប ។ ទិព្វសោតៈ តណ្ហាសោតៈ ហៅថាសោតៈ មិនហៅថា
 សោតធាតុទេ ឯសោតធាតុ ហៅថាសោតៈផង ហៅថាសោតធាតុផង ។
 សោតធាតុ ហៅថាសោតៈប្ប ។ អើ ។ យានៈ ហៅថាយានធាតុប្ប ។
 អើ ។ យានធាតុ ហៅថាយានៈប្ប ។ អើ ។ ដំរី ដូចគ្នានឹងយានធាតុ ។
 កាយ ហៅថាកាយធាតុប្ប ។ កាយដ៏សេស វៀរលែងកាយធាតុចេញ
 ហៅថាកាយ មិនហៅថាកាយធាតុទេ ឯកាយធាតុ ហៅថាកាយផង
 ហៅថាកាយធាតុផង ។ កាយធាតុ ហៅថាកាយប្ប ។ អើ ។ រូប
 ហៅថារូបធាតុប្ប ។ រូបដ៏សេស វៀរលែងរូបធាតុចេញ ហៅថារូប
 មិនហៅថារូបធាតុទេ ឯរូបធាតុ ហៅថារូបផង ហៅថារូបធាតុផង ។
 រូបធាតុ ហៅថារូបប្ប ។ អើ ។ សទ្ទៈ ដូចគ្នានឹងយានៈ ។ គន្ធៈ
 ហៅថាគន្ធាតុប្ប ។ សីលគន្ធៈ សមាធិគន្ធៈ បញ្ញាគន្ធៈ ហៅថា
 គន្ធៈ មិនហៅគន្ធាតុទេ ឯគន្ធាតុ ហៅថាគន្ធៈផង ហៅថាគន្ធាតុ
 ផង ។ គន្ធាតុ ហៅថាគន្ធៈ ប្ប ។ អើ ។ រស ហៅថារសធាតុប្ប ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ រសោ ន រសជាតុ រសជាតុ
 រសោ ចេវ រសជាតុ ច ។ រសជាតុ រសោតិ ។
 អាមន្តា ។ ដោជ្ជព្រោ យានសទិសោ ។ ចក្កវិញ្ញា-
 ណំ ចក្កវិញ្ញាណជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កវិញ្ញា-
 ណាជាតុ ចក្កវិញ្ញាណនិ ។ អាមន្តា ។ សោតវិញ្ញា-
 ណំ ។ បេ ។ យានវិញ្ញាណំ ជីវិតវិញ្ញាណំ កាយ-
 វិញ្ញាណំ ។ មនោ មនោជាត្វតិ ។ មនោជាតុ វេ-
 បេត្វា អវសេសោ មនោ មនោ ន មនោជាតុ ម-
 នោជាតុ មនោ ចេវ មនោជាតុ ច ។ មនោជាតុ
 មនោតិ ។ អាមន្តា ។ មនោវិញ្ញាណំ មនោ-
 វិញ្ញាណាជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ មនោវិញ្ញាណាជាតុ
 មនោវិញ្ញាណនិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មោ ធម្មជាត្វតិ ។
 ធម្មជាតុ វេបេត្វា អវសេសោ ធម្មោ ធម្មោ ន
 ធម្មជាតុ ធម្មជាតុ ធម្មោ ចេវ ធម្មជាតុ ច ។
 ធម្មជាតុ ធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។

[១០] ន ចក្ក ន ចក្កជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ ន

អភិធម្មបិដក យមកៈ

អត្ថរស ធម្មរស វិមត្តិរស ហៅថារស មិនហៅថារសធាតុទេ ឯរស-
 ធាតុ ហៅថារសផង ហៅថារសធាតុផង ។ រសធាតុ ហៅថារសប្ត ។
 អើ ។ ផ្កាដ្ឋព្វៈ ដូចគ្នានឹងយានៈ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណ-
 ធាតុ ប្ត ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណប្ត ។ អើ ។
 សោតវិញ្ញាណ ។ លេ ។ យានវិញ្ញាណ ជីវវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ ។
 មនៈ ហៅថាមនោធាតុប្ត ។ មនៈដ៏សេស វៀរលែងមនោធាតុចេញ
 ហៅថាមនៈ មិនហៅថាមនោធាតុទេ ឯមនោធាតុ ហៅថាមនៈផង ហៅ
 ថាមនោធាតុផង ។ មនោធាតុ ហៅថាមនៈប្ត ។ អើ ។ មនោវិញ្ញាណ
 ហៅថាមនោវិញ្ញាណធាតុប្ត ។ អើ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាមនោ-
 វិញ្ញាណប្ត ។ អើ ។ ធម៌ ហៅថាធម្មធាតុប្ត ។ ធម៌ដ៏សេស វៀរ
 លែងធម្មធាតុចេញ ហៅថាធម៌ មិនហៅថាធម្មធាតុទេ ឯធម្មធាតុ ហៅ
 ថាធម៌ផង ហៅថាធម្មធាតុផង ។ ធម្មធាតុ ហៅថាធម៌ប្ត ។ អើ ។

(១១) មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុ ប្ត ។ អើ ។ មិនមែន

ធាតុយមកេ បណ្ណតិវាស្ស និទ្ទេសោ

ចក្ខុជានុ ន ចក្ខុតិ ។ ទិព្វចក្ខុ បញ្ញាចក្ខុ ន ចក្ខុ-
 ជានុ ចក្ខុ ចក្ខុញ ចក្ខុជានុញ វេបេត្វា អវសេសំ ន
 ចេវ ចក្ខុ ន ច ចក្ខុជានុ ។ ន សោតំ ន សោតជានុ
 ត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។ ន សោតជានុ ន សោតន្តិ ។
 ទិព្វសោតំ តណ្ហាសោតំ ន សោតជានុ សោតំ
 សោតញ សោតជានុញ វេបេត្វា អវសេសំ ន ចេវ
 សោតំ ន ច សោតជានុ ។ ន យានំ ន យានជានុ
 ត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។ ន យានជានុ ន យានន្តិ ។ អា-
 មត្តា ។ យំ សន្តិភំ ឧកតោ អាមត្តា ។ ន ជីវ្ហា
 ។ បេ ។ ន កាយោ ន កាយជានុតិ ។ អាមត្តា ។
 ន កាយជានុ ន កាយោតិ ។ កាយជានុំ
 វេបេត្វា អវសេសោ កាយោ ន កាយជានុ
 កាយោ កាយញ កាយជានុញ វេបេត្វា អវសេ-
 សោ ន ចេវ កាយោ ន ច កាយជានុ ។ ន
 រូបំ ន រូបជានុតិ ។ អាមត្តា ។ ន រូបជានុ ន
 រូបន្តិ ។ រូបជានុំ វេបេត្វា អវសេសំ រូបំ ន រូបជានុ

ធាតុយមកៈ បណ្តតិវារៈ និទ្ទេស

ចក្ខុធាតុ មិនហៅថាចក្ខុប្ប ។ ទិព្វចក្ខុ បញ្ញាចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុទេ
ហៅថាចក្ខុ ធម្មជាតិដ៏សេស វៀរលែងចក្ខុនិងចក្ខុធាតុចេញ មិនហៅថា
ចក្ខុផង មិនហៅថាចក្ខុធាតុផង ។ មិនមែនសោតៈ មិនហៅថាសោតធាតុ
ប្ប ។ អើ ។ មិនមែនសោតធាតុ មិនហៅថាសោតៈប្ប ។ ទិព្វសោតៈ
តណ្ហសោតៈ មិនហៅថាសោតធាតុទេ ហៅថាសោតៈ ធម្មជាតិ ដ៏
សេស វៀរលែងសោតៈ និងសោតធាតុចេញ មិនហៅថាសោតៈផង
មិនហៅថាសោតធាតុផង ។ មិនមែនយានៈ មិនហៅថាយានធាតុប្ប ។
អើ ។ មិនមែនយានធាតុ មិនហៅថាយានៈប្ប ។ អើ ។ ពាក្យណា
ដែលលោកបំប្រញូហើយ (ពាក្យនោះ) មានអាមត្តា ពីលើក ។ មិនមែន
ជីវ្ហ ។ បេ ។ មិនមែនកាយ មិនហៅថាកាយធាតុប្ប ។ អើ ។ មិនមែន
កាយធាតុ មិនហៅថាកាយប្ប ។ កាយដ៏សេស វៀរលែងកាយធាតុ
ចេញ មិនហៅថាកាយធាតុទេ ហៅថាកាយ ឯសភាវៈដ៏សេស វៀរ
លែងកាយនិងកាយធាតុចេញ មិនហៅថាកាយផង មិនហៅថាកាយធាតុ
ផង ។ មិនមែនរូប មិនហៅថារូបធាតុប្ប ។ អើ ។ មិនមែនរូបធាតុ មិន
ហៅថារូបប្ប ។ រូបដ៏សេស វៀរលែងរូបធាតុចេញ មិនហៅថារូបធាតុទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

រូបំ រូបញ្ច រូបនាតុញ្ច វេយេត្វា អវសេសំ ន ចេវ រូបំ
 ន ច រូបនាតុ ។ ន សន្តោ ។ បេ ។ ន កន្តោ ន
 កន្ធាត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ន កន្ធាតុ ន កន្ធាតិ ។
 សីលកន្តោ សមាធិកន្តោ បញ្ញាកន្តោ ន កន្ធាតុ
 កន្តោ កន្ធិញ្ច កន្ធាតុញ្ច វេយេត្វា អវសេសោ ន
 ចេវ កន្តោ ន ច កន្ធាតុ ។ ន រសោ ន រសនា-
 ត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ន រសនាតុ ន រសោតិ ។
 អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ន រសនាតុ រសោ
 រសញ្ច រសនាតុញ្ច វេយេត្វា អវសេសោ ន ចេវ
 រសោ ន ច រសនាតុ ។ ន ដោដ្ឋញ្ចោ ។ បេ ។
 ន ចក្កវិញ្ញាណំ ន ចក្កវិញ្ញាណនាត្ថតិ ។ អាមន្តា ។
 ន ចក្កវិញ្ញាណនាតុ ន ចក្កវិញ្ញាណនិ ។ អាមន្តា ។
 ន សោតវិញ្ញាណំ ន យានវិញ្ញាណំ ន ដិព្វវិញ្ញាណំ
 ន កាយវិញ្ញាណំ ។ ន មនោ ន មនោនាត្ថតិ ។
 អាមន្តា ។ ន មនោនាតុ ន មនោតិ ។ មនោនា-
 តុ វេយេត្វា អវសេសោ មនោ ន មនោនាតុ មនោ
 មនញ្ច មនោនាតុញ្ច វេយេត្វា អវសេសោ ន ចេវ
 មនោ ន ច មនោនាតុ ។ ន មនោវិញ្ញាណំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ហៅថារូប ឯធម្មជាតិ ដ៏សេស វៀរលែងរូប និងរូបធាតុចេញ មិន
ហៅថារូបផង មិនហៅថារូបធាតុផង ។ មិនមែនសទ្ធាៈ ។ បេ ។ មិន
មែនគន្លះ មិនហៅថាគន្លះធាតុប្តូរ ។ អើ ។ មិនមែនគន្លះធាតុ មិនហៅថា
គន្លះប្តូរ ។ សីលគន្លះ សមាធិគន្លះ បញ្ញាគន្លះ មិនហៅថាគន្លះធាតុទេ
ហៅថាគន្លះ ឯសភាវៈដ៏សេស វៀរលែងគន្លះ និងគន្លះធាតុចេញ មិន
ហៅថាគន្លះផង មិនហៅថាគន្លះធាតុផង ។ មិនមែនរសៈ មិនហៅថារស-
ធាតុប្តូរ ។ អើ ។ មិនមែនរសធាតុ មិនហៅថារសៈប្តូរ ។ អត្តរស ធម្មរស
វិមុត្តិរស មិនហៅថារសធាតុទេ ហៅថារសៈ ឯសភាវៈដ៏សេស វៀរ
លែងរសៈ និងរសធាតុចេញ មិនហៅថារសៈផង មិនហៅថារសធាតុផង
មិនមែនដៅដួញៈ ។ បេ ។ មិនមែនចក្ខុវិញ្ញាណ មិនហៅថាចក្ខុវិញ្ញា-
ណធាតុ ប្តូរ ។ អើ ។ មិនមែនចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ មិនហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណ
ប្តូរ ។ អើ ។ មិនមែនសោតវិញ្ញាណ មិនមែនយានវិញ្ញាណ មិនមែន
ជីវិតវិញ្ញាណ មិនមែនកាយវិញ្ញាណ ។ មិនមែនមនៈ មិនហៅថាមនោ-
ធាតុប្តូរ ។ អើ ។ មិនមែនមនោធាតុ មិនហៅថាមនៈប្តូរ ។ មនៈ
ដ៏សេស វៀរលែងមនោធាតុចេញ មិនហៅថាមនោធាតុទេ ហៅថា
មនៈ ឯសភាវៈដ៏សេស វៀរលែងមនៈ និងមនោធាតុចេញ មិន
ហៅថាមនៈផង មិនហៅថាមនោធាតុផង ។ មិនមែនមនោវិញ្ញាណ

သန္တယမက ပဏ္ဍိတိကောရိယ နိဒ္ဒေသ

ဝ ဗသောဘိဇ္ဇာ ဝါသန္တိန္ဒြိယံ ၅ အာမိဒ္ဓါ ၅ ဝ ဗသော-
 ဘိဇ္ဇာ ဝါသန္တိန္ဒြိယံ ဝ ဗသောဘိဇ္ဇာ ဝါသန္တိန္ဒြိယံ ၅ အာမိဒ္ဓါ ၅ ဝ
 သဗ္ဗေ ဝ သဗ္ဗသန္တိန္ဒြိယံ ၅ အာမိဒ္ဓါ ၅ ဝ သဗ္ဗသန္တိ
 ဝ သဗ္ဗသန္တိ ၅ သဗ္ဗသန္တိ ဖုဗ္ဗန္တိ အာပေသော သဗ္ဗေ
 ဝ သဗ္ဗသန္တိ သဗ္ဗေ သဗ္ဗန္တိ သဗ္ဗသန္တိန္ဒြိယံ ဖုဗ္ဗန္တိ
 အာပေသော ဝ ဗော သဗ္ဗေ ဝ ဗ သဗ္ဗသန္တိ ၅

(၁၆) ဝဇ္ဇိ ဝဇ္ဇိသန္တိန္ဒြိယံ ၅ ဝိဇ္ဇိဝဇ္ဇိ ပဏ္ဍိ-
 ဝဇ္ဇိ ဝဇ္ဇိ ဝ ဝဇ္ဇိသန္တိ ဝဇ္ဇိသန္တိ ဝဇ္ဇိ ဗော
 ဝဇ္ဇိသန္တိ ဝ ၅ သန္တိ ဝေါဇ္ဇိသန္တိ ၅ ဝေါဇ္ဇိသန္တိ
 သန္တိ ဗော ဝေါဇ္ဇိသန္တိ ဝ အာပေသော သန္တိ သန္တိ
 ဝ ဝေါဇ္ဇိသန္တိ ၅ ဝဇ္ဇိ ဝဇ္ဇိသန္တိန္ဒြိယံ ၅ ဝိဇ္ဇိဝဇ္ဇိ
 ပဏ္ဍိဝဇ္ဇိ ဝဇ္ဇိ ဝ ဝဇ္ဇိသန္တိ ဝဇ္ဇိသန္တိ ဝဇ္ဇိ ဗော
 ဝဇ္ဇိသန္တိ ဝ ၅ သန္တိ ယာဝသန္တိ ၅ ပေ ၅ သန္တိ
 သဗ္ဗသန္တိန္ဒြိယံ ၅ သဗ္ဗသန္တိ သန္တိ ဗော သဗ္ဗသန္တိ ဝ
 အာပေသော သန္တိ သန္တိ ဝ သဗ္ဗသန္တိ ၅ ယဗာ အာယ-
 ဝသယမက ပဏ္ဍိန္ဒြိယံ ဝိ သန္တိယမကပိ ပဏ္ဍိန္ဒြိယံ ၅
 ဝဇ္ဇိ ဝဇ္ဇိန္ဒြိယံ ၅

ធាតុយមកៈ បណ្ណតិវិរៈ និទ្ទេស

មិនហៅថា មនោវិញ្ញាណធាតុប្ត ។ អើ ។ មិនមែនមនោវិញ្ញាណធាតុ
 មិនហៅថា មនោវិញ្ញាណ ប្ត ។ អើ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថា
 ធម្មធាតុប្ត ។ អើ ។ មិនមែនធម្មធាតុ មិនហៅថាធម៌ប្ត ។ ធម៌ដ៏សេស
 វៀវៃលងធម្មធាតុចេញ មិនហៅថាធម្មធាតុទេ ហៅថាធម៌ ឯសភាវៈ
 ដ៏សេស វៀវៃលងធម៌ និងធម្មធាតុចេញ មិនហៅថាធម៌ផង មិនហៅ
 ថាធម្មធាតុផង ។

(១២) ចក្ខុ ហៅថាចក្ខុធាតុប្ត ។ ទិព្វចក្ខុ បញ្ញាចក្ខុ ហៅថា
 ចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុទេ ឯចក្ខុធាតុ ហៅថាចក្ខុផង ហៅថាចក្ខុ-
 ធាតុផង ។ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាសោតធាតុប្ត ។ សោតធាតុ
 ហៅថាធាតុផង ហៅថាសោតធាតុផង ពួកធាតុដ៏សេស ហៅថាធាតុ
 មិនហៅថាសោតធាតុទេ ។ ចក្ខុ ហៅថាចក្ខុធាតុប្ត ។ ទិព្វចក្ខុ បញ្ញា-
 ចក្ខុ ហៅថាចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុទេ ឯចក្ខុធាតុ ហៅថាចក្ខុផង
 ហៅថាចក្ខុធាតុផង ។ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាយានធាតុ ។ បេ ។
 ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាធម្មធាតុប្ត ។ ធម្មធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅ
 ថាធម្មធាតុផង ពួកធាតុដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាធម្មធាតុទេ ។
 បណ្ណតិ ក្នុងពាយតនយមកៈ យ៉ាងណា បណ្ណតិ ក្នុងធាតុយមកៈ ក៏
 យ៉ាងនោះ ។ ចក្រ បណ្ឌិតគប្បីចង ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៣) ន ចក្កំ ន ចក្កុណាត្ថតិ ។ អាមន្តា ។
 ន ធាតុ ន សោតធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ន ចក្កំ ន
 ចក្កុណាត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ន ធាតុ ន ឃោនធាតុ
 ។ បេ ។ ន ធាតុ ន ធម្មធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កំ
 ពន្លឹតតំ ។ សព្វេ អាមន្តា ទុកតោបិ សេសេបិ ។

(១៤) ចក្កំ ធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ធាតុ ចក្កុធា-
 ត្ថតិ ។ ចក្កុធាតុ ធាតុ បេវ ចក្កុធាតុ ច អវសេសា
 ធាតុ ធាតុ ន ចក្កុធាតុ ។ សោតំ ធាតុតិ ។ អាមន្តា
 ។ បេ ។ ឃានំ ជីវិតំ កាយោ រូបំ សន្នោ កន្ធា រសោ
 ដោដ្ឋព្វោ ។ ចក្កុវិញ្ញាណំ ធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ធាតុ
 ចក្កុវិញ្ញាណធាតុតិ ។ ចក្កុវិញ្ញាណធាតុ ធាតុ បេវ
 ចក្កុវិញ្ញាណធាតុ ច អវសេសា ធាតុ ធាតុ ន ចក្កុ-
 វិញ្ញាណធាតុ ។ សោតុវិញ្ញាណំ ឃានុវិញ្ញាណំ
 ជីវិតុវិញ្ញាណំ កាយុវិញ្ញាណំ ។ មនោ ធាតុតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ធាតុ មនោធាតុតិ ។ មនោធាតុ ធាតុ បេវ
 មនោធាតុ ច អវសេសា ធាតុ ធាតុ ន មនោធាតុ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៣) មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុប្ត ។ អើ ។ មិនមែន
 ធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាសោតធាតុប្ត ។ អើ ។ មិនមែនចក្ខុ មិន
 ហៅថាចក្ខុធាតុប្ត ។ អើ ។ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាយាន-
 ធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាធម្មធាតុប្ត ។ អើ ។
 ចក្រ បណ្ឌិតគប្បីចង ។ អាមន្តា ទាំងអស់ មានពីរក៏មាន មានសេស
 ក៏មាន ។

(១៤) ចក្ខុ ហៅថាធាតុប្ត ។ អើ ។ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថា
 ចក្ខុធាតុប្ត ។ ចក្ខុធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថាចក្ខុធាតុផង ពួកធាតុ
 ដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុទេ ។ សោតៈ ហៅថា
 ធាតុប្ត ។ អើ ។ បេ ។ យានៈ ជីវ្ហ កាយ រូប សទ្ធុៈ គន្លុះ
 សេសៈ ផៅដ្ឋនៈ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ហៅថាធាតុប្ត ។ អើ ។ ធាតុទាំង-
 ឡាយ ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណធាតុប្ត ។ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាធាតុ
 ផង ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង ពួកធាតុដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិន
 ហៅថាចក្ខុវិញ្ញាណធាតុទេ ។ សោតវិញ្ញាណ យានវិញ្ញាណ ជីវ្ហ-
 វិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ ។ មនៈ ហៅថាធាតុប្ត ។ អើ ។ ធាតុទាំង-
 ឡាយ ហៅថាមនោធាតុប្ត ។ មនោធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថាម-
 នោធាតុផង ពួកធាតុដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាមនោធាតុទេ ។

ធាតុយមកេ បណ្ណតិវិរស្ស និទ្ទេសោ

មនោវិញ្ញាណំ ជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ ជាត្វ មនោ-
 វិញ្ញាណជាត្វតិ ។ មនោវិញ្ញាណជាត្វ ជាត្វ ចេវ
 មនោវិញ្ញាណជាត្វ ច អវសេសា ជាត្វ ជាត្វ ន
 មនោវិញ្ញាណជាត្វ ។ ធម្មោ ជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។
 ជាត្វ ធម្មជាត្វតិ ។ ធម្មជាត្វ ជាត្វ ចេវ ធម្មជាត្វ
 ច អវសេសា ជាត្វ ជាត្វ ន ធម្មជាត្វ ។

(១៥) ន ចក្កំ ន ជាត្វតិ ។ ចក្កំ វេបេត្តា
 អវសេសា ជាត្វ ន ចក្កជាត្វ ចក្កញ្ច ជាត្វញ្ច
 វេបេត្តា អវសេសា ន ចេវ ចក្កំ ន ច ជាត្វ ។ ន
 ជាត្វ ន ចក្កជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ ន សោតំ ន
 ជាត្វតិ ។ សោតំ វេបេត្តា ។ បេ ។ យានំ វេបេ-
 ត្តា ជីវំ វេបេត្តា ។ បេ ។ ន កាយោ ន ជាត្វតិ ។
 អាមន្តា ។ ន ជាត្វ ន កាយជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។
 ន រូបំ ន ជាត្វតិ ។ រូបំ វេបេត្តា ។ បេ ។ សន្តំ
 កន្តំ រសំ ជេដ្ឋតំ ចក្កវិញ្ញាណំ សោតវិញ្ញាណំ
 យានវិញ្ញាណំ ជីវវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនំ ម-
 នោវិញ្ញាណំ វេបេត្តា ។ បេ ។ ន ធម្មោ ន ជាត្វតិ ។
 អាមន្តា ។ ន ជាត្វ ន ធម្មជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។

ធាតុយមកៈ បណ្ណត្តិវារៈ និទ្ទេស

មនោវិញ្ញាណ ហៅថាធាតុប្ត ។ អើ ។ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថា
 មនោវិញ្ញាណធាតុប្ត ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថា
 មនោវិញ្ញាណធាតុផង ពួកធាតុ ដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថា
 មនោវិញ្ញាណធាតុទេ ។ ធម៌ ហៅធាតុប្ត ។ អើ ។ ធាតុទាំងឡាយ
 ហៅថាធម្មធាតុប្ត ។ ធម្មធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថាធម្មធាតុផង
 ពួកធាតុ ដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាធម្មធាតុទេ ។

(១៥) មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុប្ត ។ ពួកធាតុដ៏សេស វៀរ
 លែងចក្ខុចេញ មិនហៅថាចក្ខុធាតុ ឯធម្មវាតិដ៏សេស វៀរលែងចក្ខុ
 នឹងធាតុចេញ មិនហៅថាចក្ខុផង មិនហៅថាធាតុផង ។ មិនមែនធាតុ
 ទាំងឡាយ មិនហៅថាចក្ខុធាតុប្ត ។ អើ ។ មិនមែនសោតៈ មិនហៅថា
 ធាតុប្ត ។ (ពួកធាតុដ៏សេស) វៀរលែងសោតៈចេញ ។ លេ ។ វៀរ
 លែងយានៈ វៀរលែងជីវ្ហាចេញ ។ លេ ។ មិនមែនកាយ មិនហៅថា
 ធាតុប្ត ។ អើ ។ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាកាយធាតុប្ត ។
 អើ ។ មិនមែនរូប មិនហៅថាធាតុប្ត ។ (ពួកធាតុដ៏សេស) វៀរលែង
 រូបចេញ ។ លេ ។ វៀរលែង សទ្ទៈ គន្លៈ រសៈ ផោដ្ឋព្វៈ ចក្ខុ-
 វិញ្ញាណ សោតវិញ្ញាណ យានវិញ្ញាណ ជីវ្ហាវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ
 មនៈ មនោវិញ្ញាណចេញ ។ លេ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថាធាតុ
 ប្ត ។ អើ ។ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាធម្មធាតុប្ត ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

[១៦] ចក្កំ ធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ធាតុ
 សោតធាតុតិ ។ សោតធាតុ ធាតុ បេវ សោតធាតុ
 ច អវសេសា ធាតុ ធាតុ ន សោតធាតុ ។ ចក្កំ
 ធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ធាតុ យានធាតុ ។ បេ ។
 ធាតុ ធម្មធាតុតិ ។ ធម្មធាតុ ធាតុ បេវ ធម្មធាតុ
 ច អវសេសា ធាតុ ធាតុ ន ធម្មធាតុ ។ ចក្កំ
 ពន្លឹតតំ ។

[១៧] ន ចក្កំ ន ធាតុតិ ។ ចក្កំ វេយ្យា
 អវសេសា ធាតុ ន ចក្កធាតុ ចក្កញ្ច ធាតុញ្ច វេ-
 យ្យា អវសេសា ន បេវ ចក្កំ ន ច ធាតុ ។ ន
 ធាតុ ន សោតធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ន ចក្កំ ន
 ធាតុតិ ។ ចក្កំ វេយ្យា អវសេសា ន ចក្កំ ធាតុ
 ចក្កញ្ច ធាតុញ្ច វេយ្យា អវសេសា ន បេវ ចក្កំ ន ច
 ធាតុ ។ ន ធាតុ ន យានធាតុ ។ បេ ។ ន ធាតុ ន
 ធម្មធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ បេ ។ ន ធម្មា ន ធាតុតិ ។
 អាមន្តា ។ ន ធាតុ ន សោតធាតុ ។ បេ ។ ន ធាតុ
 ន មលោវិញ្ញាណធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កំ ពន្លឹតតំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

[១៦] ចក្ខុ ហៅថាធាតុប្ត ។ អើ ។ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថា
 សោតធាតុប្ត ។ សោតធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថាសោតធាតុផង
 ពួកធាតុដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាសោតធាតុទេ ។ ចក្ខុ ហៅ
 ថាធាតុប្ត ។ អើ ។ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាយានធាតុ ។ បេ ។ ធាតុ
 ទាំងឡាយ ហៅថាធម្មធាតុប្ត ។ ធម្មធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថា
 ធម្មធាតុផង ពួកធាតុដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាធាតុទេ ។ ចក្រ
 បណ្ឌិតគប្បីចង ។

[១៧] មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុប្ត ។ ពួកធាតុដ៏សេស វៀរ
 លែងចក្ខុចេញ មិនហៅថាចក្ខុធាតុ ឯធម្មជាតិដ៏សេស វៀរលែងចក្ខុ នឹង
 ធាតុចេញ មិនហៅថាចក្ខុផង មិនហៅថាធាតុផង ។ មិនមែនធាតុ មិន
 ហៅថាសោតធាតុប្ត ។ អើ ។ មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុប្ត ។ ពួកធាតុដ៏
 សេស វៀរលែងចក្ខុចេញ មិនហៅថាចក្ខុ ហៅថាធាតុ ឯធម្មជាតិដ៏សេស
 វៀរលែងចក្ខុ នឹងធាតុចេញ មិនហៅថាចក្ខុផង មិនហៅថាធាតុផង ។
 មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាយានធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនពួកធាតុ
 មិនហៅថាធម្មធាតុប្ត ។ អើ ។ បេ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថាធាតុប្ត ។ អើ ។
 មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាសោតធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនធាតុទាំង-
 ឡាយ មិនហៅថាមនោវិញ្ញាណធាតុប្ត ។ អើ ។ ចក្របណ្ឌិតគប្បីចង ។

ធាតុយមកេ បរិក្ខារិស្ស ឧប្បាទវិហារ

យថា អាយតនយមកស្ស បណ្ណាតិ ឃី ធាតុយម-
កស្ស បណ្ណាតិ វិគ្គារេតញា ។

បណ្ណក្ខវិហារ ។

[១៨] យស្ស ចក្កុធាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស សោ-
តធាតុ ឧប្បជ្ជតិ ។ សចក្កុកានំ អសោតកានំ
ឧបបជ្ជន្តំ តេសំ ចក្កុធាតុ ឧប្បជ្ជតិ លោ ច
តេសំ សោតធាតុ ឧប្បជ្ជតិ សចក្កុកានំ សសោត-
កានំ ឧបបជ្ជន្តំ តេសំ ចក្កុធាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ
សោតធាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស វា បន សោតធាតុ
ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចក្កុធាតុ ឧប្បជ្ជតិ ។ សសោ-
តកានំ អចក្កុកានំ ឧបបជ្ជន្តំ តេសំ សោតធាតុ
ឧប្បជ្ជតិ លោ ច តេសំ ចក្កុធាតុ ឧប្បជ្ជតិ សសោត-
កានំ សចក្កុកានំ ឧបបជ្ជន្តំ តេសំ សោតធាតុ
ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុធាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

[១៩] យស្ស ចក្កុធាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស យាន-
ធាតុ ឧប្បជ្ជតិ ។ សចក្កុកានំ អយានកានំ

ធាតុយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

បណ្ឌិត្តិ នៃអាយតនយមកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត្តិ នៃធាតុយមកៈ បណ្ឌិត្តិ
គប្បីឱ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់បណ្ឌិត្តិវារៈ ។

(១៨) ចក្ខុធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង សោតធាតុ
របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ ដែលមានចក្ខុ មិនមាន
សោតៈ កាលកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង
ឯសោតធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មាន
ចក្ខុ មានសោតៈ កាលកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែង
កើតឡើងផង សោតធាតុ រមែងកើតឡើងផង ។ មួយទៀត សោត-
ធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វនោះ រមែង
កើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ មានសោតៈ មិនមានចក្ខុ កាលកើតឡើង
សោតធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ឯចក្ខុធាតុ របស់
សត្វទាំងនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មានសោតៈ មានចក្ខុ
កាលកើតឡើង សោតធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង
ចក្ខុធាតុ រមែងកើតឡើងផង ។

(១៩) ចក្ខុធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង យានធាតុ
របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ មានចក្ខុ មិនមានយានៈ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតិ លោ ច
 តេសំ យាននាតុ ឧប្បជ្ជតិ សចក្កុកានំ សយាន-
 កានំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ ចក្កុនាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ
 យាននាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស វា បន យាន-
 នាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ស-
 យានកានំ អចក្កុកានំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ យាន-
 នាតុ ឧប្បជ្ជតិ លោ ច តេសំ ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតិ
 សយានកានំ សចក្កុកានំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ យា-
 ននាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុនាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(២០) យស្ស ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស រូប-
 នាតុ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន
 រូបនាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 សរូបកានំ អចក្កុកានំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ រូបនា-
 តុ ឧប្បជ្ជតិ លោ ច តេសំ ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតិ
 សរូបកានំ សចក្កុកានំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ រូបនា-
 តុ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុនាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

កាលកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ឯយាន-
 ធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មានចក្ខុ
 មានយានៈ កាលកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើត
 ឡើងផង យានធាតុ រមែងកើតឡើងផង ។ មួយទៀត យានធាតុ
 របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វនោះ រមែងកើត
 ឡើងឬ ។ ពួកសត្វ មានយានៈ មិនមានចក្ខុ កាលកើតឡើង យាន-
 ធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ឯចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំង
 នោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មានយានៈ មានចក្ខុ កាលកើត
 ឡើង យានធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង ចក្ខុធាតុ
 រមែងកើតឡើងផង ។

(២០) ចក្ខុធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង រូបធាតុ
 របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយទៀត រូបធាតុ
 របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វនោះ រមែងកើត
 ឡើងឬ ។ ពួកសត្វ មានរូប មិនមានចក្ខុ កាលកើតឡើង រូបធាតុ
 របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ឯចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ
 រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មានរូប មានចក្ខុ កាលកើតឡើង រូប-
 ធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង ចក្ខុធាតុ រមែងកើត
 ឡើងផង ។

នាគយមកេ បរិវាស្ស ឧប្បទវារោ

(២១) យស្ស ចក្កុជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ម-
 ណេវីណាណាជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន មណេវីណាណាជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ចក្កុជាតុ
 ឧប្បជ្ឈតិ ។ សច្ចិកាណំ អចក្កុកាណំ ឧបបជ្ឈន្តានំ
 តេសំ មណេវីណាណាជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ លោ ច តេសំ
 ចក្កុជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ សច្ចិកាណំ សចក្កុកាណំ ឧប-
 បជ្ឈន្តានំ តេសំ មណេវីណាណាជាតុ ច ឧប្បជ្ឈតិ
 ចក្កុជាតុ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២២) យស្ស ចក្កុជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ធម្ម-
 ជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន
 ធម្មជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ចក្កុជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ ។
 អចក្កុកាណំ ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ ធម្មជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ
 លោ ច តេសំ ចក្កុជាតុ ឧប្បជ្ឈតិ សចក្កុកាណំ
 ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ ធម្មជាតុ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចក្កុជាតុ
 ច ឧប្បជ្ឈតិ ។ យថា អាយតនយមកំ វិភត្តំ ឃុំ
 ជាតុយមកម្មំ វិភជិតត្វំ សទិសំ កាតត្វំ ។

ធាតុយមកៈ បរិត្តិវារៈ ឧប្បទវារៈ

(២១) ចក្ខុធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង មនោវិញ្ញាណធាតុ របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយទៀត មនោវិញ្ញាណធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ មានចិត្ត មិនមានចក្ខុ កាលកើតឡើង មនោវិញ្ញាណធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ឯចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មានចិត្ត មានចក្ខុ កាលកើតឡើង មនោវិញ្ញាណធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង ចក្ខុធាតុ រមែងកើតឡើងផង ។

(២២) ចក្ខុធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង ធម្មធាតុ របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយទៀត ធម្មធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង ចក្ខុធាតុ របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ មិនមានចក្ខុ កាលកើតឡើង ធម្មធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ឯចក្ខុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វមានចក្ខុ កាលកើតឡើង ធម្មធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង ចក្ខុធាតុ រមែងកើតឡើងផង ។ អោយតនយមកៈ លោក បែកហើយ យ៉ាងណា ឯធាតុយមកៈ បណ្ឌិតគប្បីបែកធ្វើឲ្យដូច ។ គ្នា យ៉ាងនោះដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៣) យោ ច ត្តុណាតុំ បរិជាណាតិ សោ សោ-
តណាតុំ បរិជាណាតីតិ ។ អាមន្តា ។ បេ ។

ធាតុយមកំ បរិបុណ្ណំ បេយ្យលេន ។

ធាតុយមកំ និដ្ឋិតំ(១) ។

សប្បយមកំ បណ្ឌិតិវារោ

ចត្តារិ សច្ចានិ ទុក្ខសច្ចំ សមុទយសច្ចំ និរោធស-
ច្ចំ មគ្គសច្ចំ ។

ឧទ្ទេសវារោ

(២៤) ទុក្ខំ ទុក្ខសច្ចំ ទុក្ខសច្ចំ ទុក្ខំ ។
សមុទយោ សមុទយសច្ចំ សមុទយសច្ចំ សមុទ-
យោ ។ និរោធា និរោធសច្ចំ និរោធសច្ចំ និរោ-
ធា ។ មគ្គោ មគ្គសច្ចំ មគ្គសច្ចំ មគ្គោ ។

(២៥) ន ទុក្ខំ ន ទុក្ខសច្ចំ ន ទុក្ខសច្ចំ ន
ទុក្ខំ ។ ន សមុទយោ ន សមុទយសច្ចំ ន សមុ-
ទយសច្ចំ ន សមុទយោ ។ ន និរោធា ន និរោ-
ធសច្ចំ ន និរោធសច្ចំ ន និរោធា ។ ន មគ្គោ
ន មគ្គសច្ចំ ន មគ្គសច្ចំ ន មគ្គោ ។

---

១ ឧ. ចក្កតំ យមការិ និដ្ឋិតត្ថំ ទិស្សត្ថំ ។ ម. ចក្កតោ យមការិ និដ្ឋិតោតិ ទិស្សត្ថំ ។

អភិធម្មបិដក យមក:

(២៣) បុគ្គលណា កំណត់ដឹងនូវចក្ខុធាតុ បុគ្គលនោះ កំណត់
ដឹងនូវសោតធាតុ ។ អើ ។ បេ ។

ចប់ ធាតុយមក: បរិច្ចេកដោយបេយ្យាល ។

ចប់ ធាតុយមក: ។

សប្បយមក: បណ្ណតិវារ:

សច្ចៈ ៤ គឺ ទុក្ខសច្ច ១ សមុទេយសច្ច ១ និរោធសច្ច ១
មគ្គសច្ច ១ ។

ឌុទ្ទេសវារ:

(២៤) ទុក្ខ: ហៅថាទុក្ខសច្ច ទុក្ខសច្ច ហៅថាទុក្ខ: ។ សមុ-
ទេយ: ហៅថាសមុទេយសច្ច សមុទេយសច្ច ហៅថាសមុទេយ: ។
និរោធនៈ ហៅថានិរោធសច្ច និរោធសច្ច ហៅថានិរោធនៈ ។ មគ្គ: ហៅ
ថាមគ្គសច្ច មគ្គសច្ច ហៅថាមគ្គ: ។

(២៥) មិនមែនទុក្ខ: មិនហៅថាទុក្ខសច្ច មិនមែនទុក្ខសច្ច មិន
ហៅថាទុក្ខ: ។ មិនមែនសមុទេយ: មិនហៅថាសមុទេយសច្ច មិនមែន
សមុទេយសច្ច មិនហៅថាសមុទេយ: ។ មិនមែននិរោធនៈ មិនហៅថា
និរោធសច្ច មិនមែននិរោធសច្ច មិនហៅថានិរោធនៈ ។ មិនមែនមគ្គ:
មិនហៅថា មគ្គសច្ច មិនមែនមគ្គសច្ច មិនហៅថាមគ្គ: ។

សព្វយមកៈ បណ្ណតិវាៈ ឧទ្ទេស

(២៦) ទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខសច្ច សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាសមុទេ-
 យសច្ច ។ ទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខសច្ច សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថានិរោធសច្ច ។
 ទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខសច្ច សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាមគ្គសច្ច ។ សមុទេយៈ
 ហៅថា សមុទេយសច្ច សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសច្ច ។ សមុទេយៈ
 ហៅថាសមុទេយសច្ច សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថានិរោធសច្ច ។ សមុទេយៈ
 ហៅថាសមុទេយសច្ច សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាមគ្គសច្ច ។ និរោធពៈ
 ហៅថានិរោធសច្ច សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសច្ច ។ និរោធពៈ ហៅថា
 និរោធសច្ច សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាសមុទេយសច្ច ។ មិរោធពៈ ហៅថា
 និរោធសច្ច សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាមគ្គសច្ច ។ មគ្គៈ ហៅថាមគ្គសច្ច
 សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសច្ច ។ មគ្គៈ ហៅថាមគ្គសច្ច សច្ចៈទាំង-
 ឡាយ ហៅថាសមុទេយសច្ច ។ មគ្គៈ ហៅថាមគ្គសច្ច សច្ចៈទាំងឡាយ
 ហៅថានិរោធសច្ច ។

(២៧) មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាទុក្ខសច្ច មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ
 មិនហៅថាសមុទេយសច្ច ។ មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាទុក្ខសច្ច មិនមែន
 សច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថានិរោធសច្ច ។ មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថា
 ទុក្ខសច្ច មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសច្ច ។ មិនមែន
 សមុទេយៈ មិនហៅថាសមុទេយសច្ច មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅ
 ថាទុក្ខសច្ច ។ មិនមែនសមុទេយៈ មិនហៅថាសមុទេយសច្ច មិនមែន

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សច្ចា ន និរោធសច្ចំ ។ ន សមុទយោ ន សមុ-
 ទយសច្ចំ ន សច្ចា ន មគ្គសច្ចំ ។ ន និរោធា
 ន និរោធសច្ចំ ន សច្ចា ន ទុក្ខសច្ចំ ។ ន និរោ-
 ធា ន និរោធសច្ចំ ន សច្ចា ន សមុទយសច្ចំ ។
 ន និរោធា ន និរោធសច្ចំ ន សច្ចា ន មគ្គសច្ចំ ។
 ន មត្តោ ន មគ្គសច្ចំ ន សច្ចា ន ទុក្ខសច្ចំ ។ ន
 មត្តោ ន មគ្គសច្ចំ ន សច្ចា ន សមុទយសច្ចំ ។
 ន មត្តោ ន មគ្គសច្ចំ ន សច្ចា ន និរោធសច្ចំ ។

(២៨) ទុក្ខំ សច្ចំ សច្ចា ទុក្ខំ ។ សមុទយោ
 សច្ចំ សច្ចា សមុទយោ ។ និរោធា សច្ចំ សច្ចា
 និរោធា ។ មត្តោ សច្ចំ សច្ចា មត្តោ ។

(២៩) ន ទុក្ខំ ន សច្ចំ ន សច្ចា ន ទុក្ខំ ។ ន
 សមុទយោ ន សច្ចំ ន សច្ចា ន សមុទយោ ។ ន
 និរោធា ន សច្ចំ ន សច្ចា ន និរោធា ។ ន
 មត្តោ ន សច្ចំ ន សច្ចា ន មត្តោ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

សច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថានិរោធសច្ច ។ មិនមែនសមុទេយៈ មិនហៅ
 ថាសមុទេយសច្ច មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសច្ច ។ មិន
 មែននិរោធិៈ មិនហៅថានិរោធសច្ច មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅ
 ថាទុក្ខសច្ច ។ មិនមែននិរោធិៈ មិនហៅថានិរោធសច្ច មិនមែនសច្ចៈ
 តាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទេយសច្ច ។ មិនមែននិរោធិៈ មិនហៅថា
 និរោធសច្ច មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសច្ច ។ មិនមែន
 មគ្គៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ច មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ច ។
 មិនមែនមគ្គៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ច មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថា
 សមុទេយសច្ច ។ មិនមែនមគ្គៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ច មិនមែនសច្ចៈតាំង-
 ឡាយ មិនហៅថានិរោធសច្ច ។

(២៨) ទុក្ខៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខៈ ។
 សមុទេយៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាសមុទេយៈ ។
 និរោធិៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថានិរោធិៈ ។ មគ្គៈ
 ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាមគ្គៈ ។

(២៩) មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ
 មិនហៅថាទុក្ខៈ ។ មិនមែនសមុទេយៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈ
 តាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទេយៈ ។ មិនមែននិរោធិៈ មិនហៅថាសច្ចៈ
 មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថានិរោធិៈ ។ មិនមែនមគ្គៈ មិនហៅ
 ថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គៈ ។

សច្ចយមកៈ បណ្ណតិវារៈ ឧទ្ទេស

(៣០) ទុក្ខៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាសមុទេយៈ ។

ទុក្ខៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថានិរោធ�ៈ ។ ទុក្ខៈ ហៅថា

សច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាមគ្គៈ ។ សមុទេយៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈ

តាំងឡាយ ហៅថា ទុក្ខៈ ។ បេ ។ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាមគ្គៈ ។

និរោធ�ៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខៈ ។ បេ ។ សច្ចៈតាំង-

ឡាយ ហៅថាមគ្គៈ ។ មគ្គៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខៈ ។

មគ្គៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាសមុទេយៈ ។ មគ្គៈ ហៅថា

សច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថានិរោធ�ៈ ។

(៣១) មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ

មិនហៅថាសមុទេយៈ ។ មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំង-

ឡាយ មិនហៅថានិរោធ�ៈ ។ មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈ

តាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គៈ ។ មិនមែនសមុទេយៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិន

មែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខៈ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិន

ហៅថាមគ្គៈ ។ មិនមែននិរោធ�ៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ

មិនហៅថាទុក្ខៈ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គៈ ។ មិន

មែនមគ្គៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខៈ ។ មិន

មែនមគ្គៈមិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទេយៈ ។

អភិធម្មចំណីកេ យមកំ

ន មត្តោ ន សច្ចំ ន សច្ចា ន និរោធា ។

ឧទ្ទេសវិពោ ។

និទ្ទេសវិពោ

(៣ ២) ទុក្ខំ ទុក្ខសច្ចុនិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខ-
សច្ចំ ទុក្ខនិ ។ កាយិកំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ
វេយ្យា អវសេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុក្ខសច្ចំ ន ទុក្ខំ
កាយិកំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ទុក្ខញ្ចេវ ទុក្ខ-
សច្ចញ្ច ។ សមុទយោ សមុទយសច្ចុនិ ។ សមុទយ-
សច្ចំ វេយ្យា អវសេសោ សមុទយោ សមុទយោ
ន សមុទយសច្ចំ សមុទយសច្ចំ សមុទយោ ចេវ
សមុទយសច្ចញ្ច ។ សមុទយសច្ចំ សមុទយោតិ ។
អាមន្តា ។ និរោធា និរោធសច្ចុនិ ។ និរោធសច្ចំ
វេយ្យា អវសេសោ និរោធា និរោធា ន និរោធសច្ចំ
និរោធសច្ចំ និរោធា ចេវ និរោធសច្ចញ្ច ។ និរោ-
ធសច្ចំ និរោធាតិ ។ អាមន្តា ។ មត្តោ មត្តសច្ចុនិ ។
មត្តសច្ចំ វេយ្យា អវសេសោ មត្តោ មត្តោ ន
មត្តសច្ចំ មត្តសច្ចំ មត្តោ ចេវ មត្តសច្ចញ្ច ។ មត្ត-
សច្ចំ មត្តោតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មិនមែនមគ្គៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថា
និរោធ�ៈ ។

ចប់ ឧទ្ទេសវិវាទៈ ។

និទ្ទេសវិវាទៈ

(៣២) ទុកៈ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ អើ ។ ទុក្ខសច្ចៈ ហៅថាទុកៈ
ឬ ។ ទុក្ខសច្ចៈ ដ៏សេស វៀរលែងទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្ត
ទៅក្នុងចិត្ត ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ មិនហៅថាទុកៈ ឯទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ
ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ហៅថាទុកៈផង ហៅថាទុក្ខសច្ចៈផង ។ សមុទេយៈ
ហៅថាសមុទេយសច្ចៈ ។ សមុទេយៈ ដ៏សេស វៀរលែងសមុទេយសច្ចៈ
ហៅថាសមុទេយៈ មិនហៅថា សមុទេយសច្ចៈ ឯសមុទេយសច្ចៈ ហៅថា
សមុទេយៈផង ហៅថាសមុទេយសច្ចៈផង ។ សមុទេយសច្ចៈ ហៅថាសមុ-
ទេយៈឬ ។ អើ ។ និរោធ�ៈ ហៅថានិរោធសច្ចៈ ។ និរោធ�ៈ ដ៏សេស
វៀរលែងនិរោធសច្ចៈ ហៅថា និរោធ�ៈ មិនហៅថានិរោធសច្ចៈ ឯនិរោធស-
ច្ចៈ ហៅថានិរោធ�ៈផង ហៅថានិរោធសច្ចៈផង ។ និរោធសច្ចៈ ហៅ
ថានិរោធ�ៈឬ ។ អើ ។ មគ្គៈ ហៅថាមគ្គសច្ចៈ ។ មគ្គៈ ដ៏សេស វៀរ
លែងមគ្គសច្ចៈ ហៅថាមគ្គៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈ ឯមគ្គសច្ចៈ ហៅថាមគ្គៈ
ផង ហៅថាមគ្គសច្ចៈផង ។ មគ្គសច្ចៈ ហៅថាមគ្គៈឬ ។ អើ ។

សព្វយមកេ បណ្ណត្តិវាស្ស និទ្ទេសោ

(៣ ៣) ន ទុក្ខំ ន ទុក្ខសច្ចនិ ។ កាយិកំ
 ទុក្ខំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ វេយ្យា អវសេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ន ទុក្ខំ ទុក្ខសច្ចំ ទុក្ខញ្ច ទុក្ខសច្ចញ្ច វេយ្យា
 អវសេសំ ន ចេវ ទុក្ខំ ន ច ទុក្ខសច្ចំ ។ ន
 ទុក្ខសច្ចំ ន ទុក្ខនិ ។ អាមត្តា ។ ន សមុទ-
 យោ ន សមុទយសច្ចនិ ។ អាមត្តា ។ ន សមុទយ-
 សច្ចំ ន សមុទយោតិ ។ សមុទយសច្ចំ វេយ្យា
 អវសេសោ សមុទយោ ន សមុទយសច្ចំ សមុទយោ
 សមុទយញ្ច សមុទយសច្ចញ្ច វេយ្យា អវសេសោ
 ន ចេវ សមុទយោ ន ច សមុទយសច្ចំ ។ ន
 និរោជោ ន និរោជសច្ចនិ ។ អាមត្តា ។ ន និរោ-
 ជសច្ចំ ន និរោជោតិ ។ និរោជសច្ចំ វេយ្យា អវ-
 សេសោ និរោជោ ន និរោជសច្ចំ និរោជោ និរោជ-
 ញ្ច និរោជសច្ចញ្ច វេយ្យា អវសេសោ ន ចេវ និ-
 រោជោ ន ច និរោជសច្ចំ ។ ន មត្តោ ន មត្តស-
 ច្ចនិ ។ អាមត្តា ។ ន មត្តសច្ចំ ន មត្តោតិ ។
 មត្តសច្ចំ វេយ្យា អវសេសោ មត្តោ ន មត្តសច្ចំ
 មត្តោ មត្តញ្ច មត្តសច្ចញ្ច វេយ្យា អវសេសោ ន
 ចេវ មត្តោ ន ច មត្តសច្ចំ ។

សច្ចយមកៈ បណ្ណតិវារៈ និទ្ទេស

(៣៣) មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចប្ប ។ ទុក្ខសច្ច ដ៏សេស
 វៀរលែងទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនហៅថាទុក្ខៈ
 ហៅថាទុក្ខសច្ច ឯធម្មជាតិ ដ៏សេស វៀរលែងទុក្ខៈ និងទុក្ខសច្ចចេញ
 មិនហៅថាទុក្ខៈផង មិនហៅថាទុក្ខសច្ចផង ។ មិនមែនទុក្ខសច្ច មិន
 ហៅថាទុក្ខប្ប ។ អើ ។ មិនមែនសមុទយៈ មិនហៅថាសមុទយសច្ចប្ប ។
 អើ ។ មិនមែនសមុទយសច្ច មិនហៅថាសមុទយៈប្ប ។ សមុទយៈ ដ៏
 សេស វៀរលែងសមុទយសច្ច មិនហៅថាសមុទយសច្ច ហៅថាសមុ-
 ទយៈ ឯសភាវៈដ៏សេស វៀរលែងសមុទយៈនិងសមុទយសច្ចចេញ មិន
 ហៅថាសមុទយៈផង មិនហៅថាសមុទយសច្ចផង ។ មិនមែននិរោធ�ៈ មិន
 ហៅថានិរោធសច្ចប្ប ។ អើ ។ មិនមែននិរោធសច្ច មិនហៅថានិរោធ�ៈប្ប ។
 និរោធ�ៈ ដ៏សេស វៀរលែងនិរោធសច្ច មិនហៅថានិរោធសច្ច ហៅថា
 និរោធ�ៈ ឯសភាវៈដ៏សេស វៀរលែងនិរោធីៈ និងនិរោធសច្ចចេញ មិន
 ហៅថានិរោធីៈផង មិនហៅថានិរោធសច្ចផង ។ មិនមែនមគ្គៈ មិនហៅ
 ថាមគ្គសច្ចប្ប ។ អើ ។ មិនមែនមគ្គសច្ច មិនហៅថាមគ្គៈប្ប ។ មគ្គៈ
 ដ៏សេស វៀរលែងមគ្គសច្ច មិនហៅថា មគ្គសច្ច ហៅថាមគ្គៈ ឯស-
 ភាវៈដ៏សេស វៀរលែងមគ្គៈ និងមគ្គសច្ចចេញ មិនហៅថា មគ្គៈផង
 មិនហៅថាមគ្គសច្ចផង ។

អរិយធម៌ជំនាញ យមកំ

(៣២) ទុក្ខំ ទុក្ខសច្ចំ ។ អាមន្តា ។ ស-
 ច្ឆា សមុទយសច្ចំ ។ សមុទយសច្ចំ សច្ចញ្ញា ស-
 មុទយសច្ចញ្ញំ អរិសេសា សច្ឆា សច្ឆា ន សមុទ-
 យសច្ចំ ។ ទុក្ខំ ទុក្ខសច្ចំ ។ អាមន្តា ។
 សច្ឆា និរោធសច្ចំ ។ បេ ។ សច្ឆា មគ្គសច្ចំ ។
 មគ្គសច្ចំ សច្ចញ្ញា មគ្គសច្ចញ្ញំ អរិសេសា សច្ឆា
 សច្ឆា ន មគ្គសច្ចំ ។ សមុទយោ សមុទយសច្ច-
 ំ ។ សមុទយសច្ចំ វិបេត្តា អរិសេសា សមុទ-
 យោ សមុទយោ ន សមុទយសច្ចំ សមុទយសច្ចំ
 សមុទយោ ចេវ សមុទយសច្ចញ្ញំ ។ សច្ឆា ទុក្ខ-
 សច្ចំ ។ បេ ។ សច្ឆា និរោធសច្ចំ ។ បេ ។
 សច្ឆា មគ្គសច្ចំ ។ មគ្គសច្ចំ សច្ចញ្ញា មគ្គសច្ចញ្ញំ
 អរិសេសា សច្ឆា សច្ឆា ន មគ្គសច្ចំ ។ និរោធនា
 និរោធសច្ចំ ។ និរោធសច្ចំ វិបេត្តា អរិសេសា
 និរោធនា និរោធនា ន និរោធសច្ចំ និរោធសច្ចំ
 និរោធនា ចេវ និរោធសច្ចញ្ញំ ។ សច្ឆា ទុក្ខសច្ចំ
 ។ បេ ។ សច្ឆា សមុទយសច្ចំ ។ បេ ។ សច្ឆា

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៤) ទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ អើ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថា សមុទេយសច្ចៈ ។ សមុទេយសច្ចៈ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថាសមុទេយសច្ចៈផង សច្ចៈទាំងឡាយ ដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថាសមុទេយសច្ចៈទេ ។ ទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ អើ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថា និរោធសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាមគ្គសច្ចៈ ។ មគ្គសច្ចៈ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថា មគ្គសច្ចៈផង សច្ចៈទាំងឡាយដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈទេ ។ សមុទេយៈ ហៅថាសមុទេយសច្ចៈ ។ សមុទេយៈដ៏សេស វៀរលែងសមុទេយសច្ចៈ ហៅថាសមុទេយៈ មិនហៅថាសមុទេយសច្ចៈ ឯសមុទេយសច្ចៈ ហៅថាសមុទេយៈផង ហៅថា សមុទេយសច្ចៈផង ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថានិរោធសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាមគ្គសច្ចៈ ។ មគ្គសច្ចៈ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថាមគ្គសច្ចៈផង សច្ចៈទាំងឡាយ ដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈទេ ។ និរោធពៈ ហៅថានិរោធសច្ចៈ ។ និរោធពៈ ដ៏សេស វៀរលែងនិរោធសច្ចៈ ហៅថានិរោធពៈ មិនហៅថានិរោធសច្ចៈទេ ឯនិរោធសច្ចៈ ហៅថានិរោធពៈផង ហៅថានិរោធសច្ចៈផង ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាសមុទេយសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ

សច្ចយមកេ បណ្ណតិវាស្ស និទ្ទេសោ

មក្កសច្ចន្តិ ។ មក្កសច្ចំ សច្ចញ្ញោ មក្កសច្ចញ្ញំ អវ-
 សេសា សច្ចា សច្ចា ន មក្កសច្ចំ ។ មត្តោ មក្ក-
 សច្ចន្តិ ។ មក្កសច្ចំ វេបេត្វា អវសេសោ មត្តោ មត្តោ
 ន មក្កសច្ចំ មក្កសច្ចំ មត្តោ ចេវ មក្កសច្ចញ្ញំ ។
 សច្ចា ទុក្ខសច្ចន្តិ ។ បេ ។ សច្ចា សមុទយសច្ច-
 ន្តិ ។ បេ ។ សច្ចា និរោធសច្ចន្តិ ។ និរោធសច្ចំ
 សច្ចញ្ញោ និរោធសច្ចញ្ញំ អវសេសា សច្ចា សច្ចា
 ន និរោធសច្ចំ ។

(៣៥) ន ទុក្ខំ ន ទុក្ខសច្ចន្តិ ។ កាយិកំ
 ទុក្ខំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ វេបេត្វា អវសេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ន ទុក្ខំ ទុក្ខសច្ចំ ទុក្ខញ្ញំ ទុក្ខសច្ចញ្ញំ វេបេត្វា
 អវសេសា ន ចេវ ទុក្ខំ ន ច ទុក្ខសច្ចំ ។ ន
 សច្ចា ន សមុទយសច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ ន
 ទុក្ខំ ន ទុក្ខសច្ចន្តិ ។ កាយិកំ ទុក្ខំ ចេតសិ-
 កំ ទុក្ខំ វេបេត្វា អវសេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន ទុក្ខំ
 ទុក្ខសច្ចំ ទុក្ខញ្ញំ ទុក្ខសច្ចញ្ញំ វេបេត្វា អវសេសា(១)
 ន ចេវ ទុក្ខំ ន ច ទុក្ខសច្ចំ ។ ន សច្ចា ន
 និរោធសច្ចន្តិ ។ បេ ។ ន សច្ចា ន មក្កសច្ចន្តិ ។

---

១ ម. អវសេសំ ។

សច្ចៈមក: បណ្ណតិវិរ: និទ្ទេស

ហៅថាមគ្គសច្ចៈ ។ មគ្គសច្ចៈ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថាមគ្គសច្ចៈផង
 សច្ចៈទាំងឡាយ ដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈទេ ។ មគ្គៈ
 ហៅថាមគ្គសច្ចៈ ។ មគ្គៈ ដ៏សេស រៀរលែងមគ្គសច្ចៈ ហៅថាមគ្គៈ មិន
 ហៅថាមគ្គសច្ចៈទេ ឯមគ្គសច្ចៈ ហៅថាមគ្គៈផង ហៅថាមគ្គសច្ចៈផង ។
 សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថា
 សមុទេយសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថានិរោធសច្ចៈ ។
 និរោធសច្ចៈ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថានិរោធសច្ចៈផង សច្ចៈទាំងឡាយ
 ដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថានិរោធសច្ចៈទេ ។

(៣៥) មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ ទុក្ខសច្ចៈ ដ៏
 សេស រៀរលែងទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តចេញ
 មិនហៅថាទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ធម្មជាតិ ដ៏សេស រៀរលែងទុក្ខៈនិង
 ទុក្ខសច្ចៈចេញ មិនហៅថាទុក្ខៈផង មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈផង ។ មិនមែន
 សច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថា សមុទេយសច្ចៈ ។ អើ ។ មិនមែនទុក្ខៈ
 មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ ទុក្ខសច្ចៈ ដ៏សេស រៀរលែងទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តចេញ មិនហៅថាទុក្ខៈ ហៅថាទុក្ខ-
 សច្ចៈ ធម្មជាតិ ដ៏សេស រៀរលែងទុក្ខៈនិងទុក្ខសច្ចៈចេញ មិនហៅថា
 ទុក្ខៈផង មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈផង ។ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថា
 និរោធសច្ចៈ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អាមន្តា ។ ន សមុទយោ ន សមុទយសច្ចុន្តំ ។
អាមន្តា ។ ន សច្ចា ន ធិក្កសច្ចុន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន
សមុទយោ ន សមុទយសច្ចុន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន សច្ចា
ន និរោធសច្ចុន្តំ ។ បេ ។ ន សច្ចា ន មគ្គ-
សច្ចុន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន និរោធនោ ន និរោធសច្ចុ-
ន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន សច្ចា ន ធិក្កសច្ចុន្តំ ។ បេ ។
ន សច្ចា ន សមុទយសច្ចុន្តំ ។ បេ ។ ន សច្ចា ន
មគ្គសច្ចុន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន មត្តោ ន មគ្គសច្ចុន្តំ ។
អាមន្តា ។ ន សច្ចា ន ធិក្កសច្ចុន្តំ ។ អាមន្តា ។
ន មត្តោ ន មគ្គសច្ចុន្តំ ។ អាមន្តា ។ ន សច្ចា
ន សមុទយសច្ចុន្តំ ។ បេ ។ ន សច្ចា ន និរោធស-
ច្ចុន្តំ ។ អាមន្តា ។

(៣ ៦) ធិក្កំ សច្ចុន្តំ ។ អាមន្តា ។ សច្ចា
ធិក្កសច្ចុន្តំ ។ ធិក្កសច្ចុ សច្ចុញ្ញោ ធិក្កសច្ចុញ្ញ
អរិសេសា សច្ចា សច្ចា ន ធិក្កសច្ចុ ។ សមុទ-
យោ សច្ចុន្តំ ។ អាមន្តា ។ បេ ។ និរោធនោ សច្ចុន្តំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

អើ ។ មិនមែនសមុទេយៈ មិនហៅថាសមុទេយសច្ចប្ប ។ អើ ។ មិន
 មែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចប្ប ។ អើ ។ មិនមែនសមុទេយៈ
 មិនហៅថាសមុទេយសច្ចប្ប ។ អើ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិន
 ហៅថានិរោធសច្ច ។ លេ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គ-
 សច្ចប្ប ។ អើ ។ មិនមែននិរោធ មិនហៅថានិរោធសច្ចប្ប ។ អើ ។
 មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចប្ប ។ លេ ។ មិនមែនសច្ចៈ
 តាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទេយសច្ចប្ប ។ លេ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំង-
 ឡាយ មិនហៅថាមគ្គសច្ចប្ប ។ អើ ។ មិនមែនមគ្គ មិនហៅថាមគ្គ-
 សច្ចប្ប ។ អើ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចប្ប ។
 អើ ។ មិនមែនមគ្គ មិនហៅថាមគ្គសច្ចប្ប ។ អើ ។ មិនមែនសច្ចៈ
 តាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទេយសច្ចប្ប ។ លេ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំង-
 ឡាយ មិនហៅថានិរោធសច្ចប្ប ។ អើ ។

(៣៦) ទុក្ខ ហៅថាសច្ចៈប្ប ។ អើ ។ សច្ចៈតាំងឡាយ
 ហៅថាទុក្ខសច្ចប្ប ។ ទុក្ខសច្ច ហៅថាសច្ចៈផល ហៅថាទុក្ខសច្ចផល
 សច្ចៈតាំងឡាយដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចទេ ។ សមុ-
 ទេយៈ ហៅថាសច្ចៈប្ប ។ អើ ។ លេ ។ និរោធ ហៅថាសច្ចៈប្ប ។

សច្ចយមកំ បណ្ណត្តិវាស្ស ឧប្បាទវិហោ

អាមន្តា ។ បេ ។ មត្តោ សច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។
សច្ចា មគ្គសច្ចន្តិ ។ មគ្គសច្ចំ សច្ចញ្ញោ មគ្គសច្ចញ្ញ
អវសេសា សច្ចា សច្ចា ន មគ្គសច្ចំ ។

[៣៧] ន ទុក្ខំ ន សច្ចន្តិ ។ ទុក្ខំ វេបេត្វា
អវសេសា សច្ចា ន ទុក្ខំ សច្ចា ទុក្ខញ្ញំ សច្ចញ្ញំ
វេបេត្វា អវសេសា ន បេ ទុក្ខំ ន ច សច្ចា ។
ន សច្ចា ន ទុក្ខសច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ ន សម្ម-
ទយោ ន សច្ចន្តិ ។ សម្មទយំ វេបេត្វា ។ បេ ។
ន និរោធា ន សច្ចន្តិ ។ និរោធំ វេបេត្វា ។ បេ ។
ន មត្តោ ន សច្ចន្តិ ។ មគ្គំ វេបេត្វា អវសេសា
សច្ចា ន មត្តោ សច្ចា មគ្គញ្ញំ សច្ចញ្ញំ វេបេត្វា
អវសេសា ន បេ មត្តោ ន ច សច្ចា ។ ន សច្ចា
ន មគ្គសច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។

[៣៨] ទុក្ខំ សច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ សច្ចា ស-
ម្មទយសច្ចន្តិ ។ សម្មទយសច្ចំ សច្ចញ្ញោ សម្មទយ-
សច្ចញ្ញំ អវសេសា សច្ចា សច្ចា ន សម្មទយ-
សច្ចំ ។ ទុក្ខំ សច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ សច្ចា និរោធ-
សច្ចន្តិ ។ បេ ។ សច្ចា មគ្គសច្ចន្តិ ។ មគ្គសច្ចំ

សច្ចយមកៈ បណ្ណតិវារៈ ឧប្បទវារៈ

អើ ។ បេ ។ មគ្គ ហៅថាសច្ចៈប្ត ។ អើ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ
ហៅថាមគ្គសច្ចៈប្ត ។ មគ្គសច្ច ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថាមគ្គសច្ចផង
សច្ចៈទាំងឡាយដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ចទេ ។

(៣៧) មិនមែនទុក្ខ មិនហៅថាសច្ចៈប្ត ។ សច្ចៈទាំងឡាយដ៏
សេស រៀវលើសទុក្ខ មិនហៅថាទុក្ខ ហៅថាសច្ចៈ ធម្មជាតិដ៏សេស
រៀវលើសទុក្ខ និងសច្ចៈចេញ មិនហៅថាទុក្ខផង មិនហៅថាសច្ចៈ
ផង ។ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈប្ត ។ អើ ។ មិន
មែនសមុទេយៈ មិនហៅថាសច្ចៈប្ត ។ (សច្ចៈដ៏សេស) រៀវលើសមុ-
ទេយៈ ។ បេ ។ មិនមែននិរោធិ មិនហៅថាសច្ចៈ ប្ត ។ (សច្ចៈដ៏
សេស) រៀវលើសនិរោធិ ។ បេ ។ មិនមែនមគ្គ មិនហៅថាសច្ចៈប្ត ។
សច្ចៈទាំងឡាយដ៏សេស រៀវលើសមគ្គ មិនហៅថាមគ្គ ហៅថាសច្ចៈ
ធម្មជាតិដ៏សេស រៀវលើសមគ្គ និងសច្ចៈចេញ មិនហៅថាមគ្គផង មិនហៅ
ថាសច្ចៈផង ។ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈប្ត ។ អើ ។

(៣៨) ទុក្ខ ហៅថាសច្ចៈប្ត ។ អើ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅ
ថាសមុទេយសច្ចៈ ប្ត ។ សមុទេយសច្ច ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថាសមុ-
ទេយសច្ចផង សច្ចៈទាំងឡាយដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថាសមុទេ-
យសច្ចទេ ។ ទុក្ខ ហៅថាសច្ចៈប្ត ។ អើ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅ
ថានិរោធិសច្ច ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាមគ្គសច្ចៈប្ត ។ មគ្គសច្ច

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សច្ចញ្ញោ មគ្គសច្ចញ្ញា អវសេសា សច្ចា សច្ចា ន មគ្គ-
 សច្ចំ ។ សមុទយោ សច្ចន្តំ ។ អាមត្តា ។ បេ ។ និរោ-
 ជោ សច្ចន្តំ ។ អាមត្តា ។ បេ ។ មត្តោ សច្ចន្តំ ។
 អាមត្តា ។ សច្ចា ទុក្ខសច្ចន្តំ ។ បេ ។ សច្ចា សមុ-
 ទយសច្ចន្តំ ។ បេ ។ សច្ចា និរោជសច្ចន្តំ ។ និរោ-
 ជសច្ចំ សច្ចញ្ញោ និរោជសច្ចញ្ញា អវសេសា សច្ចា
 សច្ចា ន និរោជសច្ចំ ។

(៣៧) ន ទុក្ខំ ន សច្ចន្តំ ។ ទុក្ខំ វេបេត្តា អវ-
 សេសា សច្ចា ន ទុក្ខំ សច្ចា ទុក្ខញ្ញា សច្ចញ្ញា
 វេបេត្តា អវសេសា ន ចេវ ទុក្ខំ ន ច សច្ចា ។
 ន សច្ចា ន សមុទយសច្ចន្តំ ។ អាមត្តា ។ ន ទុក្ខំ
 ន សច្ចន្តំ ។ ទុក្ខំ វេបេត្តា អវសេសា សច្ចា ន
 ទុក្ខំ សច្ចា ទុក្ខញ្ញា សច្ចញ្ញា វេបេត្តា អវសេសា
 ន ចេវ ទុក្ខំ ន ច សច្ចា ។ ន សច្ចា ន
 និរោជសច្ចន្តំ ។ បេ ។ ន សច្ចា ន មគ្គ-
 សច្ចន្តំ ។ អាមត្តា ។ ន សមុទយោ ន សច្ចន្តំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថាមគ្គសច្ចៈផង សច្ចៈទាំងឡាយដ៏សេស ហៅថា
 សច្ចៈ មិនហៅថាមគ្គសច្ចៈទេ ។ សមុទេយៈ ហៅថាសច្ចៈប្ត ។ អើ
 ។ បេ ។ និរោធិ ហៅថាសច្ចៈប្ត ។ អើ ។ បេ ។ មគ្គ ហៅថាសច្ចៈប្ត ។
 អើ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ
 ហៅថាសមុទេយសច្ចៈ ។ បេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហៅថានិរោធិសច្ចៈ
 ប្ត ។ និរោធិសច្ចៈ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថានិរោធិសច្ចៈផង សច្ចៈ
 ទាំងឡាយដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថានិរោធិសច្ចៈទេ ។

(៣៧) មិនមែនទុក្ខ មិនហៅថាសច្ចៈប្ត ។ សច្ចៈទាំងឡាយ
 ដ៏សេស វៀរលែងទុក្ខ មិនហៅថាទុក្ខ ហៅថាសច្ចៈ ធម្មជាតដ៏សេស
 វៀរលែងទុក្ខ និងសច្ចៈចេញ មិនហៅថាទុក្ខផង មិនហៅថាសច្ចៈផង ។
 មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទេយសច្ចៈប្ត ។ អើ ។ មិន
 មែនទុក្ខ មិនហៅថាសច្ចៈប្ត ។ សច្ចៈទាំងឡាយដ៏សេស វៀរលែងទុក្ខ
 មិនហៅថាទុក្ខ ហៅថាសច្ចៈ ធម្មជាតដ៏សេស វៀរលែងទុក្ខ និងសច្ចៈ
 ចេញ មិនហៅថាទុក្ខផង មិនហៅថាសច្ចៈផង មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ
 មិនហៅថានិរោធិសច្ចៈប្ត ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិន
 ហៅថាមគ្គសច្ចៈប្ត ។ អើ ។ មិនមែនសមុទេយៈ មិនហៅថាសច្ចៈប្ត ។

សព្វយមកេ បរិតិវាស្ស ឧប្បាទវិព

សមុទយំ វេយេត្វា អវសេសា សច្ចា ន សមុទយោ
សច្ចា សមុទយញ្ច សច្ចញ្ច វេយេត្វា អវសេសា ន
ចេវ សមុទយោ ន ច សច្ចា ។ បេ ។ ន និរោជោ
ន សច្ចន្តិ ។ និរោជំ វេយេត្វា ។ បេ ។ ន មត្តោ
ន សច្ចន្តិ ។ មគ្គំ វេយេត្វា អវសេសា សច្ចា ន
មត្តោ សច្ចា មគ្គញ្ច សច្ចញ្ច វេយេត្វា អវសេសា
ន ចេវ មត្តោ ន ច សច្ចា ។ ន សច្ចា ន ធុត្តា-
សច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ ន មត្តោ ន សច្ចន្តិ ។ មគ្គំ
វេយេត្វា អវសេសា សច្ចា ន មត្តោ សច្ចា មគ្គញ្ច
សច្ចញ្ច វេយេត្វា អវសេសា ន ចេវ មត្តោ ន ច
សច្ចា ។ ន សច្ចា ន សមុទយសច្ចន្តិ ។ បេ ។
ន សច្ចា ន និរោជសច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។

បណ្ណតិវិព ។

បរិតិវាស្ស

(២០) យស្ស ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស សមុ-
ទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ។ សព្វេសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ

សច្ចយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បទាវៈ

សច្ចៈតាំងឡាយដ៏សេស វៀរលែងសមុទេយៈ មិនហៅថាសមុទេយៈ
ហៅថាសច្ចៈ ធម្មជាតដ៏សេស វៀរលែងសមុទេយៈ នឹងសច្ចៈចេញ
មិនហៅថាសមុទេយៈផង មិនហៅថាសច្ចៈផង ។ បេ ។ មិនមែននិរោធិ
មិនហៅថាសច្ចៈឬ ។ (សច្ចៈតាំងឡាយដ៏សេស) វៀរលែងនិរោធិ ។ បេ ។
មិនមែនមគ្គ មិនហៅថាសច្ចៈឬ ។ សច្ចៈតាំងឡាយដ៏សេស វៀរលែង
មគ្គ មិនហៅថាមគ្គ ហៅថាសច្ចៈ ធម្មជាតដ៏សេស វៀរលែងមគ្គ
នឹងសច្ចៈចេញ មិនហៅថាមគ្គផង មិនហៅថាសច្ចៈផង ។ មិនមែន
សច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈឬ ។ អើ ។ មិនមែនមគ្គ មិនហៅ
ថាសច្ចៈឬ ។ សច្ចៈតាំងឡាយដ៏សេស វៀរលែងមគ្គ មិនហៅថាមគ្គ
ហៅថាសច្ចៈ ធម្មជាតដ៏សេស វៀរលែងមគ្គ នឹងសច្ចៈចេញ មិនហៅ
ថាមគ្គផង មិនហៅថាសច្ចៈផង ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅ
ថាសមុទេយសច្ចៈឬ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថានិរោធិ-
សច្ចៈឬ ។ អើ ។

ចប់ បណ្ណត្តិវារៈ ។

បរិក្ខារៈ

[៤០] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់
សត្វនោះ វែមងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វតាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

បរិត្ត តណ្ហាវិប្បយុត្តិក្ខស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន
 សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្ប-
 ជ្ឈតីតិ ។ អាមត្តា ។

(៤០) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បរិត្ត
 មក្កវិប្បយុត្តិក្ខស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ បញ្ច-
 វេការេ មក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ឈតិ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អរុ-
 បេ មក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ បញ្ចវេ-
 ការេ មក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

អភិធម្មប្បដិក យមកៈ

ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ក្នុងទុប្បាទុក្ខណៈ នៃ
 ចិត្តដែលប្រាសចាកគណ្ណា ក្នុងកាលជាបឋមប្បន្ន ឯសមុទេយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រមែង
 កើតឡើងផង សមុទេយសច្ច រមែងកើតឡើងផង ក្នុងទុប្បាទុក្ខណៈនៃ
 គណ្ណា ។ មួយទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(៤១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វ
 នោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ ទុក្ខ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ក្នុងទុប្បាទុក្ខណៈ នៃចិត្តដែល
 ប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងបឋមប្បន្ន ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង មគ្គសច្ច
 រមែងកើតឡើងផង ក្នុងទុប្បាទុក្ខណៈ នៃមគ្គ ក្នុងបញ្ចវេការភព ។ មួយ
 ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
 រមែងកើតឡើងឬ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ក្នុង
 ទុប្បាទុក្ខណៈនៃមគ្គ ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងទេ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច
 រមែងកើតឡើងផង ក្នុងទុប្បាទុក្ខណៈនៃមគ្គ ក្នុងបញ្ចវេការភព ។

សច្ចយមកេ បរិក្ខារិស្ស ឧប្បាទវិកេ

(២២) យស្ស សម្មទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បន
 មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស សម្មទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
 នោ ។

(២៣) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ សម្មទ-
 យសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ សម្មទយសច្ចំ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ចតុរោការេ បញ្ចរោការេ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញ
 ឧប្បជ្ឈតិ សម្មទយសច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ឈតិ ។ យត្ថ វា
 បន សម្មទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។

(២៤) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អនាយេ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
 អវសេសេ ចតុរោការេ បញ្ចរោការេ តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ឈតិ មក្កសច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ឈតិ ។ យត្ថ វា
 បន មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
 អាមន្តា ។

សង្ខេបបក្សៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទារៈ

(៤២) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ វែមន៍កើតឡើងឬ ។ មិនកើតឡើងទេ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ វែមន៍កើតឡើងឬ ។ មិនកើតឡើងទេ ។

(៤៣) ទុក្ខសច្ច កើតឡើង កងទីណា សមុទេយសច្ច វែមន៍កើត ឡើង កងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច វែមន៍កើតឡើង កងអសញ្ញាសត្វនោះ ឯសមុទេយសច្ច មិនកើតឡើង កងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច វែមន៍កើតឡើង ផង សមុទេយសច្ច វែមន៍កើតឡើងផង កងចតុរោការសត្វ និងបញ្ចារោ- ការសត្វនោះ ។ មួយទៀត សមុទេយសច្ច កើតឡើង កងទីណា ទុក្ខសច្ច វែមន៍កើតឡើង កងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៤៤) ទុក្ខសច្ច កើតឡើង កងទីណា មគ្គសច្ច វែមន៍កើតឡើង កងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច វែមន៍កើតឡើង កងអប្បាយសត្វ និងអសញ្ញា- សត្វនោះ ឯមគ្គសច្ច មិនកើតឡើង កងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច វែមន៍កើត ឡើងផង មគ្គសច្ច វែមន៍កើតឡើងផង កងចតុរោការសត្វ និងបញ្ចារោ- ការសត្វដ៏សេសនោះ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច កើតឡើង កងទីណា ទុក្ខសច្ច វែមន៍កើតឡើង កងទីនោះឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៤៥) សមុទេយសច្ច កើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច រមែង
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ សមុទេយសច្ច រមែងកើតឡើង ក្នុងអបាយ-
 សត្វនោះ ឯមគ្គសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ សមុទេយសច្ច រមែង
 កើតឡើងផង មគ្គសច្ច រមែងកើតឡើងផង ក្នុងចក្កវេការសត្វ និង
 បញ្ចវេការសត្វដ៏សេសនោះ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច កើតឡើង ក្នុង
 ទីណា សមុទេយសច្ច រមែងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៤៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណា
 ក៏ ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក៏ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារដូចគ្នាប៉ុន្តែ ។

(៤៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ មួយទៀត សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វណា មិនកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួក
 សត្វទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 រមែងមិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទទុក្ខណៈនៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកតណ្ហា ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ឯទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ
 ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុត សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងអស់នោះ
 មិនកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្លិនក្លាណៈ នៃចិត្ត
 គងបច្ចុប្បន្នផង ក្នុងឧប្បាទទុក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរហន្តផង ។

សព្វយមកេ បរិនិរុទ្ធិ ឧប្បាទវិញ

(២៨) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស មក្ក-
សច្ចំ ទុប្បជ្ឈតីតិ ។ អរូបេ មក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ
ទុប្បជ្ឈតិ សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
ណោ អរូបេ ផលស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខ-
សច្ចញ្ច ទុប្បជ្ឈតិ មក្កសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស
វា បន មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្ប-
ជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ មក្កវិប្បយុត្ត-
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ
នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ សព្វេសំ ច-
វន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ ផលស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ឈតិ ទុក្ខ-
សច្ចញ្ច ទុប្បជ្ឈតិ ។

(២៩) យស្ស សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស
មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតីតិ ។ មក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ

សច្ចៈមកៈ បរិវត្តិវៈ ឧប្បាទវៈ

(៤៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃមគ្គ ក្នុងអរូបភពទេ ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុត
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើត
 ឡើងផង ក្នុងកងកុណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ក្នុងឧប្បាទកុណៈ
 នៃផល ក្នុងអរូបភពផង ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិន
 កើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំង
 អស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឯទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាល
 ច្បុត មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច មិន
 កើតឡើងផង ក្នុងកងកុណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ក្នុងឧប្បាទកុណៈ
 នៃផល ក្នុងអរូបភពផង ។

(៤៩) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃមគ្គ ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា

អភិធម្មបិដកេ យបកំ

នុប្បជ្ជតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តណ្ហារីប្ប-
 យុត្តមក្កវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមា-
 បណ្ណំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច នុប្ប-
 ជ្ជតិ មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជតិ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ច
 នុប្បជ្ជតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតីតិ ។ តណ្ហា-
 យ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ នោ
 ច តេសំ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ មក្កវិប្បយុត្តតណ្ហារីប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ និរោធសមាបណ្ណំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជតិ សមុទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជតិ ។

(៥០) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ តត្ថ សមុទ-
 យសច្ចំ នុប្បជ្ជតីតិ ។ នត្ថិ ។ យត្ថ វា បន សមុ-
 ទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតីតិ ។
 ឧប្បជ្ជតិ ។

(៥១) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 នុប្បជ្ជតីតិ ។ នត្ថិ ។ យត្ថ វា បន មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតីតិ ។ ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មបំណិក យមកៈ

មិនកើតឡើងទេ សមុទេយសច្ច របស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ដែល
 ចូលកាន់និរោធិ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុង
 ក្នុងក្លរណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បទេក្លរណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកក្លរណៈ
 និងប្រាសចាកមគ្គ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច
 របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើត
 ឡើងដែរឬ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុង
 ឧប្បទេក្លរណៈ នៃក្លរណៈ ឯសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជាមិនកើតឡើងទេ មគ្គសច្ច របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ដែលចូល
 កាន់និរោធិ មិនកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុង
 ក្នុងក្លរណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បទេក្លរណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកមគ្គ
 និងប្រាសចាកក្លរណៈ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ។

(៥០) ទេក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយទៀត សមុទេយសច្ច មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីណា ទេក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កើតឡើង ។

(៥១) ទេក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីណា ទេក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កើតឡើង ។

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវិវា

(៥២) យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ តត្ថ មត្ត-
 សច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា បន មត្ត-
 សច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ ។
 អនាយេ តត្ថ មត្តសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ សមុ-
 ទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ អសញ្ញសត្តេ តត្ថ មត្តសច្ចញ្ញ
 នុប្បជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ញ នុប្បជ្ឈតិ ។

(៥៣) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ ។ សព្វេសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ
 បរិត្តេ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ សព្វេសំ បរិន្តានំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស
 កត្តក្ខណោ អរូបេ មត្តស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ញ នុប្បជ្ឈតិ
 ទុក្ខសច្ចញ្ញ នុប្បជ្ឈតិ ។

សព្វយមកៈ បរិគ្គិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

(៥២) សមុទេយសច្ចំ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គសច្ចំ មិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ចំ មិនកើតឡើង
 ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ចំ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មគ្គសច្ចំ មិន
 កើតឡើង ក្នុងអបាយនោះ ឯសមុទេយសច្ចំ មិនមែនជាមិនកើតឡើង
 ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ចំ មិនកើតឡើងផង សមុទេយសច្ចំ មិនកើតឡើង
 ផង ក្នុងអសញ្ញាសត្វនោះ ។

(៥៣) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុ-
 ទេយសច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ អើ ។ មួយ
 ទៀត សមុទេយសច្ចំ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខ-
 សច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់
 កាលចាប់បដិសន្ធិ សមុទេយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ក្នុងឧប្បាទទុក្ខណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកកណ្តា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងទីនោះ
 ឯទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុក សមុទេយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើងផង ទុក្ខសច្ចំ មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ក្នុងឧប្បាទទុក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព ក្នុងទីនោះ ។

អរិយធម៌ជំពូកទី៣ យមកំ

(៥៤) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ ។ អរូបេ មក្កស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ លោ ច
 តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ សព្វេសំ ចវន្តានំ
 បរុត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ ជលស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច នុប្បជ្ឈតិ មក្កសច្ចញ្ច
 នុប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្ប-
 ជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ ។ សព្វេសំ
 ឧបបជ្ឈន្តានំ បរុត្តេ មក្កវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខ-
 ណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ លោ ច តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ សព្វេសំ ចវន្តានំ បរុត្តេ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ ជលស្ស ឧប្បានក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 នុប្បជ្ឈតិ ។

(៥៥) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ
 នុប្បជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៥៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់
សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ ក្នុងអរូបភពនោះ
ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
ពួកសត្វទាំងអស់ កាលប្បត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃផល ក្នុងអរូបភព ក្នុងទីនោះ ។ មួយទៀត
មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលចាប់
បដិសន្ធិ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងទីនោះ ឯទុក្ខសច្ច របស់
សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វទាំងអស់
កាលប្បត មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច
មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បា-
ទក្ខណៈ នៃផល ក្នុងអរូបភព ក្នុងទីនោះ ។

(៥៥) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុង
ទីណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

សច្ចយមកេ បរិនិរាស្ស ឧប្បាទវិហ

មក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តមក្ក-
 វិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបដ្ឋានំ
 អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ញ ទុប្បជ្ជតិ
 មក្កសច្ចញ្ញ ទុប្បជ្ជតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជតិ តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ មក្កវិប្បយុត្តតណ្ហា
 វិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបដ្ឋានំ
 អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ញ ទុប្បជ្ជតិ
 សមុទយសច្ចញ្ញ ទុប្បជ្ជតិ ។

(៥៦) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស សមុ-
 ទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្ប-
 ជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។

សព្វយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃមគ្គ ក្នុងទីនោះ ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ សមុទយសច្ច របស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ
 ដែលចូលកាន់និរោធិ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុង
 ក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកកត្តា
 និងប្រាសចាកមគ្គ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វ
 ណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ ឯសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់ពួកអសញ្ញា-
 សត្វទាំងនោះ ដែលចូលកាន់និរោធិ មិនកើតឡើងផង សមុទយសច្ច
 មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ដែល
 ប្រាសចាកមគ្គ និងប្រាសចាកកត្តា របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ក្នុងទីនោះ ។

(៥៦) ទុកសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ សមុទយសច្ច
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយទៀត សមុទយ-
 សច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ទុកសច្ច របស់សត្វនោះ
 កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៥៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អនភិសមេតាវីនំ តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត លោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត
 អភិសមេតាវីនំ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ត មក្ក-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ
 ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៥៨) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អនភិសមេតាវីនំ តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត លោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិត្ត អភិសមេតាវីនំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ជិត្ត មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស វា បន
 មក្កសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៥៩) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត ។ បេ ។ យត្ថ-
 កម្មំ សព្វត្ថ សទិសំ តន្តិណនាករណំ ហេដ្ឋាយត្ថ-
 កសទិសំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៥៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កើតឡើងហើយ ឯមគ្គសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កើតឡើងហើយផង មគ្គសច្ច
 កើតឡើងហើយផង ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា (កើត
 ឡើងហើយ) ។ បេ ។ ឬ ។ អើ ។

(៥៨) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កើតឡើងហើយ ឯមគ្គសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយទេ សមុទយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កើតឡើងហើយផង មគ្គ-
 សច្ច កើតឡើងហើយផង ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា
 (កើតឡើងហើយ) ។ បេ ។ ឬ ។ អើ ។

(៥៩) ទុក្ខសច្ច កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។ ពាក្យ
 ថា ក្នុងទីណា ប្រហែល ។ គ្នា ក្នុងទីទាំងពួង ការធ្វើនូវរបៀបផ្សេងៗ
 ក៏ប្រហែលគ្នា នឹងពាក្យថា ក្នុងទីណា ខាងក្រោមដែរ ។

សច្ចៈមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បទេវៈ

(៦០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ទុក្ខសច្ច កើតឡើងហើយ ក្នុងចិត្តទី ២ (១) របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកអសព្វាសត្វទាំងនោះ ក្នុងទីនោះ ឯសមុទេយ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ ដែលបិតនៅក្នុង ចតុរោកាភព និង
 បញ្ចារោកាភព កើតឡើងហើយផង សមុទេយសច្ច កើតឡើងហើយ
 ផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា (កើត
 ឡើងហើយ) ក្នុងទីណា ។ បេ ។ ប្ត ។ អើ ។

(៦១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច កើត
 ឡើង ក្នុងចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួក
 អសព្វាសត្វទាំងនោះ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងទី
 នោះ ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កើតឡើង
 ហើយផង មគ្គសច្ច កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយទៀត មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វណា (កើតឡើងហើយ) ក្នុងទីណា ។ បេ ។ ប្ត ។ អើ ។

---

១ ពិរវង្គចិត្ត ជាចិត្តទី ២ ជាលំដាប់អំពីបដិសន្ធិចិត្តមក ។ អដ្ឋកថា ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៦២) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិ-
 យេ អក្កសលេ ចិត្តេ វត្តហានេ អនកិសមេតាវំធំ
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត លោ ច តេសំ
 តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត អកិសមេតាវំធំ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត ។
 យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៦៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស សមុ-
 ទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា បន
 សមុទយសច្ចំ ។ បេ ។ នត្ថិ ។

(៦៤) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា បន មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។
 ឧប្បជ្ឈិត្ត ។

អភិធម្មបំណិក យមកៈ

(៦២) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ សមុទេយ
 សច្ច កើតឡើងហើយ ក្នុងអកុសលចិត្ត^(១)ទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកសត្វទាំងនោះ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាន់ដឹងនូវ
 សច្ចៈ ៤ ក្នុងទីនោះ ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះទេ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាអ្នក
 គ្រាន់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កើតឡើងហើយផង មគ្គសច្ច កើតឡើងហើយ
 ផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។ ប្ត ។ អើ ។

(៦៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ សមុ-
 ទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។
 មួយទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា (មិនកើតឡើងហើយ)
 ។ បេ ។ ប្ត ។ មិនមានទេ ។

(៦៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយទៀត
 មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 នោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

---

១ អកុសលក្នុងទីនេះបានដល់ធរណីចិត្តទី ២ ដែលនៅព្រេកអរនឹងភព ។ អដ្ឋិកថា ។

ပစ္စယမဂေ ပရိစ္ဆာန်ပျ ခဏ္ဍကံ

(၆၄) ယဇ္ဇ ယဇ္ဇ ဓမ္မဒယဇ္ဇံ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဇာတိ
 မက္ခန္ဓာယဇ္ဇံ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဇာတိ ဘ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဇာတိ ဘ ယဇ္ဇ ဘ ဝု
 မက္ခန္ဓာယဇ္ဇံ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဇာတိ ယဇ္ဇ ဓမ္မဒယဇ္ဇံ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယ-
 ဇာတိ ဘ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဇာတိ ဘ

(၆၅) ယဇ္ဇ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဘ ဝု ဘ

(၆၆) ယဇ္ဇ ယဇ္ဇ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဇာတိ
 ဇာတိ ဓမ္မဒယဇ္ဇံ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဇာတိ ဘ ဘာမဏ္ဍာ ဘ
 ယဇ္ဇ ဘ ဝု မက္ခန္ဓာယဇ္ဇံ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဇာတိ ယဇ္ဇ
 ဇာတိ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဇာတိ ဘ ဘာမဏ္ဍာ ဘ ဝု
 ယဇ္ဇ ဝု မက္ခန္ဓာယဇ္ဇံ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဇာတိ ယဇ္ဇ
 ဓမ္မဒယဇ္ဇံ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ယဇ္ဇ ဝု မက္ခန္ဓာယဇ္ဇံ ဝုပ္ပဋိ-
 ဇာတိ ယဇ္ဇ ဝု မက္ခန္ဓာယဇ္ဇံ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဇာတိ ယဇ္ဇ
 ဓမ္မဒယဇ္ဇံ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဘ

(၆၇) ယဇ္ဇ ယဇ္ဇ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ
 ဇာတိ ဇာတိ မက္ခန္ဓာယဇ္ဇံ ဝုပ္ပဋိန္ဒြိယန္တိ ဇာတိ ဘ ဘာမဏ္ဍာ ဘ

សច្ចយមក; បរិវត្តិវារ; ឧប្បទវារ;

(៦៥) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយ
ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(៦៦) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងហើយ កងទីណា ។ បេ ។

(៦៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កងទីណា
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ កងទីនោះឬ ។ អើ ។
មួយទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កងទីណា
ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ កងទីនោះឬ ។ សមុទេយ-
សច្ច មិនកើតឡើងហើយ កងចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកអសញ្ញសត្វនោះ កងទីនោះ ឯទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ កងទីនោះទេ ពួកសត្វ កាល
ចូលទៅកាន់សុទ្ធាវស សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង កងទីនោះទេ ។

(៦៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កងទីណា
មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ កងទីនោះឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត តស្ស តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ
 ចិត្តេ វត្តមារេ អនភិសមេតាវំនំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត លោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត សុទ្ធាវាសំ ទុបបជ្ជន្តានំ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិត្ត ទុក្ខសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិត្ត ។

(៦៧) យស្ស យត្ថ សម្មទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 តត្ថ សម្មទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ
 ទុតិយេ អកុសលេ ចិត្តេ វត្តមារេ អនភិសមេតាវំនំ
 តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត លោ ច តេសំ តត្ថ
 សម្មទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្ត សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ
 វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច
 នុប្បជ្ជិត្ត សម្មទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិត្ត ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តទី ២
 របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកអសញ្ញាសត្វ ដែលមិន
 បានក្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើត
 ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ កាលចូលទៅកាន់សុទ្ធាវស មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច មិនកើត
 ឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៦៧) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 ណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 អកុសលចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកសត្វ
 ដែលមិនបានក្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវស-
 សត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកអសញ្ញាសត្វ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនកើតឡើងហើយផង សមុទេយសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង
 ក្នុងទីនោះ ។

សច្ចយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវាហ

(៧០) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរ-
 ហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៧១) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរ-
 ហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ
 បដិលភិស្សន្តិ យេ ច ព្រោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៧២) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ លោ ច

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទវារៈ

(៧០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកសត្វ នឹងបាន ទ្វេមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ) តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើងឬ ។ បេ ។ អើ ។

(៧១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកសត្វណា ជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ទ្វេមគ្គ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ទ្វេមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ សត្វដទៃណា នឹងបាន ទ្វេមគ្គ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា (នឹងកើតឡើង) ឬ ។ បេ ។ អើ ។

(៧២) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ទ្វេមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង តែមគ្គសច្ច

អភិធម្មបិដក យមកៈ

របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ
សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងកើត
ឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន
នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
កើតឡើង (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ) តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
នឹងមិនកើតឡើងទេ ឬក៏ សត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ មគ្គសច្ច របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។

(៧៣) ទុក្ខសច្ច នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ រេ ។

(៧៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេ-
យសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ព្រះអរហន្ត
ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គ
ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា នឹងពួកអសញ្ញាសត្វ ទុក្ខសច្ច របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ)
តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
ពួកសត្វក្រៅនេះ ដែលបិតនៅ ក្នុងចតុរោកាវកត នឹងបញ្ចេញការកត
ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹង
កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់
សត្វណា (នឹងកើតឡើង) ក្នុងទីណាឬ ។ រេ ។ អើ ។

សព្វយមកៈ បរិគ្គិវាវៈ ឧប្បាទវាវៈ

(៧៥) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកសត្វណា ជាបុប្ផជន នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ
 ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអប្បាយ និងពួកអសព្វសត្វ ទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុង
 លំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទី
 នោះ (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ) ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់
 សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹង
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៧៦) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអប្បាយ និងពួកសត្វណា ជាបុប្ផជន នឹងមិន
 បាន ឲ្យមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទី
 នោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ នឹងកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។
 មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តំ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តំ
 តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សមុទយ-
 សច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(៧៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
 វា បន សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ
 ទុប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរហន្តានំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តំ តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ទុប្បជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ តេសំ សមុទយ-
 សច្ចញ្ញា ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ញា ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(៧៨) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស មក្ក-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា បន មក្ក-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 នឹងបាន ឡូមគ្គង័ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា មគ្គសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ) តែ
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឡូមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៧៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយ-
 សច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិន
 កើតឡើងឬ ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គង័ប្រសើរ
 និងពួកសត្វ នឹងបាន ឡូមគ្គង័ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា សមុទេយ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ)
 តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ពួក
 សត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាច័ប្បផុត^(១) សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។

(៧៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
 សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វ
 ណា នឹងមិនកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។

---

១ បានដល់ចិត្តដែលប្រកបដោយបដិសន្ធិ ជាខាងក្រោយជាងចិត្តទាំងអស់ ។ អដ្ឋកថា ។

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវិហ

អក្កមក្កសមដ៏នំ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន
 បដិលកិស្សន្តិ តេសំ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ៏នំ តេសំ
 មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(៧៧) យស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចំ នុប្ប-
 ជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ អក្ក-
 មក្កសមដ៏នំ អរហន្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច
 នុប្បជ្ជិស្សតិ មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បន មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ
 នុប្បជ្ជិស្សតិតិ ។ យេ បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលកិ-
 ស្សន្តិ តេសំ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ
 សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ អក្កមក្កសមដ៏នំ អរ-
 ហន្តានំ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ សមុទយ-
 សច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(៧៨) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ បេ ។

(៧៩) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ

សច្ចយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាសវារៈ

ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកសត្វណា
ជាបុគ្គលនៃនឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើត
ឡើង តែទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ពួក
សត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
នឹងមិនកើតឡើងផង ទុកសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។

[៧៧] សមុទយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រ-
សើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិន
កើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ សមុទយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងមិនកើតឡើង
ផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង សមុទ-
យសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុគ្គល
នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ តែ
សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ព្រះ
អរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ មគ្គសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង សមុទយសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។

[៧៨] ទុកសច្ច នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[៧៩] ទុកសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្ប-
 ជ្ជិស្សតី តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។
 អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតី លោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតី បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ តេសំ តត្ថ សមុ-
 ទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតី ទុក្ខសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតី ។

(៨២) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតី

តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតី តស្ស
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ
 អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 អាហាយិកានំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 នុប្បជ្ជិស្សតី លោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិ-
 ស្សតី បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច
 នុប្បជ្ជិស្សតី ទុក្ខសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតី ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ ពួកសត្វ នឹងបាន
 នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា និងពួកអសញ្ញាសត្វ សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ)
 តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ទេ ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ចនឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៤២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ ពួកសត្វណា ជាបុប្ផន នឹងមិនបាន នូវ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ និងពួកអសញ្ញាសត្វ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ដែល
 ប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើត
 ឡើងផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

សព្វយមកេ បរិវារិស្ស ឧប្បទវារោ

(៨៣) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្ស័-
 តិ តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្ស័តិ ។ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្ស័តិ ធើ ច តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្ស័តិ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរហន្តានំ
 អសញ្ញសត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច នុប្ប-
 ជ្ជិស្ស័តិ មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្ស័តិ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្ស័តិ តស្ស តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ នុប្បជ្ជិស្ស័តិ ។ អាចាយិកានំ យេ ច បុថុ-
 ជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 នុប្បជ្ជិស្ស័តិ ធើ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 នុប្បជ្ជិស្ស័តិ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរហន្តានំ អសញ្ញ-
 សត្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្ស័តិ សមុ-
 ទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្ស័តិ ។

(៨៤) យស្ស ធឹក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ តស្ស សមុទ-
 យសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន ស-
 មុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស ធឹក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ ។

សព្វយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទវារៈ

(៨៣) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ នឹង
បាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ) តែមគ្គ-
សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកអសញ្ញ-
សត្វ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច
នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់
សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ
នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ និង
ពួកសត្វណា ជាបុគ្គលនៃ នឹងមិនបាន នូវមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ព្រះអរហន្ត
ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកអសញ្ញសត្វ មគ្គសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹងមិនកើត
ឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៨៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
នោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់
សត្វណា កើតឡើងហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សព្វេសំ ចរណំ បរត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ
 មគ្គស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ស-
 មុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត លោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិតិ សព្វេសំ ឧបបជ្ជន្តំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ត ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតិ ។

(៨៥) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ តស្ស មគ្គ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អនភិសមេតាវំ ឧបបជ្ជន្តំ
 បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិតិ លោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត អភិ-
 សមេតាវំ ឧបបជ្ជន្តំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតិ មគ្គសច្ចញ្ច ឧ-
 ប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស វា បន មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ ។ អភិសមេតាវំ ចរណំ
 បរត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ផល-
 ស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត
 លោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ អភិសមេតាវំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្យុត ក្នុងកងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និង
 ក្នុងឧប្បាទកណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើងទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទកណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង
 ហើយផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ។

(៨៥) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ
 កើតឡើងហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
 កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងហើយ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ
 ក្នុងឧប្បាទកណៈ នៃចិត្តក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើត
 ឡើងផង មគ្គសច្ច កើតឡើងហើយផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច
 របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។
 ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្យុត ក្នុងកងកណៈ នៃ
 ចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទកណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព
 មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤

សប្បយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវារោ

ឧបបជ្ជន្តានំ បរិវត្ត ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ត ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតិ ។

(៨៦) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ ភស្ស មក្ក-
សច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ ឧប្បា-
ទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ នោ ច តេសំ
មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ ឧប្បា-
ទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតិ មក្កសច្ចញ្ច
ឧប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត ភស្ស
សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ ។ អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ
កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ និរោធស-
មាបដ្ឋានំ តេសំ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច តេសំ
សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ត សមុទ-
យសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតិ ។

(៨៧) យត្ត ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ ។ បេ ។
យត្តកា សទិសា សព្វេ ។

(៨៨) យស្ស យត្ត ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ
ភស្ស ភក្ក សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ។

(៨៦) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយថ្ម ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាន់ដឹងនូវសច្ចៈ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយទេ ពួកសត្វ ដែលជា អ្នកគ្រាន់ដឹងនូវសច្ចៈ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា សមុទេយសច្ច របស់ សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច កើតឡើងហើយផង ។ មួយយ៉ាង ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ សមុទេយសច្ច របស់សត្វ នោះ កើតឡើងថ្ម ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកគ្រាន់ដឹងនូវសច្ចៈ៤ ក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា នឹងពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុងចិត្តដែលប្រាស ចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ហើយ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកគ្រាន់ដឹងនូវសច្ចៈ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង សមុទេយសច្ច កើតឡើងផង ។

(៨៧) ទុក្ខសច្ច កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។ ក្នុងទីណា ប្រហែលគ្នា ទាំងអស់ ។

(៨៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះថ្ម ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញា-
 សត្តំ ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ ភត្ត ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
 លោ ច តេសំ ភត្ត សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ឥតវេសំ
 ចតុវេការំ បញ្ចវេការំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ភត្ត ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ សមុ-
 ទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន យត្ត សមុទ-
 យសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ភស្ស ភត្ត ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។
 ចតុវេការា បញ្ចវេការា បវត្តន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ ភត្ត សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ លោ ច តេសំ ភត្ត
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ចតុវេការំ បញ្ចវេការំ ឧបបជ្ឈ-
 ន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ភត្ត សមុ-
 ទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(៧៧) យស្ស យត្ត ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ភស្ស
 ភត្ត មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិ-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អនភិសមេតារីនំ ឧប-
 បជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញា-
 សត្តំ ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ ភត្ត ទុក្ខសច្ចំ

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

ពួកសុទ្ធាវសសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត និងពួកសត្វ កាលចូល
 ទៅកាន់អសញ្ញាសត្វ ទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ
 ពួកសត្វក្រៅនេះ កាលចូលទៅកាន់ចតុវេការភពនិងបញ្ចវេការភព ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើត
 ឡើងផង សមុទេយសច្ច កើតឡើងហើយផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុ-
 ទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ទុកសច្ច របស់
 សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ កាលច្យុត ចាកចតុវេការ-
 ភព និងបញ្ចវេការភព ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់ចតុវេការភពនិងបញ្ច-
 វេការភព ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង ទុកសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៨៧) ទុកសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសុទ្ធាវសសត្វ
 ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ
 ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត និងពួកសត្វ កាលចូលទៅកាន់អសញ្ញា-
 សត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុកសច្ច របស់សត្វ

សព្វយមកេ បរិភ័វាស្ស ឧប្បាវាវេ

ឧប្បជ្ជិតំ លោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ
 អភិសមេតាវីនំ ឧបបជ្ជន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតំ មក្កសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ជិតុ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ
 តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិតំ ។ អភិសមេតាវីនំ
 ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច
 ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិតុ លោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតំ
 អភិសមេតាវីនំ ឧបបជ្ជន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតុ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតំ ។

(៧០) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតំ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិតំ ។ អនភិសមេតាវីនំ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិតំ លោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ អភិ-
 សមេតាវីនំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតំ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតុ ។

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បទេវារៈ

ទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បទេកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទេកសច្ច របស់
សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។
មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
ទេកសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នក
ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បុក ក្នុងក្លិនកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុង
ឧប្បទេកណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរហត្ត មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែទេកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់
បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បទេកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ កើតឡើងហើយផង ទេកសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៧០) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជា
អ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បទេកណៈ នៃតណ្ហា សមុទេយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវ
សច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បទេកណៈ នៃតណ្ហា សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត ។ អភិសមេតាវីនំ
 តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារោ
 តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត ទោ ច តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចំ(១) ឧប្បជ្ជិត្ត អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ត
 សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(៧០) យស្ស ធិក្ខសច្ចំ ធិប្បជ្ជិត្ត តស្ស សមុ-
 ទយសច្ចំ ធិប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស វា
 បន សមុទយសច្ចំ ធិប្បជ្ជិត្ត តស្ស ធិក្ខសច្ចំ
 ធិប្បជ្ជិត្ត ។ ធិត្ត ។

(៧២) យស្ស ធិក្ខសច្ចំ ធិប្បជ្ជិត្ត តស្ស មក្ក-
 សច្ចំ ធិប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អភិសមេតាវីនំ ចវណ្ណំ ចវត្ត
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស
 ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ធិក្ខសច្ចំ ធិប្បជ្ជិត្ត ទោ
 ច តេសំ មក្កសច្ចំ ធិប្បជ្ជិត្ត អនភិសមេតាវីនំ ចវ-
 ណ្ណំ ចវត្ត ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ធិក្ខសច្ចញ្ច
 ធិប្បជ្ជិត្ត មក្កសច្ចញ្ច ធិប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស វា បន

---

១ ឧ.ម. សមុទយសច្ចុត្តិ ទិស្សតិយេវ ។

អភិធម្មប្បជីក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជា
 អ្នកគ្រាស់ជីវិតនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងកងក្បណៈ នៃតណ្ហា ក្នុងចិត្តដែលប្រាសចាក
 តណ្ហាកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយក្នុងទី
 នោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ
 ជាអ្នកគ្រាស់ជីវិតនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងទុប្បាទក្បណៈ នៃតណ្ហា មគ្គសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង សមុទេយសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ។

(៧១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ទុក្ខ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

(៧២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកគ្រាស់ជីវិតនូវសច្ចៈ
 ៤ កាលច្បុក ក្នុងកងក្បណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងទុប្បាទក្បណៈ
 នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយទេ
 ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាស់ជីវិតនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បុក ក្នុង
 កងក្បណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច

សព្វយមកេ បរិក្កិរាស្ស ឧប្បាទិកេ

មក្កសុត្តំ នុប្បជ្ជិត្ត តស្ស នុក្ខសុត្តំ នុប្បជ្ជិត្តិ ។
 អនភិសមេតាវីនំ ឧបបដ្ឋន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ តេសំ មក្កសុត្តំ នុប្បជ្ជិត្ត ទោ ច តេសំ
 នុក្ខសុត្តំ នុប្បជ្ជិត្តិ អនភិសមេតាវីនំ ចវន្តានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសុត្តញ្ច នុប្បជ្ជិត្ត
 នុក្ខសុត្តញ្ច នុប្បជ្ជិត្តិ ។

(៧៣) យស្ស សមុទយសុត្តំ នុប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 មក្កសុត្តំ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អនភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ
 កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ និរោធស-
 មាបដ្ឋានំ តេសំ សមុទយសុត្តំ នុប្បជ្ជិត្ត ទោ
 ច តេសំ មក្កសុត្តំ នុប្បជ្ជិត្ត អនភិសមេតាវីនំ
 តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទយសុត្តញ្ច នុប្បជ្ជិត្ត
 មក្កសុត្តញ្ច នុប្បជ្ជិត្តិ ។ យស្ស វា បន មក្កសុត្តំ
 នុប្បជ្ជិត្ត តស្ស សមុទយសុត្តំ នុប្បជ្ជិត្តិ ។ អនភិស-
 មេតាវីនំ តណ្ហាយ ឧប្បានក្ខណោ តេសំ មក្កសុត្តំ

សច្ចយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បទេវារៈ

របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិន
 កើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
 កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បទេសណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវ
 សច្ចៈ ៤ កាលច្បុក ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង ។

(៧៧) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់
 ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃតណ្ហា និងពួកសត្វ ដែលចូល
 កាន់និរោធិ ក្នុងចិត្តដែលប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទេយ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹង
 នូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃតណ្ហា និងពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងចិត្តដែល
 ប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង ។ មួយយ៉ាងទៀត
 មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
 នោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវ
 សច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បទេសណៈ នៃតណ្ហា មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នុប្បជ្ជិតុ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតុ
អនភិសមេតាវំនំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្ប-
យុត្តចិត្តេ វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ មត្តសច្ចញ្ញា
នុប្បជ្ជិតុ សមុទយសច្ចញ្ញា នុប្បជ្ជិតុ ។

(៧៤) យត្ត ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិតុ ។ បេ ។

(៧៥) យស្ស យត្ត ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិតុ តស្ស តត្ថ
សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតុតិ ។ ចតុកោកាវា បញ្ចកោ-
កាវា បវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ
មត្តស្ស ច ជលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ
ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិតុ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទ-
យសច្ចំ នុប្បជ្ជិតុ សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស កង្ក-
ក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ បវន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
សច្ចញ្ញា នុប្បជ្ជិតុ សមុទយសច្ចញ្ញា នុប្បជ្ជិតុ ។ យស្ស
វា បន យត្ត សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតុ តស្ស តត្ថ ទុក្ខ-
សច្ចំ នុប្បជ្ជិតុតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បា-
ទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ តត្ថ សមុ-
ទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតុ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មិនកើតឡើងហើយ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា
មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាន់ដឹង នូវសច្ចៈ ៤
ក្នុងក្នុងករណៈ នៃតណ្ហា និងពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងចិត្តដែលប្រាសចាក
តណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
ហើយផង សមុទេយសច្ច មិនកើតឡើងផង ។

(៧៤) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៧៥) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេ-
យសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
កាលច្បុត ចាកចតុរោកាវកត និងបញ្ចរោកាវកត ក្នុងក្នុងករណៈ នៃចិត្ត
ក្នុងបឋមជ្ឈាន និងក្នុងឧប្បាទករណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វទាំងសត្វ និងពួក
អសញ្ញាសត្វ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងករណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទី
នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង
ហើយ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ ពួកសត្វទាំងសត្វ និងពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញា-
សត្វ ក្នុងឧប្បាទករណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

សច្ចយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវាពេ

នុប្បជ្ជតិ សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
អសញ្ញាសត្តានំ ចរណំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ញ
នុប្បជ្ជតិ នុក្ខសច្ចញ្ញ នុប្បជ្ជតិ ។

(៧៦) យស្ស យត្ថ នុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ តស្ស
តត្ថ មក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិតាតិ ។ អភិសមេតាវំនំ ចរណំ
នំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស ច
ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ នុក្ខសច្ចំ
នុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិត
សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អនភិស-
មេតាវំនំ ចរណំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អស-
ញ្ញាសត្តានំ ចរណំ តេសំ តត្ថ នុក្ខសច្ចញ្ញ នុប្ប-
ជ្ជតិ មក្ខសច្ចញ្ញ នុប្បជ្ជិត ។ យស្ស វា បន យត្ថ
មក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិត តស្ស តត្ថ នុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិតិ ។
សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អនភិស-
មេតាវំនំ ឧបបជ្ជន្តានំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ តត្ថ មក្ខសច្ចំ

សច្ចៈមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បទេវារៈ

មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសុទ្ធាវសសត្វ និងពួកអសព្វា-
សត្វ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងកណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ទេកសច្ច មិនកើតឡើងផងក្នុងទីនោះ ។

(៧៦) ទេកសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បទេកណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព ទេកសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសុទ្ធាវស-
សត្វ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បុត ក្នុង
ក្នុងកណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត និងពួកអសព្វាសត្វ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងកណៈ
នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទេកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង
មគ្គសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ទេកសច្ច របស់
សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសុទ្ធាវសសត្វ ពួកសត្វ
ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្ប-
ទេកណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត និងពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់អសព្វាសត្វ
ក្នុងឧប្បទេកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នុប្បជ្ជិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិតិ
 សុទ្ធាវាសានំ ទុប្បតិចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អនភិស-
 មេតាវីនំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញា-
 សត្តានំ ចវន្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិត
 ទុក្ខសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិតិ ។

(៧៧) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតិ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិតាតិ ។ អភិសមេតាវីនំ
 តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតិ នោ ច តេសំ
 តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិតុ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្ត
 វត្តមារេ អនភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ
 តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិតិ មក្កសច្ចញ្ច នុប្ប-
 ជ្ជិតុ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិតុ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតាតិ ។ អនភិស-
 មេតាវីនំ តណ្ហាយ ទុប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្ក-
 សច្ចំ នុប្បជ្ជិតុ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ

មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសុទ្ធាវសសត្វ ពួកសត្វ ដែលជា
 អ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃឧប្បត្តិ-
 ចិត្ត និងពួកអសញ្ញាសត្វ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច មិន
 កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៧៧) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែល
 ជាអ្នកត្រាស់ដឹង នូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្ត
 ប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ កំពុងប្រ-
 ព្រឹត្តទៅ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងក្លណៈ
 នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួក
 អសញ្ញាសត្វ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច
 មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វ
 ណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
 ក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃតណ្ហា មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន

សព្វយមកេ បរិវាសិស្ស ឧប្បាទវិកេ

ទុប្បជ្ជិតិ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេ អនភិ-
សមេតាវីនំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តិ-
ចិត្តេ វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ មត្ត-
សច្ចញ្ញ ទុប្បជ្ជិតុ សមុទយសច្ចញ្ញ ទុប្បជ្ជិតិ ។

(៧៨) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ តស្ស សមុ-
ទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិស្សតិ ។ អត្តមត្តស្ស ទុប្បាទក្ខ-
ណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ទុប្បាទក្ខណោ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
ចិត្តស្ស ទុប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ
នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិស្សតិ ឥតេសំ
ទុបបជ្ជន្តានំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស ទុប្បាទក្ខណោ តេសំ
ទុក្ខសច្ចញ្ញ ទុប្បជ្ជិតិ សមុទយសច្ចញ្ញ ទុប្បជ្ជិតិស្ស-
តិ ។ យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិស្សតិ
តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ ។ សព្វេសំ ចរន្តានំ
បរិត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរិយេ មត្តស្ស ច ជលស្ស
ច ទុប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិស្សតិ
នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ សព្វេសំ ទុបបជ្ជ-
ន្តានំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស ទុប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទ-
យសច្ចញ្ញ ទុប្បជ្ជិតិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ញ ទុប្បជ្ជិតិ ។

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្ត ទី២ របស់ពួកសុទ្ធាវាសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្ត
ទៅ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងក្លណៈ
នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និង
ពួកអសញ្ញាសត្វ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង
សមុទេយសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៧៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់
សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុង
ឧប្បាទក្លណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលនឹងបាន នូវ
មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃចិត្ត ក្នុងឧប្បា-
ទក្លណៈ នៃចិត្តនោះ កើតឡើង តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ក្រៅនេះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្លណៈ
នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង សមុទេ-
យសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា
នឹងកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់
កាលច្បុត ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃមគ្គ
និងផល ក្នុងអរូបភព សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង
តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាល
ចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទេយសច្ច របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៧៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស មក្ក-
សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុប្ផ-
នា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈនានំ
បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចញ្ញោ មក្កំ
បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈនានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ មក្ក-
សច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្ស-
ន្តិ តេសំ បវត្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូ-
បេ មក្កស្ស ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
ឧប្បជ្ឈតិ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

(៧៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុង
ឧប្បាទុក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វនោះ ។ ដែលជាបុប្ផន នឹង
មិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទុក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បា-
ទុក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន កើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទុក្ខណៈ នៃ
ចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទុក្ខណៈ នៃចិត្ត
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹង
កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង
ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ
ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវ
មគ្គ ក្នុងក្នុងណាៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលច្យុត ក្នុង
ក្នុងក្នុងណាៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងឧប្បាទុក្ខណៈ នៃមគ្គ នឹងផល
ក្នុងអរូបភព មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង តែទុក្ខ-
សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន
នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា

សច្ចយមកេ បរិភ័វាស្ស ឧប្បាទវារោ

ចរោ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈនាណំ
បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឧក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(១០០) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន
បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ
តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្ក-
សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យេ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ
តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច
ឧប្បជ្ឈតិ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ-
តិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិល-
កិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចរោ
មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កត្តក្ខណោ
តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ និរោធសមាបន្នាណំ
អសញ្ញសត្តាណំ តេសំ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច
តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ យេ មក្កំ បដិល-
កិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្ក-
សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

សព្វយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទារៈ

នឹងបាន ឡវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វិនចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ
កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វិនចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង ទុកសច្ច កើតឡើងផង ។

(១០០) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុប្ផន នឹងមិនបាន ឡវមគ្គ
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ។ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វិនតណ្ហា
តែមគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន
ឡវមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ។ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងកើត
ឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វិនតណ្ហា ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់
សត្វណា នឹងកើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។
ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វិនចិត្តណា ឬក៏ ពួក
សត្វដទៃណា នឹងបាន ឡវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វិនចិត្តនោះ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ។ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ វិនតណ្ហា នឹងរបស់ពួកសត្វដែលចូលកាន់
និរោធិ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ នឹងរបស់ពួក
អសញ្ញាសត្វ នឹងកើតឡើង តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡវមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ។ នឹង
កើតឡើងផង សមុទេយសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វិនតណ្ហា ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១០១) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

យត្ថកម្មំ យស្ស យត្ថកសទិសំ កាតតំ ។

(១០២) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស

តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស

ឧប្បាទក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ

យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ

តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តំ ឧប-

បជ្ឈន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច

តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ

ចតុវេការំ បញ្ចវេការំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្ត-

ស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្ប-

ជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា

បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ

ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ ចតុវេការា បញ្ចវេការា

បវត្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស

ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទ-

យសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-

សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ចតុវេការំ បញ្ចវេការំ ឧបបជ្ឈន្តានំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១០១) ទុក្ខសច្ច កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។ ពាក្យថាក្នុងទីណា បណ្ឌិតភ្នំធ្វើឲ្យប្រហែលនឹងពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាដែរ ។

(១០២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា សម្មុ-
ធម្មសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច
របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់
សត្វទាំងនោះ ដែលនឹងបាន ឬមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃចិត្តនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែសម្មុធម្មសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ក្រៅនេះ កាលចូលទៅ កាន់
ចតុរោកាភព និងបញ្ចារោកាភព ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង សម្មុធម្មសច្ច នឹងកើតឡើង
ផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សម្មុធម្មសច្ច របស់សត្វណា
នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទី
នោះឬ ។ ពួកសត្វ កាលច្បុត ចាកចតុរោកាភព និងបញ្ចារោកាភព
ក្នុងភ័ក្ត្រក្លានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ និង
ផល ក្នុងអរូបភព សម្មុធម្មសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង
ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ទេ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់ចតុរោកាភព និងបញ្ចារោកាភព ក្នុង
ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្មុធម្មសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

សច្ចៈមកេ បរិភិក្ខុវិស្ស ឧប្បាទកិណ

បរិភេត្ត ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ភត្ត សម្ម-
នយសច្ចុញ្ញ ឧប្បជ្ជិតស្សតិ ទុក្ខសច្ចុញ្ញ ឧប្បជ្ជិត ។

(១០៣) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត
ភស្ស ភត្ត មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
យេ ច បុគ្គជ្ជនា (១) ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧប-
បជ្ជនានំ បរិភេត្ត ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អហាយំ(២)
អសញ្ញសត្តំ ឧបបជ្ជនានំ តេសំ ភត្ត ទុក្ខ-
សច្ចំ ឧប្បជ្ជិត លោ ច តេសំ ភត្ត មក្កសច្ចំ
ឧប្បជ្ជិតស្សតិ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្ក
បដិលភិស្សន្តិ ភស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ
ចញ្ញា មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជនានំ បរិភេត្ត
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ភត្ត ទុក្ខសច្ចុញ្ញ
ឧប្បជ្ជិត មក្កសច្ចុញ្ញ ឧប្បជ្ជិតស្សតិ ។ យស្ស វា
ចន យត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតស្សតិ ភស្ស ភត្ត ទុក្ខ-
សច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ ភស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
យេ ចញ្ញា មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ បរិភេត្ត

១ ឧ.ម. ឧត្តន្តរេ មត្តន្តំ ទិស្សតិ ។ ២ ម. អយមេវ ណារោ នត្ថិ ។

សច្ចយមកៈ បរិត្តិវារៈ ឧប្បោទ្ធិវារៈ

នឹងកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង កងទីនោះ ។

(១០៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង កងទីណា មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង កងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
 ទាំងឡាយ កងទុប្បាទុក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ
 ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន នូវមគ្គ កងទុប្បាទុក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់
 បដិសន្ធិ នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ កាលចូលទៅកាន់អបាយ នឹងអសញ្ញា
 សត្វ កងទុប្បាទុក្ខណៈ នៃចិត្ត កងបឋប្បន្ន កើតឡើង កងទីនោះ តែ
 មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង កងទីនោះទេ ពួកសត្វ
 ណា នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ កងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដ-
 វៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ កងទុប្បាទុក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំង
 នោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ កងទុប្បាទុក្ខណៈ នៃចិត្ត កងបឋប្បន្ន ទុក្ខ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើងផង
 កងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើត
 ឡើង កងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើង កងទីនោះឬ ។
 ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ កងលំដាប់ នៃចិត្តណា
 ឬក៏ ពួកសត្វដវៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ កងកងកណៈ នៃចិត្តនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជ-
 លស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វត្ត មក្កសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិតិ លោ ច តេសំ វត្ត ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ
 វស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចញ្ញោ មក្កំ
 បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជនានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វត្ត មក្កសច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ជិតិ
 ទុក្ខសច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ជិតិ ។

(១០២) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ
 វស្ស វត្ត មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិវត្តិតិ ។ អាចារ្យ-
 កានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ
 វណ្ណាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វត្ត សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិតិ លោ ច តេសំ វត្ត មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ
 យេ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ វណ្ណាយ ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ វត្ត សមុទយសច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ជិតិ មក្ក-
 សច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ជិតិវត្តិតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិតិវត្តិតិ វស្ស វត្ត សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិវត្តិតិ ។
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកសត្វទាំងនោះ កាលច្បុក ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុង
 ឧប្បាទកណៈ នៃមគ្គនឹងផល ក្នុងអរូបភព មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ខ្យល់មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំ-
 ដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ខ្យល់មគ្គ ក្នុង
 ឧប្បាទកណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុង
 ឧប្បាទកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 កើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(១០៤) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ សមុ-
 ទេយសច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ នឹងរបស់សត្វនោះ ។
 ដែលជាបច្ចុប្បន្ន នឹងមិនបាន ខ្យល់មគ្គ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទកណៈ
 នៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ខ្យល់មគ្គ សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ ។ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បា-
 ទកណៈ នៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា
 នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទី
 នោះឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន ខ្យល់មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា

សច្ចយមកេ បរិវត្តិវស្ស ឧប្បោទវាណ

តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បោទក្ខណោ យេ ចរោ មគ្គំ
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ភដ្ឋក្ខណោ តណ្ហា-
 វិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមាណេ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ ឧប្ប-
 ដ្ឋិស្សតិ ធមោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បដ្ឋតិ
 យេ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បោទក្ខ-
 ណោ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចញ្ច ឧប្បដ្ឋិស្សតិ សមុទ-
 យសច្ចញ្ច ឧប្បដ្ឋតិ ។

(១០៥) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បដ្ឋតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ទុប្បដ្ឋិស្សតិ ។ សព្វេសំ ចវន្តានំ
 ចវត្តេ ចិត្តស្ស ភដ្ឋក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ផល-
 ស្ស ច ឧប្បោទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បដ្ឋតិ
 ធមោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បដ្ឋិស្សតិ អគ្គ-
 មគ្គស្ស ភដ្ឋក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ភដ្ឋក្ខ-
 ណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ភដ្ឋក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស
 ច ផលស្ស ច ឧប្បោទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ទុប្បដ្ឋតិ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បដ្ឋិស្សតិ ។

សច្ចៈមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

ប្តីក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃចិត្តនោះ
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះៗ នឹងកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ វៃតណ្ហា នឹងក្នុង
 កាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេ-
 យសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា
 នឹងបាន ឲ្យមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះៗ នឹងកើតឡើងផង សមុ-
 ទេយសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ ។

(១០៥) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុត ក្នុង
 ក្នុងក្ខណៈ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃមគ្គនិងផល ក្នុង
 អរូបភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែសមុទេយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ វៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ
 ដែលនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 វៃចិត្ត ក្នុងក្នុងក្ខណៈ វៃចិត្តនោះ នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃមគ្គ និងផល
 ក្នុងអរូបភព មិនកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។

អភិធម្មបំណែក យមកំ

យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតីតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្ត-
 រា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 អរូបេ មក្កស្ស ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 សមុទយសច្ចញ្ចុ នុប្បជ្ជតិ ទុក្ខសច្ចញ្ចុ នុប្បជ្ជតិ ។

[១០៦] យស្ស ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ តស្ស មក្ក-
 សច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ក-
 មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ
 ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ បរាណំ បរត្តោ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ដលស្ស ច
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ នោ ច

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ទុក-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វ
 ទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត
 ណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ នឹង
 មិនកើតឡើង តែទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង
 ទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្ខណៈ; នៃចិត្ត ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត
 នោះ នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព មិនកើត
 ឡើងផង ទុកសច្ច មិនកើតឡើងផង ។

(១០៦) ទុកសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា មិន
 បាន នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលច្បាត
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ
 និងផល ក្នុងអរូបភព ទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង

សព្វយមកេ បរិនិរាស្ស ឧប្បាទវិកេ

តេសំ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ជនា
 មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ បរិនិរាសំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បា-
 នក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ចំ នុប្បជ្ជតិ មក្កសច្ចញ្ចំ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ យេ
 ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបដ្ឋនា-
 នំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ
 អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 បរិនិរាសំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស
 ច ផលស្ស ច ឧប្បានក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ចំ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ចំ នុប្បជ្ជតិ ។

(១០៧) យស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា

សច្ចយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ទេកសច្ច
 របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្រណាៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់
 ពួកសត្វនោះៗ ដែលជាបុគ្គលនៃ នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្រណាៈ នៃ
 ចិត្ត កាលច្បុក ក្នុងក្នុងក្រណាៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្រណាៈ
 នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបកព នឹងមិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើត
 ឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើត
 ឡើង ទេកសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្រណាៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វ
 នោះៗ ដែលជាបុគ្គលនៃ នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្រណាៈ នៃចិត្ត
 កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្រណាៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងមិនកើត
 ឡើង តែទេកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ
 មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្រណាៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និង
 របស់ពួកសត្វនោះៗ ដែលជាបុគ្គលនៃ នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្រណាៈ
 នៃចិត្ត កាលច្បុក ក្នុងក្នុងក្រណាៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បា-
 ទក្រណាៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបកព នឹងមិនកើតឡើងផង ទេកសច្ច
 មិនកើតឡើងផង ។

(១០៧) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
 សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ (១) យេ ច ញោ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហារិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារោ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហារិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារោ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ (២) តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ មក្កសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។ យេ បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហារិប្បយុត្តចិត្តេ

---

១ ម. តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានន្តិ បទទ្ធយំ នត្តិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ សមុទយសច្ច របស់ពួកសត្វនោះ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃ
 តណ្ហា នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធ នឹងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វ
 ទាំងនោះ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មិនកើត
 ឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ
 សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ
 នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុប្ផន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 នៃតណ្ហា នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធ នឹងរបស់ពួកអសញ្ញា-
 សត្វទាំងនោះ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មិន
 កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច
 របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើត
 ឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុប្ផន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ មគ្គសច្ច របស់
 ពួកសត្វនោះ ។ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា តែសមុទ-
 យសច្ច របស់ពួកសត្វនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ មគ្គសច្ច របស់
 ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកសត្វ
 នោះ ដែលជាបុប្ផន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា

សព្វយមកេ បរិនិវាស្ស ឧប្បាទវិហេ

វត្តហិណេ និរោទសមាបន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ

មក្កសត្តញ្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ សមុទយសត្តញ្ចំ នុប្បជ្ជតិ ។

[១០៨] យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

[១០៩] យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ តស្ស

តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ ចត្ថវេកាវា

បញ្ចវេកាវា ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ

អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ

តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ

តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ អក្កមក្កស្ស កង្ក-

ក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យស្ស

ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស

ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស

ច ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ ចវន្តានំ^(១) តេសំ

តត្ថ ទុក្ខសត្តញ្ចំ នុប្បជ្ជតិ សមុទយសត្តញ្ចំ

នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ

នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ ។

១ ឧ. អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តា បរិនិវាសន្តិ ទិស្សន្តិ ។
ប. អសញ្ញាសត្តា បរិនិវាសន្តិ អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោតិ ទិស្សន្តិ ។

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ
ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ នឹងមិនកើតឡើង
ផង សមុទេយសច្ច មិនកើតឡើងផង ។

(១០៨) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១០៩) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា

សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
កាលច្យុត ចាកចតុរោការភព និងបញ្ចារោការភព ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃចិត្ត
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្រណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់
សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច របស់
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់អសញ្ញា-
សត្វទាំងនោះ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា ក្នុង
ក្នុងក្រណៈ នៃចិត្ត កាលច្យុត ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃចិត្តនោះ និងក្នុងឧប្បាទ-
ក្រណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព មិនកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹង
មិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិន
កើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្ក
 បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អស-
 ញាសត្ថំ ឧបបដ្ឋន្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ ទោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្ប-
 ជ្ជតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្ក បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូប មក្ក-
 ស្ស ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តា-
 នំ បវន្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

(១១០) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 តត្ថ មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អក្កមក្ក បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ យេ ចញ្ញា មក្ក បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 បវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូប មក្កស្ស
 ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏
 ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចូលទៅ កាន់
 អសញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 តែទេកុសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
 និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលច្យុត ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 នៃចិត្តនោះ និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព នឹងមិន
 កើតឡើងផង ទេកុសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(១១០) ទេកុសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា

មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
 សត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏
 ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួក
 សត្វនោះ កាលច្យុត ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព ទេកុសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

សព្វយមកេ បរិភិក្ខុស្ស ឧប្បាទវិហារ

ទុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ វត្ត មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្ស-
 តិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្កុលោ អារហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្កុលោ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ បរិណាមំ បរិភេត្ត ចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ អរូបេ
 មក្កស្ស ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្កុលោ អសញ្ញ-
 សត្តានំ បរិណាមំ តេសំ វត្ត ទុក្ខសច្ចក្កា ទុប្បជ្ជតិ
 មក្កសច្ចក្កា ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ វស្ស វត្ត ទុក្ខសច្ចំ ទុប្ប-
 ជ្ជតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្កុលោ អារហន្តានំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុលោ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជនានំ បរិភេត្ត ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្កុលោ អសញ្ញសត្តំ ឧបបជ្ជនានំ តេសំ វត្ត
 មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ វត្ត ទុក្ខសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្កុលោ អារហន្តានំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្កុលោ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ បរិណាមំ បរិភេត្ត ចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ

សច្ចយមកៈ បរិត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹង
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុង
 ក្នុងក្កណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុគ្គល នឹង
 បាន នូវមគ្គ ក្នុងក្កណៈ នៃចិត្ត កាលច្បត ក្នុងក្កណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន និងរបស់ពួកអសញ្ញានោះ កាលច្បត ក្នុងឧប្បាទក្កណៈ នៃ
 មគ្គ និងផល ក្នុងអរហត្ត មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច និងមិនកើតឡើង
 ផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្កណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រ-
 សើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គល នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុង
 ឧប្បាទក្កណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្កណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន និងរបស់សត្វទាំងនោះ កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញានោះ នឹងមិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ។ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្ក-
 ណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន
 នូវមគ្គ ក្នុងក្កណៈ នៃចិត្ត កាលច្បត ក្នុងក្កណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អរូបេ មក្កស្ស ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញា-
សត្តានំ ចរុណានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចុញ្ញា នុប្បជ្ជិស្សតិ
ទិក្ខុសច្ចុញ្ញា នុប្បជ្ជតិ ។

(១១១) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ
តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បា-
ទក្ខណោ យេ ចព្វោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហា-
យ កង្កក្ខណោ តណ្ហារិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ តេសំ
តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្ក-
សច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ អក្កមក្កសមដ៏នំ អរហន្តានំ យេ
ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
កង្កក្ខណោ តណ្ហារិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ អសញ្ញា-
សត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចុញ្ញា នុប្បជ្ជតិ មក្ក-
សច្ចុញ្ញា នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ
នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ ។
អាចាយិកានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

នឹងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ កាលច្បាត ក៏ឧប្បាទក្បាលៈ នៃមគ្គ
នឹងផល ក៏អរហត្ត នឹងមិនកើតឡើងផង ទេកសច្ច មិនកើតឡើងផង
ក៏ទីនោះ ។

(១១១) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក៏ទីណា
មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក៏ទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
ណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក៏លំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃ
ណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក៏ឧប្បាទក្បាលៈ នៃចិត្តនោះ សមុទេយសច្ច របស់
ពួកសត្វនោះ ។ មិនកើតឡើង ក៏ក៏ក៏ក្បាលៈ នៃតណ្ហា នឹងក៏កាល
ដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក៏ទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់
ពួកសត្វនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក៏ទីនោះទេ សមុទេយសច្ច
របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់
ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុប្ផន នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ក៏ក៏ក៏ក្បាលៈ
នៃតណ្ហា នឹងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ ក៏កាលដែលចិត្តប្រាស
ចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងមិនកើត
ឡើងផង ក៏ទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា
នឹងមិនកើតឡើង ក៏ទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិន
កើតឡើង ក៏ទីនោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលកើត
ក៏អបាយ នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុប្ផន នឹងមិនបាន
ឲ្យមគ្គ ក៏ឧប្បាទក្បាលៈ នៃតណ្ហា នឹងមិនកើតឡើង ក៏ទីនោះ

សព្វយមកេ បរិក្ការិស្ស ឧប្បាទវិហេ

ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជតិ អក្កមក្កសមដ្ឋីនំ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជ-
 នា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខ-
 ណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ អសញ្ញសត្តានំ
 តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ។

(១០២) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋីនំ
 អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិល-
 កិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ឥតវេសំ តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ត សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមនា ។

(១០៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋីនំ អរ-
 ហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ

សច្ចយមកៈ បរិគ្គារៈ ឧប្បទារៈ

តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទី
នោះទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គ
ដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុប្ផជន និងមិនបាន នូវមគ្គ
ក្នុងក្នុងកាលៈ នៃតណ្ហា និងរបស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ ក្នុងកាលដែល
ចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងមិនកើតឡើងផង សមុទយ-
សច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(១១២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ សមុទយ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែល
ជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា កើតឡើងហើយ
តែសមុទយសច្ច របស់ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ទុក្ខសច្ច
របស់ពួកសត្វនោះក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង សមុទយសច្ច នឹងកើត
ឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើត
ឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

(១១៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុប្ផជន
នឹងមិនបាន នូវមគ្គ កើតឡើងហើយ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ យេ ចពោ
 មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ទុក្កុសច្ចុញ្ច ឧប្បជ្ឈិត
 មក្កុសច្ចុញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មក្កុ-
 សច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(១១២) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត តស្ស
 មក្កុសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កុសមដ៏នំ អរហា-
 ន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត នោ ច តេសំ មក្កុសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ យេ ចពោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 សមុទយសច្ចុញ្ច ឧប្បជ្ឈិត មក្កុសច្ចុញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន មក្កុសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(១១៤) យត្ថ ទុក្កុសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត ។ បេ ។

(១១៦) យស្ស យត្ថ ទុក្កុសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

របស់ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡូមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន
 ឡូមគ្គ ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ទុកសច្ច របស់ពួកសត្វនោះ
 កើតឡើងហើយផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត
 មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ។ បេ ។ អើ ។

(១១៤) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែល
 ជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឡូមគ្គ កើតឡើងហើយ តែមគ្គសច្ច របស់
 ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡូមគ្គដ៏ប្រ-
 សើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឡូមគ្គ
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង មគ្គសច្ច នឹង
 កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើត
 ឡើងហើយ ។ បេ ។ អើ ។

(១១៥) ទុកសច្ច កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១១៦) ទុកសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 ណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវារោ

អក្កមក្កសមដ៏នំ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត លោ ច តេសំ តត្ថ សមុទ-
យសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ ឥតរេសំ ចតុរោកាវានំ បញ្ច-
រោកាវានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ត
សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ ។ យស្ស វា បន
យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខ-
សច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ
តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ
ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត ឥតរេសំ ចតុរោកាវានំ បញ្ចរោ-
កាវានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ
ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(១១៧) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ ។ អក្កមក្កសមដ៏នំ
អរហន្តានំ យេ ច បុប្ផនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
អាចាយិកានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ

សច្ចយមកៈ បរិគ្គិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ
និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឡូមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
ទុក្ខសច្ច របស់ពួកសត្វនោះ ក្រៅនេះ ដែលនៅក្នុងចតុរោការភព និង
បញ្ចរោការភព កើតឡើងហើយផង សមុទេយសច្ច នឹងកើតឡើងផង
ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹង
កើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីនោះឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូលទៅកាន់
សុទ្ធារាម នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ សមុទេយសច្ច របស់ពួកសត្វនោះ
ក្រៅនេះ ដែលនៅក្នុងចតុរោការភព និងបញ្ចរោការភព នឹងកើតឡើង
ផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(១១៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំង
នោះ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឡូមគ្គ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើត
ក្នុងអបាយផង និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឧប្បជ្ជិតុ ឆោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុស្សតិ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចព្រោ មក្កំ បដិល-
 កិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ជិតុ មក្កសច្ចញ្ញា
 ឧប្បជ្ជិតុស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសំ
 ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុស្សតិ ឆោ
 ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ យេ ចព្រោ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ជិតុស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ញា ឧប្បជ្ជិតុ ។

(១១៨) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុស្សតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋិនំ
 អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិល-
 កិស្សន្តិ អាហាយិកានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិតុ ឆោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុស្សតិ

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួក
 សត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វ
 ដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ទេកសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើងផង
 ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង
 ក្នុងទីណា ទេកសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូលទៅកាន់សុទ្ធាវស នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃ
 ចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្តនោះ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង ទេកសច្ច
 កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(១១៨) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ

ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឲ្យ
 មគ្គ នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលកើតក្នុងអបាយ កើតឡើងហើយ
 តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ

សព្វយមកេ បរិវារិស្ស ឧប្បាទវិកេ

យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិល-
 កិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ សម្មទយសច្ចញ្ញោ ឧប្បជ្ជិត្ត មក្ក-
 សច្ចញ្ញោ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្ក-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ សម្មទយសច្ចំ ឧប្ប-
 ជ្ជិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេ តេសំ
 តត្ថ មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ទោ ច តេសំ តត្ថ សម្ម-
 ទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ
 បដិលកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ
 ចញ្ញោ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ញោ
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ សម្មទយសច្ចញ្ញោ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(១១៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស សម្ម-
 ទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា
 បន សម្មទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(១២០) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស មក្ក-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

សច្ចយមកៈ បរិភ្លិវាវៈ ឧប្បាទវាវៈ

ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួក
 សត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្នុងណាៈ នៃចិត្តនោះ សមុទ-
 យសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើង
 ផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងទីណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 នោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វទាំងសត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងកាល
 ចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបានឲ្យមគ្គ
 ក្នុងឧប្បាទក្នុងណាៈ នៃចិត្តនោះ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើត
 ឡើងផង សមុទយសច្ច កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(១១៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ សមុទយ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(១២០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
 មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

အင်္ဂုဏ်သတ္တဝါ ယမကံ

(၈၆၀) ယဇ္ဇိယံ ဟိ ဝေဒနာယမာပိ ဝေဒနာယမာပိ ဝေဒနာယမာပိ
ဇာတိဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိ ၇ ဝေဒနာ ၇ ယဇ္ဇိယံ ဝေဒနာ
ဇာတိဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိ ဝေဒနာ ဟိ ဝေဒနာယမာပိ
ဝေဒနာယမာပိ ၇ ဝေဒနာယမာပိ ၇

(၈၆၁) ယဇ္ဇိယံ ဝေဒနာယမာပိ ဝေဒနာယမာပိ ၇ ဝေဒနာ ၇

(၈၆၂) ယဇ္ဇိယံ ယဇ္ဇိယံ ဝေဒနာယမာပိ ဝေဒနာယမာပိ
ဝေဒနာ ဝေဒနာ ဟိ ဝေဒနာယမာပိ ဝေဒနာယမာပိ ၇ ဝေဒနာ-
ယဇ္ဇိယံ ၇ ယဇ္ဇိယံ ဝေဒနာ ဝေဒနာ ယဇ္ဇိယံ ဝေဒနာယမာပိ
ဝေဒနာယမာပိ ဝေဒနာ ဝေဒနာ ဝေဒနာယမာပိ ဝေဒနာယမာပိ ၇
ဝေဒနာယမာပိ ၇

(၈၆၃) ယဇ္ဇိယံ ယဇ္ဇိယံ ဝေဒနာယမာပိ ဝေဒနာယမာပိ ဝေဒနာ
ဝေဒနာ ဝေဒနာယမာပိ ဝေဒနာယမာပိ ၇ ဝေဒနာယမာပိ ၇
ယဇ္ဇိယံ ဝေဒနာ ဝေဒနာ ဝေဒနာယမာပိ ဝေဒနာယမာပိ ဝေဒနာ
ဝေဒနာ ဝေဒနာယမာပိ ဝေဒနာယမာပိ ၇ ဝေဒနာယမာပိ ၇

(၈၆၄) ယဇ္ဇိယံ ယဇ္ဇိယံ ဝေဒနာယမာပိ ဝေဒနာယမာပိ
ဝေဒနာ ဝေဒနာ ဝေဒနာယမာပိ ဝေဒနာယမာပိ ၇

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

(១២១) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាង
ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង សមុទេយសច្ច
របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនកើតឡើងហើយ ។

(១២២) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងហើយ កងទីណា ។ បេ ។

(១២៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កងទី
ណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង កងទីនោះឬ ។
នឹងកើតឡើង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា
នឹងមិនកើតឡើង កងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង
ហើយ កងទីនោះឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(១២៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កងទី
ណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង កងទីនោះឬ ។ នឹង
កើតឡើង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើត
ឡើង កងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ កងទី
នោះឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(១២៥) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កង
ទីណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង កងទីនោះឬ ។

សច្ចយមកេ បរិក្ខារស្ស និរោធកំរោ

សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តោ វត្តមានេ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតុ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិតុ មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន យតុ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អក្កមក្កសមច្ចំនំ
 អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 អាចាយិកានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិតុ អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ សមុ-
 ទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិតុ ។

ឧប្បាសាវំ និដ្ឋិតំ ។

(១២៦) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ បវន្តានំ
 បរិត្តោ តណ្ហាវិប្បយតិវិតស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ សមុទយ-
 សច្ចំ និរុជ្ឈតិ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ ។

សព្វយមកៈ បរិក្ខារៈ និរោធារៈ

សមុទយសច្ច របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
 កាលចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ សមុទយសច្ច របស់អសញ្ញ
 សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទី
 នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង
 ក្នុងទីណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 នោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលជាបុប្ផជន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ
 នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលកើតក្នុងអបាយ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
 នោះ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់អសញ្ញសត្វទាំងនោះ នឹងមិន
 កើតឡើងផង សមុទយសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

ចប់ ឧប្បទេសៈ ។

(១២៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ សមុទយសច្ច របស់
 សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងអស់នោះ កាលច្បុក
 រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកតណ្ហា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន តែ
 សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ រលត់ទៅផង សមុទយសច្ច រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងកណៈ នៃតណ្ហា ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខ-
សច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។

(១២៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ តស្ស
មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ សព្វេសំ ចរន្តានំ បរតេ មក្ក-
វិប្បយុត្តិក្ខតស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈតិ បញ្ចវេការេ
មក្កស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ចុ និរុជ្ឈតិ មក្ក-
សច្ចញ្ចុ និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈតិ
តស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ អរូបេ មក្កស្ស កង្កក្ខ-
ណោ តេសំ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
និរុជ្ឈតិ បញ្ចវេការេ មក្កស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ
មក្កសច្ចញ្ចុ និរុជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចញ្ចុ និរុជ្ឈតិ ។

(១២៨) យស្ស សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ តស្ស
មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ
និរុជ្ឈតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ នោ ។

(១២៩) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ
តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ អសញ្ញ-
សត្ថេ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច
របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ អើ ។

(១២៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វ
នោះ រលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងអស់នោះ កាលច្យុត រលត់
ទៅ កងកងកណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ កងបច្ចុប្បន្ន តែមគ្គសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់
ទៅផង មគ្គសច្ច រលត់ទៅផង កងកងកណៈ នៃមគ្គ កងបញ្ចវេការ-
ភព ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច
របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅ
កងកងកណៈ នៃមគ្គ កងអរូបភព តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
មិនរលត់ទៅទេ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច
រលត់ទៅផង កងកងកណៈ នៃមគ្គ កងបញ្ចវេការភព ។

(១២៨) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ទេ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វណា
រលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ទេ ។

(១២៩) ទុក្ខសច្ច រលត់ទៅ កងទីណា សមុទេយសច្ច រលត់
ទៅ កងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច រលត់ទៅ កងអសញ្ញាសត្វនោះ ។ បេ ។

សច្ចយមកេ បរិវត្តិវាស្ស និរោធកំពោ

យត្ថកំ ឧប្បាទេបិ និរោធម្មំ ឧប្បាទនិរោធម្មំ
សទិសំ ។ នត្ថំ នានាករណំ ។

(១៣០) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ
។ មេ ។ យស្ស យត្ថកម្មំ សទិសំ វិត្តារតត្ថំ ។

(១៣១) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស
សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
វា មន សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ
ន និរុជ្ឈតិ ។ សព្វេសំ បរិនាមំ បរត្តេ តណ្ហាវិប្ប-
យុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ
ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ
សព្វេសំ ឧបបជ្ឈនាមំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ
សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ។

(១៣២) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស
មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ ។ អរូបេ មក្កស្ស កង្កក្ខណោ
តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ

សច្ចយមកៈ បរិត្តវារៈ និរោធារៈ

ពាក្យថា កងទីណា ប្រហែលគ្នា កងកាលជាទីកើតផង កងកាលជា
ទីរលត់ទៅផង កងកាលជាទីកើត និងកាលជាទីរលត់ទៅផង ។ ការធ្វើ
ឲ្យផ្សេងៗ គ្នា មិនមានឡើយ ។

(១៣០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ កងទីណា ។ រេ ។

ពាក្យថា របស់សត្វណា កងទីណា បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារដូចគ្នា ។

(១៣១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយ-
សច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់
ទៅឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងអស់នោះ កាលច្បុត មិនរលត់ទៅ
កងកងកណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកតណ្ហា កងបច្ចុប្បន្ន តែទុក្ខសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ទាំងអស់នោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ មិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនរលត់
ទៅផង កងទុប្បាទុកណៈ នៃចិត្ត កងបច្ចុប្បន្ន និងកងកងកណៈ
នៃមគ្គ និងផល កងអរូបភព ។

(១៣២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់
សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ
កងកងកណៈ នៃមគ្គ កងអរូបភព តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មប្រដិកេ យមកំ

ន ជិវុជ្ឈតិ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈនាំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ ដលស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ន ជិវុជ្ឈតិ មគ្គសច្ចញ្ច ន ជិវុជ្ឈតិ ។
 យស្ស វា បន មគ្គសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ
 ន ជិវុជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ បវន្តនាំ បវត្តេ មគ្គវិប្ប-
 យុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈតិ
 នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈតិ សព្វេសំ ឧប-
 បជ្ឈនាំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ
 ដលស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច ន ជិវុជ្ឈតិ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ន ជិវុជ្ឈតិ ។

[១៣៣] យស្ស សមុទយសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈតិ
 តស្ស មគ្គសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈតីតិ ។ មគ្គស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ សមុទយសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ
 មគ្គសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តមគ្គវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 និរោធសមាបន្តនាំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទ-
 យសច្ចញ្ច ន ជិវុជ្ឈតិ មគ្គសច្ចញ្ច ន ជិវុជ្ឈតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងអស់នោះ កាលចាប់
 បដិសន្ធិ មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បទានៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងកាលៈ នៃផល ក្នុងអរូបភព ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
 មិនរលត់ទៅឬ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងអស់នោះ កាលច្បាត
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងកាលៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វទាំងអស់នោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ មិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច
 មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បទានៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុង
 ក្នុងកាលៈ នៃផល ក្នុងអរូបភព ។

[១៣៣] សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងកាលៈ នៃមគ្គ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
 អស់ ដែលចូលកាន់និរោធ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់
 ទៅផង មគ្គសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បទានៈ នៃចិត្ត និងក្នុង
 ក្នុងកាលៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកកណ្តា និងប្រាសចាកមគ្គ ។

សច្ចយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ជំរោធនិកេ

យស្ស វា បទ មក្កសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈតិ តស្ស សម្ម-
 ទយសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈតិ ។ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ
 តេសំ មក្កសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ សម្មទ-
 យសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 មក្កវិប្បយុត្តតណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោ-
 ធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ មក្កសច្ចញ្ញ
 ន ជិវុជ្ឈតិ សម្មទយសច្ចញ្ញំ ន ជិវុជ្ឈតិ ។

(១៣៤) យត្ថ ធុក្ខសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈតិ ។ បេ ។

(១៣៥) យស្ស យត្ថ ធុក្ខសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈតិ
 ។ បេ ។ យស្សកម្មិ យត្ថកម្មិ យស្សយត្ថកម្មិ
 សទិសំ ។ យស្សយត្ថកេបិ និរោធសមាបន្នានន្ទិ
 ចេតំ ន កាតតំ ។

(១៣៦) យស្ស ធុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ តស្ស
 សម្មទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យថា
 ឧប្បាទវារេ អតីតា បុច្ឆា អនុលោមម្បិ បច្ចុទិយម្បិ
 វិភត្តំ^(១) ឯវំ និរោធបិ វិភជិតតំ ។ នត្ថំ នាណា-
 ករណំ ។

១ម. វិភត្តា ។

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
រលត់ទៅ កងកងកណៈ នៃតណ្ហា តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងអស់
ដែលចូលកាន់និរោធិ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង
សមុទេយសច្ច មិនរលត់ទៅផង កងឧប្បទេកណៈ នៃចិត្ត និងកង
កងកណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកមគ្គ និងប្រាសចាកតណ្ហា ។

(១៣៤) ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅ កងទីណា ។ បេ ។

(១៣៥) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ កងទីណា ។ បេ ។
ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា កងទីណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វ
ណា កងទីណាក្តី ដូចៗគ្នា ។ មួយយ៉ាងទៀត ពាក្យថា ពួកសត្វ
ដែលចូលកាន់និរោធិ ដូច្នោះនេះ បណ្ឌិតមិនគប្បីធ្វើ កងពាក្យថា របស់
សត្វណា កងទីណាទេ ។

(១៣៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ បុច្ឆា ជាអតីត និងពាក្យ
បណ្តោយក្តី ពាក្យប្រាសក្តី ដែលលោកចែកហើយ កងឧប្បទេវារៈ
យ៉ាងណា បណ្ឌិតគប្បីចែក កងនិរោធិវារៈ យ៉ាងនោះដែរ ។ ការធ្វើ
ឲ្យផ្សេង ៗ គ្នា មិនមានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៣៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កសមដ៏នំ
 អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បន សមុទយសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(១៣៨) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 អក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ
 អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ យេ
 ចញ្ច មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បន មក្កសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៣៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងមិន
 បាន ទ្រុមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 ចិត្តនោះ នឹងរលត់ទៅ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិន
 រលត់ទៅទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង
 សមុទេយសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(១៣៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់
 សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គជន
 នឹងមិនបាន ទ្រុមគ្គ នឹងរលត់ទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនរលត់ទៅទេ សត្វទាំងឡាយ នឹងបាន ទ្រុមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុង
 លំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វ
 ដទៃណា នឹងបាន ទ្រុមគ្គ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់
 ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់
 សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

សព្វយមកៈ បរិក្ខារៈ និពោធិវៈ

(១៣៧) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុថុជន នឹងមិនបាន នូវ
 មគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ តែមគ្គសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ សមុទេ-
 យសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រ-
 សើវ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ នៃមគ្គដ៏ប្រសើវ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។

(១៤០) ទុក្ខសច្ច នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៤១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច
 របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើវ នឹងរបស់
 អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើវ ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ ចតុរោកាវាទំ បញ្ចរោកាវាទំ
តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញា និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ញា
និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្សកម្មិ យត្ថកម្មិ យស្សយត្ថ-
កម្មិ សទិសំ ។

(១៤២) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
វា បន សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខ-
សច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន
សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និ-
រុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋីនំ អរហន្តានំ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
តេសំ សមុទយសច្ចញ្ញា ន និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ញា
ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។

(១៤៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ ដែលនៅក្នុងបត្តុវេការភព និងបញ្ចវេការភព នឹងរលត់ទៅផង សមុទេ- យសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យ ថា ក្នុងទីណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី ដូចគ្នា ។

(១៤២) ទុកសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយ- សច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុកសច្ច របស់សត្វនោះ នឹង មិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុកសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ សមុទេ- យសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និង របស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃ ចិត្តណា នឹងមិនរលត់ទៅ តែទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹង មិនរលត់ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុកសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្នុងនោះ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។

(១៤៣) ទុកសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់ សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់ សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុកសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស តំពោធិវាពេ

អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា
 មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 នោ ច តេសំ ធិក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 ធិក្កសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។

(១៤៤) យស្ស សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិល-
 កិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច
 តេសំ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ
 អរហន្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 មក្កសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិល-
 កិស្សន្តិ តេសំ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច
 តេសំ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស
 កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ តេសំ មក្កសច្ចញ្ចំ ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។

សច្ចយមកៈ បរិត្តិវិរៈ និរោធិវិរៈ

មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ កងកងកណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ នឹងមិន
រលត់ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ
ទេ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច នឹង
មិនរលត់ទៅផង កងកងកណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។

(១៤៤) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ
កងលំដាប់ នៃចិត្តណា កងទប្បទណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
នោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង កងកងកណៈ
នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់
ទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វណា
ជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិន
រលត់ទៅ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់
ទៅទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង
សមុទេយសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង កងកងកណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៤៥) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ បេ ។

(១៤៦) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។
យស្ស វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស-
មង្គំនំ អារហន្តំនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្ក-
បដិលភិស្សន្តិ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទ-
យសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
សច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ
តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខ-
សច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។

(១៤៧) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។
យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្ក-
មក្កស្ស កង្កក្កុណោ អារហន្តំនំ យេ ច បុច្ឆជ្ឈនា
មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ អាហាយិកានំ អសញ្ញា-
សត្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៤៥) ទុក្ខសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីណា ។ បេ ។

(១៤៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីណា

សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។ អើ ។

មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កង

ទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។

សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏

ប្រសើរ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ទ្វារមគ្គ

ដ៏ប្រសើរ កងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះ តែ

ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ សមុទេ-

យសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច នឹងមិន

រលត់ទៅផង កងកងកណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត កងទីនោះ ។

(១៤៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីណា

មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ

យ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីណា ទុក្ខសច្ច

របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះ

អរហន្តទាំងឡាយ កងកងកណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកសត្វ

ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ទ្វារមគ្គ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើត

កងអបាយ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះ

សព្វយមកេ បវត្តិវាស្ស នំពោធិវារោ

នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ចិ-
មចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច
ន និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។

(១៤៨) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និ-
រុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។
អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ន
និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ
អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ន
និរុជ្ឈិស្សតិ មក្កសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ
សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមាយិកានំ យេ
ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ
មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុ-
ទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ
អរហន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច
ន និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។

សព្វយមកៈ បវត្តិវារៈ គិរោធិវារៈ

តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ ។
ទេ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច នឹង
មិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងទីនោះ ។

(១៤៨) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
នឹងបាន ឱ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទុក្ខណៈ នៃមគ្គ
ដ៏ប្រសើរ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ
តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ
ទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ និងរបស់អសព្វសត្វទាំង
នោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងកណៈ
នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វ
ណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹង
មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុង
អប្បាយ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុប្ផន៍ នឹងមិនបាន ឱ្យមគ្គ
នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
មែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំង-
ឡាយ និងរបស់អសព្វសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង សមុទេយ-
សច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងកណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៤៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតុ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ
 និរុជ្ឈិតីតិ ។ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស ច ជស្ស ច កង្កក្ខ-
 ណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតុ នោ ច តេសំ
 ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិតុ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិតិ ។

(១៤៨) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ តស្ស មក្ខ-
 សច្ចំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ អនភិសមេតាវីនំ ចវន្តានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតុ នោ
 ច តេសំ មក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតុ អភិសមេតាវីនំ ចវន្តា-
 នំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ញំ
 និរុជ្ឈិតំ មក្ខសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិតុ ។ យស្ស វា
 បន មក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតុ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិ-
 តីតិ ។ អភិសមេតាវីនំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស ច ជលស្ស ច

អភិធម្មចំណីក យមកៈ

(១៤៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វណា រលត់ហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ
 ទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់
 ហើយ ក្នុងឧប្បាទកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងកណៈ នៃមគ្គ
 និងផល ក្នុងអរូបភព តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ
 ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្យុត សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់
 ហើយផង ទុក្ខសច្ច រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(១៤៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វ
 នោះ រលត់ហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
 កាលច្យុត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយទេ ពួកសត្វ
 ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្យុត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 រលត់ទៅផង មគ្គសច្ច រលត់ហើយផង ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុ-
 ប្បន្ន ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
 កាលចាប់បដិសន្ធិ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទ-
 កណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងកណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព

សព្វយមពេ បរិក្ខារស្ស គំរោធារោ

កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ
ធុក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ អភិសមេតារីនំ ចវណ្ណំ បវត្តេ
ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិតំ
ធុក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិតំ ។

(១៥១) យស្ស សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ តស្ស
មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ អនភិសមេតារីនំ តណ្ហាយ
កង្កក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ នោ ច
តេសំ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ អភិសមេតារីនំ តណ្ហាយ
កង្កក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិតំ មក្ក-
សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិតំ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ
តស្ស សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ អភិសមេតារីនំ
តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហារិប្បយុត្តចិត្តេ វត្ត-
មារេ និរោធសមាបណ្ណំ តេសំ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ
នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ អភិសមេតា-
រីនំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិតំ
សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិតំ ។

(១៥២) យត្ថ ធុក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ ។ បេ ។

សច្ចយមកៈ បរិក្ខារៈ និរោធារៈ

តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេត់ទៅទេ ពួកសត្វ ដែលជា
អ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បាត មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
លេត់ហើយផង ទុក្ខសច្ច លេត់ទៅផង ក្នុងកងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
បឋមរូប ។

(១៥១) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា លេត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់
សត្វនោះ លេត់ហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវ
សច្ចៈ ៤ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ លេត់ទៅ ក្នុងកងកណៈ
នៃតណ្ហា តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេត់ហើយទេ ពួក
សត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ លេត់ទៅផង មគ្គសច្ច លេត់ហើយផង ក្នុងកងកណៈ នៃ
តណ្ហា ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា លេត់ហើយ
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ លេត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់
ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ និងពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុងទុប្បាទកណៈ នៃ
តណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ លេត់ហើយ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនលេត់ទៅទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ លេត់ហើយផង សមុទេយសច្ច លេត់
ទៅផង ក្នុងកងកណៈ នៃតណ្ហា ។

(១៥២) ទុក្ខសច្ច លេត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

អរិយធម៌បិដក យមកំ

(១៥៣) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ
តស្ស តត្ថ សម្មទយសច្ចំ និរុជ្ឈត្តាតិ ។ សុទ្ធា-
វាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តា
ចរន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ លោ ច
តេសំ តត្ថ សម្មទយសច្ចំ និរុជ្ឈត្ត ឥតរេសំ
ចតុរោកាវា បញ្ចរោកាវា ចរន្តានំ ចរត្តេ ចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ
សម្មទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈត្ត ។ យស្ស វា បន យត្ថ
សម្មទយសច្ចំ និរុជ្ឈត្ត តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
និរុជ្ឈតិ ។ ចតុរោកាវំ បញ្ចរោកាវំ ឧបបដ្ឋន្តានំ
ចរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស
ច ជនស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ សម្ម-
ទយសច្ចំ និរុជ្ឈត្ត លោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
សច្ចំ និរុជ្ឈតិ ចតុរោកាវា បញ្ចរោកាវា ចរន្តានំ
ចរត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ សម្មទ-
យសច្ចញ្ច និរុជ្ឈត្ត ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ ។

(១៥៤) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៥៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច
របស់ពួកសត្វពាសសត្វ និងរបស់សត្វទាំងនោះ កាលច្បាត ចាកអ-
សញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែ
សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួក
សត្វក្រៅនេះ កាលច្បាត ចាកចតុវេការភព និងបញ្ចវេការភព ទុក្ខ-
សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច រលត់ហើយផង
ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចប្បន្ន ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត
សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់
សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់
ចតុវេការភព និងបញ្ចវេការភព សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បទុក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចប្បន្ន និងក្នុងក្នុងកណៈ
នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ កាលច្បាត ចាកចតុវេ-
ការភព និងបញ្ចវេការភព សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់
ហើយផង ទុក្ខសច្ច រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
បច្ចប្បន្ន ក្នុងទីនោះ ។

(១៥៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា

សព្វយមកេ បរិវត្តិវិស្ស ធិពោធិវកេ

តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ
 ឧប្បត្តិចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អនភិសមេតាវីនំ ចវន្តានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តា ចវន្តានំ
 តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ លោ ច តេសំ
 តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតុ អភិសមេតាវីនំ ចវន្តានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញា
 និរុជ្ឈិតំ មក្កសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិតុ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតុ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 និរុជ្ឈិតាតិ ។ អភិសមេតាវីនំ ឧបបជ្ជន្តានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស ឧប្បទក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស
 ច កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតុ លោ
 ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតុ អភិសមេតា-
 វីនំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិតុ ទុក្ខសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិតុ ។

(១៥៥) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតិ

តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ អនភិសមេតាវីនំ
 តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតិ

សព្វយមកៈ បរិព្វិវារៈ និពោធិវារៈ

មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ កងទីនោះឬ ។ ទេកសច្ច របស់ពួក
 សុទ្ធាវសសត្វ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
 កាលច្បុត កងកងកណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត និងរបស់ពួកសត្វទាំងនោះ កាល
 ច្បុត ចាកអសញ្ញាសត្វ កងកងកណៈ នៃចិត្ត កងបច្ចប្បន្ន រលត់ទៅ កងទី
 នោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ កងទីនោះទេ ពួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បុត ទេកសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ រលត់ទៅផង មគ្គសច្ច រលត់ហើយផង កងកងកណៈ នៃចិត្ត
 កងបច្ចប្បន្ន កងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា រលត់
 ហើយ កងទីណា ទេកសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។ ពួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ មគ្គសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ កងឧប្បទេកណៈ នៃចិត្ត កងបច្ចប្បន្ន និងកង
 កងកណៈ នៃមគ្គនិងផល កងអរូបកត កងទីនោះ តែទេកសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ កងទីនោះទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវ
 សច្ចៈ ៤ កាលច្បុត មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង ទេក-
 សច្ច រលត់ទៅផង កងកងកណៈ នៃចិត្ត កងបច្ចប្បន្ន កងទីនោះ ។

(១៥៥) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ កងទីណា

មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ កងទីនោះឬ ។ ពួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កងកងកណៈ នៃ
 តណ្ហា សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅ កងទីនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ អភិសមេតា-
 វីនំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិតំ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិតំ ។ យស្ស វា
 បន យត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ តស្ស តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ និរុជ្ឈិតំ ។ អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ ឧប្បា-
 នក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមារេ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 និរុជ្ឈិតំ អភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិតំ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិតំ ។

(១៥៦) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ និរុជ្ឈិតំ ។ យស្ស
 វា បន សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ ។ នតិ ។

(១៥៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ អភិសមេតាវីនំ ឧបបជ្ឈន្តានំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

តែមគ្គុស្ថ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃតណ្ហា សមុទ-
 យសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅផង មគ្គុស្ថ រលត់ហើយផង ក្នុង
 ទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គុស្ថ របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុង
 ទីណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុង
 កាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គុស្ថ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹង
 នូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃតណ្ហា មគ្គុស្ថ របស់សត្វទាំងនោះ
 រលត់ហើយផង សមុទយសច្ច រលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៥៦) ទ្រុកសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ សមុទយសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ទ្រុកសច្ច របស់សត្វនោះ
 មិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។

(១៥៧) ទ្រុកសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ មគ្គុស្ថ របស់
 សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ធិពាណិពោ

បរិត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស
 ច ដលស្ស ច ភង្គក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ ន និរុជ្ឈិត
 អនភិសមេតាវំនំ ឧបបដ្ឋន្តានំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិតំ មគ្គ-
 សច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិតំ ។ យស្ស វា បន មគ្គសច្ចំ
 ន និរុជ្ឈិតំ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ ។ អន-
 ភិសមេតាវំនំ ចវន្តានំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ
 តេសំ មគ្គសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ អនភិសមេតាវំនំ ឧបបដ្ឋន្តានំ
 បរិត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច
 ន និរុជ្ឈិតំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិតំ ។

(១៥៨) យស្ស សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ
 តស្ស មគ្គសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ អភិសមេតាវំនំ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តិចិត្តេ
 វត្តមារេ និរោទសមាបដ្ឋានំ តេសំ សមុទ-
 យសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ និរោធាវារៈ

កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ
នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបកត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ
តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយទេ ពួកសត្វ
ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទ-
ក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ
ផង មគ្គសច្ច មិនរលត់ហើយផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់
សត្វណា មិនរលត់ហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។
ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បុត ក្នុងក្នុង-
ក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់
ហើយ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ
ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
មិនរលត់ហើយផង ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅផង ។

(១៥៨) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវ
សច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធ
ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ន និរុដ្ឋិត្ត អនភិសមេតារីនំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្កុ-
 ណោ តណ្ហារិប្បយុត្តិគេ វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ សម្មទយសច្ចញ្ច ន និរុដ្ឋិត្ត មក្កសច្ចញ្ច ន
 និរុដ្ឋិត្ត ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ ន និរុដ្ឋិត្ត
 តស្ស សម្មទយសច្ចំ ន និរុដ្ឋិត្តិតិ ។ អនភិសមេ-
 តារីនំ តណ្ហាយ កង្កកុណោ តេសំ មក្កសច្ចំ ន
 និរុដ្ឋិត្ត លោ ច តេសំ សម្មទយសច្ចំ ន និរុដ្ឋិត្ត
 អនភិសមេតារីនំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្កុណោ តណ្ហា-
 រិប្បយុត្តិគេ វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ មក្ក-
 សច្ចញ្ច ន និរុដ្ឋិត្ត សម្មទយសច្ចញ្ច ន និរុដ្ឋិត្ត ។

(១៥៧) យត្ថ ធុក្កសច្ចំ ន និរុដ្ឋិត្តិ ។ បេ ។

(១៦០) យស្ស យត្ថ ធុក្កសច្ចំ ន និរុដ្ឋិត្តិ

តស្ស តត្ថ សម្មទយសច្ចំ ន និរុដ្ឋិត្តិតិ ។ ចតុរោ-
 ការំ បញ្ចរោការំ ឧបបដ្ឋន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្កុណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច កង្កកុណោ

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

មិនមែនជាមិនរលត់ហើយទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវ
 សច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃតណ្ហា និងពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងកាល
 ដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច មិនរលត់ហើយផង ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់
 ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងកូណៈ នៃតណ្ហា មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនរលត់ហើយ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 រលត់ទៅទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុង
 ឧប្បាទកូណៈ នៃតណ្ហា និងពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាស
 ចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់
 ហើយផង សមុទេយសច្ច មិនរលត់ទៅផង ។

(១៥៧) ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៦០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ស-
 មុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 កាលចូលទៅ កាន់ចតុវេការភព និងបញ្ចវេការភព ក្នុងឧប្បាទកូណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបឋមរូប និងក្នុងក្នុងកូណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព

လူထုထမက ပုဂ္ဂိုလ်ကျွန်ုပ်တို့၏ အကျိုးအမြတ်

ကေလ် တရုတ် ဒုက္ခကုသေဉ် ဝ ဝိက္ခိဉ်တိ လော ဗ
 ကေလ် တရုတ် လုဉ်ထုယလုဉ် ဝ ဝိက္ခိဉ်တိ လုဉ်ထု-
 လုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိလုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိလုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိ-
 လုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိလုဉ်ထု ကေလ် တရုတ် ဒုက္ခကုသေဉ်
 ဝ ဝိက္ခိဉ်တိ လုဉ်ထုယလုဉ်ထု ဝ ဝိက္ခိဉ်တိ ၅
 ဝိက္ခိဉ်တိ လုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိလုဉ်ထု ဝ ဝိက္ခိဉ်တိ
 လုဉ်ထု တရုတ် ဒုက္ခကုသေဉ် ဝ ဝိက္ခိဉ်တိ ၅ လုဉ်ထု-
 လုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိလုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိလုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိ
 လုဉ်ထု ကေလ် တရုတ် လုဉ်ထုယလုဉ်ထု ဝ ဝိက္ခိဉ်တိ လော
 ဗ ကေလ် တရုတ် ဒုက္ခကုသေဉ် ဝ ဝိက္ခိဉ်တိ လုဉ်ထု-
 လုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိလုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိလုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိ
 လုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိလုဉ်ထု ကေလ် တရုတ် လုဉ်ထုယလုဉ်ထု ဝ
 ဝိက္ခိဉ်တိ ဒုက္ခကုသေဉ် ဝ ဝိက္ခိဉ်တိ ၅

(၁၆၀) ဝိက္ခိဉ်တိ ဝိက္ခိဉ်တိ ဒုက္ခကုသေဉ် ဝ ဝိက္ခိဉ်တိ
 လုဉ်ထု တရုတ် လုဉ်ထုယလုဉ်ထု ဝ ဝိက္ခိဉ်တိ ၅ ဝိက္ခိဉ်တိ-
 လုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိလုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိလုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိ
 လုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိလုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိလုဉ်ထု ဝိက္ခိဉ်တိ

សច្ចយមកៈ បរិត្តិវារៈ និពោធិវារៈ

ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ ។ តែ
សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ ក្នុងទី
នោះទេ ពួកសត្វទាំងសសត្វ និងពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញា
សត្វ ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
មិនរលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច មិនរលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។
មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ក្នុង
ទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
សត្វទាំងសសត្វ និងពួកសត្វ កាលច្បត ចាកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុងកុណៈ
នៃឧប្បត្តិចិត្ត សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុង
ទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ ក្នុង
ទីនោះទេ ពួកសត្វទាំងសសត្វ និងពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញា
សត្វ ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ មិនរលត់ហើយផង ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៦១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា

មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
ដែលជាអក្រតាស៊ីដីនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទកុណៈ
នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងកុណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បតិច័ត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ អនភិសមេតាវំនំ ឧបបជ្ឈនានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ឈនានំ
 តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ មក្កសច្ចញ្ច
 ន និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ ។
 សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បតិច័ត្តស្ស កង្កក្ខណោ អនភិស-
 មេតាវំនំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 អសញ្ញាសត្តា ចវន្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ
 សុទ្ធាវាសានំ ឧប្បតិច័ត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អនភិ-
 សមេតាវំនំ ឧបបជ្ឈនានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ឈនានំ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ។

(១៦២) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច
 របស់ពួកសុទ្ធាវាសសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត និងរបស់ពួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងរបស់សត្វទាំងនោះ កាលចូល
 ទៅកាន់អសញ្ញាសត្វ មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច មិនរលត់ហើយផង
 ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់
 ហើយ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ពួកសុទ្ធាវាសសត្វ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃឧប្បត្តិ
 ចិត្ត និងរបស់ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាល
 ច្បុក និងរបស់សត្វទាំងនោះ កាលច្បុក ចាកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់
 ពួកសុទ្ធាវាសសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃឧប្បត្តិចិត្ត និងរបស់ពួកសត្វ
 ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងរបស់សត្វទាំងនោះ កាលចូលទៅកាន់
 អសញ្ញាសត្វ មិនរលត់ហើយផង ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៦២) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស គំពោធាពោ

តស្ស តត មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ អភិ-
 សមេតាវីនំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហា-
 វិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមារេ តេសំ តត សមុទយសច្ចំ
 ន និរុជ្ឈិតំ លោ ច តេសំ តត មក្កសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈិតុ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តោ វត្តមារេ
 អនភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហា-
 វិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត
 សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិតំ មក្កសច្ចញ្ច ន និ-
 រុជ្ឈិតុ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតុ
 តស្ស តត សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ អនភិស-
 មេតាវីនំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ តត មក្ក-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិតុ លោ ច តេសំ តត សមុទយ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តោ វត្ត-
 មារេ អនភិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ
 តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត មក្កសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិតុ សមុទយសច្ចញ្ច
 ន និរុជ្ឈិតំ ។

សច្ចយមកៈ បរិក្ខារៈ និរោធារៈ

មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 ដែលជាអ្នកគ្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុង
 កាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តទី ២ របស់ពួក
 សុទ្ធារាមសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់
 គ្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្ត
 ប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួកអសញ្ញាសត្វ សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច មិនរលត់ហើយផង
 ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់
 ហើយ ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុង-
 ក្ខណៈ នៃតណ្ហា មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុង
 ទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ
 ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តទី ២ របស់ពួកសុទ្ធារាមសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និង
 ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 តណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និង
 ពួកអសញ្ញាសត្វ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយផង
 សមុទេយសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិណ្ឌោ យមកំ

(១៦៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ តស្ស
សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្ក-
ក្កោលោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្កោលោ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
ចិត្តស្ស កង្កក្កោលោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ
លោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥត-
រេសំ ចរុន្តានំ បរុត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្កោលោ តេសំ
ទុក្ខសច្ចញ្ចុ និរុជ្ឈិតំ សមុទយសច្ចញ្ចុ និរុជ្ឈិស្សតិ ។
យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតិ ។ សព្វេសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ
បរុត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កោលោ អរូបេ មក្កស្ស ច
ដលស្ស ច កង្កក្កោលោ តេសំ សមុទយសច្ចំ
និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ
សព្វេសំ ចរុន្តានំ បរុត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្កោលោ តេសំ
សមុទយសច្ចញ្ចុ និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ចុ និរុជ្ឈិតិ ។

(១៦៤) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតំ តស្ស
មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្កក្កោលោ
អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្កោលោ យេ ច បុត្តដ្ឋនា

អភិធម្មបិណ្ឌក យមកៈ

(១៦៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអហន្តទាំងឡាយ កងកងកណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹង បាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ កងលំដាប់ នៃចិត្តណា កងកងកណៈ នៃ ចិត្ត កងកងកណៈ នៃចិត្តនោះ រលត់ទៅ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ ទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វ ក្រៅនេះ កាលច្បុក កងកង- កណៈ នៃចិត្ត កងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅ ផង សមុទេយសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយ- សច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ ឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ កងទប្បទុក្ខណៈ នៃចិត្ត កងបច្ចុប្បន្ន នឹងកងកងកណៈ នៃមគ្គនឹងផល កងអរូបកត សមុទេយ- សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង នោះ មិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុក កងកងកណៈ នៃចិត្ត កងបច្ចុប្បន្ន សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ផង ទុក្ខសច្ច រលត់ទៅផង ។

(១៦៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វ នោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអហន្តទាំងឡាយ កង កងកងកណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ។ ដែលជាបច្ចុប្បន្ន

សព្វយមពេ បរិក្ខារស្ស និពោធាពេ

មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ចរ្យន្តានំ បរត្តេ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ
 លោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ចពោ មក្កំ បដិលកិ-
 ស្សន្តិ តេសំ ចរ្យន្តានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
 លកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ យេ
 ចពោ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ
 បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស
 ច ដលស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ លោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ចពោ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ
 តេសំ ចរ្យន្តានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ
 មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ ។

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ និរោធាវារៈ

នឹងបាន ឫមគ្គ កងកងកណៈ នៃចិត្ត កាលច្យុត កងកងកណៈ នៃ
ចិត្ត កងបច្ចុប្បន្ន រលត់ទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិន
រលត់ទៅទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឫមគ្គដ៏ប្រសើរ កងលំដាប់ នៃចិត្ត
ណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឫមគ្គ កងកងកណៈ នៃ
ចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលច្យុត កងកងកណៈ នៃចិត្ត កង
បច្ចុប្បន្ន ទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹង
រលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ
ទុកសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឫមគ្គ
ដ៏ប្រសើរ កងលំដាប់ នៃចិត្តណា កងឧប្បាទុកណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រ-
សើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឫមគ្គ កងឧប្បាទុកណៈ
នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ កងឧប្បាទុកណៈ នៃ
ចិត្ត កងបច្ចុប្បន្ន នឹងកងកងកណៈ នៃមគ្គ និងផល កងអរូបភព
មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ តែទុកសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឫមគ្គដ៏ប្រសើរ កង
លំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឫមគ្គ កង
កងកណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលច្យុត កងកងកណៈ នៃ
ចិត្ត កងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង ទុក-
សច្ច រលត់ទៅផង ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៦៥) យស្ស សម្មទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ
 សម្មទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 កង្កក្ខណោ តេសំ សម្មទយសច្ចញ្ចុ និរុជ្ឈតិ មក្ក-
 សច្ចញ្ចុ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស សម្មទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។
 អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហារិប្បយុត្តិគោ វត្ត-
 មារេ និរោធសមាបញ្ជានំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ សម្មទយសច្ចំ
 និរុជ្ឈតិ យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ចុ និរុជ្ឈិស្សតិ សម្មទ-
 យសច្ចញ្ចុ និរុជ្ឈតិ ។

(១៦៦) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ មេ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៦៥) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុប្ផជន នឹងមិនបាន
 ទ្រវែង មគ្គសមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ។ រលត់ទៅ ក្នុងកងក្លណៈ នៃ
 តណ្ហា តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វ
 ណា នឹងបាន ទ្រវែង មគ្គសមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ។ រលត់ទៅ
 ផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងកងក្លណៈ នៃតណ្ហា ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ទ្រវែងប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួក
 សត្វដទៃណា នឹងបាន ទ្រវែង ក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃចិត្តនោះ មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃតណ្ហា នឹងរបស់ពួក
 សត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុង
 ប្រព្រឹត្តទៅ នឹងរបស់ពួកអសព្វសត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ តែសមុទេយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ទ្រវែង
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ។ នឹងរលត់ផង សមុទេយសច្ច រលត់ទៅ
 ផង ក្នុងកងក្លណៈ នៃតណ្ហា ។

(១៦៦) ទេកសច្ច រលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

សព្វយមពេ បរិវត្តវាស្ស និពេណវិពេ

(១៦៧) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតិ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អត្ត-
 មក្ខស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមក្ខំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តា
 បវន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតិ លោ
 ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥត-
 រេសំ ចតុវេការា បញ្ចវេការា បវន្តានំ បវត្ត
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញ
 និរុជ្ឈិតិ សមុទយសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតិ ។ ចតុវេការំ បញ្ច-
 វេការំ ឧបបដ្ឋន្តានំ បវត្ត ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 អរូបេ មក្ខស្ស ច ដលស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតិ ចតុវេការា បញ្ចវេការា
 បវន្តានំ បវត្ត ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិតិ ។

សច្ចយមកៈ បរិវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

(១៦៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា សម្ប-
 ទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច
 របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់
 សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃ
 ចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃចិត្ត កាលប្បត ចាកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុង-
 ក្នុងណាៈ នៃចិត្តនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែសម្បទេយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វក្រៅនេះ កាល
 ប្បត ចាកចតុរោការភព នឹងបញ្ចារោការភព ក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃចិត្ត
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅផង សម្បទេយ-
 សច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សម្បទេយសច្ច
 របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
 រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ កាលចូលទៅតានិច្ចរោការភព
 នឹងបញ្ចារោការភព ក្នុងឧប្បាទក្នុងណាៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុង
 ក្នុងក្នុងណាៈ នៃមគ្គនឹងផល ក្នុងអរូបភព សម្បទេយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ កាលប្បត ចាកចតុរោការភព
 នឹងបញ្ចារោការភព ក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្បទេយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច រលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៦៨) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតិ តស្ស
តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សត្ថិតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្ក-
ក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ច
បុប្ផនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចរន្តានំ
បរត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អថាយា អសញ្ញាសត្តា
ចរន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិតិ យោ
ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ បញ្ចវេកា-
រេ មក្កស្ស កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចរន្តានំ បរត្តេ
ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិតិ
មក្កសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិ-
ត្ថិតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
តេសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
អរូបេ មក្កស្ស ច ដលស្ស ច កង្កក្ខណោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៦៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងករណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វ
ទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ទូរមគ្គ ក្នុងក្នុងករណៈ នៃ
ចិត្ត កាលច្បុក នឹងរបស់ពួកសត្វទាំងនោះ កាលច្បុក ចាកអបាយ និង
ចាកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុងករណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន រលត់ទៅ ក្នុងទី
នោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួក
សត្វ នឹងបាន ទូរមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងករណៈ
នៃមគ្គ ក្នុងបញ្ចវេការភព ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ទូរមគ្គ
ក្នុងក្នុងករណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលច្បុក ក្នុងក្នុងករណៈ
នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅផង
មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
នោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន ទូរមគ្គដ៏
ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទករណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ទូរមគ្គ ក្នុងឧប្បាទករណៈ នៃចិត្ត
នោះ ពួកសត្វនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទករណៈ នៃចិត្ត
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងក្នុងករណៈ នៃមគ្គ នឹងផល ក្នុងអរូបភព

សច្ចយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ទំពោធរាពេ

តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ
 តត្ថ ធុក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ បញ្ចកោកោវេ មក្កស្ស កង្កក្ក-
 លោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
 តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្កលោ យេ ចពោ មក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ បវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ក-
 លោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ធុក្ក-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។

(១៦៧) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាទាយិកានំ
 យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 តណ្ហាយ កង្កក្កលោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ
 យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ក-
 លោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ មក្ក-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្កលោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ

សព្វយមកៈ បរិត្តិវារៈ និពោធិវារៈ

មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែទុកសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឡូវមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្នណៈ នៃមគ្គ ក្នុងបញ្ច-
 កោការកត ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឡូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្នណៈ
 នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលប្បត ក្នុងក្នុងក្នណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងលេត់ទៅផង ទុកសច្ច
 លេត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៦៧) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា លេត់ទៅ ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ សមុទេយ-
 សច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ នឹងរបស់សត្វនោះ ។ ដែល
 ជាបុប្ផន ទាំងមិនបាន ឡូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្នណៈ នៃតណ្ហា លេត់
 ទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ
 ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡូវមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វនោះ ។ លេត់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងលេត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្នណៈ
 នៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វ
 ណា នឹងលេត់ទៅ ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ
 លេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឡូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងទុប្បទុក្នណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច ញោ មក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហា-
 វិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមារិទ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និ-
 រុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ
 យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយ-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈតិ ។

(១៧០) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ សព្វេសំ ឧប-
 បដ្ឋន្តានំ បវត្តោ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ
 មក្កស្ស ច ជលស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ន និរុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរហន្តានំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស ច កង្កក្ខណោ
 តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ច ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត
 នោះ មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះៗ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 តណ្ហា នឹងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទី
 នោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ
 ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះៗ នឹងរលត់ទៅ
 ផង សមុទេយសច្ច រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ ។

(១៧០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលចាប់
 បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបឋមជ្ឈាន នឹងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃ
 មគ្គ នឹងផល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ
 តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ ទុក្ខ-
 សច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹង
 របស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គ ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ
 នឹងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គនឹងផល ក្នុងអរូបភព មិនរលត់ទៅផង សមុ-
 ទេយសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។

សប្បាយមកេ បរិវត្តិវាស្ស វិហារីយោ

អក្កមក្កស្ស កង្កក្កោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ក-
 ោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្កោ តេសំ សម្ម-
 ទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្កោ អរ-
 ហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្កោ អរូបេ មក្កស្ស ច ដលស្ស ច
 កង្កក្កោ តេសំ សម្មទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្ស-
 តិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ។

(១៧១) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បា-
 ទក្កោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កោ យេ
 ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ
 បរត្ថេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កោ អរូបេ មក្កស្ស ច
 ដលស្ស ច កង្កក្កោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃចិត្ត ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃចិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ តែទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្រណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្រណៈ នៃចិត្ត ក្នុងឧប្បាទក្រណៈ នៃចិត្តនោះ និងក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុកសច្ច មិនរលត់ទៅផង ។

(១៧១) ទុកសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្រណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្រណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្រណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព ទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច
 បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ឧបបដ្ឋនា-
 នំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស
 ច ដលស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 ន ជីវ្ហស្សតិ មក្កសច្ចញ្ច ន ជីវ្ហស្សតិ ។ យស្ស
 វា បន មក្កសច្ចំ ន ជីវ្ហស្សតិ តស្ស ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន ជីវ្ហស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ឈ-
 នា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ ន ជីវ្ហស្ស-
 តិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន ជីវ្ហស្សតិ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ឈ-
 នា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ឧបបដ្ឋនានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច
 ដលស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច ន
 ជីវ្ហស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន ជីវ្ហស្សតិ ។

(១៧២) យស្ស សមុទយសច្ចំ ន ជីវ្ហស្សតិ
 តស្ស មក្កសច្ចំ ន ជីវ្ហស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តវា អក្កមក្ក

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ និងរបស់សត្វនោះ ។ ដែល
 ជាបុគ្គលនឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់
 បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គ
 និងផល ក្នុងអរូបភព មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច និងមិនរលត់ទៅផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុក្ខ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
 ទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វនោះ ។
 ដែលជាបុគ្គលនឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងមិនរលត់ទៅ តែទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ និងរបស់សត្វនោះ ។ ដែលជាបុគ្គលនឹងមិនបាន
 នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព
 នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅផង ។

(១៧២) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឆិរោធាវារោ

បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ
 ចពោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ និរោ-
 ធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចំ
 ន និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្ត-
 ជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ និរោ-
 ធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទយ-
 សច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ មក្កសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ជ-
 នា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 កង្កក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ
 ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ អក្កមក្កស្ស
 កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ
 តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ និរោធសមាបន្នានំ

សច្ចយមកៈ បវិត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ទ្រូមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត
 នោះ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 តណ្ហា នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុងកាលដែលចិត្ត
 ប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ នឹងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ
 មិនរលត់ទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិន
 រលត់ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន
 ទ្រូមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់
 និរោធិ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ នឹងរបស់
 អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ សមុទេយ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុគ្គជន នឹង
 មិនបាន ទ្រូមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ ។ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្ខ-
 ណៈ នៃតណ្ហា តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 រលត់ទៅទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិន
 បាន ទ្រូមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែល
 ចូលកាន់និរោធិ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

នឹងរបស់ អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច
មិនរលត់ទៅផង ។

[១៧៣] ទុក្ខសច្ច មិនរលត់ទៅ កងទីណា ។ បេ ។

[១៧៤] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ កងទីណា

សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
កាលចូលទៅកាន់បត្តវេការភព នឹងបញ្ចវេការភព កងទុប្បាទក្ខណៈ នៃ
ចិត្ត កងបច្ចុប្បន្ន និងកងកងក្ខណៈ នៃមគ្គនិងផល កងអរូបភព ទុក្ខសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ កងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះ
អរហន្តទាំងឡាយ កងទុប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វ
ទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ កងលំដាប់ នៃចិត្តណា
កងទុប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចូលទៅកាន់អសញ្ញាសត្វ កងទុប្បាទ-
ក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ និងកងកងក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល កងអរូបភព
មិនរលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង កងទីនោះ ។
មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កង
ទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ កងទីនោះដែរឬ ។

សព្វយមកេ បរិវារាស្ស ណិរោធាវិពេ

អក្កមក្កស្ស កង្កក្កោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្កោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្កោ អសញ្ញាសត្តា ចរន្តានំ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្កា-
 ណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស
 ច កង្កក្កោ អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 ន និរុជ្ឈតិ ។

(១៧៥) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ បញ្ច-
 វោកាវេ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្កោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កោ យេ ចញ្ញា មក្កំ បដិ-
 លកិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្កោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស ច
 កង្កក្កោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃចិត្ត កាលច្បុត ចាកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃចិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្រណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្រណៈ នៃចិត្ត កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្រណៈ នៃចិត្តនោះ នឹងក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃមគ្គនឹងផល ក្នុងអរូបភព នឹងរលត់ទៅផង ទុកសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

[១៧៥] ទុកសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា

មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្រណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងបញ្ចារក្រណៈ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គក្នុងឧប្បាទក្រណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្រណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃមគ្គនឹងផល ក្នុងអរូបភព ទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អរ-
 ហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ឈនា
 មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈនានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស
 ច កង្កក្ខណោ អទាយំ (១) អសញ្ញាសត្តំ ឧប-
 បជ្ឈនានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈតិ
 មក្កសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ បវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 អទាយា (២) អសញ្ញាសត្តា បវន្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ឈនា
 មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈនានំ បវត្តេ ចិត្ត-
 ស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច កង្ក-
 ក្ខណោ អទាយំ អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ឈនានំ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ចំ ន និរុជ្ឈតិ ។

---

១ ម. អយំ បាវោ នត្ថិ ។ ២ ម. អយមេវ នត្ថិ ។

អភិបូជិត យមក:

តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ
 ទុកសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជា
 បុគ្គលនៃ ទីនឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់
 បដិសន្ធិ និងរបស់ពួកសត្វទាំងនោះ កាលចូលទៅ កាន់អបាយ និងអ-
 សញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច និងមិនរលត់
 ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា
 ទីនឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ទុកសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ
 ក្នុងទីនោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គលនៃ ទីនឹងមិនបាន
 ឲ្យមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលច្បុក និងរបស់ពួកសត្វ កាលច្បុក
 ចាកអបាយនិងអសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និង
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ និង
 របស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គលនៃ ទីនឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទ-
 ក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ និងរបស់ពួកសត្វទាំងនោះ កាល
 ចូលទៅ កាន់អបាយ និងអសញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព និងមិនរលត់
 ទៅផង ទុកសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

សព្វយមពេ បរិវ័ត្តិវាស្ស ខំពោធិវិពោ

(១៧៦) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ
តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតស្សតីតិ ។ អក្កមក្ក-
ស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ក-
មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
យេ ចពោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ តេសំ
តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ លោ ច តេសំ តត្ថ
មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតស្ស អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ
អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ
វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច
ន និរុជ្ឈិតំ មក្កសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិតស្ស ។ យស្ស
វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតស្ស តស្ស តត្ថ
សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតីតិ ។ អាចាយិកានំ យេ
ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហា-
យ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតស្ស
លោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតំ

សម្មយមកៈ បរិវត្តិវារៈ និពោធិវារៈ

(១៧៦) សម្មុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង ឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ សម្មុទយសច្ច របស់សត្វនោះ ។ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាស ចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ សម្មុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា សម្មុទយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ នឹងរបស់សត្វនោះ ។ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែសម្មុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា
មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខ-
ណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តិកេ វត្តមារេ អសញ្ញសត្តានំ
តេសំ តត្ថ អក្កបច្ឆញ្ច ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ សមុទយ-
សច្ឆញ្ច ន ជិវុជ្ឈតិ ។

(១៧៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈិត្ត តស្ស
សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កសមម្ពំនំ
អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ
បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈិត្ត ណោ ច
តេសំ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ វត្តរេសំ តេសំ
ទុក្ខសច្ឆញ្ច ជិវុជ្ឈិត្ត សមុទយសច្ឆញ្ច ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។
យស្ស វា បទ សមុទយសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(១៧៨) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈិត្ត តស្ស មក្ក-
សច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ
អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលកិ-
ស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈិត្ត ណោ ច តេសំ
មក្កសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្នុង ៖ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុប្ផជន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុង
ឧប្បាទក្នុង ៖ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់ពួកអសព្វាសត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង សមុទេ-
យសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៧៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ សមុទេ-
យសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ
ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា រលត់
ហើយ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ទុក្ខ-
សច្ច របស់ពួកសត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ រលត់ហើយផង សមុទេ-
យសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
ណា ។ បេ ។ អើ ។

(១៧៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅដែរឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
ទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្នុង ៖ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វទាំងនោះ
ដែលជាបុប្ផជន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ រលត់ហើយ តែមគ្គសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គដ៏
ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្នុង ៖ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ

သတ္တယမဂေ ဟိန္ဒိကိယျ နိဂေသိက

ယေ ဝေဏှ ဗန္တံ ပဿိလကိဗ္ဗန္တိ ဇေယျံ ဒုက္ခေသတ္တဏှ
သိက္ခိန္တ ဗန္တေသတ္တဏှ သိက္ခိဗ္ဗန္တိ ဧ ယဗ္ဗ ဝံ ပဓ
ဗန္တေသတ္တံ ဧ ဝေ ဧ အာဗန္တံ ဧ

(၁၅၉) ယဗ္ဗ ဗုဒ္ဓယဗ္ဗံ သိက္ခိန္တ ဇေယျံ
ဗန္တေသတ္တံ သိက္ခိဗ္ဗန္တိ ဧ အန္တဗန္တဗ္ဗန္တိ ဝိဇ္ဇန္တေ
အာဗန္တံ ယေ ဝေ ပုပ္ဖိဇာ ဗန္တံ ဓ ပဿိလကိဗ္ဗန္တိ
ဇေယျံ ဗုဒ္ဓယဗ္ဗံ သိက္ခိန္တ ဝေ ဝေ ဇေယျံ ဗန္တ-
ေသတ္တံ သိက္ခိဗ္ဗန္တိ အန္တဗန္တဗ္ဗန္တိ ဒုပ္ပာဒန္တေ ယဗ္ဗ
ဗိန္တဗ္ဗန္တိ အန္တဗန္တံ အန္တဗန္တံ ပဿိလကိဗ္ဗန္တိ ယေ ဝေဏှ
ဗန္တံ ပဿိလကိဗ္ဗန္တိ ဇေယျံ ဗုဒ္ဓယဗ္ဗံ သိက္ခိန္တ
ဗန္တေသတ္တဏှ သိက္ခိဗ္ဗန္တိ ဧ ယဗ္ဗ ဝံ ပဓ ဗန္တ-
ေသတ္တံ ဧ ဝေ ဧ အာဗန္တံ ဧ

(၁၆၀) ယန္တ ဒုက္ခေသတ္တံ သိက္ခိန္တ ဧ ဝေ ဧ

(၁၆၁) ယဗ္ဗ ယန္တ ဒုက္ခေသတ္တံ သိက္ခိန္တ ဇေယျံ ဇန္တ
ဗုဒ္ဓယဗ္ဗံ သိက္ခိဗ္ဗန္တိ ဧ အန္တဗန္တဗုဒ္ဓိန္တံ အာ-
ဗန္တံ ယဗ္ဗ ဗိန္တဗ္ဗန္တိ အန္တဗန္တံ အန္တဗန္တံ ပဿိလကိဗ္ဗန္တိ
အာဗန္တံ ဇေယျံ ဇန္တ ဒုက္ခေသတ္တံ သိက္ခိန္တ ဝေ
ဝေ ဇေယျံ ဇန္တ ဗုဒ္ဓယဗ္ဗံ သိက္ခိဗ္ဗန္တိ နန္တေယျံ

សព្វយមកៈ បវត្តិវារៈ និពោធិវារៈ

ប្តីក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ទ្រុំមគ្គ ទុកសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ រលត់ហើយផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាង
ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(១៧៧) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅដែរឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងករណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វ
ទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន ទ្រុំមគ្គ រលត់ហើយ តែ
មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វ នឹងបាន
ទ្រុំមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងទប្បាទករណៈ នៃមគ្គដ៏
ប្រសើរ ប្តីក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ទ្រុំមគ្គ សមុទេយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។
មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(១៨០) ទុកសច្ច រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៨១) ទុកសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក-
សច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹង
របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ទ្រុំមគ្គដ៏ប្រសើរ
ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វក្រៅនេះ

អភិធម្មបទិកា យមកំ

ចតុរោកាវាទំ បញ្ចរោកាវាទំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញា
 និរុជ្ឈិត្ត សមុទយសច្ចញ្ញា និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ឈន្តំ
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិត្ត ឥតរេសំ ចតុរោកាវាទំ
 បញ្ចរោកាវាទំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ញា និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ញា និរុជ្ឈិត្ត ។

(១៨២) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិត្ត តស្ស
 តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស កត្ត-
 ក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ អាថាយិកានំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុជ្ឈិត្ត លោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ យេ
 ចញ្ញា មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ញា
 និរុជ្ឈិត្ត មក្កសច្ចញ្ញា និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន

អភិធម្មបិណ្ឌក យមកៈ

ដែលនៅ ក្នុងចតុវេការភព និងបញ្ចវេការភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ រលត់ហើយផង សមុទេយសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទី
 នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់
 ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវាស សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វក្រៅនេះ ដែលនៅ ក្នុង
 ចតុវេការភព និងបញ្ចវេការភព សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច រលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៨២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
 ទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលជា
 បុគ្គល នឹងមិនបាន ទូរមគ្គ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ និង
 របស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ទូរមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងទុប្បាទុកណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ទូរមគ្គ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 រលត់ហើយផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត

សព្វយមកេ បរិនិវាស្ស និរោធាវេ

យត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 និរុជ្ឈិត្ថ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ យេ ចញ្ចា មក្កំ
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិត្ថ ។

(១៨៣) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិត្ថ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិ-
 លភិស្សន្តិ អាទាយិកានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 និរុជ្ឈិត្ថ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ
 អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ យេ ចញ្ចា មក្កំ បដិលភិ-
 ស្សន្តិ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិត្ថ មក្ក-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិត្ថាតិ ។

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ទុកសច្ច របស់
 សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ កាលចូលទៅកាន់
 សុទ្ធាវាស មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែ
 ទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ
 នឹងបាន ឬមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឬមគ្គ មគ្គសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង ទុកសច្ច រលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៨៧) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុងទី
 ណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ សមុ-
 ទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
 នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលជាបុថុជ្ជន នឹងមិនបាន ឬមគ្គ នឹងរបស់ពួក
 សត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ
 នឹងបាន ឬមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឬមគ្គ សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទី
 នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុង
 ទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តោ វត្តមារោ តេសំ
 តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិត្ត អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
 យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ មក្ក-
 សច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ញំ និរុជ្ឈិត្ត ។

(១៨៤) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិត្ត តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ នត្ថំ ។ យស្ស
 វា បន សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ និរុជ្ឈិត្ត ។

(១៨៥) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិត្ត តស្ស
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ នត្ថំ ។ យស្ស វា
 បន មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ
 ន និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ ន និរុជ្ឈិត្ត ។

(១៨៦) យស្ស សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិត្ត
 តស្ស មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ នត្ថំ ។ យស្ស
 វា បន មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទយ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ និរុជ្ឈិត្ត ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមក:

មគ្គសច្ច របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វទាំងនោះ ក្នុងចិត្ត ទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្ត
 ទៅ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួក
 សត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 រលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច រលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៨៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ សមុទេយ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅដែរឬ ។ មិនមានទេ ។
 មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុក្ខ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

(១៨៥) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
 មិនរលត់ហើយឬ ។ មិនរលត់ហើយ ។

(១៨៦) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ សមុទេយ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

សព្វយមពេ បរិក្ខារស្ស និពេទវិពេ

(១៨៧) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិត ។ បេ ។

(១៨៨) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិត
តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សត្ថិតិ ។
និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ សមុទយ-
សច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន
និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ និរុជ្ឈិត ។

(១៨៩) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិត
តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សត្ថិតិ ។ និរុជ្ឈិស្ស-
តិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ និរុជ្ឈិត ។

(១៩០) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិត
តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សត្ថិតិ ។ សុទ្ធាវា-
សារំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេ តេសំ តត្ថ សមុ-
ទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិត នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
ន និរុជ្ឈិស្សតិ អសញ្ញាសត្តារំ តេសំ តត្ថ សមុទយ-
សច្ចំ ។ ន និរុជ្ឈិត មក្កសច្ចំ ។ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។

សច្ចយមកៈ បរិគ្គិវារៈ និរោធិវារៈ

(១៨៧) ទុក្ខសច្ចំ មិនរលត់ហើយ កងទីណា ។ រេ ។

(១៨៨) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ កងទីណា
សមុទេយសច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះដែរឬ ។
នឹងរលត់ទៅ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ចំ របស់សត្វណា
នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីណា ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនរលត់
ហើយ កងទីនោះឬ ។ រលត់ហើយ ។

(១៨៩) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ កងទីណា
មគ្គសច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។ នឹង
រលត់ទៅ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងមិន
រលត់ទៅ កងទីណា ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ
កងទីនោះឬ ។ រលត់ហើយ ។

(១៩០) សមុទេយសច្ចំ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ កង
ទីណា មគ្គសច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។
សមុទេយសច្ចំ របស់សត្វព្រាហ្មណ៍នោះ កងចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្ត
ទៅ មិនរលត់ហើយ កងទីនោះ តែមគ្គសច្ចំ របស់សត្វព្រាហ្មណ៍នោះ មិន
មែនជានឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះទេ សមុទេយសច្ចំ របស់អសញ្ញាសត្វ
ព្រាហ្មណ៍នោះ មិនរលត់ហើយផង មគ្គសច្ចំ នឹងមិនរលត់ទៅផង កងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតាតិ ។ អក្ក-
 មក្កស្ស កត្តក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជនា
 មក្កំ ន បដិលភិស្សនិ អាចាយិកានំ តេសំ តត្ថ
 មក្កស្ស ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុ-
 ទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិតា អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 មក្កសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ន
 និរុជ្ឈិតា ។

និរោធាវំ និដ្ឋិតំ ។

(១៧០) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតាតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បន
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិតា តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតាតិ ។
 នោ ។ យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស មក្កសច្ចំ
 និរុជ្ឈិតាតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ
 និរុជ្ឈិតា តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតាតិ ។ នោ ។ យស្ស
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិ-
 តាតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិតា
 តស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតាតិ ។ នោ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កងទី
 ណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ កងទីនោះឬ ។
 មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ កងកងកណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
 និងរបស់ពួកសត្វ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឮមគ្គ និងរបស់ពួក
 សត្វ ដែលកើតកងអបាយទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះ តែ
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ កងទី
 នោះទេ មគ្គសច្ច របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង
 សមុទេយសច្ច មិនរលត់ហើយផង កងទីនោះ ។

ចប់ និរោធិវរៈ ។

(១៧១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ មិនរលត់ទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
 កើតឡើងឬ ។ មិនកើតឡើងទេ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើត
 ឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ មិនរលត់ទេ ។
 មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ មិនកើតឡើងទេ ។ សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។
 មិនរលត់ទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា រលត់ទៅ
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ មិនកើតឡើងទេ ។

សព្វយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បាទនិរោធាវកេ

យត្ត ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ-
 តិ ។ អសញ្ញាសត្រេ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ យត្តកំ ឧប្បាទនវារេបិ
 និរោធាវារេបិ ឧប្បាទនិរោធាវារេបិ សទិសំ ។ នត្ត
 នានាការណំ^(១) ។ យស្ស យត្ត ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈតិ ។ នោ ។
 យស្សកម្មិ យស្សយត្តកម្មិ សទិសំ ។

(១៧២) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ ។ តណ្ហាយ កង្កក្ក-
 ណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ សព្វេសំ បវន្តានំ បវត្តេ
 តណ្ហារិប្បយុត្តិកស្ស កង្កក្កណោ អរូបេ មត្តស្ស
 ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្កណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស
 វា បន សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ

---

១ ម. និរោធាវណំ ។

សព្វយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិរោធិវារៈ

ទុក្ខសច្ច កើតឡើង កងទីណា សមុទេយសច្ច រលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។
 ទុក្ខសច្ច កើតឡើង កងអសព្វានុនោះ តែសមុទេយសច្ច មិនរលត់ទៅ
 កងទីនោះទេ ។ ពាក្យថា កងទីណា គឺកងឧប្បាទវារៈក្តី និរោធិវារៈ
 ក្តី ឧប្បាទនិរោធិវារៈក្តី ប្រហែល ១ គ្នា ។ ការធ្វើឲ្យផ្សេងៗ គ្នា មិន
 មានឡើយ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង កងទីណា សមុ-
 ទេយសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។ មិនរលត់ទេ ។
 ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា កងទីណាក្តី
 ប្រហែល ១ គ្នា ។

(១៧២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទេយ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើង កងកងកណៈ នៃតណ្ហា តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បួត កង
 កងកណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកតណ្ហា កងបច្ចុប្បន្ន និងកងឧប្បាទក្ខ-
 ណៈ នៃមគ្គនិងផល កងអរូបកត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 មិនកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច មិនរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
 មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ កងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ នៃចិត្ត កងបច្ចុប្បន្ន សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ន ទិវុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ
សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ តណ្ហារិប្បយុត្តចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស ច ជលស្ស ច ឧប្បា-
ទក្ខណោ តេសំ សប្បទយសច្ចញ្ច ន ទិវុជ្ឈតិ ទុក្ខ-
សច្ចញ្ច ទុប្បជ្ឈតិ ។

(១៧៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស
មក្ខសច្ចំ ន ទិវុជ្ឈតិ ។ មក្ខស្ស កង្កក្ខណោ
តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ លោ ច តេសំ មក្ខសច្ចំ
ន ទិវុជ្ឈតិ សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ មក្ខារិប្បយុត្ត-
ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស ច ជលស្ស
ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ឈតិ
មក្ខសច្ចញ្ច ន ទិវុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន មក្ខ-
សច្ចំ ន ទិវុជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ ។
សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
តេសំ មក្ខសច្ចំ ន ទិវុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ ទុក្ខ-
សច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ មក្ខារិប្ប-
យុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស ច ជលស្ស
ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្ខសច្ចញ្ច ន ទិវុជ្ឈតិ
ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ឈតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មិនរលត់ទៅ តែទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង
ទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃចិត្តដែលប្រាស
ចាកតណ្ហា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុង
អរូបភព សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង ទុក-
សច្ច មិនកើតឡើងផង ។

(១៧៣) ទុកសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ ទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
កើតឡើង ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃមគ្គ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
មែនជាមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុត ក្នុងក្នុងក្លណៈ
នៃចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃមគ្គ
និងផល ក្នុងអរូបភព ទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង
មគ្គសច្ច រលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា
មិនរលត់ទៅ ទុកសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ
ទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ តែទុកសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុត
ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បា-
ទក្លណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ មិនរលត់ទៅផង ទុកសច្ច មិនកើតឡើងផង ។

សច្ចយមកេ បរិនិវាស្ស ឧប្បាទនំពោណំ

(១៧៤) យស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ ។ មក្កស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មក្ក-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ តណ្ហារិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 មក្ការិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមា-
 បដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ញ
 នុប្បជ្ឈតិ មក្កសច្ចញ្ញំ ន និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា
 បន មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈតិ ។ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ សមុទយ-
 សច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ តណ្ហារិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 មក្ការិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមាបដ្ឋានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ មក្កសច្ចញ្ញំ ន និរុជ្ឈតិ
 សមុទយសច្ចញ្ញំ នុប្បជ្ឈតិ ។

(១៧៥) យត្ថ នុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

(១៧៦) យស្ស យត្ថ នុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។
 យស្សកកម្មិ យស្សយត្ថកកម្មិ សទិសំ ។ យស្សយត្ថ-
 កេបិ និរោធសមាបដ្ឋានន្តិ^(១) ន កាតត្យំ ។

១ ម. ឯត្តន្តរ ចេតន្តិ ទិស្សតិ ។

សច្ចយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បទានិវេទនាៈ

(១៧៤) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃមគ្គ តែមគ្គសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់ពួកសត្វ
 ដែលចូលកាន់និរោធិ និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ផង មគ្គសច្ច មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បទានុក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាស
 ចាកតណ្ហា និងក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់
 ទៅ ក្នុងឧប្បទានុក្ខណៈ នៃតណ្ហា តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលចូល
 កាន់និរោធិ និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង សមុ-
 ទេយសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បទានុក្ខណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាក
 តណ្ហា និងក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ ។

(១៧៥) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១៧៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទី
 ណាក្តី ប្រហែលៗគ្នា ។ ឯពាក្យថា របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ
 បណ្ឌិត មិនគប្បីធ្វើ ត្រង់ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាទេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(១៧៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន សមុទយសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។ អតីតា
 បុត្តា យថា ឧប្បាទវារេ វិភត្តា ឃំ ឧប្បាទនិរោធម-
 បិ អនុលោមម្បិ បច្ចនិយម្បិ វិភជិតតំ ។

(១៧៨) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តស្សតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិត្តស្សតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋនំ
 អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តស្ស លោ ច
 តេសំ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិត្តស្សតិ ឥតវេសំ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចត្ថា ឧប្បជ្ឈិត្តស្សតិ សមុទយសច្ចត្ថា និរុជ្ឈិ-
 ត្តស្សតិ ។ យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ ។ បេ ។
 អាមន្តា ។

(១៧៩) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តស្សតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិត្តស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស កង្កក្កលោ
 អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តស្សតិ លោ ច តេសំ
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិត្តស្សតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្កលោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(១៧៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ សមុ-
ទយសច្ច របស់សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត
សមុទយសច្ច របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។ បុព្វា ជាអតីត ដែល
លោកចែកហើយ ក្នុងទម្បាទវេរៈ យ៉ាងណា អនុលោមក្តី ចចនិយៈក្តី
លោកគប្បីចែក ក្នុងទម្បាទនិរោធិ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(១៧៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង សមុទយសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំង-
ឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែល
ជាសត្វនឹងបាន ឡូមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងកើត
ឡើង តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ទុក្ខ-
សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងកើតឡើងផង សមុទយសច្ច
នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វណា
។ បេ ។ អើ ។

(១៧៩) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំង
ឡាយ ក្នុងក្លិនក្លាណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ
ដែលជាបុប្ផជន នឹងមិនបាន ឡូមគ្គ នឹងកើតឡើង តែមគ្គសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឡូមគ្គដ៏
ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងទម្បាទទុក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ

សព្វយមកេ បរិក្ខារិស្ស ឧប្បាទនិរោធាព

យេ ច ញោ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ចា
ឧប្បជ្ជិស្សតិ មក្កសច្ចញ្ចា និរុជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា
បន មក្កសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(២០០) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ
តស្ស មក្កសច្ចំ និរុជ្ជិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ឈនា
មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្ប-
ជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ និរុជ្ជិស្សតិ យេ
មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ចា ឧប្ប-
ជ្ជិស្សតិ មក្កសច្ចញ្ចា និរុជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
មក្កសច្ចំ និរុជ្ជិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្ស-
តិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ មក្កសច្ចំ
និរុជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិ-
ស្សតិ យេ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ មក្កសច្ចញ្ចា
និរុជ្ជិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ចា ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។

(២០១) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ បេ ។

(២០២) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ
តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ជិស្សតិ ។

សព្វយមកៈ បរិត្តិវាៈ ឧប្បាទនិពោធិវាៈ

ប្តីក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឡើយមគ្គ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ នឹងកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាង
ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(២០០) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ។ ពួកសត្វណា ជាបុគ្គលនៃ នឹង
មិនបាន ឡើយមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង
តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វណា នឹង
បាន ឡើយមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង
មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វ
ណា នឹងរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង
ឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឡើយមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
ក្នុងឧប្បាទនិពោធិវាៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
រលត់ទៅ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ
ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡើយមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
រលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។

(២០១) ទុក្ខសច្ច នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២០២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អក្កមក្កសមដ៏នំ អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សម្ម-
 ទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ ចតុរោកាវានំ
 បញ្ចរោកាវានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ សម្មទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្សកម្ម្យ
 យស្សយត្តកម្ម្យិ សទិសំ ។

(២០៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 សម្មទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បន សម្មទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កសមដ៏នំ
 អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
 លកិស្សន្តិ តេសំ សម្មទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ បច្ចិមចិត្ត-
 សមដ៏នំ តេសំ សម្មទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ
និងរបស់អសញ្ញត្តទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ទ្វារមគ្គដ៏ប្រសើរ
ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វក្រៅនេះ
ដែលនៅក្នុងចក្រវាតារក្សា និងបញ្ចវាតារក្សា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង
នោះ នឹងកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។
ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី
ប្រហែល ។ គ្នា ។

(២០៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង សមុទេយ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត
សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលនឹងបាន
ទ្វារមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងមិនរលត់ទៅ តែទុក្ខ-
សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ
ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។

សព្វយមកេ បរិក្ខារស្ស ឧប្បាទនិរោធាវោ

(២០៤) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 មក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា
 បន មក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ
 នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ អក្កមក្ខស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តា-
 នំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្ខំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ
 មក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ចិមចិត្តសមដ៏នំ តេសំ មក្ខសច្ចញ្ច
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(២០៥) យស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស មក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្ខស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្ខំ
 បដិលកិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 លោ ច តេសំ មក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្ខស្ស
 កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច
 នុប្បជ្ជិស្សតិ មក្ខសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បន មក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទ-
 យសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ យេ បុត្តជ្ឈនា មក្ខំ
 ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ មក្ខសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ

សច្ចយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បាទនិរោធារៈ

(២០៤) ទុកសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុកសច្ច របស់សត្វនោះ
 នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុង
 ក្នុងក្លណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គល
 នឹងមិនបាន ទ្រុឌមគ្គ នឹងមិនរលត់ទៅ តែទុកសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្ត
 ជាទីបំផុត មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុកសច្ច
 នឹងមិនកើតឡើងផង ។

(២០៥) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ទ្រុឌ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃមគ្គដ៏
 ប្រសើរ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង តែ
 មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ សមុទេយ-
 សច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ នឹងមិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹង
 មិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្លណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់
 សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុគ្គល នឹង
 មិនបាន ទ្រុឌមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ អក្ក-
មក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច
ន និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(២០៦) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ បេ ។

(២០៧) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។

យស្សកម្មិ យស្សយត្ថកម្មិ សទិសំ ។ បេ ។
សមុទយសច្ចំ មក្កសច្ចំ វាណាករណំ ។ អក្កមក្កស្ស
កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ
តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច
នុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(២០៨) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស

សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
បន ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នោនាតីតា បុត្តា ឧប្បាទវារេបិ
ឧប្បាទនិរោធឯវារេបិ យស្សកម្មិ យត្ថកម្មិ យស្ស-
យត្ថកម្មិ អនុលោមម្មិ បច្ចុនិយម្មិ សទិសំ ។
អសម្មោហាន្តេន វិភជិតតំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ
មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច
នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងកាលៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ។

(១០៦) ទុក្ខសច្ច នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២០៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។

ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី

ប្រហែល ។ ត្នា ។ បេ ។ សមុទេយសច្ច មគ្គសច្ច មានការធ្វើផ្សេង ។

ត្នា ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វ

ទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង

ក្នុងក្នុងកាលៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ។

(២០៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទេយសច្ច របស់

សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត របស់សត្វណា

។ បេ ។ បុច្ឆា ជាអតីត (លោកវិចកហើយ) ដោយបច្ចុប្បន្ន ពាក្យ

ថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា ក្នុងទីណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា

ក្នុងទីណាក្តី អនុលោមក្តី បច្ចុប្បន្នៈក្តី ទាំងអស់នេះ ក្នុងឧប្បាទពរៈ

និងឧប្បាទនិរោធពរៈ ប្រហែល ។ ត្នា ។ បណ្ឌិត ដែលមិនផ្ទៀង

គប្បីវិចកផងចុះ ។

សព្វយមកេ បរិនិរុទ្ធិ ឧប្បាទនិរោធាវោ

(២០៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
សមុទយសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បា-
ទក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ ឥតរេសំ
ឧបបជ្ឈនានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ច និរុដ្ឋិស្សតិ ។
យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស
ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ សព្វេសំ ចរន្តានំ បរត្តេ
ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ជលស្ស ច
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ
នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ សព្វេសំ ឧប-
បជ្ឈនានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
សមុទយសច្ចញ្ច និរុដ្ឋិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

សច្ចយមកៈ បវិត្តិវារៈ ឧប្បាទនិហោធិវារៈ

(២០៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំង-
 ឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ
 ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ តែ
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួកសត្វក្រៅនេះ
 កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ទុក្ខ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាល
 ច្បុត ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
 មគ្គនឹងផល ក្នុងអរូបភព សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់
 ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ
 ទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច កើត
 ឡើងផង ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២១០) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
មក្កសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ អារហន្តានំ ចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិ-
លភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជនានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោ
ច តេសំ មក្កសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បា-
ទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ
ចពោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជនានំ បវត្តេ
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្ប-
ជ្ជតិ មក្កសច្ចញ្ច និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
មក្កសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ។
អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
យេ ចពោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តានំ
បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច
ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ និរុដ្ឋិ-
ស្សតិ ទោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ អក្កមក្កស្ស

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២១០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ នឹង
ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន ឡូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
កើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ពួក
សត្វ នឹងបាន ឡូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បា-
ទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឡូវមគ្គ
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច
របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។
ពួកសត្វ នឹងបាន ឡូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នក្ខ-
ណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឡូវមគ្គ ក្នុង
ក្នក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលប្បត ក្នុងក្នក្ខណៈ
នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គនិងផល ក្នុងអរហត្ត
មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឡូវមគ្គដ៏ប្រសើរ

សច្ចយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទនិកាយោ

ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ក-
 មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ
 បរិត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ញ
 និរុជ្ឈិស្សតិ ឧក្ខសច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ជតិ ។

(២០០) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន
 បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ យេ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ
 តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទយ-
 សច្ចញ្ញ ឧប្បជ្ជតិ មក្កសច្ចញ្ញ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បន មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចញ្ញោ មក្កំ បដិល-
 កិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហារិប្ប-
 យុត្តចិត្តេ វត្តមាទេ និរោធសមាបន្តានំ អសញ្ញសត្តានំ

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវាៈ ឧប្បាទនិរោធាវាៈ

កងលំដាប់ នៃចិត្តណា កងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួក
សត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ កងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វ
ទាំងនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ កងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កងបច្ចុប្បន្ន
មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើង
ផង ។

(២១១) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ។ ពួកសត្វណា ជាបុថុជន នឹងមិន
បាន នូវមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់ពួកសត្វនោះ ។ កើតឡើង កង
ឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់
ទៅទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វ
នោះ ។ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង កងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
តណ្ហា ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើង ។ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវ
មគ្គដ៏ប្រសើរ កងលំដាប់ នៃចិត្តណា កងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏
ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ កងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃចិត្តនោះ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូលទៅ កាន់
និរោធិ នឹងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ កងកង្កិក្ខណៈ
នៃតណ្ហា នឹងកងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តេសំ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ សមុទ-
យសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
តណ្ហាយ ឧប្បានិក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិ-
ស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០២) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

(២០៣) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមក្កស្ស
ឧប្បានិក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បានិក្ខណោ
យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បានិក្ខណោ អសញ្ញាសត្តំ ឧប-
បជ្ឈន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ
ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥត-
រេសំ ចតុរោកាវំ បញ្ចរោកាវំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បរត្ថេ
ចិត្តស្ស ឧប្បានិក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច
ឧប្បជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ចតុរោកាវា បញ្ច-
រោកាវា បរន្តានំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស កង្កិក្ខណោ
អរូបេ មក្កស្ស ច ដលស្ស ច ឧប្បានិក្ខណោ

អភិធម្មបិណ្ឌ យមក:

តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា
នឹងបាន ឲ្យមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង សមុ-
ទេយសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា ។

(២១២) ទុក្ខសច្ច កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២១៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខ-
សច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញាសត្វ
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វក្រៅនេះ
កាលចូលទៅ កាន់ចតុរោការភព និងបញ្ចារោការភព ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង
សមុទេយសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុ-
ទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់
សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ កាលច្បុត ចាក
ចតុរោការភព និងចាកបញ្ចារោការភព ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ នឹងផល, ក្នុងអរូបភព

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទនិរោធរាពោ

តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ឆោ ច តេសំ
តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ចតុរោការំ បញ្ចរោការំ ឧប-
បជ្ឈន្តានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ
សមុទយសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៤) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិល-
ភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
ទក្ខណោ អនាយំ អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ឈន្តានំ តេសំ
តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ឆោ ច តេសំ តត្ថ មក្ក-
សច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច ញោ មក្កំ បដិល-
ភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
ទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ មក្ក-
សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ
និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

សព្វយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិហោធិវារៈ

សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែ
 ទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ
 កាលចូលទៅ កាន់ចតុវេការភព នឹងបញ្ចេញវេការភព ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ
 ផង ទុកសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(២១៤) ទុកសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុកសច្ច របស់
 ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិន
 បាន ឡើយមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ នឹងរបស់ពួក
 សត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់អបាយ នឹងអសញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន កើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឡើយមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួក
 សត្វដទៃណា នឹងបាន ឡើយមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វ
 ទាំងនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 ទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង
 ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់
 ទៅ ក្នុងទីណា ទុកសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អក្កមក្កស្ស កង្កក្កោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្កោ-
 លោ យេ ចពោ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ
 បវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្កោ អរូបេ មក្កស្ស
 ច ជលស្ស ច ឧប្បាទក្កោ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
 អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្កោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កោ
 យេ ចពោ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កោ តេសំ តត្ថ មក្ក-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៥) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាចាយិកានំ
 យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្កោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ

អភិធម្មបិណ្ឌក យមកៈ

ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ក្នុងក្លណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ
 ក្នុងក្លណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលច្បាត ក្នុងក្លណៈ
 ក្លណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃមគ្គ និងផល
 ក្នុងអរហត្ត មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ
 តែទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ
 នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្លណៈ
 នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទ-
 ក្លណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទ-
 ក្លណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់
 ទៅផង ទុកសច្ច នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(២១៥) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា

មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ សមុទេយសច្ច
 របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជា
 បឋជន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្លណៈ នៃតណ្ហា កើតឡើង
 ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ
 ។

សព្វយមកេ បរិក្ខិតវិស្ស ឧប្បាទនិវេណិកេ

យេ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទ-
 ក្ខណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជតិ មក្ក-
 សច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចញ្ញេ មក្កំ បដិលភិ-
 ស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តោ វត្តមារេ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ និរុជ្ឈិស្សតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ យេ
 មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច និរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ។

(២០៦) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ សព្វេសំ
 ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស
 ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 នុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អវហន្តានំ

សច្ចយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទានិរោធិវារៈ

ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះៗ កើត
 ឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បទានិកៈ នៃតណ្ហា ក្នុង
 ទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ
 ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ឧប្បទានិកៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវ
 មគ្គ ក្នុងឧប្បទានិកៈ នៃចិត្តនោះ មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វនោះៗ នឹង
 រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាក
 តណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន នូវមគ្គ
 មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វនោះៗ នឹងរលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច កើត
 ឡើងផង ក្នុងឧប្បទានិកៈ នៃតណ្ហា ។

(២១៦) ទុកសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទេយសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុត
 ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បទានិកៈ នៃមគ្គ
 និងផល ក្នុងអរហត្ត ទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ
 ទុកសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ
 បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ
 មក្កស្ស ច ជលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ
 តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
 អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិ-
 ស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស
 ច ជលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ សមុទយ-
 សច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

(២១៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ មក្កស្ស កង្កក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ចញ្ច មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឡើយមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វិនិច្ឆ័យណា ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ វិនិច្ឆ័យ មិនកើតឡើងផង សមុទ្រយសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ វិនិច្ឆ័យនោះ នឹងក្នុងឧប្បាទ្ទក្នុងណៈ វិនិច្ឆ័យ នឹងផល ក្នុងអរូបភព ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទ្រយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទ្រុកសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ សមុទ្រយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទ្ទក្នុងណៈ វិនិច្ឆ័យដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឡើយមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វិនិច្ឆ័យណា ក្នុងឧប្បាទ្ទក្នុងណៈ វិនិច្ឆ័យ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទ្ទក្នុងណៈ វិនិច្ឆ័យនោះ តែទ្រុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ សមុទ្រយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ វិនិច្ឆ័យដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឡើយមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វិនិច្ឆ័យណា ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ វិនិច្ឆ័យ នឹងមិនរលត់ទៅផង ទ្រុកសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ វិនិច្ឆ័យនោះ នឹងក្នុងឧប្បាទ្ទក្នុងណៈ វិនិច្ឆ័យ នឹងផល ក្នុងអរូបភព ។

(២១៧) ទ្រុកសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឡើយមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វិនិច្ឆ័យណា ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ វិនិច្ឆ័យ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឡើយមគ្គ ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ វិនិច្ឆ័យនោះ

សព្វយមកេ បរិវារស្ស ឧប្បាទនិរោធិវោ

តេសំ ចរ្តាណំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ
តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ធា ច តេសំ មក្កសច្ចំ
ន ទិវុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តាណំ
ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន
បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចរ្តាណំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស កង្ក-
ក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បា-
ទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ មក្កសច្ចញ្ច
ន ទិវុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មក្កសច្ចំ ន
ទិវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។ អរ-
ហន្តាណំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ជនា
មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជនាណំ បរិត្តេ
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ ន ទិវុជ្ឈិ-
ស្សតិ ធា ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ អក្ក-
មក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តាណំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
ចរ្តាណំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស
ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចញ្ច
ន ទិវុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

សច្ចយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិរោធិវារៈ

ពួកសត្វទាំងនោះ កាលច្បុក ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និង
ក្នុងឧប្បាទកណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា
នឹងមិនរលត់ទៅទេ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងកណៈ
នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិន
បាន នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត កាលច្បុក មិនកើតឡើងផង
មគ្គសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និង
ក្នុងឧប្បាទកណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព ។ មួយយ៉ាងទៀត
មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
មិនកើតឡើងឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ និងរបស់
ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក-
ណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទកណៈ នៃចិត្ត ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន នឹងមិនរលត់ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា
មិនកើតឡើងទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងកណៈ
នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុគ្គជន នឹងមិនបាន
នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត កាលច្បុក ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទកណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព និង
មិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង ។

អភិធម្មបំណែក យមកំ

(២១៧) យស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ន ជិវុជ្ជិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
 លកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ
 ចពោ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខ-
 ណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ និរោទសមាបន្នានំ
 អសញ្ញសន្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ នោ
 ច តេសំ មក្កសច្ចំ ន ជិវុជ្ជិស្សតិ អក្កមក្កស្ស
 កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន
 បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហា-
 វិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ និរោទសមាបន្នានំ អសញ្ញ
 សន្តានំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ញំ នុប្បជ្ជតិ មក្ក-
 សច្ចញ្ញំ ន ជិវុជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មក្ក-
 សច្ចំ ន ជិវុជ្ជិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ នុប្ប-
 ជ្ជតិ ។ យេ បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ
 តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មក្កសច្ចំ
 ន ជិវុជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ
 នុប្បជ្ជតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ

អភិធម្មបិដក យមក:

(២១៨) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវ
មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រ-
សើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
ចិត្តនោះ សមុទេយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែល
ចូលទៅកាន់និរោធិ និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់
ទៅទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃ
មគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិនបាន នូវ
មគ្គ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលទៅកាន់និរោធិ និងរបស់ពួកអសញ្ញា-
សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុង
ក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិន
រលត់ទៅ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ
ណា ជាបុគ្គល នឹងមិនបាន នូវមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ ។
នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា តែសមុទេយសច្ច របស់
សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
ទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ

សព្វយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទនិពោធកំពោ

យេ ច បុប្ផជ្ជនា មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
តណ្ហាយ កង្កកុណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តិ វត្តមា ន
និពោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច
ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

(២១៧) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

(២២០) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ ចតុកោ-
ការា បញ្ចកោការា បវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្ក-
កុណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ជលស្ស ច ឧប្បាទក្ខ-
ណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ នោ ច
តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ អគ្គមគ្គស្ស
កង្កកុណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កកុណោ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
ចិត្តស្ស កង្កកុណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ជលស្ស
ច ឧប្បាទកុណោ អសញ្ញាសត្តា បវន្តានំ តេសំ
តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ សមុទយសច្ចញ្ច ន
ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ សមុទយសច្ចំ
ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។

សច្ចយមកៈ បវត្តិវិរៈ ឧប្បាទនិរោធិវិរៈ

ដែលជាបុគ្គលនឹងមិនបាន នូវមគ្គ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់
និរោធន និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង សមុទេ-
យសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែល
ចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ។

(២១៧) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២២០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
សត្វ កាលប្បុត ចាកចតុវេការភព និងបញ្ចវេការភព ក្នុងក្នុងក្បាលៈ
នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូប-
ភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែសមុទេយសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច
របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់
សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃ
ចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃចិត្ត កាលប្បុត ចាកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុង-
ក្បាលៈ នៃចិត្តនោះ និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព
មិនកើតឡើងផង សមុទេយសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។
មួយយ៉ាងទៀត សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុង
ទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អក្កមក្កស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ
 បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស
 ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តា ចរន្តានំ
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

(២២០) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
 តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ មក្កស្ស
 កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្កំ
 បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ
 ចញ្ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចរន្តានំ ចរត្តោ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្កស្ស ច ដលស្ស
 ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏
 ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចូលទៅកាន់
 អសញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីនោះទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រ-
 សើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលច្យុត ចាក
 អសញ្ញាសត្វ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ
 និងផល ក្នុងអរូបកត នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង
 ក្នុងទីនោះ ។

(២២១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
 នៃមគ្គ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃ
 ចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលច្យុត ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបកត
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ

សច្ចយមកេ បរិនិវាស្ស ឧប្បាទនិរោធិវេ

អក្កមក្កស្ស កង្កក្កោ អាហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្កោ
 យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ បរិន្តានំ
 បរិត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្កោ អរូបេ មក្កស្ស ច
 ដលស្ស ច ឧប្បាទក្កោ អចាយា អសញ្ញាសត្តា
 បរិន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ មក្ក-
 សច្ចញ្ច ន និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 មក្កសច្ចំ ន និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជតិ ។ អាហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កោ
 យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 ឧបបជ្ជន្តានំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កោ អចាយំ
 អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ ន
 និរុដ្ឋិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្ប-
 ជ្ជតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្កោ អាហន្តានំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្កោ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ បរិន្តានំ បរិត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្កោ អរូបេ
 មក្កស្ស ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្កោ អចាយា
 អសញ្ញាសត្តា បរិន្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ន
 និរុដ្ឋិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

សព្វយមកៈ បរិក្ការៈ ឧប្បាទនិរោធារៈ

ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងកុណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុគ្គលនៃនឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងក្នុង-
កុណៈ នៃចិត្ត កាលច្បុត និងរបស់ពួកសត្វនោះ កាលច្បុត ចាក
អបាយ និងចាកអសញ្ញាសត្វ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច និងមិនរលត់
ទៅផង ក្នុងក្នុងកុណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃ
មគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច
របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុគ្គលនៃនឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បា-
ទកុណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ និងរបស់ពួកសត្វនោះ កាល
ចូលទៅកាន់អបាយ និងកាន់អសញ្ញាសត្វ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បា-
ទកុណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងកុណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួក
សត្វនោះ ដែលជាបុគ្គលនៃនឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ កាលច្បុត និង
របស់ពួកសត្វនោះ កាលច្បុត ចាកអបាយ និងចាកអសញ្ញាសត្វ
នឹងមិនរលត់ទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងកុណៈ នៃ
ចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព
ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបំណិព យមកំ

(២២២) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ
តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អក្កមក្កស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមក្ក
បដិលកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ
ចញ្ញា មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្ក-
ក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្ត វត្តមារេ តេសំ តត្ថ
សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មក្ក-
សច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរ-
ហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ
តេសំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្ត
វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយ-
សច្ចញ្ញំ នុប្បជ្ជតិ មក្កសច្ចញ្ញំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។
យស្ស វា បន យត្ថ មក្កសច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ នុប្បជ្ជតិ ។ អាណាយិ-
កានំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ
តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ មក្ក-
សច្ចំ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយ-
សច្ចំ នុប្បជ្ជតិ អក្កមក្កស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២២២) សមុទេយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង ឧប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវ មគ្គ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ ។

មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាក តណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ សមុទេយសច្ច របស់ព្រះ អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំង នោះ ដែលជាបុប្ផដ្ឋន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំង នោះ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុង ទីនោះ ។

មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ ទៅ ក្នុងទីណា សមុទេយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទី នោះឬ ។

មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ និងរបស់ សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុប្ផដ្ឋន នឹងមិនបាន នូវមគ្គ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ តែសមុទេយសច្ច របស់សត្វ ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរ- ហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ

សច្ចយមកេ បរិពារាវិហា

យេ ច បុប្ផជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ
អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចញ្ច ន និរុដ្ឋិ-
ស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច នុប្បជ្ជតិ ។

(២២៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស សមុទ-
យសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យថា និរោធភារេ អតីតេ-
នាណកតា^(១) បុត្តា អនុលោមម្បិ បច្ចនិយម្បិ វិភត្តំ^(២)
ឯវំ ឧប្បាទនិរោធភារេបិ អសម្មោហាន្តេន វិភជិតត្បំ ។

ឧប្បាទនិរោធភារំ និដ្ឋិតំ ។

បរិពារាវិហា ។

បរិពារាវិហា
ញ

(២២៤) យោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជាណាតិ សោ សមុទ-
យសច្ចំ បដហិតិ ។ អាមត្តា ។ យោ វា បន
សមុទយសច្ចំ បដហិតិ សោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជាណា-
តិ ។ អាមត្តា ។ យោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាណាតិ
សោ សមុទយសច្ចំ នប្បជហិតិ ។ អាមត្តា ។
យោ វា បន សមុទយសច្ចំ នប្បជហិតិ សោ
ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាណាតិ ។ អាមត្តា ។

១ ម. អតីតានាគតា ។ ២ ម. វិភត្តា ។

សច្ចយមកៈ បរិពារាវៈ

ដែលជាបុគ្គលនៃ នឹងមិនបាន ទ្រុឌទ្រោម និងរបស់អស្ចារ្យសត្វទាំងនោះ នឹង
មិនរលត់ទៅផង សមុទេយសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងកុណៈ នៃតណ្ហា
នឹងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ ។

(២២៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ សមុទេយ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ឬចា ជាអតីត និងអនាគត
ជាអនុលោមក្តី ជាបច្ចុប្បន្នក្តី ដែលលោកចែកហើយ ក្នុងនិរោធហៈ
យ៉ាងណា បណ្ឌិត ដែលមិនវង្វែង គប្បីចែក ក្នុងទុក្ខនិរោធហៈ
យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ឧប្បទានិរោធហៈ ។

ចប់ បរិពារាវៈ ។

បរិពារាវៈ

(២២៤) សត្វណា កំណត់ដឹង ទ្រុឌទ្រោមសច្ច សត្វនោះ លះបង់
ទ្រុឌទ្រោមសច្ច ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា លះបង់ ទ្រុ
សមុទេយសច្ច សត្វនោះ កំណត់ដឹង ទ្រុឌទ្រោមសច្ច ។ អើ ។ សត្វ
ណា មិនកំណត់ដឹង ទ្រុឌទ្រោមសច្ច សត្វនោះ មិនលះបង់ ទ្រុឌទ្រោម-
សច្ច ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា មិនលះបង់ ទ្រុឌទ្រោម-
យសច្ច សត្វនោះ មិនកំណត់ដឹង ទ្រុឌទ្រោមសច្ច ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២២៥) យោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជាទិត្ត សោ សមុ-
 ទយសច្ចំ បដហិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យោ វា បន
 សមុទយសច្ចំ បដហិត្ត សោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជា-
 ទិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាទិត្ត
 សោ សមុទយសច្ចំ នប្បដហិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 យោ វា បន សមុទយសច្ចំ នប្បដហិត្ត សោ
 ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាទិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។

(២២៦) យោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជាទិស្សតិ សោ
 សមុទយសច្ចំ បដហិស្សតិ ។ អាមន្តា ។ យោ វា
 បន សមុទយសច្ចំ បដហិស្សតិ សោ ទុក្ខសច្ចំ បរិ-
 ជាទិស្សតិ ។ អាមន្តា ។ យោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិ-
 ជាទិស្សតិ សោ សមុទយសច្ចំ នប្បដហិស្សតិ ។
 អាមន្តា ។ យោ វា បន សមុទយសច្ចំ នប្បដហិស្សតិ
 សោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាទិស្សតិ ។ អាមន្តា ។

(២២៧) យោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជាទាតិ សោ សមុ-
 ទយសច្ចំ បដហិត្តាតិ ។ នោ ។ យោ វា បន
 សមុទយសច្ចំ បដហិត្ត សោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជា-
 ទាតិ ។ នោ ។ យោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាទាតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២២៥) សត្វណា កំណត់ដឹងហើយ នូវទុក្ខសច្ច សត្វនោះ
 លះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វ
 ណា លះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ កំណត់ដឹងហើយ
 នូវទុក្ខសច្ចប្ប ។ អើ ។ សត្វណា មិនកំណត់ដឹងហើយ នូវទុក្ខសច្ច
 សត្វនោះ មិនលះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ អើ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត សត្វណា មិនលះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ មិន
 កំណត់ដឹងហើយ នូវទុក្ខសច្ចប្ប ។ អើ ។

(២២៦) សត្វណា នឹងកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច សត្វនោះ នឹង
 លះបង់ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា នឹង
 លះបង់ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ នឹងកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចប្ប ។
 អើ ។ សត្វណា នឹងមិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច សត្វនោះ នឹងមិន
 លះបង់ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា នឹង
 មិនលះបង់ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ នឹងមិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច
 ប្ប ។ អើ ។

(២២៧) សត្វណា កំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច សត្វនោះ លះ
 បង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ មិនមែនទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សត្វណា លះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ កំណត់ដឹង
 នូវទុក្ខសច្ចប្ប ។ មិនមែនទេ ។ សត្វណា មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច

សព្វយមកេ បរិញ្ញាវិវា

សោ សមុទយសច្ចំ នប្បជហិត្តាតិ ។ អរហា ទុក្ខសច្ចំ
 ន បរិជាតាតិ នោ ច សមុទយសច្ចំ នប្បជហិត្ត
 អក្កមក្កសមដ្ឋិត្តា អរហន្តត្តា វេបេត្វា អវសេសា
 បុក្កលា ទុក្ខសច្ចត្តា ន បរិជានន្តិ សមុទយសច្ចត្តា
 នប្បជហិត្ត ។ យោ វា បន សមុទយសច្ចំ នប្ប-
 ជហិត្ត សោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាតាតិ ។ អក្ក-
 មក្កសមដ្ឋិ សមុទយសច្ចំ នប្បជហិត្ត នោ ច ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន បរិជាតាតិ អក្កមក្កសមដ្ឋិត្តា អរហន្តត្តា
 វេបេត្វា អវសេសា បុក្កលា សមុទយសច្ចត្តា នប្ប-
 ជហិត្ត ទុក្ខសច្ចត្តា ន បរិជានន្តិ ។

(២២៨) យោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជាតាតិ សោ
 សមុទយសច្ចំ បជហិត្តាតិ ។ នោ ។ យោ វា
 បន សមុទយសច្ចំ បជហិត្តាតិ សោ ទុក្ខសច្ចំ
 បរិជាតាតិ ។ នោ ។ យោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជា-
 តាតិ សោ សមុទយសច្ចំ នប្បជហិត្តាតិ ។ យេ
 មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ តេ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជានន្តិ
 នោ ច សមុទយសច្ចំ នប្បជហិត្តាតិ អរហា យេ
 ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេ ទុក្ខសច្ចត្តា
 ន បរិជានន្តិ សមុទយសច្ចត្តា នប្បជហិត្តាតិ ។

សច្ចយមកៈ បរិញ្ញាវិរៈ

សត្វនោះ មិនលះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ ព្រះអរហន្ត មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច តែមិនមែនជាមិនលះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ចទេ ពួកបុគ្គល ដ៏សេស លើកលែងតែបុគ្គល ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងព្រះអរហន្តចេញ មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចផង មិនលះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ចផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា មិនលះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចប្ប ។ បុគ្គល ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ មិនលះបង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ច តែ មិនមែនជាមិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចទេ ពួកបុគ្គលដ៏សេស លើកលែង តែបុគ្គលដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងព្រះអរហន្តចេញ មិនលះ បង់ហើយ នូវសមុទេយសច្ចផង មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចផង ។

(២២៨) សត្វណា កំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច សត្វនោះ នឹង លះបង់ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ មិនមែនទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វ ណា នឹងលះបង់ នូវសមុទេយសច្ច សត្វនោះ កំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចប្ប ។ មិនមែនទេ ។ សត្វណា មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច សត្វនោះ នឹងមិនលះបង់ នូវសមុទេយសច្ចប្ប ។ ពួកសត្វណា នឹង បាន នូវមគ្គ ពួកសត្វនោះ មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ច តែមិនមែន ជានឹងមិនលះបង់ នូវសមុទេយសច្ចទេ ព្រះអរហន្ត និងពួកបុគ្គលនោះ ណា នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ព្រះអរហន្ត និងពួកបុគ្គលនោះ មិន កំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចផង នឹងមិនលះបង់ នូវសមុទេយសច្ចផង ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យោ វា បន សមុទយសច្ចំ នប្បជហិស្សតិ សោ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន បរិជាតាតីតិ ។ អក្កមក្កសមដ្ឋី សមុទយ-
 សច្ចំ នប្បជហិស្សតិ នោ ច សមុទយសច្ចំ ន បរិ-
 ជាតាតិ អរហា យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ ន បដិល-
 កិស្សន្តិ តេ សមុទយសច្ចញ្ច នប្បជហិស្សន្តិ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ន បរិជានន្តិ ។

(២២៧) យោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជានិត្ត សោ សមុទយ-
 សច្ចំ បដហិស្សតីតិ ។ នោ ។ យោ វា បន សមុទយ-
 សច្ចំ បដហិស្សតិ សោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជានិត្តាតិ ។
 នោ ។ យោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជានិត្ត សោ សមុទយ-
 សច្ចំ នប្បជហិស្សតីតិ ។ យេ មក្កំ បដិលកិស្សន្តិ
 តេ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជានិត្ត នោ ច សមុទយសច្ចំ
 នប្បជហិស្សន្តិ អក្កមក្កសមដ្ឋី យេ ច បុត្តជ្ឈនា មក្កំ
 ន បដិលកិស្សន្តិ តេ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន បរិជានិត្ត
 សមុទយសច្ចញ្ច នប្បជហិស្សន្តិ ។ យោ វា បន

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា នឹងមិនលះបង់ នូវសមុទយសច្ចៈ សត្វនោះ
 មិនកំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចៈ ។ បុគ្គលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹង
 មិនលះបង់ នូវសមុទយសច្ចៈ តែមិនមែនជាមិនកំណត់ដឹង នូវសមុទយ-
 សច្ចៈទេ ព្រះអរហន្ត នឹងពួកបឋជន ណា នឹងមិនបាន នូវមគ្គ ព្រះ
 អរហន្ត នឹងពួកបឋជន នោះ នឹងមិនលះបង់ នូវសមុទយសច្ចៈផង មិន
 កំណត់ដឹង នូវទុក្ខសច្ចៈផង ។

(២២៧) សត្វណា កំណត់ដឹងហើយ នូវទុក្ខសច្ចៈ សត្វនោះ
 នឹងលះបង់ នូវសមុទយសច្ចៈ ។ មិនមែនទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សត្វណា នឹងលះបង់ នូវសមុទយសច្ចៈ សត្វនោះ កំណត់ដឹងហើយ នូវ
 ទុក្ខសច្ចៈ ។ មិនមែនទេ ។ សត្វណា មិនកំណត់ដឹងហើយ នូវទុក្ខ-
 សច្ចៈ សត្វនោះ នឹងមិនលះបង់ នូវសមុទយសច្ចៈ ។ ពួកសត្វណា
 នឹងបាន នូវមគ្គ ពួកសត្វនោះ មិនកំណត់ដឹងហើយ នូវទុក្ខសច្ចៈ តែ
 មិនមែនជានឹងមិនលះបង់ នូវសមុទយសច្ចៈទេ បុគ្គលដែលប្រកបដោយ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងពួកបឋជន ណា នឹងមិនបាន នូវមគ្គ បុគ្គលប្រកប
 ដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងពួកបឋជន នោះ មិនកំណត់ដឹងហើយ នូវទុក្ខ-
 សច្ចៈផង នឹងមិនលះបង់ នូវសមុទយសច្ចៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា

សង្ខារយមកេ បណ្ណតិវារិស្ស ឧទ្ទេសោ

សមុទយសច្ចំ នប្បជហិស្សតិ សោ ទុក្ខសច្ចំ ន
បរិជានិត្តានិ ។ អរហា សមុទយសច្ចំ នប្បជ-
ហិស្សតិ នោ ច ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជានិត្ត អត្ត-
មក្កសមដ្ឋី យេ ច បុត្តជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
តេ សមុទយសច្ចញ្ច នប្បជហិស្សន្តិ ទុក្ខសច្ចញ្ច
ន បរិជានិត្ត ។

បរិញ្ញាវិរំ និដ្ឋិតំ ។

សច្ចយមកំ និដ្ឋិតំ ។

សង្ខារយមកំ

បណ្ណតិវារិ

(២៣០) តយោ សង្ខារ កាយសង្ខារោ វច្ឆិ-
សង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ ។ អស្សាសបស្សាសា កាយ-
សង្ខារោ វិតក្កវិហារោ វច្ឆិសង្ខារោ សញ្ញា ច វេទនា
ច ចិត្តសង្ខារោ វេបេត្វា វិតក្កវិហារេ សព្វេបិ ចិត្ត-
សម្បយុត្តកា ធម្មា ចិត្តសង្ខារោ ។

ឧទ្ទេសវារិ

(២៣១) តាយោ កាយសង្ខារោ កាយសង្ខារោ
កាយោ ។ វច្ឆិ វច្ឆិសង្ខារោ វច្ឆិសង្ខារោ វច្ឆិ ។ ចិត្តំ
ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តំ ។

សង្ខារយមកៈ បណ្ឌិតិវារៈ ឧទ្ទេស

នឹងមិនលះបង់ ទ្រុសមុទយសច្ច សត្វនោះ ឈ្មោះថា មិនកំណត់ដឹង
ហើយ ទ្រុសមុទយសច្ច ។ ព្រះអរហន្ត នឹងមិនលះបង់ ទ្រុសមុទយសច្ច
តែមិនមែនជាមិនកំណត់ដឹងហើយ ទ្រុសមុទយសច្ច ពួកបុគ្គលប្រកបដោយ
មគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកបុគ្គល ណា នឹងមិនបាន ទ្រុមគ្គ ពួកបុគ្គល
ប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកបុគ្គល នោះ នឹងមិនលះបង់ ទ្រុ
សមុទយសច្ចផង មិនកំណត់ដឹងហើយ ទ្រុសមុទយសច្ចផង ។

ចប់ បរិញ្ញាវារៈ ។
ចប់ សច្ចយមកៈ ។

សង្ខារយមកៈ

បណ្ឌិតិវារៈ
ណា

[២៣០] សង្ខារ ព្យ យ៉ាង គឺ កាយសង្ខារ ១ វចីសង្ខារ ១
ចិត្តសង្ខារ ១ ។ ពួកអស្សាសបស្សាសៈ ឈ្មោះថា កាយសង្ខារ ពួក
វិតកវិចារៈ ឈ្មោះថា វចីសង្ខារ សញ្ញានិងវេទនា ឈ្មោះថា ចិត្តសង្ខារ
ពួកធម៌ទាំងអស់ ដែលសម្បយុត្តដោយចិត្ត រឿរលើវិតពួកវិតកៈនិង
វិចារៈចេញ ឈ្មោះថា ចិត្តសង្ខារដែរ ។

ឧទ្ទេសវារៈ

[២៣១] កាយ ហៅថា កាយសង្ខារ កាយសង្ខារ ហៅថា
កាយ ។ វចី ហៅថា វចីសង្ខារ វចីសង្ខារ ហៅថា វចី ។ ចិត្ត
ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ចិត្តសង្ខារ ហៅថា ចិត្ត ។

អភិធម្មបិដក យមកំ

(២៣២) ន កាយោ ន កាយសង្ខារោ ន
កាយសង្ខារោ ន កាយោ ។ ន វចី ន វចី-
សង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ ន វចី ។ ន ចិត្តំ ន
ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តំ ។

(២៣៣) កាយោ កាយសង្ខារោ សង្ខារោ
វចីសង្ខារោ ។ កាយោ កាយសង្ខារោ សង្ខារោ
ចិត្តសង្ខារោ ។ វចី វចីសង្ខារោ សង្ខារោ កាយ-
សង្ខារោ ។ វចី វចីសង្ខារោ សង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ ។
ចិត្តំ ចិត្តសង្ខារោ សង្ខារោ កាយសង្ខារោ ។ ចិត្តំ
ចិត្តសង្ខារោ សង្ខារោ វចីសង្ខារោ ។

(២៣៤) ន កាយោ ន កាយសង្ខារោ ន
សង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ ។ ន កាយោ ន កាយ-
សង្ខារោ ន សង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ។ ន វចី ន
វចីសង្ខារោ ន សង្ខារោ ន កាយសង្ខារោ ។ ន វចី
ន វចីសង្ខារោ ន សង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ។ ន ចិត្តំ
ន ចិត្តសង្ខារោ ន សង្ខារោ ន កាយសង្ខារោ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៣២) មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារ មិនមែន
កាយសង្ខារ មិនហៅថា កាយ ។ មិនមែនវចី មិនហៅថា វចីសង្ខារ
មិនមែនវចីសង្ខារ មិនហៅថា វចី ។ មិនមែនចិត្ត មិនហៅថា ចិត្ត-
សង្ខារ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្ត ។

(២៣៣) កាយ ហៅថា កាយសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅ
ថា វចីសង្ខារ ។ កាយ ហៅថា កាយសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅ
ថា ចិត្តសង្ខារ ។ វចី ហៅថា វចីសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា
កាយសង្ខារ ។ វចី ហៅថា វចីសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា
ចិត្តសង្ខារ ។ ចិត្ត ហៅថា ចិត្តសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា
កាយសង្ខារ ។ ចិត្ត ហៅថា ចិត្តសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា
ចិត្តសង្ខារ ។

(២៣៤) មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារ មិនមែនសង្ខារ
ទាំងឡាយ មិនហៅថា វចីសង្ខារ ។ មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយ-
សង្ខារ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ ។ មិនមែន
វចី មិនហៅថា វចីសង្ខារ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា
កាយសង្ខារ ។ មិនមែនវចី មិនហៅថា វចីសង្ខារ មិនមែនសង្ខារ
ទាំងឡាយ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ ។ មិនមែនចិត្ត មិនហៅថា
ចិត្តសង្ខារ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារ ។

សង្ខារយមកេ បណ្ណតិវាស្ស និទ្ទេសោ

ន ចិត្តំ ន ចិត្តសង្ខារោ ន សង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ ។

(២៣៥) កាយសង្ខារោ វចីសង្ខារោ វចីសង្ខារោ
កាយសង្ខារោ ។ កាយសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ
ចិត្តសង្ខារោ កាយសង្ខារោ ។ វចីសង្ខារោ ចិត្ត-
សង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ វចីសង្ខារោ ។

(២៣៦) ន កាយសង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ ន
វចីសង្ខារោ ន កាយសង្ខារោ ។ ន កាយសង្ខារោ
ន ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ន កាយ-
សង្ខារោ ។ ន វចីសង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្ត-
សង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ ។

ឧទ្ទេសវិញ ។

និទ្ទេសវិញ

(២៣៧) កាយោ កាយសង្ខារោតិ ។ នោ ។
កាយសង្ខារោ កាយោតិ ។ នោ ។ វចី វចីសង្ខារោ-
តិ ។ នោ ។ វចីសង្ខារោ វចីតិ ។ នោ ។ ចិត្តំ
ចិត្តសង្ខារោតិ ។ នោ ។ ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តនិ ។ នោ ។

សង្ខារយមកៈ បណ្ណត្តិវិរៈ និទ្ទេស

មិនមែនចិត្ត មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិន
ហៅថា វចីសង្ខារ ។

(២៣៥) កាយសង្ខារ ហៅថា វចីសង្ខារ វចីសង្ខារ ហៅថា
កាយសង្ខារ ។ កាយសង្ខារ ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ចិត្តសង្ខារ ហៅ
ថា កាយសង្ខារ ។ វចីសង្ខារ ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ចិត្តសង្ខារ ហៅ
ថា វចីសង្ខារ ។

(២៣៦) មិនមែនកាយសង្ខារ មិនហៅថា វចីសង្ខារ មិនមែន
វចីសង្ខារ មិនហៅថា កាយសង្ខារ ។ មិនមែនកាយសង្ខារ មិនហៅ
ថា ចិត្តសង្ខារ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា កាយសង្ខារ ។ មិន
មែនវចីសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា
វចីសង្ខារ ។

ចប់ ឧទ្ទេសវិរៈ ។

និទ្ទេសវិរៈ

(២៣៧) កាយ ហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។
កាយសង្ខារ ហៅថា កាយឬ ។ មិនមែនទេ ។ វចី ហៅថា
វចីសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ វចីសង្ខារ ហៅថា វចីឬ ។ មិន
មែនទេ ។ ចិត្ត ហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្ត-
សង្ខារ ហៅថា ចិត្តឬ ។ មិនមែនទេ ។

អភិធម្មបិដក យមកំ

(២៣៨) ន កាយោ ន កាយសង្ខារោតិ ។
 កាយសង្ខារោ ន កាយោ កាយសង្ខារោ កា-
 យញ្ច កាយសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេសា ន ចេវ
 កាយោ ន ច កាយសង្ខារោ ។ ន កាយសង្ខា-
 រោ ន កាយោតិ ។ កាយោ ន កាយសង្ខារោ
 កាយោ កាយញ្ច កាយសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេ-
 សា ន ចេវ កាយោ ន ច កាយសង្ខារោ ។ ន
 កាយសង្ខារោ ន កាយោតិ ។ កាយោ ន
 កាយសង្ខារោ កាយោ កាយញ្ច កាយសង្ខារញ្ច
 វេយ្យា អវសេសា ន ចេវ កាយោ ន ច
 កាយសង្ខារោ ។ ន វចី ន វចីសង្ខារោតិ ។ វចី-
 សង្ខារោ ន វចី វចីសង្ខារោ វចីញ្ច វចីសង្ខារញ្ច
 វេយ្យា អវសេសា ន ចេវ វចី ន ច វចីសង្ខារោ ។
 ន វចីសង្ខារោ ន វចីតិ ។ វចី ន វចីសង្ខារោ
 វចី វចីញ្ច វចីសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេសា ន ចេវ
 វចី ន ច វចីសង្ខារោ ។ ន ចិត្តំ ន ចិត្តសង្ខារោ-
 តិ ។ ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តំ ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តញ្ច
 ចិត្តសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេសា ន ចេវ ចិត្តំ ន
 ច ចិត្តសង្ខារោ ។ ន ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៣៨) មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ កាយ-
សង្ខារ មិនហៅថា កាយទេ ហៅថា កាយសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស
រៀវលែងតែកាយ និងកាយសង្ខារចេញ មិនហៅថា កាយផង មិន
ហៅថា កាយសង្ខារផង ។ មិនមែនកាយសង្ខារ មិនហៅថា កាយឬ ។
កាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារទេ ហៅថា កាយ ឯពួកធម៌ដ៏សេស
រៀវលែងតែកាយ និងកាយសង្ខារចេញ មិនហៅថា កាយផង មិន
ហៅថា កាយសង្ខារផង ។ មិនមែនកាយសង្ខារ មិនហៅថា កាយ
ឬ ។ កាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារទេ ហៅថា កាយ ឯពួកធម៌
ដ៏សេស រៀវលែងតែកាយ និងកាយសង្ខារចេញ មិនហៅថា កាយ
ផង មិនហៅថា កាយសង្ខារផង ។ មិនមែនវចី មិនហៅថា វចី-
សង្ខារឬ ។ វចីសង្ខារ មិនហៅថា វចីទេ ហៅថា វចីសង្ខារ ឯ
ពួកធម៌ដ៏សេស រៀវលែងតែវចី និងវចីសង្ខារចេញ មិនហៅថា វចី
ផង មិនហៅថា វចីសង្ខារផង ។ មិនមែនវចីសង្ខារ មិនហៅថា វចី
ឬ ។ វចី មិនហៅថា វចីសង្ខារទេ ហៅថា វចី ឯពួកធម៌ដ៏សេស
រៀវលែងតែវចី និងវចីសង្ខារចេញ មិនហៅថា វចីផង មិនហៅថា
វចីសង្ខារផង ។ មិនមែនចិត្ត មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ ចិត្ត-
សង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តទេ ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស
រៀវលែងតែចិត្ត និងចិត្តសង្ខារចេញ មិនហៅថា ចិត្តផង មិនហៅ
ថា ចិត្តសង្ខារផង ។ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តឬ ។

សង្ខារយមកេ បណ្ណតិវារស្ស ឆិទ្កេសោ

ចិត្តំ ន ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តំ ចិត្តញ្ច ចិត្តសង្ខារញ្ច
វេចេត្វា អវសេសា ន ចេវ ចិត្តំ ន ច ចិត្តសង្ខារោ ។

(២៣៧) កាយោ កាយសង្ខារោតិ ។ នោ ។
សង្ខារ វេទិសង្ខារោតិ ។ វេទិសង្ខារោ សង្ខារោ
ចេវ វេទិសង្ខារោ ច អវសេសា សង្ខារោ សង្ខារោ (១)
ន វេទិសង្ខារោ ។ កាយោ កាយសង្ខារោតិ ។
នោ ។ សង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោតិ ។ ចិត្តសង្ខារោ
សង្ខារោ ចេវ ចិត្តសង្ខារោ ច អវសេសា សង្ខារោ
សង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ។ វេទិ វេទិសង្ខារោតិ ។
នោ ។ សង្ខារោ កាយសង្ខារោតិ ។ កាយសង្ខារោ
សង្ខារោ ចេវ កាយសង្ខារោ ច អវសេសា សង្ខារោ
សង្ខារោ ន កាយសង្ខារោ ។ វេទិ វេទិសង្ខារោតិ ។
នោ ។ សង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោតិ ។ ចិត្តសង្ខារោ
សង្ខារោ ចេវ ចិត្តសង្ខារោ ច អវសេសា សង្ខារោ
សង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ។ ចិត្តំ ចិត្តសង្ខារោតិ ។
នោ ។ សង្ខារោ កាយសង្ខារោតិ ។ កាយ-
សង្ខារោ សង្ខារោ ចេវ កាយសង្ខារោ ច

---

១ ម. អយំ បាលី ឆត្តិ ។ ឯវំ សព្វត្ថ ។

សង្ខារយមកៈ បណ្ណត្តិវារៈ និទ្ទេស

ចិត្ត មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារទេ ហៅថា ចិត្ត ឯពួកធម៌ដ៏សេស រៀរ
លែងតែចិត្ត និងចិត្តសង្ខារចេញ មិនហៅថា ចិត្តផង មិនហៅថា
ចិត្តសង្ខារផង ។

(២៣៧) កាយ ហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។
សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា វចីសង្ខារឬ ។ វចីសង្ខារ ហៅថា សង្ខារផង
ហៅថា វចីសង្ខារផង ឯពួកសង្ខារដ៏សេស ហៅថា សង្ខារទាំងឡាយ
មិនហៅថា វចីសង្ខារទេ ។ កាយ ហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ មិន
មែនទេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
ហៅថា សង្ខារផង ហៅថា ចិត្តសង្ខារផង ឯពួកសង្ខារដ៏សេស
ហៅថា សង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារទេ ។ វចី ហៅថា វចី-
សង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា កាយសង្ខារ
ឬ ។ កាយសង្ខារ ហៅថា សង្ខារផង ហៅថា កាយសង្ខារផង ឯពួក
សង្ខារដ៏សេស ហៅថា សង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារទេ ។
វចី ហៅថា វចីសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា ចិត្ត-
សង្ខារឬ ។ ចិត្តសង្ខារ ហៅថា សង្ខារផង ហៅថា ចិត្តសង្ខារផង ឯពួក
សង្ខារដ៏សេស ហៅថា សង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារទេ ។ ចិត្ត
ហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា កាយ-
សង្ខារឬ ។ កាយសង្ខារ ហៅថា សង្ខារផង ហៅថា កាយសង្ខារផង

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

អវសេសា សម្ព័រា សម្ព័រា ន កាយសម្ព័រោ ។ ចិត្ត
ចិត្តសម្ព័រោតិ ។ នោ ។ សម្ព័រា វចីសម្ព័រោតិ ។
វចីសម្ព័រោ សម្ព័រោ ចេវ វចីសម្ព័រោ ច អវសេសា
សម្ព័រា សម្ព័រា ន វចីសម្ព័រោ ។

(២២០) ន កាយោ ន កាយសម្ព័រោតិ ។
កាយសម្ព័រោ ន កាយោ កាយសម្ព័រោ កា-
យញ្ច កាយសម្ព័រញ្ច វេបេត្វា អវសេសា ន ចេវ
កាយោ ន ច កាយសម្ព័រោ ។ ន សម្ព័រា ន
វចីសម្ព័រោតិ ។ អាមន្តា ។ ន កាយោ ន កា-
យសម្ព័រោតិ ។ កាយសម្ព័រោ ន កាយោ កាយ-
សម្ព័រោ កាយញ្ច កាយសម្ព័រញ្ច វេបេត្វា អវសេសា
ន ចេវ កាយោ ន ច កាយសម្ព័រោ ។ ន
សម្ព័រា ន ចិត្តសម្ព័រោតិ ។ អាមន្តា ។ ន វចី ន
វចីសម្ព័រោតិ ។ វចីសម្ព័រោ ន វចី វចីសម្ព័រោ
វចីញ្ច វចីសម្ព័រញ្ច វេបេត្វា អវសេសា ន ចេវ វចី
ន ច វចីសម្ព័រោ ។ ន សម្ព័រា ន កាយសម្ព័រ-
ោតិ ។ អាមន្តា ។ ន វចី ន វចីសម្ព័រោតិ ។

អភិធម្មបិដក យមក:

ឯពួកសង្ខារដ៏សេស ហៅថា សង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារ
ទេ ។ ចិត្ត ហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ សង្ខារទាំង-
ឡាយ ហៅថា វចីសង្ខារឬ ។ វចីសង្ខារ ហៅថា សង្ខារផង
ហៅថា វចីសង្ខារផង ឯពួកសង្ខារដ៏សេស ហៅថា សង្ខារទាំងឡាយ
មិនមែនហៅថា វចីសង្ខារទេ ។

(២២០) មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ កាយ-
សង្ខារ មិនហៅថា កាយទេ ហៅថា កាយសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស
រៀរលែងតែកាយ និងកាយសង្ខារចេញ មិនហៅថា កាយផង មិន
ហៅថា កាយសង្ខារផង ។ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា
វចីសង្ខារឬ ។ អើ ។ មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារឬ ។
កាយសង្ខារ មិនហៅថា កាយទេ ហៅថា កាយសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏
សេស រៀរលែងតែកាយ និងកាយសង្ខារចេញ មិនហៅថា កាយផង
មិនហៅថា កាយសង្ខារផង ។ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា
ចិត្តសង្ខារឬ ។ អើ ។ មិនមែនវចី មិនហៅថា វចីសង្ខារឬ ។ វចី-
សង្ខារ មិនហៅថា វចីទេ ហៅថា វចីសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស
លើកលែងតែវចី និងវចីសង្ខារចេញ មិនហៅថា វចីផង មិន
ហៅថា វចីសង្ខារផង ។ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា
កាយសង្ខារឬ ។ អើ ។ មិនមែនវចី មិនហៅថា វចីសង្ខារឬ ។

សង្ខារយមកេ បណ្ណត្តិវរស្ស វិទ្ធិសោ

វចីសម្ព័ន្ធកោ ន វចី វចីសម្ព័ន្ធកោ វចិត្តា វចីសម្ព័ន្ធកោ
 វចិត្តា អវសេសា ន ចេវ វចី ន ច វចីសម្ព័ន្ធកោ
 ន សម្ព័ន្ធកោ ន ចិត្តសម្ព័ន្ធកោតិ ។ អាមន្តា ។ ន
 ចិត្តំ ន ចិត្តសម្ព័ន្ធកោតិ ។ ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ ន ចិត្តំ
 ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ ចិត្តា ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ វចិត្តា អវសេ-
 សា ន ចេវ ចិត្តំ ន ច ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ ។ ន សម្ព័ន្ធកោ
 ន កាយសម្ព័ន្ធកោតិ ។ អាមន្តា ។ ន ចិត្តំ ន ចិត្ត-
 សម្ព័ន្ធកោតិ ។ ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ ន ចិត្តំ ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ
 ចិត្តា ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ វចិត្តា អវសេសា ន ចេវ
 ចិត្តំ ន ច ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ ។ ន សម្ព័ន្ធកោ វចីសម្ព័ន្ធកោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។

(២២០) កាយសម្ព័ន្ធកោ វចីសម្ព័ន្ធកោតិ ។ នោ ។
 វចីសម្ព័ន្ធកោ កាយសម្ព័ន្ធកោតិ ។ នោ ។ កាយសម្ព័ន្ធកោ
 ចិត្តសម្ព័ន្ធកោតិ ។ នោ ។ ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ កាយ-
 សម្ព័ន្ធកោតិ ។ នោ ។ វចីសម្ព័ន្ធកោ ចិត្តសម្ព័ន្ធកោតិ ។
 នោ ។ ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ វចីសម្ព័ន្ធកោតិ ។ នោ ។

(២២២) ន កាយសម្ព័ន្ធកោ ន វចីសម្ព័ន្ធកោ-
 តិ ។ វចីសម្ព័ន្ធកោ ន កាយសម្ព័ន្ធកោ វចីសម្ព័ន្ធកោ

សង្ខារធម្មកៈ បណ្ណតិវារៈ និទ្ទេស

វចីសង្ខារ មិនហៅថា វចីទេ ហៅថា វចីសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស លើក
 លែងតែវចី និងវចីសង្ខារចេញ មិនហៅថា វចីផង មិនហៅថា វចី-
 សង្ខារផង ។ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ អើ ។
 មិនមែនចិត្ត មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ ចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តទេ
 ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស លើកលែងតែចិត្ត និងចិត្តសង្ខារ
 ចេញ មិនហៅថា ចិត្តផង មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារផង ។ មិនមែន
 សង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ អើ ។ មិនមែនចិត្ត
 មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ ចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តទេ ហៅថា
 ចិត្តសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស លើកលែងតែចិត្ត និងចិត្តសង្ខារចេញ
 មិនហៅថា ចិត្តផង មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារផង ។ មិនមែនសង្ខារ
 ទាំងឡាយ មិនហៅថា វចីសង្ខារឬ ។ អើ ។

(២៤១) កាយសង្ខារ ហៅថា វចីសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។
 វចីសង្ខារ ហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ កាយសង្ខារ
 ហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តសង្ខារ ហៅថា កាយ-
 សង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។ វចីសង្ខារ ហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ មិន
 មែនទេ ។ ចិត្តសង្ខារ ហៅថា វចីសង្ខារឬ ។ មិនមែនទេ ។

(២៤២) មិនមែនកាយសង្ខារ មិនហៅថា វចីសង្ខារឬ ។
 វចីសង្ខារ មិនហៅថា កាយសង្ខារទេ ហៅថា វចីសង្ខារ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

កាយសង្ខារញ្ច វចីសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេសា ន
 ចេវ កាយសង្ខារោ ន ច វចីសង្ខារោ ។ ន វចីសង្ខា-
 រោ ន កាយសង្ខារោតិ ។ កាយសង្ខារោ ន វចី-
 សង្ខារោ កាយសង្ខារោ វចីសង្ខារញ្ច កាយសង្ខា-
 រញ្ច វេយ្យា អវសេសា ន ចេវ វចីសង្ខារោ ន ច
 កាយសង្ខារោ ។ ន កាយសង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខា-
 រោតិ ។ ចិត្តសង្ខារោ ន កាយសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ
 កាយសង្ខារញ្ច ចិត្តសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេសា
 ន ចេវ កាយសង្ខារោ ន ច ចិត្តសង្ខារោ ។
 ន ចិត្តសង្ខារោ ន កាយសង្ខារោតិ ។ កាយ-
 សង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ កាយសង្ខារោ ចិត្តសង្ខា-
 រញ្ច កាយសង្ខារញ្ច វេយ្យា អវសេសា ន ចេវ
 ចិត្តសង្ខារោ ន ច កាយសង្ខារោ ។ ន វចីសង្ខា-
 រោ ន ចិត្តសង្ខារោតិ ។ ចិត្តសង្ខារោ ន វចីសង្ខា-
 រោ ចិត្តសង្ខារោ វចីសង្ខារញ្ច ចិត្តសង្ខារញ្ច វេយ្យា
 អវសេសា ន ចេវ វចីសង្ខារោ ន ច ចិត្ត-
 សង្ខារោ ។ ន ចិត្តសង្ខារោ ន វចីសង្ខារោតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ឯពួកធម៌ដ៏សេស រៀរលែងតែកាយសង្ខារ និងវចីសង្ខារចេញ មិនហៅ
 ថា កាយសង្ខារផង មិនហៅថា វចីសង្ខារផង ។ មិនមែនវចីសង្ខារ
 មិនហៅថា កាយសង្ខារឬ ។ កាយសង្ខារ មិនហៅថា វចីសង្ខារទេ
 ហៅថា កាយសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស រៀរលែងតែវចីសង្ខារ និងកាយ-
 សង្ខារចេញ មិនហៅថា វចីសង្ខារផង មិនហៅថា កាយសង្ខារផង ។
 មិនមែនកាយសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ ចិត្តសង្ខារ មិន
 ហៅថា កាយសង្ខារទេ ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស រៀរ
 លែងតែកាយសង្ខារ និងចិត្តសង្ខារចេញ មិនហៅថា កាយសង្ខារផង
 មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារផង ។ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា កាយ-
 សង្ខារឬ ។ កាយសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារទេ ហៅថា កាយ-
 សង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស រៀរលែងតែចិត្តសង្ខារ និងកាយសង្ខារចេញ
 មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារផង មិនហៅថា កាយសង្ខារផង ។ មិនមែន
 វចីសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារឬ ។ ចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា វចី-
 សង្ខារទេ ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏សេស រៀរលែងតែវចីសង្ខារ
 និងចិត្តសង្ខារចេញ មិនហៅថា វចីសង្ខារផង មិនហៅថា ចិត្ត-
 សង្ខារផង ។ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា វចីសង្ខារឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិច្ឆិវាស្ស ឧប្បាទវិព

វចីសង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ វចីសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ
វញ្ច វចីសង្ខារញ្ច វេបេត្វា អវសេសា ន ចេវ ចិត្ត-
សង្ខារោ ន ច វចីសង្ខារោ ។

បណ្ណតិវិព ។

បរិច្ឆិវាស្ស

(២៤៣) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
តស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ វិណា វិតក្កវិហារេ-
ហិ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតិ បវេមជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ កាមាវចរានំ
អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ កាយ-
សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។
យស្ស វា បន វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ វិណា អស្សាសប្ប-
ស្សាសេហិ វិតក្កវិហារានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតិ បវេមជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ កាមាវចរានំ
អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វចី-
សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

សង្ខារយមកៈ បរិច្ចារៈ ឧប្បទាវរៈ

វចីសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារទេ ហៅថា វចីសង្ខារ ឯពួកធម៌ដ៏
សេស រៀវលែងតែចិត្តសង្ខារ និងវចីសង្ខារបេញ មិនហៅថា ចិត្ត-
សង្ខារផង មិនហៅថា វចីសង្ខារផង ។

ចប់ បណ្ណតិវារៈ ។

បរិច្ចារៈ

(២៤៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង វចីសង្ខារ របស់
សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង
ក្នុងឧប្បទេក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ព្រោះរៀវ ចាកពួក
វិតក្កៈនិងវិចារៈ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ
ពួកកាមាវចរសត្វ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន កាយសង្ខារ របស់សត្វ
ទាំងនោះ កើតឡើងផង វចីសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បទេក្ខណៈ
នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វ
ណា កើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ វចី-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បទេក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈ
និងវិចារៈ ព្រោះរៀវ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វជាតិកាមាវចរៈ ដែលចូល
កាន់បឋមជ្ឈាន វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង កាយ-
សង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បទេក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២២៤) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ វិណា អស្សាសប្បស្សាសេហំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ លោ ច
 តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សាសប្បស្សា-
 សាជំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២២៥) យស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតីតិ ។ វិណា វិតក្កវិចារេហំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ លោ ច តេសំ
 វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ វិតក្កវិចារាជំ ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ វចីសង្ខារោ ច
 ឧប្បជ្ឈតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៤៤) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា កើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង
 ឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បទេក្ខណៈ
 នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 កើតឡើងផង កាយសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បទេក្ខណៈ នៃពួក
 អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(២៤៥) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា កើតឡើង វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បទេក្ខណៈ នៃចិត្ត
 ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង វចី-
 សង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បទេក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

សង្ខារយមកេ បរិក្កិវរស្ស ឧប្បាទវិហេ

(២៤៦) យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ
 វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ តតិយជ្ឈា-
 នេ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ វេទិ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានេ កាមាវចរេ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ វេទិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈ-
 តិ ។ យត្ថ វា បន វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ រូទាវចរេ អរូទាវចរេ
 តត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ កាយសង្ខា-
 រោ ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានេ កាមាវចរេ តត្ថ វេទិ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៤៧) យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ វា
 បន ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ចតុត្ថជ្ឈានេ រូទាវចរេ អរូទាវចរេ
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានេ ទុតិយជ្ឈានេ តតិ-
 យជ្ឈានេ កាមាវចរេ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

សង្ខារយមកៈ បរិគ្គិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

(២៤៦) កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ កើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទុតិយជ្ឈាន និង
 ក្នុងតតិយជ្ឈាននោះ តែវចីសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងឈាននោះទេ
 កាយសង្ខារ កើតឡើងផង វចីសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងបឋមជ្ឈាន
 និងក្នុងកាមាវចរៈនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ កើតឡើង ក្នុង
 ទីណា កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ កើត
 ឡើង ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈនោះ តែកាយសង្ខារ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈនោះទេ វចីសង្ខារ កើតឡើងផង
 កាយសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងបឋមជ្ឈាន និងក្នុងកាមាវចរៈនោះ ។

(២៤៧) កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ កើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ កើតឡើង
 ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ កើត
 ឡើង ក្នុងចតុត្ថជ្ឈាន ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈនោះ តែកាយសង្ខារ
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ កើតឡើងផង កាយសង្ខារ
 កើតឡើងផង ក្នុងបឋមជ្ឈាន ក្នុងទុតិយជ្ឈាន ក្នុងតតិយជ្ឈាន និងក្នុង
 កាមាវចរៈនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៤៨) យត្ត វេទីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ត វា បន
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ វេទីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ-
 តិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ តតិយជ្ឈានេ ចតុត្ថជ្ឈានេ
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ វេទីសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានេ កាមាវចរេ រូទាវចរេ អរូទា-
 វចរេ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ វេទីសង្ខារោ
 ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៤៩) យស្ស យត្ត កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ។ បេ ។ យស្សកម្មិ យស្សយត្តកម្មិ សទិសំ ។

(២៥០) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 វេទីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ វិនា អស្សាសប្បស្សា-
 សេហិ វិតក្កវិចារាទំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ វេទីសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ភង្គក្ខណោ វិនា អស្សាស-
 ប្បស្សាសេហិ អវិតក្កអវិចារចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 ទិរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ វេទីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈ-
 តិ ។ យស្ស វា បន វេទីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិណ្ឌក យមក:

(២៤៨) វច្ឆិស្ខិវ កើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្តស្ខិវ កើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តស្ខិវ កើតឡើង
 ក្នុងទីណា វច្ឆិស្ខិវ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តស្ខិវ កើត
 ឡើង ក្នុងទីតិយជ្ឈាន ក្នុងភតិយជ្ឈាន និងក្នុងចតុតជ្ឈាននោះ តែ
 វច្ឆិស្ខិវ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តស្ខិវ កើតឡើងផង
 វច្ឆិស្ខិវ កើតឡើងផង ក្នុងបឋមជ្ឈាន ក្នុងកាមាវចរ: ក្នុងរូបាវចរ:
 និងក្នុងអរូបាវចរ:នោះ ។

(២៤៩) កាយស្ខិវ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី
 ដូចៗគ្នា ។

(២៥០) កាយស្ខិវ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង វច្ឆិស្ខិវ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ កាយស្ខិវ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើង ក្នុងឧប្បទេក្ខណ: នៃពួកវិតក្ក និងវិចារ: ព្រោះវៀរ ចាកពួក
 អស្សាស:និងបស្សាស: តែវច្ឆិស្ខិវ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា
 មិនកើតឡើងទេ កាយស្ខិវ របស់សត្វទាំងអស់ ក្នុងក្នុងក្នុង: នៃចិត្ត
 និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និពោត ក្នុងឧប្បទេក្ខណ: នៃចិត្តដែលមិន
 មានវិតក្ក:មិនមានវិចារ: ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាស:និងបស្សាស: និង
 របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង វច្ឆិស្ខិវ មិនកើតឡើង
 ផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វច្ឆិស្ខិវ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង

សង្ខារយមកេ បរិក្ការាស្ស ឧប្បាទវារោ

តស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។ វិនា វិតក្កវិនា-
រេហិ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ
នុប្បជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិនា អស្សា-
សប្បស្សាសេហិ អវិតក្កអវិនាវចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
ណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វចី-
សង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ ។

(២៥០) យស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។ វិនា អស្សាសប្បស្សា-
សេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ កាយសង្ខា-
រោ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ
សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ
អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ
ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បទ ចិត្ត-
សង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ-
តិ ។ អាមន្តា ។

(២៥២) យស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។ វិនា វិតក្កវិនារេហិ
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ

សង្ខារយមកៈ បរិច្ចារៈ ឧប្បទារៈ

កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បទេក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សា-
 សៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
 ក្នុងក្លិនក្លណៈ នៃចិត្ត និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធ ក្នុង
 ឧប្បទេក្ខណៈ នៃចិត្តដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាក
 ពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ផង កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ។

(២៥១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បទេក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
 បស្សាសៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធ ក្នុងក្លិនក្លណៈ
 នៃចិត្ត និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ
 មិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិន
 កើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(២៥២) វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើង ក្នុងឧប្បទេក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នោ ច តេសំ ចិត្តសម្ពាហេ នុប្បជ្ជតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 វចីសម្ពាហេ ច នុប្បជ្ជតិ ចិត្តសម្ពាហេ ច នុប្បជ្ជតិ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសម្ពាហេ នុប្បជ្ជតិ តស្ស វចី-
 សម្ពាហេ នុប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។

[២៥៣] យត្ថ កាយសម្ពាហេ នុប្បជ្ជតិ តត្ថ វចី-
 សម្ពាហេ នុប្បជ្ជតីតិ ។ រូទាវចរេ អរូទាវចរេ តត្ថ កា-
 យសម្ពាហេ នុប្បជ្ជតិ នោ ច តត្ថ វចីសម្ពាហេ នុប្ប-
 ជ្ជតិ ចតុត្ថជ្ឈានេ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ កាយសម្ពាហេ
 ច នុប្បជ្ជតិ វចីសម្ពាហេ ច នុប្បជ្ជតិ ។ យត្ថ វា
 បន វចីសម្ពាហេ នុប្បជ្ជតិ តត្ថ កាយសម្ពាហេ
 នុប្បជ្ជតីតិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ តតិយជ្ឈានេ តត្ថ វចី-
 សម្ពាហេ នុប្បជ្ជតិ នោ ច តត្ថ កាយសម្ពាហេ នុប្ប-
 ជ្ជតិ ចតុត្ថជ្ឈានេ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ វចីសម្ពាហេ
 ច នុប្បជ្ជតិ កាយសម្ពាហេ ច នុប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ វិចី-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃ
 ចិត្ត និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ មិន
 កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើត
 ឡើង វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(២៥៣) កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា វិចីសង្ខារ
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងរូបាវ-
 ចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈនោះ តែវិចីសង្ខារ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីនោះទេ កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងផង វិចីសង្ខារ មិនកើតឡើងផង
 ក្នុងចក្កតជ្ឈាន និងក្នុងអសញ្ញាសត្វនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 វិចីសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទុតិយជ្ឈាន និងក្នុងតតិយជ្ឈាននោះ តែ
 កាយសង្ខារ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វិចីសង្ខារ មិន
 កើតឡើងផង កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ក្នុងចក្កតជ្ឈាន និងក្នុង
 អសញ្ញាសត្វនោះ ។

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវិហ

(២៥២) យត្ថ កាយសម្ព័រោ នុប្បជ្ជតិ តត្ថ
 ចិត្តសម្ព័រោ នុប្បជ្ជតិ ។ ចតុត្ថជ្ឈានេ រូចាវចរេ
 អរូចាវចរេ តត្ថ កាយសម្ព័រោ នុប្បជ្ជតិ នោ ច
 តត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ នុប្បជ្ជតិ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ
 កាយសម្ព័រោ ច នុប្បជ្ជតិ ចិត្តសម្ព័រោ ច នុប្បជ្ជ-
 តិ ។ យត្ថ វា បន ចិត្តសម្ព័រោ នុប្បជ្ជតិ តត្ថ
 កាយសម្ព័រោ នុប្បជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។

(២៥៥) យត្ថ វេសម្ព័រោ នុប្បជ្ជតិ តត្ថ ចិត្ត-
 សម្ព័រោ នុប្បជ្ជតិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ តតិយជ្ឈានេ
 ចតុត្ថជ្ឈានេ តត្ថ វេសម្ព័រោ នុប្បជ្ជតិ នោ ច តត្ថ
 ចិត្តសម្ព័រោ នុប្បជ្ជតិ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ វេសម្ព័រោ
 ច នុប្បជ្ជតិ ចិត្តសម្ព័រោ ច នុប្បជ្ជតិ ។ យត្ថ វា
 បន ចិត្តសម្ព័រោ នុប្បជ្ជតិ តត្ថ វេសម្ព័រោ នុប្ប-
 ជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។

(២៥៦) យស្ស យត្ថ កាយសម្ព័រោ
 នុប្បជ្ជតិ តស្ស តត្ថ វេសម្ព័រោ នុប្បជ្ជតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

(២៥៤) កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង កងទីណា ចិត្តសង្ខារ
 មិនកើតឡើង កងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង កងចតុ-
 ត្ថជ្ជាន កងរូបបាវចរៈ និងកងអរូបាវចរៈនោះ តែចិត្តសង្ខារ មិនមែន
 ជាមិនកើតឡើង កងទីនោះទេ កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ចិត្ត-
 សង្ខារ មិនកើតឡើងផង កងអសញ្ញាសត្វនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 ចិត្តសង្ខារ មិនកើតឡើង កងទីណា កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង
 កងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៥៥) វចីសង្ខារ មិនកើតឡើង កងទីណា ចិត្តសង្ខារ មិន
 កើតឡើង កងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ មិនកើតឡើង កងទុតិយជ្ជាន
 កងតតិយជ្ជាន និងកងចតុតជ្ជាននោះ តែចិត្តសង្ខារ មិនមែនជាមិន
 កើតឡើង កងទីនោះទេ វចីសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ មិន
 កើតឡើងផង កងអសញ្ញាសត្វនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 មិនកើតឡើង កងទីណា វចីសង្ខារ មិនកើតឡើង កងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៥៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង កងទី
 ណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង កងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

វិបា អស្សាសប្បស្សន្តោសេហិ វិតក្កវិចារាណំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ធុប្បជ្ជិតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ធុប្បជ្ជិតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិបា អស្សាសប្បស្សន្តោសេហិ អវិតក្កអវិចារចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ធុប្បជ្ជិតិ វចីសង្ខារោ ច ធុប្បជ្ជិតិ ។ យស្ស វា បន វចីសង្ខារោ ។ បេ ។ យស្សកម្មិ យស្សយត្ថកម្មិ សទិសំ វិត្តារេតត្ថំ ។ យស្សយត្ថកេ និរោធសមាបន្នានន្តិ ន លត្តតិ ។

(២៥៧) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតតស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតតតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន វចីសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។ យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតតស្ស ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតតតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតតស្ស ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតតតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួក
 វិតក្កៈនិងវិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែ
 វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 កាយសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើងផង វិចី-
 សង្ខារ មិនកើតឡើងផង ក្នុងកងក្ខណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្តដែលមិនមានវិតក្ក មិនមានវិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
 បស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា
 ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុង
 ទីណាក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចៗគ្នាចុះ ។ ពាក្យថា របស់ពួក
 សត្វ ដែលចូលកាន់និរោធ បណ្ឌិត មិនបាន (មិនគួរពោល) ក្នុង
 បទថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាឡើយ ។

(២៩៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ វិចី-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា (កើតឡើងហើយ) ។ បេ ។ អើ ។ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
 ណា (កើតឡើងហើយ) ។ បេ ។ អើ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា
 កើតឡើងហើយ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិវារស្ស ឧប្បាទវិពោ

យស្ស វា បន ចិត្តសម្ពាទោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(២៥៨) យត្ថ កាយសម្ពាទោ ឧប្បជ្ជិត្ត ។ បេ ។

យត្ថកម្មំ សព្វត្ថ ឯកសទិសំ ។

(២៥៩) យស្ស យត្ថ កាយសម្ពាទោ ឧប្បជ្ជិត្ត

តស្ស តត្ថ វេសិសម្ពាទោ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ

តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ កាយសម្ពាទោ

ឧប្បជ្ជិត្ត លោ ច តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពាទោ ឧប្បជ្ជិត្ត

បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ

កាយសម្ពាទោ ច ឧប្បជ្ជិត្ត វេសិសម្ពាទោ ច ឧប្ប-

ជ្ជិត្ត ។ យស្ស វា បន យត្ថ វេសិសម្ពាទោ ឧប្បជ្ជិត្ត

តស្ស តត្ថ កាយសម្ពាទោ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អរូចរាវចរានំ

អរូចរាវចរានំ តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពាទោ ឧប្បជ្ជិត្ត លោ

ច តេសំ តត្ថ កាយសម្ពាទោ ឧប្បជ្ជិត្ត បឋមជ្ឈានំ

សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពាទោ

ច ឧប្បជ្ជិត្ត កាយសម្ពាទោ ច ឧប្បជ្ជិត្ត ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវាវៈ ឧប្បាទវាវៈ

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា (កើតឡើងហើយ) ។ បេ ។
អើ ។

(២៥៨) កាយសង្ខារ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

ពាក្យថា ក្នុងទីណា ដូចគ្នាតែបែបមួយ ក្នុងទីទាំងឆ្នាំ ។

(២៥៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុង

ទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន កាយសង្ខារ

របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់

សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ជា

កាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង

នោះ កើតឡើងហើយផង វចីសង្ខារ កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទី

ណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាប្រាវចរៈ និងជាអប្រាវចរៈទាំងនោះ កើត

ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត

ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ជាកាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់

បឋមជ្ឈាន វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង

កាយសង្ខារ កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៦០) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ចតុត្ថ-
 ជ្ឈានំ សមាបន្នានំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត លោ ច តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត បវេមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជិត្ត កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(២៦១) យស្ស យត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 តត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិ-
 យជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ សុទ្ធាវាសានំ
 ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ជិត្ត លោ ច តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

(២៦០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 នោះដែរឬ ។ ពួកសត្វ ជាអប្បាវចរៈ ដែលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងពួក
 សត្វ ជាអប្បាវចរៈ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន កាន់
 ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 កើតឡើងហើយផង កាយសង្ខារ កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(២៦១) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
 របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន កាន់តតិយជ្ឈាន និងកាន់
 ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់សុទ្ធាវសសត្វទាំងនោះ ក្នុងចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្ត
 ទៅ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិវារស្ស ឧប្បាទវារោ

ទុប្បជ្ជិត្ត បឋមជ្ឈានំ សមាបន្តានំ កាមាវចរានំ
ឥតរេសំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ត ចិត្ត-
សម្ពាទេ ច ទុប្បជ្ជិត្ត វេទិសម្ពាទេ ច ទុប្បជ្ជិត្ត ។

(២៦២) យស្ស កាយសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស
វេទិសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្តិ ។ យស្ស វា
បន វេទិសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស កាយសម្ពាទេ
ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្តិ ។ យស្ស កាយសម្ពាទេ
ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស ចិត្តសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្តិ ។
យស្ស វា បន ចិត្តសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស កាយ-
សម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្តិ ។ យស្ស វេទិ-
សម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស ចិត្តសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។
នត្តិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិត្ត
តស្ស វេទិសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្តិ ។

(២៦៣) យត្ត កាយសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិត្ត ។ បេ ។

(២៦៤) យស្ស យត្ត កាយសម្ពាទេ ទុប្ប-
ជ្ជិត្ត តស្ស តត្ត វេទិសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។

សង្ខារយមកៈ បរិវត្តិវាៈ ឧប្បាទវាៈ

មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមា-
វចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន និងរបស់ពួកសត្វ ជាព្យាបាវចរៈ និងជា
អរ្យបាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង វចីសង្ខារ កើត
ឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(២៦២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ វចី-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កាយ-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយដែរឬ ។ មិនមានទេ ។
កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កាយសង្ខារ របស់
សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ វចីសង្ខារ របស់
សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើត
ឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើត
ឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។

(២៦៣) កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ។

(២៦៤) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

រូបាវចរណំ អរូបាវចរណំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ទុប្បជ្ជិតុ នោ ច តេសំ តត្ថ វេសីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតុ
 ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ
 វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ច ទុប្បជ្ជិតុ វេសីសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិតុ ។ យស្ស វា
 បន យត្ថ វេសីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតុ តស្ស តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតាតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ វេសីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតុ នោ
 ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតុ ចតុត្ថជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វេសីសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិតុ
 កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិតុ ។

(២៦៥) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្ប-

ជ្ជិតុ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតាតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាប្បុរាវចរៈ និងជាអប្បុរាវចរៈទាំងនោះ មិន
កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
មែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ
ដែលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ជាន និងរបស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ ក្នុងចិត្ត ទី ២
កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់ពួកអសព្វាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ
ផង វចីសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាង
ទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ជាន និងកាន់
តតិយជ្ជាន មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ
របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ជាន និងរបស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ
ក្នុងចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្ត និងរបស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើងហើយផង កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(២៦៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិក្កិរាស្ស ឧប្បទាវកេ

ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ រូទាវចរានំ អរូទាវចរានំ
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្តោ នោ ច តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្តោ សុទ្ធាវាសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិត្តោ
 ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិត្តោ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្តោ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិត្តានិ ។ អាមន្តា ។

(២៦៦) យស្ស យត្ថ វេទីសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្តោ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្តានិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ សុទ្ធាវាសានំ
 ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ តេសំ តត្ថ វេទីសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិត្តោ នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្តោ
 សុទ្ធាវាសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 វេទីសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិត្តោ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិត្តោ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្តោ តស្ស
 តត្ថ វេទីសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្តានិ ។ អាមន្តា ។

សង្ខារយមកៈ បរិត្តិវារៈ ឧប្បទវារៈ

កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាប្រាថ្នាវចរៈ ដែលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និង
 របស់ពួកសត្វ ជាអប្រាថ្នាវចរៈទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
 តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីនោះទេ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវាស និងពួកអសញ្ញាសត្វ
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ
 មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៦៦) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន កាន់តតិយជ្ឈាន
 និងកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់ពួកសុទ្ធាវាសសត្វទាំងនោះ ក្នុងចិត្តទី ២
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ
 កាលចូលទៅកាន់សុទ្ធាវាស និងពួកអសញ្ញាសត្វ វចីសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង
 ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើត
 ឡើងហើយ ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៦៧) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចាវ-
 ចរេ អរូចាវចរេ បច្ឆិមកវីកានំ យេ ច រូចាវចរំ
 អរូចាវចរំ ឧបបជ្ឈិត្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ បវន្តានំ
 តេសំ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ធា ច តេសំ
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតវេសំ វេទិសង្ខារោ
 ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២៦៨) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចាវ-
 ចរេ អរូចាវចរេ បច្ឆិមកវីកានំ យេ ច រូចាវចរំ
 អរូចាវចរំ ឧបបជ្ឈិត្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ បវន្តានំ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៦៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើត
 ឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាភាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងភពជាទីបំផុត ក្នុងរូបា-
 វចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ និងពួកសត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វចូលទៅ
 កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បុក វចី-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង តែកាយសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ក្រៅនេះ
 នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។

(២៦៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើត
 ឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វជាភាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងភពជាទីបំផុត ក្នុង
 រូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ និងពួកសត្វទាំងនោះ ដែលចូលទៅ
 កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បុក

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវិស្ស ឧប្បទាវិកោ

តេសំ ចិត្តសម្ពាហោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
កាយសម្ពាហោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ ចិត្តសម្ពាហោ
ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ កាយសម្ពាហោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

[២៦៧] យស្ស វចីសម្ពាហោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
ចិត្តសម្ពាហោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា
បន ចិត្តសម្ពាហោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស វចីសម្ពាហោ
ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្ក-
អវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ ចិត្តសម្ពាហោ
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ វចីសម្ពាហោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
ឥតរេសំ ចិត្តសម្ពាហោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ វចីសម្ពាហោ
ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

[២៦៨] យត្ថ កាយសម្ពាហោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ បេ ។

[២៦៩] យស្ស យត្ថ កាយសម្ពាហោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ វចីសម្ពាហោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ
តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ កាយសម្ពា-
ហោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសម្ពាហោ

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង តែកាយសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ក្រៅ
នេះ នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។

(២៦៧) វេចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង វេចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើត
ឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត^(១) ដែលមិនមានវត្តក្កៈ មិនមានវិចារៈ នឹង
កើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
នឹងកើតឡើង តែវេចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ
ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វក្រៅនេះ នឹងកើតឡើងផង វេចីសង្ខារ កើត
ឡើងផង ។

(២៧០) កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២៧១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
វេចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន កាយសង្ខារ របស់សត្វ
នោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវេចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

---

១ បានដល់ចុកិចិត្ត របស់អូរាវចរសត្វ ដែលប្រកបដោយទុតិយជ្ឈាន និងចុកិចិត្ត របស់
អរូរាវចរសត្វ ដែលប្រកបដោយចតុត្ថជ្ឈាន ។ អដ្ឋិកថា ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឧប្បជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវ-
 ចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ វេទិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បន យត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចាវ-
 ចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ ឥតវេសំ កាមាវ-
 ចរានំ តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២៧២) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។
 អាមន្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្ស-
 តីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិម-
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ រូចាវចរានំ
 អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់
 បឋមជ្ឈាន កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង វចី-
 សង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជា
 តាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា វចីសង្ខារ របស់
 ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងជាអត្ថាវចរៈ ទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុង
 ទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
 នោះទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ក្រៅនេះ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន
 វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ នឹង
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ។

[២៧២] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង
 ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងជាអត្ថាវចរៈ ដែលចូលកាន់
 ចតុត្ថជ្ឈាន ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ។

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវារោ

បឋមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ
ឥតវេសំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្មារោ ច
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ កាយសម្មារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២៧៣) យស្ស យត្ថ វេសិសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។
យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ វេសិសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិគក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិ-
ស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
បន្នានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ
ច តេសំ តត្ថ វេសិសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ
សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ ឥតវេសំ រូចាវចរានំ អរូ-
ចាវចរានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្មារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
វេសិសម្មារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២៧៤) យស្ស កាយសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
តស្ស វេសិសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
រូចាវចរោ អរូចាវចរោ បច្ឆិមកវិកានំ យេ ច

សង្ខារយមកៈ បរិក្ការៈ ឧប្បទេវារៈ

ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ក្រៅនេះ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន កាន់
ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
កើតឡើងផង កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(២៧៣) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជា
ទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន កាន់តតិយជ្ឈាន និង
កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទី
នោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន នឹងពួកសត្វ
ជាប្បុរាវចរៈ និងជាអប្បុរាវចរៈ ក្រៅនេះ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំង
នោះ នឹងកើតឡើងផង វចីសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(២៧៤) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង វចី-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់
ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ពួកសត្វ
ដែលកើតក្នុងបច្ឆិមភព ក្នុងប្បុរាវចរៈ និងក្នុងអប្បុរាវចរៈ នឹងពួកសត្វនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

រូបាវចរំ អរូបាវចរំ ឧបបដ្ឋិត្តា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ
 ចវត្តានំ តេសំ កាយសម្ព័រោ ទុប្បដ្ឋិស្សតិ ទោ ច
 តេសំ វចីសម្ព័រោ ទុប្បដ្ឋិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ
 ទុប្បដ្ឋិស្សតិ តេសំ កាយសម្ព័រោ ច ទុប្បដ្ឋិស្សតិ
 វចីសម្ព័រោ ច ទុប្បដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បន វចី-
 សម្ព័រោ ទុប្បដ្ឋិស្សតិ តស្ស កាយសម្ព័រោ ទុប្បដ្ឋិ-
 ស្សតីតិ ។ អាមត្តា ។

(២៧៥) យស្ស កាយសម្ព័រោ ទុប្បដ្ឋិស្សតិ
 តស្ស ចិត្តសម្ព័រោ ទុប្បដ្ឋិស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បដ្ឋិស្សតិ រូបា-
 វចរេ អរូបាវចរេ បច្ឆិមកវិកានំ យេ ច រូបាវចរំ
 អរូបាវចរំ ឧបបដ្ឋិត្តា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចវត្តានំ
 តេសំ កាយសម្ព័រោ ទុប្បដ្ឋិស្សតិ ទោ ច តេសំ
 ចិត្តសម្ព័រោ ទុប្បដ្ឋិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ តេសំ
 កាយសម្ព័រោ ច ទុប្បដ្ឋិស្សតិ ចិត្តសម្ព័រោ ច ទុប្ប-
 ដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសម្ព័រោ ទុប្បដ្ឋិស្សតិ
 តស្ស កាយសម្ព័រោ ទុប្បដ្ឋិស្សតីតិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ដែលចូលទៅ កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន
 កាលច្បុត កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង តែ
 វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ចិត្តជា
 ទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកប
 ដោយចិត្តជាទីបំផុត នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង វិចីសង្ខារ នឹងមិន
 កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិន
 កើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(២៧៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់
 ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ពួកសត្វ
 ដែលកើតក្នុងបច្ឆិមភព ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ និងពួកសត្វនោះ
 ដែលចូលទៅ កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន
 កាលច្បុត កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង តែ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត នឹងមិន
 កើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វ
 នោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

សង្គារយមកេ បរិវត្តិវិស្ស ឧប្បវដ្ឋិស្សតិ

(២៧៦) យស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បវដ្ឋិស្សតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ នុប្បវដ្ឋិស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បវដ្ឋិស្សតិ តេសំ
 វចីសង្ខារោ នុប្បវដ្ឋិស្សតិ នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខា-
 រោ នុប្បវដ្ឋិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ តេសំ វចីសង្ខា-
 រោ ច នុប្បវដ្ឋិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បវដ្ឋិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ នុប្បវដ្ឋិស្សតិ តស្ស
 វចីសង្ខារោ នុប្បវដ្ឋិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។

(២៧៧) យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បវដ្ឋិស្សតិ ។ មេ ។

(២៧៨) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បវដ្ឋិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ នុប្បវដ្ឋិស្សតីតិ ។ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា កាយាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បវដ្ឋិស្សតិ
 រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 នុប្បវដ្ឋិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ នុប្ប-
 វដ្ឋិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បវដ្ឋិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខា-
 រោ ច នុប្បវដ្ឋិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច នុប្បវដ្ឋិស្សតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

(២៧៦) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា វចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែល
 ប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិន
 កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិន
 កើតឡើង វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(២៧៧) កាយសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២៧៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាវុប្បាវចរៈ និងជាអវុប្បាវចរៈ
 ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទី
 បំផុត នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលចូល
 កាន់ចតុតជ្ជាន និងពួកអសញ្ញាសត្វ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនកើតឡើងផង វចីសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

អភိធម្មបិដកេ យមកံ

យស្ស វា បន យត្ថ វេចិសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។
 នុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបណ្ណានំ តេសំ តត្ថ
 វេចិសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយ-
 យសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋានំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបណ្ណានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ វេចិសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច
 នុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(២៧៧) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបណ្ណានំ រូចាវចរានំ
 អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្ប-
 ជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ

អភិធម្មបំណិក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
 សត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន វចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្ត
 ជាទីបំផុត នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលចូល
 កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងពួកអសញ្ញាសត្វ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 មិនកើតឡើងផង កាយសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(២៧៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្ត
 ជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាការវាចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃ
 ចិត្តណា ពួកសត្វ ជារូបាវចរៈ និងជាអរូបាវចរៈ ដែលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត និងពួកអសញ្ញាសត្វ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើត
 ឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា

សង្ខារយមកេ បរិក្កិរស្ស ឧប្បាទវិហោ

នុប្បជ្ជិស្សតិ ភស្ស ភត្ត កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្ស-
តិ ។ អាមន្តា ។

(២៨០) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ
ភស្ស ភត្ត ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ចិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
ស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
បន្នានំ តេសំ ភត្ត វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ ទោ ច
តេសំ ភត្ត ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ចិមចិត្តស-
មជ្ជិទំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ភត្ត វចីសង្ខារោ ច
នុប្បជ្ជិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស
វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ ភស្ស ភត្ត
វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ អាមន្តា ។

(២៨១) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ ភស្ស
វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន
វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ ភស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជ-
តិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ វិហា អស្សា-
សប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ និរោធសមា-
បន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៨០) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជា
ទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន កាន់តតិយជ្ឈាន និង
កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
ទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹង
មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ
នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៨១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង វចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើត
ឡើងឬ ។ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធ
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងក្នុងកុណៈ នៃចិត្ត
និងក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សា-
សប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខារោ
ច ឧប្បជ្ឈិត្ត កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៨២) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
បន ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស កាយសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិទា
អស្សាសប្បសាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោ-
ជសមាបន្នានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈិត្ត នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្ត-
សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្ត កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៨៣) យស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
វា បន ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស វចីសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិទា
វិតក្កវិទារេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោជសមា-
បន្នានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត

អភិធម្មបិដក យមកៈ

តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ វិចីសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង កាយសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុង
ឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(២៨២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
កើតឡើងឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់
និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងកង្កក្ខណៈ
នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
បស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង កាយសង្ខារ កើត
ឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(២៨៣) វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើត
ឡើងឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធនិង
របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃ
ចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិភក្កៈនិងវិចារៈ

សង្ខារយមកេ បរិនិរាស្ស ឧប្បាទវិហារ

នោ ច តេសំ វចីសម្ពុរោ ឧប្បជ្ជតិ វិតក្កវិហារំ
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តសម្ពុរោ ច ឧប្បជ្ជត្ត
វចីសម្ពុរោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(២៨៤) យត្ថ កាយសម្ពុរោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

(២៨៥) យស្ស យត្ថ កាយសម្ពុរោ ឧប្បជ្ជតិ
តស្ស តត្ថ វចីសម្ពុរោ ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ
តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយសម្ពុរោ ឧប្បជ្ជតិ
នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុរោ ឧប្បជ្ជត្ត បឋមជ្ឈានំ
សមាបន្នានំ កាមាវចរំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយសម្ពុរោ ច ឧប្ប-
ជ្ជតិ វចីសម្ពុរោ ច ឧប្បជ្ជត្ត ។ យស្ស វា បទ
យត្ថ វចីសម្ពុរោ ឧប្បជ្ជត្ត តស្ស តត្ថ កាយសម្ពុរោ
វចរំ អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំយេវ
វិទា អស្សាសប្បស្សាសេហំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
រូបាវចរំ អរូបាវចរំ តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុរោ
ឧប្បជ្ជត្ត នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសម្ពុរោ

សង្ខារយមកៈ បរិវត្តវារៈ ឧប្បទវារៈ

តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង វចីសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុង
ឧប្បទក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

(២៨៤) កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២៨៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន កាយសង្ខារ របស់សត្វ
ទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
នោះទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន កាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង វចីសង្ខារ កើតឡើងហើយផង ក្នុង
ឧប្បទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាង
ទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា កាយ-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ ជា
តាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិង
បស្សាសៈ ពួកសត្វ ជារូបាវចរៈ និងជាអរូបាវចរៈទាំងនោះឯង ក្នុងឧប្ប-
ទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ វចីសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ឧប្បជ្ជតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្តានំ កាមាវចរានំ
អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ វចិ-
សដ្ឋារោ ច ឧប្បជ្ជិតុ កាយសដ្ឋារោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(២៨៦) យស្ស យត្ថ កាយសដ្ឋារោ ឧប្បជ្ជតិ
តស្ស តត្ថ ចិត្តសដ្ឋារោ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសដ្ឋារោ ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស
តត្ថ កាយសដ្ឋារោ ឧប្បជ្ជិតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសដ្ឋារោ ឧប្បជ្ជិតុ នោ
ច តេសំ តត្ថ កាយសដ្ឋារោ ឧប្បជ្ជតិ អស្សា-
សប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសដ្ឋា-
រោ ច ឧប្បជ្ជិតុ កាយសដ្ឋារោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(២៨៧) យស្ស យត្ថ វចិសដ្ឋារោ ឧប្បជ្ជតិ
តស្ស តត្ថ ចិត្តសដ្ឋារោ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសដ្ឋារោ ឧប្បជ្ជិតុ

អរាធម្មប្បដិក យមកៈ

មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់
បឋមជ្ឈាន វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង កាយ-
សង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
ក្នុងទីនោះ ។

(២៨៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទី
ណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃ
ចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
បស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ
ផង កាយសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈ
និងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

(២៨៧) វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា

សង្ការយមកេ បរិក្ការស្ស ឧប្បាទវិកេ

តស្ស តត្ថ វចីសម្ព័ន្ធកេ ទុប្បជ្ជតិភិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កដ្ឋត្តុណោ វិហា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស ទុប្បាទត្តុ
 ណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ទុប្បជ្ជិត្ត យោ ច
 តេសំ តត្ថ វចីសម្ព័ន្ធកេ ទុប្បជ្ជតិ វិតក្កវិចារកំ
 ទុប្បាទត្តុណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ច ទុប្ប-
 ជ្ជិត្ត វចីសម្ព័ន្ធកេ ច ទុប្បជ្ជតិ ។

(២៨៨) យស្ស កាយសម្ព័ន្ធកេ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 វចីសម្ព័ន្ធកេ ទុប្បជ្ជិត្តាភិ ។ ទុប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស វា
 បន វចីសម្ព័ន្ធកេ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស កាយសម្ព័ន្ធកេ
 ទុប្បជ្ជតិភិ ។ នត្ថិ ។

(២៨៩) យស្ស កាយសម្ព័ន្ធកេ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ទុប្បជ្ជិត្តាភិ ។ ទុប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស កាយសម្ព័ន្ធកេ
 ទុប្បជ្ជតិភិ ។ នត្ថិ ។

(២៩០) យស្ស វចីសម្ព័ន្ធកេ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ទុប្បជ្ជិត្តាភិ ។ ទុប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស វចីសម្ព័ន្ធកេ
 ទុប្បជ្ជតិ ។ នត្ថិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទវារៈ

វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងអស់នោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ នៃចិត្ត និង
 ក្នុងឧប្បទក្នុងណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិហារៈ ក្នុងទី
 នោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង វចីសង្ខារ កើត
 ឡើងផង ក្នុងឧប្បទក្នុងណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិហារៈ ក្នុងទីនោះ ។

(២៨៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

(២៨៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

(២៩០) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៧០) យត្ត កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

(២៧២) យស្ស យត្ត កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ
 តស្ស តត្ថ វេទីសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបន្តានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
 កង្កក្កោណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កោណោ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ធា ច តេសំ
 តត្ថ វេទីសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្ត ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
 សមាបន្តានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្កោណោ តេសំ-
 យេវ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្កោណោ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្តានំ សុទ្ធាវាសានំ
 ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជតិ វេទីសង្ខារោ ច នុប្ប-
 ជ្ជិត្ត ។ យស្ស វា បន យត្ត វេទីសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។ ទុតិយ-
 ជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្តានំ អស្សាសប្បស្សា-
 សានំ ឧប្បាទក្កោណោ តេសំ តត្ថ វេទីសង្ខារោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៧១) កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២៧២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា

វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយ-
សង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នោះឯង ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន
ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វ ជាវុប្បា-
វចរៈ និងជាអវុប្បាវចរៈទាំងនោះ ក្នុងឧប្បាទក្បាលៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ កាយ-
សង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងនោះឯង ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់
តតិយជ្ឈាន ក្នុងក្នុងក្បាលៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់
ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទក្បាលៈ នៃចិត្ត ព្រោះ
វៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វទាំងនោះ ក្នុង
ចិត្តទី២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
ផង វចីសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាង
ទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
ណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទ-
ក្បាលៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

សង្ហាយមកេ បរិក្ខារិយ្យ ឧប្បាទវិព

នុប្បជ្ជិតំ នោ ច តេសំ ភត្ត កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតំ
 នុតិយជ្ឈានំ ភតិយជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ អស្សាសប្ប-
 ស្សាសានំ កង្កក្កុលោ តេសំយេវ វិនា អស្សាស-
 ប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុលោ ចតុត្ថជ្ឈានំ
 សមាបដ្ឋានំ សុទ្ធាវាសានំ នុតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ភត្ត វចីសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិតំ
 កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិតំ ។

(២៧៣) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតំ
 តស្ស ភត្ត ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្តានិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុលោ តេសំ ភត្ត កាយសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិតំ នោ ច តេសំ ភត្ត ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតំ
 សុទ្ធាវាសំ ឧបបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ភត្ត
 កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិតំ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្ប-
 ជ្ជិតំ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតំ
 តស្ស ភត្ត កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្តានិ ។ អាមណ ។

សង្ខារយមកៈ បរិក្ការៈ ឧប្បទារៈ

មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះឯង
 ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃពួក
 អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់បត្តជ្ឈាន ក្នុង
 ឧប្បទេក្លានៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និង
 របស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ ក្នុងចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់
 អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង កាយសង្ខារ មិនកើត
 ឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(២៧៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ ក្នុងក្នុងក្លានៈ នៃចិត្ត និងក្នុង
 ឧប្បទេក្លានៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ កើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធា-
 វស និងពួកអសញ្ញាសត្វ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងផង ចិត្តសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 ណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២៧៤) យស្ស យត្ថ វេទីសម្ព័ន្ធារោ នុប្បជ្ជតិ តស្ស
 តត្ថ ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ នុប្បជ្ជិតាតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ វិនា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ តេសំ តត្ថ វេទីសម្ព័ន្ធារោ នុប្បជ្ជតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ នុប្បជ្ជិត សុទ្ធាវាសំ
 ឧបបជ្ជន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វេទីសម្ព័ន្ធារោ
 ច នុប្បជ្ជតិ ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ ច នុប្បជ្ជិត ។ យស្ស វា
 បន យត្ថ ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ នុប្បជ្ជិត តស្ស តត្ថ វេទី-
 សម្ព័ន្ធារោ នុប្បជ្ជិតិ ។ អាមន្តា ។

(២៧៥) យស្ស កាយសម្ព័ន្ធារោ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
 វេទីសម្ព័ន្ធារោ ឧប្បជ្ជិត្សតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន វេទីសម្ព័ន្ធារោ ឧប្បជ្ជិត្សតិ តស្ស កាយសម្ព័-
 ន្ារោ ឧប្បជ្ជិតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ
 ជិរោនសមាបន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វេទីសម្ព័ន្ធារោ
 ឧប្បជ្ជិត្សតិ នោ ច តេសំ កាយសម្ព័ន្ធារោ ឧប្បជ្ជតិ
 អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បានក្ខណោ តេសំ វេទីសម្ព័-
 ន្ារោ ច ឧប្បជ្ជិត្សតិ កាយសម្ព័ន្ធារោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២៧៤) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ វចី-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃចិត្ត
 និងក្នុងឧប្បទេក្លណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កវិចារៈ ក្នុងទីនោះ
 តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 នោះទេ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវសេ និងពួកអសញ្ញាសត្វ វចី-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ មិនកើតឡើង
 ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា
 មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៧៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើត
 ឡើងឬ ។ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធន
 និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃចិត្ត
 និងក្នុងឧប្បទេក្លណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ វចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុង
 ឧប្បទេក្លណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

សង្ហារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវិហារ

(២៧៦) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ភន្តក្ខ-
 ណោ វិចា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៧៧) យស្ស វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ សវិតក្កសវិចារ-
 បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វេទិសង្ខា-
 រោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈិស្សតិ ឥតវេសំ វិតក្កវិចារានំ ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ វេទិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ ច
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

(២៧៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 កើតឡើងឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់
 និរោធិ និងរបស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងភ្នែក្នុង
 នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈ
 និងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ កើត
 ឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(២៧៧) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង
 ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ កើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង
 ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិនា វិតក្កវិចារេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបណ្ណំ អសញ្ញា-
 សត្តានំ ភេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតិ លោ ច
 ភេសំ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតិ វិតក្កវិចារានំ ឧប្បា-
 ទក្ខណោ ភេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិតិ វេទិ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិតិ ។

[២៧៨] យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតិ ។ បេ ។

[២៧៧] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតិ
 តស្ស តត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតិ ។ ទុតិយ-
 ជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបណ្ណំ អស្សាសប្បស្សា-
 សានំ ឧប្បាទក្ខណោ ភេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈិតិ លោ ច ភេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សិតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបណ្ណំ កាមាវចរានំ អស្សា-
 សប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ ភេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិតិ វេទិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតិ តស្ស
 តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតិ ។ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបណ្ណំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
 កង្កក្ខណោ ភេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធន និងរបស់
 អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងក្នុងកុណៈ នៃចិត្ត និងក្នុង
 ឧប្បាទកុណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែវចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងកើតឡើងផង វចីសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃពួក
 វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

(២៧៨) កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២៧៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា វចី-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងឧប្បា-
 ទកុណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវចី-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ជា
 កាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃពួកអស្សាសៈ
 និងបស្សាសៈ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង វចីសង្ខារ
 នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វ
 ណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាកាមាវចរៈនោះឯង
 ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងក្នុងកុណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវិស្ស ឧប្បាសាវិហារ

ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ រូចាវចរណំ អរូចាវចរណំ
 តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុរោ ឧប្បជ្ឈិតិ លោ ច តេសំ
 តត្ថ កាយសម្ពុរោ ឧប្បជ្ឈិតិ បឋមជ្ឈានំ សមា-
 បញ្ញានំ កាមាវចរណំ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុរោ ច ឧប្បជ្ឈិតិ
 កាយសម្ពុរោ ច ឧប្បជ្ឈិតិ ។

[៣០០] យស្ស យត្ថ កាយសម្ពុរោ ឧប្បជ្ឈិតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ ឧប្បជ្ឈិតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ ឧប្បជ្ឈិតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសម្ពុរោ ឧប្បជ្ឈិតិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិជានា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ
 ឧប្បជ្ឈិតិ លោ ច តេសំ តត្ថ កាយសម្ពុរោ
 ឧប្បជ្ឈិតិ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ ច ឧប្បជ្ឈិតិ កាយសម្ពុរោ
 ច ឧប្បជ្ឈិតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

នឹងរបស់ពួកសត្វ ជាត្រូវចារិកៈ និងជាអត្រូវចារិកៈ ទាំងនោះ ក្នុងឧប្បាទ-
ទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ នឹងកើត
ឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទី
នោះទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទទក្ខ-
ណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
កើតឡើងផង កាយសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣០០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
របស់ពួកសត្វទាំងអស់នោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្នុងក្នុង ។ នៃចិត្ត និង
ក្នុងឧប្បាទទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទី
នោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង កាយ-
សង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣០០) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ សវិតក្កវិចារា-
 បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ ឥតវេសំ វិតក្កវិចារាទំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្ប-
 ជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិនា វិតក្កវិចារេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ វិតក្កវិចារាទំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(៣០២) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣០១) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ ក្រៅនេះ កើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ នឹង
 កើតឡើង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះ
 វៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើត
 ឡើងផង វចីសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិង
 វិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣០២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់និរោធ ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់
 អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវារោ

នុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អវិតក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជតិ វេទិសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វា បន វេទិសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។

(៣០៣) យស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិទា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោទសមាបន្នានំ អសព្វា-
 សត្តានំ តេសំ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ លោ ច
 តេសំ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ
 តេសំ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខារោ
 ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។
 អាមន្តា ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទវារៈ

មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិភក្តៈមិន
 មានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើងផង វចីសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វ
 នោះ មិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(៣០៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
 ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃចិត្ត នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុង
 ឧប្បទក្រណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និង
 របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងនោះ
 ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិន
 កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិន
 កើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣០៤) យស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ វិជារ វិតក្កវិចារហិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញសន្តានំ តេសំ
 វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ តេសំ វចី-
 សង្ខារោ ច នុប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតីតិ ។ សវិតក្កសវិចារ-
 បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ
 សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កអ-
 វិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្ប-
 ជ្ជិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជតិ ។

(៣០៥) យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

(៣០៦) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ

អរិយធម៌បិណ្ឌ យមកៈ

(៣០៤) វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
 ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃចិត្ត នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ នឹងរបស់អសញ្ញ-
 សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងនោះ ដែល
 ប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ក្នុងក្នុងក្រណៈ
 នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ មិនកើតឡើង
 ផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើត
 ឡើងឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ នឹងមិនកើតឡើងផង វិចីសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ។

(៣០៥) កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣០៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទវិហារ

តស្ស តត្ថ វេសិសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ បឋ-
 មជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្ប-
 ស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាស-
 ប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ រូចាវចរានំ
 អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ វេសិសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ចិ-
 មចិត្តសមដ្ឋិនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវតក្កាអវិ-
 ចារំ បច្ចិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈា-
 នំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ
 តេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អសញ្ញ-
 សត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជតិ
 វេសិសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 វេសិសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមា-
 បន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ វេសិសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ
 តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។ បច្ចិមចិត្តសមដ្ឋិនំ

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទវារៈ

វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយ-
សង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាភាមាវចរៈទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់បឋ-
មជ្ឈាន ក្នុងក្នុងក្នុង ៖ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ទាំងរបស់ពួកសត្វ ជា
រូបាវចរៈ និងជាអរូបាវចរៈទាំងនោះ ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទី
បំផុត ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយ
ចិត្តជាទីបំផុត នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា កាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន
ក្នុងក្នុងក្នុង ៖ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ទាំងរបស់ពួកសត្វ ដែល
ចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ
នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ មិនកើតឡើងផង
វចីសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់
សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែល
ចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ នៃពួក
អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ទាំងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អភិតក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ
 ឧប្បជ្ឈិតំ ធុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ
 អស្សាសប្បស្សានានំ កង្កក្ខណោ តេសំយេវ វិធា
 អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ ចតុ-
 ត្តជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ត
 វចីសដ្ឋានេ ច ធុប្បជ្ឈិតំ កាយសដ្ឋានេ ច
 ធុប្បជ្ឈិតំ ។

(៣០៧) យស្ស យត្ថ កាយសដ្ឋានេ ធុប្បជ្ឈិតំ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសដ្ឋានេ ធុប្បជ្ឈិតិតិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិធា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយសដ្ឋានេ
 ធុប្បជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសដ្ឋានេ ធុប្បជ្ឈិតិតិ
 បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សដ្ឋានេ ច ធុប្បជ្ឈិតិ ចិត្តសដ្ឋានេ ច ធុប្បជ្ឈិតិតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសដ្ឋានេ ធុប្បជ្ឈិតិតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសដ្ឋានេ ធុប្បជ្ឈិតិតិ ។ អាមត្តា ។

(៣០៨) យស្ស យត្ថ វចីសដ្ឋានេ ធុប្ប-
 ជ្ឈិតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសដ្ឋានេ ធុប្បជ្ឈិតិតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្ត
 ជាបំផុត នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា វិចីសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងកង្កក្ខណៈ
 នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថ-
 ជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះ
 វៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(៣០៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងកង្កក្ខណៈ
 នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈ
 និងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែល
 ប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣០៨) វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិត្តវាស្ស ឧប្បាទវិហារ

សត្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិហារ វិតក្កវិហារេហិ

ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ វេចីសង្ខារោ ទុប្ប-

ជ្ជតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ

សវិតក្កសវិហារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិ-

ហារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វេចី-

សង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស

តត្ថ វេចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ ។ សវិតក្កសវិហារបច្ឆិ-

មចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារ-

ោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វេចីសង្ខារោ

ទុប្បជ្ជតិ សវិតក្កសវិហារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ

អវិតក្កអវិហារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ

តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ វេចីសង្ខារោ ច

ទុប្បជ្ជតិ ។

សង្ខារយមកៈ បរិតិវារៈ ឧប្បទារៈ

វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្លណៈ
នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បទាក្លណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិង
វិចារៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយ
ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈនិងមិនមានវិចារៈ និងរបស់អសព្វ-
សត្វទាំងនោះ ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង
ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិន
កើតឡើង ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុង
ទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
ឧប្បទាក្លណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ និងរបស់អសព្វសត្វទាំងនោះ ក្នុងក្នុង-
ក្លណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ នឹង
មិនកើតឡើងផង វចីសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣០៧) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តោ តស្ស
 វេស្សសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្ត
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តោ នោ
 ច តេសំ វេស្សសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្តោ វេស្សសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វា បន វេស្សសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។

(៣០៨) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តោ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ បច្ឆិមចិត្តស-
 មដ្ឋិនំ តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តោ នោ ច
 តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្តោ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៣០៩) យស្ស វេស្សសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តោ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ
 តេសំ វេស្សសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តោ នោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ វេស្សសង្ខារោ
 ច ឧប្បជ្ឈិត្តោ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣០៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន មានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ហើយ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង វិចីសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

(៣១០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត កើតឡើងហើយ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា (កើតឡើងហើយ) ។ បេ ។ អើ ។

(៣១១) វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត កើតឡើងហើយ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវិស្ស ឧប្បន្ទវិវា

យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៣០២) យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បន្ទិត្ត ។ បេ ។

(៣០៣) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បន្ទិត្ត

តស្ស តត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បន្ទិត្តស្សតិ ។ កាមា-

វចរេ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋំនំ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ

សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បន្ទិត្ត នោ

ច តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បន្ទិត្តស្សតិ បវេម-

ជ្ឈានំ សមាបន្នានំ ឥតវេសំ កាមាវចរានំ តេសំ

តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បន្ទិត្ត វេទិសង្ខារោ ច

ឧប្បន្ទិត្តស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ វេទិសង្ខារោ

ឧប្បន្ទិត្តស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បន្ទិត្តា-

តិ ។ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ វេទិ-

សង្ខារោ ឧប្បន្ទិត្តស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយ-

សង្ខារោ ឧប្បន្ទិត្ត បវេមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមា-

វចរានំ តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ច ឧប្បន្ទិត្តស្សតិ

កាយសង្ខារោ ច ឧប្បន្ទិត្ត ។

សង្ខារយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ។ បេ ។
អើ ។

(៣១២) កាយសង្ខារ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣១៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីណា វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងកាមា-
វចរភព នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន នឹងកាន់
ភតិយជ្ឈាន កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំង
នោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែល
ចូល កាន់បឋមជ្ឈាន នឹងរបស់ពួកសត្វ ជាកាមាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅ
នេះ កើតឡើងហើយផង វិចីសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។
មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចី-
សង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាអ្នកវាចរៈ និងជាអ្នកវាចរៈទាំងនោះ នឹងកើត
ឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
ហើយ ក្នុងទីនោះទេ វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន
នឹងរបស់សត្វ ជាកាមាវចរៈទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ
កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣១៤) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតីតិ ។ កាមាវា-
 ចរេ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈិត្ត លោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈិត្តស្មតិ បឋមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមា-
 បណ្ណានំ ឥតរេសំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្ត ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ។ ចតុត្ថជ្ឈានំ
 សមាបណ្ណានំ រូទាវចរានំ អរូទាវចរានំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ លោ ច តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត បឋមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបណ្ណានំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ កាយសង្ខារោ ច
 ឧប្បជ្ឈិត្ត ។

(៣១៥) យស្ស យត្ថ វិបិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតីតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

(៣១២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងកាមាវចរៈ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាកាមាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាអូបាវចរៈ និងជាអរូបាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាកាមាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣១៥) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវិស្ស ឧប្បាទវារោ

សវិតក្កសវិចារក្រមិយំ បច្ចិបចិត្តសមដ្ឋីនំ តេសំ តត្ថ
 វចីសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិត្ត លោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ ឥតរេសំ សវិតក្កសវិចារ
 ក្រមិយំ តេសំ តត្ថ វចីសម្ព័រោ ច ឧប្បជ្ជិត្ត ចិត្ត-
 សម្ព័រោ ច ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ តស្ស តត្ថ វចី-
 សម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិត្តត្ថាតិ ។ អវិតក្កអវិចារក្រមិយំ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ
 វចីសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិត្ត សវិតក្កសវិចារក្រមិយំ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ ច ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ វចីសម្ព័រោ ច
 ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(៣០៦) យស្ស កាយសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 វចីសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិត្តត្ថាតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា
 បន វចីសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ តស្ស កាយសម្ព័រោ
 ឧប្បជ្ជិត្តត្ថាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(៣០៧) យស្ស កាយសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស ចិត្តសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិត្តត្ថាតិ ។ នត្ថិ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ តស្ស
 កាយសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិត្តត្ថាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

សង្ខារយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាច័ប័ផុត ក្នុងសវី-
 កក្កសវិចារក្ខមិ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំង
 នោះ ក្រៅនេះ ក្នុងសវិតកក្កសវិចារក្ខមិ កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ
 នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើត
 ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ក្នុង
 អវិតកក្កសវិចារក្ខមិ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ ក្នុងសវិតកក្កសវិចារក្ខមិ នឹងកើតឡើងផង វចីសង្ខារ កើត
 ឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣១៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ
 វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។
 មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(៣១៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣១៨) យស្ស វេសិស្តោ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិត្តស្មតិ ។ ទត្តិ ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស វេសិស្តោ ទុប្បជ្ជិត្ត
 ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ទុប្បជ្ជិត្ត ។

(៣១៩) យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិត្ត ។ មេ ។

(៣២០) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ថ វេសិស្តោ ទុប្បជ្ជិត្តស្មតិ ។ រូបាវចរោ
 អរូបាវចរោ ភេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិត្ត
 យោ ច ភេសំ តត្ថ វេសិស្តោ ទុប្បជ្ជិត្ត រូបាវ-
 ចរោ អរូបាវចរោ សវិតក្កសវិទារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ក-
 ណោ អវិតក្កអវិទារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរោ អវិតក្កអវិទារំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បជ្ជិត្តស្មតិ ចតុ-
 ត្តន្តរំ សមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ ភេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិត្ត វេសិស្តោ ច ទុប្បជ្ជិត្ត-
 ស្មតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ វេសិស្តោ ទុប្បជ្ជិត្ត-
 ស្មតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។

អភិធម្មចំណី យមក:

(៣១៨) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង វចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(៣១៩) កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយ កងទីណា ។ បេ ។

(៣២០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កង
ទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង កងទីនោះឬ ។
កាយសង្ខារ របស់សត្វ ជាប្រាវចរ: និងជាអប្រាវចរ:ទាំងនោះ មិនកើត
ឡើងហើយ កងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
ជានឹងមិនកើតឡើង កងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារ: របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារ: នឹងកើតឡើង កងលំដាប់ នៃចិត្តណា
កងកងកណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ
វិចារ: កងប្រាវចរ: និងកងអប្រាវចរ: កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ
នោះ ដែលចូល កាន់ចតុតជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើងហើយផង វចីសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង កងទីនោះ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង កងទីណា
កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ កងទីនោះឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរិស្ស ឧប្បទវិហេ

កាមាវចរេ បច្ចិមចិត្តសមដ្ឋំនំ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយ-
 ជ្ឈានំ សមាបណ្ណានំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត-
 ស្សតិ ធា ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត
 រូចាវចរេ អរូចាវចរេ សវិតក្កអវិចារបច្ចិមចិត្តស្ស
 កង្កក្កោ អវិតក្កអវិចារបច្ចិមចិត្តសមដ្ឋំនំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ចិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបណ្ណានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ
 តត្ថ វចីសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិតស្សតិ កាយសង្ខារោ
 ច នុប្បជ្ជិត ។

(៣២០) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតស្សតិ ។ ចតុត្ថ-
 ជ្ឈានំ សមាបណ្ណានំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ
 តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត ឃោ ច តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតស្សតិ រូចាវចរេ អរូចាវចរេ បច្ចិ-
 មចិត្តសមដ្ឋំនំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិត ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិតស្សតិ ។

សង្ខារយមកៈ បរិត្តិវារៈ ឧប្បាទវារៈ

វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងកាមាវចារៈ
និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុក្ខយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន
នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
មែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
ក្នុងក្នុងណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុង
រូបាវចារៈ និងក្នុងអរូបាវចារៈ វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល
កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង
កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣២១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ

ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ឬ ។ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជារូបាវចារៈ និងអរូបាវចារៈទាំង
នោះ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែ
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុង
រូបាវចារៈ និងក្នុងអរូបាវចារៈ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ កាមា-
 វចរេ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិត្ថ រូបាវចរេ អរូបាវចរេ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិត្ថ ។

(៣២២) យស្ស យត្ថ វចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្ថ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ អវិភក្កិ-
 អវិចារក្ខមិយំ តេសំ តត្ថ វចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្ថ នោ
 ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ អវិភក្កិអ-
 វិចារក្ខមិយំ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ វចិត្តសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច
 នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ វចិត្តសង្ខារោ នុប្បជ្ជិត្តាតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុង
 កាមាវចរៈ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់
 ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវ-
 ចរៈ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង កាយសង្ខារ
 មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣២២) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង

ទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ក្នុងអវិតក្កអវិចារក្ខមិ មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយ
 ចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងអវិតក្កអវិចារក្ខមិ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិក្ការស្ស និរោធិកេ

សវិតក្កសវិចារក្ខមិយំ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋំនំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិតិ លោ ច តេសំ តត្ថ វចីសម្ពា-
 ទេ ទុប្បជ្ជិតិ អវិតក្កអវិចារក្ខមិយំ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋំនំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពាទេ ច ទុប្បជ្ជិ-
 ស្សិតិ វចីសម្ពាទេ ច ទុប្បជ្ជិតិ ។

ឃ្យាវារំ និដ្ឋិតំ ។

(៣២៣) យស្ស កាយសម្ពាទេ និរុជ្ឈិតិ តស្ស
 វចីសម្ពាទេ និរុជ្ឈិតិ ។ វិនា វិតក្កវិចារេហិ អស្សា-
 សប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំ កាយសម្ពាទេ
 និរុជ្ឈិតិ លោ ច តេសំ វចីសម្ពាទេ និរុជ្ឈិតិ បវេ-
 មជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សា-
 សានំ កង្កក្ខណោ តេសំ កាយសម្ពាទេ ច និរុជ្ឈិតិ
 វចីសម្ពាទេ ច និរុជ្ឈិតិ ។ យស្ស វា បន វចីសម្ពាទេ
 និរុជ្ឈិតិ តស្ស កាយសម្ពាទេ និរុជ្ឈិតិ ។ វិនា អស្សា-
 សប្បស្សាសេហិ វិតក្កវិចារានំ កង្កក្ខណោ តេសំ
 វចីសម្ពាទេ និរុជ្ឈិតិ លោ ច តេសំ កាយសម្ពាទេ

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុង
សវិតក្កសវិចារក្ខមិ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ
របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងអវិតក្កសវិចារក្ខមិ
នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង វចីសង្ខារ មិនកើត
ឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

ចប់ ឧប្បទេវារៈ ។

(៣២៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា លេត់ទៅ វចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ លេត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
លេត់ទៅ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ព្រោះវៀរ
ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេត់
ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល
កាន់បឋមជ្ឈាន លេត់ទៅផង វចីសង្ខារ លេត់ទៅផង ក្នុងកង្កក្ខណៈ
នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វ
ណា លេត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ លេត់ទៅឬ ។ វចី-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ លេត់ទៅ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិង
វិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

និរុជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ
អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំ វចីសម្ព័ន្ធកោ
ច និរុជ្ឈតិ កាយសម្ព័ន្ធកោ ច និរុជ្ឈតិ ។

(៣២៤) យស្ស កាយសម្ព័ន្ធកោ និរុជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ និរុជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
បន ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ និរុជ្ឈតិ តស្ស កាយសម្ព័ន្ធកោ
និរុជ្ឈតីតិ ។ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ និរុជ្ឈតិ លោ ច
តេសំ កាយសម្ព័ន្ធកោ និរុជ្ឈតិ អស្សាសប្បស្សាសានំ
កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ ច និរុជ្ឈតិ កាយ-
សម្ព័ន្ធកោ ច និរុជ្ឈតិ ។

(៣២៥) យស្ស វចីសម្ព័ន្ធកោ និរុជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ និរុជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
បន ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ និរុជ្ឈតិ តស្ស វចីសម្ព័ន្ធកោ និរុជ្ឈ-
តីតិ ។ វិនា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
តេសំ ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ និរុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ វចី-
សម្ព័ន្ធកោ និរុជ្ឈតិ វិតក្កវិចារានំ កង្កក្ខណោ តេសំ
ចិត្តសម្ព័ន្ធកោ ច និរុជ្ឈតិ វចីសម្ព័ន្ធកោ ច និរុជ្ឈតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅទេ វិចីសន្តិក របស់សត្វជាតាមាវចរៈ
ទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន លេចទៅផង កាយសន្តិក លេច
ទៅផង ក្នុងកងកុណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(៣២៤) កាយសន្តិក របស់សត្វណា លេចទៅ ចិត្តសន្តិក
របស់សត្វនោះ លេចទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសន្តិក
របស់សត្វណា លេចទៅ កាយសន្តិក របស់សត្វនោះ លេចទៅឬ ។
ចិត្តសន្តិក របស់សត្វទាំងនោះ លេចទៅ ក្នុងកងកុណៈ នៃចិត្ត
ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយសន្តិក របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនលេចទៅទេ ចិត្តសន្តិក របស់សត្វទាំងនោះ លេចទៅ
ផង កាយសន្តិក លេចទៅផង ក្នុងកងកុណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិង
បស្សាសៈ ។

(៣២៥) វិចីសន្តិក របស់សត្វណា លេចទៅ ចិត្តសន្តិក
របស់សត្វនោះ លេចទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសន្តិក
របស់សត្វណា លេចទៅ វិចីសន្តិក របស់សត្វនោះ លេចទៅឬ ។
ចិត្តសន្តិក របស់សត្វទាំងនោះ លេចទៅ ក្នុងកងកុណៈ នៃចិត្ត
ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែវិចីសន្តិក របស់សត្វទាំងនោះ
មិនលេចទៅទេ ចិត្តសន្តិក របស់សត្វទាំងនោះ លេចទៅផង វិចី-
សន្តិក លេចទៅផង ក្នុងកងកុណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវិស្ស ទិវេណវិកេ

(៣ ២ ៦) យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តត្ថ
វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតីតិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ តតិយជ្ឈានេ
តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ លោ ច តត្ថ វចីសង្ខា-
រោ និរុជ្ឈតិ ។ បេ ។

(៣ ២ ៧) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ
តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតីតិ ។ បេ ។ យស្ស-
កម្មិ យស្សយត្ថកម្មិ សទិសំ ។

(៣ ២ ៨) យស្ស កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ
តស្ស វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតីតិ ។ វិនា អស្សា-
សប្បស្សាសេហិ វិតក្កវិចារាទំ ភន្តក្ខណោ តេសំ
កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ វចីសង្ខា-
រោ ន និរុជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ អវិតក្កអវិចារចិត្តស្ស
ភន្តក្ខណោ និវេទសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
កាយសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈតិ វចីសង្ខារោ ច ន
និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បទ វចីសង្ខារោ ន
និរុជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតីតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឥរោធិវារៈ

(៣២៦) កាយសង្ខារ រលត់ទៅ ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ រលត់
ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ រលត់ទៅ ក្នុងទុតិយជ្ឈាន និង
ក្នុងតតិយជ្ឈាន ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ
ទេ ។ បេ ។

(៣២៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា
វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ បេ ។ ពាក្យ
ថា របស់សត្វណាក្តី ថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី ដូចៗ គ្នា ។

(៣២៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ វចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
មិនរលត់ទៅ ក្នុងកង្កកុណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាក
ពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
ជាមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូល
កាន់និរោធនិងរបស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង វចី-
សង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃចិត្ត និងកង្កកុណៈ
នៃចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សា-
សៈនិងបស្សាសៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា
មិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។

អភិធម្មបំណែក យមកំ

វិទា វិតក្កវិចារេហិ អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ
 តេសំ វចីសម្ព័រោ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ កាយ-
 សម្ព័រោ ន និរុជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ វិទា អស្សាសប្បស្សាសេហិ អវិតក្កអវិចារ-
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញ-
 សត្តានំ តេសំ វចីសម្ព័រោ ច ន និរុជ្ឈតិ កាយ-
 សម្ព័រោ ច ន និរុជ្ឈតិ ។

(៣២៧) យស្ស កាយសម្ព័រោ ន និរុជ្ឈតិ
 តស្ស ចិត្តសម្ព័រោ ន និរុជ្ឈតិ ។ វិទា អស្សា-
 សប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ កាយ-
 សម្ព័រោ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ចិត្តសម្ព័រោ
 ន និរុជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោ-
 ធសមាបន្នានំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ កាយសម្ព័រោ
 ច ន និរុជ្ឈតិ ចិត្តសម្ព័រោ ច ន និរុជ្ឈតិ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសម្ព័រោ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស
 កាយសម្ព័រោ ន និរុជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។

(៣៣០) យស្ស វចីសម្ព័រោ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសម្ព័រោ ន និរុជ្ឈតិ ។ វិទា វិតក្កវិចារេហិ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ វចីសម្ព័រោ ន និរុជ្ឈតិ

អរាធម្មបិដក យមកៈ

វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងកងកុណៈ នៃពួក
 អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិហារៈ តែកាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ វិចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធិ វិចីរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិន
 រលត់ទៅផង កាយសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទកុណៈ នៃចិត្ត
 និងកងកុណៈ នៃចិត្តដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិហារៈ ព្រោះវៀរ
 ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(៣២៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងកងកុណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
 បស្សាសៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ
 ទេ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធិ វិចីរបស់
 អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុង
 ឧប្បាទកុណៈ នៃចិត្ត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា
 មិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។

(៣៣០) វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 រលត់ទៅ ក្នុងកងកុណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិហារៈ

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ជំពូកទី១៣

លោ ច តេសំ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ន ជិវុជ្ឈតិ សព្វេសំ
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញា-
សត្តានំ តេសំ វចីសម្ពុទ្ធារោ ច ន ជិវុជ្ឈតិ ចិត្តសម្ពុ-
ទ្ធារោ ច ន ជិវុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ន
ជិវុជ្ឈតិ តស្ស វចីសម្ពុទ្ធារោ ន ជិវុជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។

(៣៣០) យត្ថ កាយសម្ពុទ្ធារោ ន ជិវុជ្ឈតិ ។ បេ ។

(៣៣២) យស្ស យត្ថ កាយសម្ពុទ្ធារោ ន ជិវុជ្ឈតិ
តស្ស តត្ថ វចីសម្ពុទ្ធារោ ន ជិវុជ្ឈតិ ។ វិនា
អស្សាសប្បស្សាសេហិ វិតក្កវិចារានំ កង្កក្ខណោ
តេសំ តត្ថ កាយសម្ពុទ្ធារោ ន ជិវុជ្ឈតិ លោ ច
តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុទ្ធារោ ន ជិវុជ្ឈតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ អវិតក្ក-
អវិចារចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
តត្ថ កាយសម្ពុទ្ធារោ ច ន ជិវុជ្ឈតិ វចីសម្ពុទ្ធារោ ច
ន ជិវុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ វចីសម្ពុទ្ធារោ
។ បេ ។ យស្សកម្មិ យស្សយត្ថកម្មិ សទិសំ
វិត្តារេតត្ថំ ។ យស្សយត្ថកេ និរោធសមាបន្នានន្តិ
ន កាតត្ថំ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣ ៣ ៣) យស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតោ តស្ស
 វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិតោតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន វេទិសង្ខារោ ។ បេ ។ យថា ឧប្បាទវារេ
 អតីតា បុច្ឆា យស្សកម្មវិ យស្សយត្តកម្មវិ អនុ-
 លោមម្មវិ បច្ឆនិយម្មវិ វិកត្តំ ឃវំ និរោធហារេបិ វិកជិ-
 តត្ថំ ។ នត្តិ នាណាករណំ ។

(៣ ៣ ៤) យស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ កាមាវចរោនំ បច្ឆិម-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុលោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 វា មាវេច នំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូទាវចរេ អរូទា
 វេ វេ បច្ឆិមករិកានំ យេ ត រូទាវចរំ អរូទាវ រំ
 ឧបបជ្ឈិត្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចរន្តានំ តេសំ
 វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ កាយ-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតវេសំ តេសំ វេទិសង្ខារោ
 ច និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៣៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា លេត់ហើយ វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ លេត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វណា ។ បេ ។ បុព្វ ជាអតីត ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី
 ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី អនុលោមក្តី បច្ចុទ្ទិយក្តី ដែល
 លោកវិចកហើយ ក្នុងទម្រង់ព្រះ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីវិចក ក្នុង
 និរោធព្រះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ការធ្វើឲ្យផ្សេងៗ គ្នា មិនមានឡើយ។

(៣៣៤) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងលេត់ទៅ វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងលេត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងលេត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងលេត់
 ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងទម្រង់ទុក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត វិចីសង្ខារ
 របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ចិមភព
 ក្នុងរូបាវចរៈ នឹងក្នុងអរូបាវចរៈ នឹងរបស់សត្វនោះៗ ដែលចូល កាន់
 រូបាវចរៈ នឹងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បុត នឹងលេត់
 ទៅ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេត់ទៅទេ វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងលេត់ទៅផង កាយសង្ខារ នឹងលេត់
 ទៅផង ។

សង្ខារយមកេ បរិនិព្វានស្ស និពោធិកេ

[៣ ៣ ៥] យស្ស កាយសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ កាមាវចរំ បច្ឆិម-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 កាមាវចរំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូទាវចរេ អរូ-
 ទាវចរេ បច្ឆិមភវិកានំ យេ ច រូទាវចរំ អរូទាវចរំ
 ឧបបជ្ឈិត្វា បរិនិព្វាយស្សនិ តេសំ ចរុត្តានំ តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ នោ ច តេសំ កាយ-
 សង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ ឥតរេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច
 និរុដ្ឋិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច និរុដ្ឋិស្សតិ ។

[៣ ៣ ៦] យស្ស វេទិសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា បន
 ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស វេទិសង្ខារោ និរុដ្ឋិ-
 ស្សតិ ។ អវិភក្កាអវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិភក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ នោ ច
 តេសំ វេទិសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ ឥតរេសំ ចិត្តសង្ខារោ
 ច និរុដ្ឋិស្សតិ វេទិសង្ខារោ ច និរុដ្ឋិស្សតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

(៣៣៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បទានៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ចិមភព ក្នុងរូបាវចរៈ នឹងក្នុងអរូបាវចរៈ នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលចូល កាន់រូបាវចរៈ នឹងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្យុត នឹង រលត់ទៅ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ នឹង រលត់ទៅផង ។

(៣៣៦) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បទានៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិន មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ ទៅ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣៣៧) យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ

។ មេ ។

(៣៣៨) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ វេទីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិតិ ។
 ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ
 វេទីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ
 កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ វេទីសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ វេទីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិតិ ។ កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមា
 វចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូទាវចរានំ អរូទា
 វចរានំ តេសំ តត្ថ វេទីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបដ្ឋានំ ឥតរេសំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ
 វេទីសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៣៧) កាយសង្ខារ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ រេ ។

(៣៣៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា

វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុគ្គយជ្ជាន និងកាន់តតិយជ្ជាន នឹង
 រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ
 ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ជាន
 និងរបស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង វិចីសង្ខារ
 នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់
 សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹង
 រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ
 នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បទេស្តណៈ នៃចិត្តជាទី
 បំផុត វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ និងរបស់ពួកសត្វ ជា
 រូបាវចរៈ នឹងជាអរូបាវចរៈទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែកាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ជាន
 នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

សង្ខារយមកេ បរិនិរាស្ស ឱរោធរាពេ

(៣៣៧) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុដ្ឋិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ ។
 អាមត្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្ស-
 តិ ។ កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្ត
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ ចតុត្ថយោ នំ សមាបដ្ឋានំ រូចាវចរោ នំ អរូ-
 ចាវចរោ នំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ លោ ច
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ
 ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ វេតវេសំ
 កាមាវចរោ នំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុដ្ឋិ-
 ស្សតិ កាយសង្ខារោ ច និរុដ្ឋិស្សតិ ។

(៣៤០) យស្ស យត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ អវិភក្ក-
 អវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អវិភក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្ត ឧប្បជ្ជិស្សតិ

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

(៣៣៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទី
 បំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត
 ណា ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជា
 តាមាវចរៈ នឹងរបស់សត្វជាវុច្ឆាវចរៈ និងជាអវុច្ឆាវចរៈទាំងនោះ ដែល
 ចូល កាន់ចតុតជ្ជាន នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
 ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ជាន កាន់ទុ-
 តិយជ្ជាន និងកាន់តតិយជ្ជាន នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ នឹង
 រលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣៤០) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា វចី-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត
 ណា ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបណ្ណានំ
 តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ
 តត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបណ្ណានំ
 កាមាវចរានំ ឥតវេសំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ វេទិសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ ។

(៣៤០) យស្ស កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស វេទិសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ កាមាវចរានំ
 បច្ចិមចិត្តស្ស ឧប្បនក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 កាមាវចរានំ បច្ចិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចាវចរេ អរូចា-
 វចរេ បច្ចិមអវិកានំ យេ ច រូចាវចរំ អរូចាវចរំ
 ឧបបជ្ឈិត្វា បរិនិព្វាយស្សន្តិ តេសំ ចវន្តានំ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ វេទិ-
 សង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ចិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិចារបច្ចិមចិត្តសមដ្ឋិនំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ចិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តេសំ កាយសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ វេទិសង្ខារោ

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន កាន់តតិ-
 យជ្ឈាន និងកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់
 ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន និងរបស់សត្វជា
 រូបាវចរៈ និងជាអរូបាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង វចី-
 សង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣៤១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ វចី-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួក
 សត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បា-
 នក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ
 និងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ច័មភព ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ
 និងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលចូល កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបាវចរៈ
 ហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បុត នឹងមិនរលត់ទៅ តែវចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ

សង្ខារយមកេ បរិនិព្វានស្ស និរោធិវារោ

ច ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន វចីសម្ពុទ្ធារោ
ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសម្ពុទ្ធារោ ន ជិវុជ្ឈិស្ស-
តីតិ ។ អាមន្តា ។

(៣២២) យស្ស កាយសម្ពុទ្ធារោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតីតិ ។ កាមាវចរោ
បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចាវចរេ អរូចា-
វចរេ បច្ឆិមភវីកាណំ យេ ច រូចាវចរំ អរូចាវចរំ
ឧបបជ្ឈិត្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តាណំ តេសំ
កាយសម្ពុទ្ធារោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ
ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
ណោ តេសំ កាយសម្ពុទ្ធារោ ច ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ចិត្ត-
សម្ពុទ្ធារោ ច ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសម្ពុទ្ធារោ
ន ជិវុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។

(៣២៣) យស្ស វចីសម្ពុទ្ធារោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អវិភក្កាអវិ-
ចារបច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា អវិភក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ

សង្ខារយមកៈ បរិវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

នឹងមិនរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹង
មិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។

(៣៤២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់
ពួកសត្វ ជាការមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
ឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាការ-
មាវចរៈ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ឆមកត ក្នុងប្បាវចរៈ និងក្នុង
អរុប្បាវចរៈ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលចូល កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់
អរុប្បាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បាត នឹងមិនរលត់ទៅ តែចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅ
ផង ក្នុងក្នុងក្នុងក្នុង ។ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹង
មិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។

(៣៤៣) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តេសំ វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ វចីសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ
 ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្ស-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។

(៣២២) យត្ថ កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្ស-
 តិ ។ បេ ។

(៣២៥) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។
 កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្ស-
 តិ រូបាវចរោ អរូបាវចរោ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខា-
 រោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខា-
 រោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ វចីសង្ខារោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ តែចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វ
ទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង កង
កងក្លុណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់
ទៅឬ ។ អើ ។

(៣៤៤) កាយសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីណា ។ បេ ។

(៣៤៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កងទី
ណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។
ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាកាយវិចារៈ នឹងកើតឡើង កងលំ-
ដាប់ នៃចិត្តណា កងឧប្បទក្លុណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត កាយសង្ខារ
របស់ពួកសត្វ ជាកាយវិចារៈ នឹងរបស់ពួកសត្វ ជារូបាវិចារៈ នឹងជាអរូ-
បាវិចារៈទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្ត
ជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង កងលំដាប់
នៃចិត្តណា កងកងក្លុណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ចតុត្ត-
ជ្ឈាន នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិរាស្ស ទិវោធាវិកេ

ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ត
 វេសិស្មោរោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ត កាយ-
 ស្មោរោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិ-
 យជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ត វេសិស្មោរោ ន
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ត កាយស្មោរោ ន
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 អវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តសមម្ពីនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្ត-
 រា អវិតក្កសវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ត វេសិស្មោរោ
 ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ កាយស្មោរោ ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។

(៣៤៦) យស្ស យត្ត កាយស្មោរោ ន ធិរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ត ចិត្តស្មោរោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។
 កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ
 តេសំ តត្ត កាយស្មោរោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ នោ
 ច តេសំ តត្ត ចិត្តស្មោរោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ

សង្ខារយមកៈ បរិវត្តិវារៈ និពោធិវារៈ

នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់
 សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែល
 ចូលកាន់ ទុក្ខយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ
 តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ
 ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែល
 ចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ
 ផង កាយសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣៤៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាភាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ក្នុងទុប្បទេក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត កាយសង្ខារ របស់ពួក
 សត្វ ជាភាមាវចរៈ និងរបស់ពួកសត្វ ជាវិញ្ញាវចរៈ និងជាអវិញ្ញាវចរៈ
 ទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

បច្ចិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 កាយសម្ព័រោ ច ន និរុដ្ឋិស្សតិ ចិត្តសម្ព័រោ ច
 ន និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ
 ន និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសម្ព័រោ ន
 និរុដ្ឋិស្សតិតិ ។ អាមន្តា ។

(៣៤៧) យស្ស យត្ថ វេសម្ព័រោ ន និរុដ្ឋិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ ន និរុដ្ឋិស្សតិតិ ។
 អភិធម្មអភិចារបច្ចិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អភិធម្មអភិចារំ បច្ចិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
 បន្ទានំ តេសំ តត្ថ វេសម្ព័រោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ
 បច្ចិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ វេសម្ព័រោ ច ន និរុដ្ឋិស្សតិ ចិត្តសម្ព័រោ
 ច ន និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្ត-
 សម្ព័រោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស តត្ថ វេសម្ព័រោ
 ន និរុដ្ឋិស្សតិតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

កាយសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង ចិត្ត-
 សង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង កងកងកណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត កងទី
 នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់
 ទៅ កងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កង
 ទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣៤៧) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។ ចិត្តជា
 ទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា កងទីប្បទេក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន
 កាន់តតិយជ្ឈាន និងកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះ តែ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ កងទី
 នោះទេ វចីសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង
 ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង កងកងកណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត កង
 ទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់
 ទៅ កងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទី
 នោះឬ ។ អើ ។

សង្ហាយមកេ បរិនិវាស្ស និរោធហំ

(៣២៨) យស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តស្ស
 វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វំ បន វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ
 និរុជ្ឈត្តិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុលោ
 វិទា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ
 និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ វចីសង្ខារោ
 និរុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ
 អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្កុលោ តេសំ វចីសង្ខារោ
 ច និរុជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ ។

(៣២៩) យស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វំ បន
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈ-
 ត្តិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុលោ វិទា
 អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ និរោធស-
 មាបន្នានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
 និរុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ
 អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្កុលោ តេសំ ចិត្តសង្ខា-
 រោ ច និរុជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

(៣៤៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
 របស់សត្វណា រលត់ហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ
 ឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូល កាន់និរោធិ និង
 របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត និង
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែ
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ វចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង កាយសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុង-
 ក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(៣៤៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា រលត់ហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ
 ឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូល កាន់និរោធិ និង
 របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត និង
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែ
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង កាយសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខ-
 ណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣៥០) យស្ស វេសិសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិត្ត តស្ស វេសិសង្ខារោ និរុជ្ឈ-
 តិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិបា វិតក្ក-
 វិបារេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិត្ត ទោ
 ច តេសំ វេសិសង្ខារោ និរុជ្ឈិតិ វិតក្កវិបារានំ កង្ក-
 ក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិត្ត វេសិសង្ខារោ
 ច និរុជ្ឈិតិ ។

(៣៥១) យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ ។ មេ ។

(៣៥២) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈ-
 តិ តស្ស តត្ថ វេសិសង្ខារោ និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ ទុតិ-
 យជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្ប-
 ស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខា-
 រោ និរុជ្ឈិតិ ទោ ច តេសំ តត្ថ វេសិសង្ខារោ
 និរុជ្ឈិត្ត បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ
 អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតិ វេសិសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិត្ត ។ យស្ស វា បន យត្ថ វេសិសង្ខារោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៥០) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា រលត់ហើយ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធនិងរបស់អសញ្ញា-
 សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទប្បទេក្ខណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងក្នុងក្ខ-
 ណៈ នៃចិត្ត ព្រោះរៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែវចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ រលត់
 ហើយផង វចីសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

(៣៥១) កាយសង្ខារ រលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣៥២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា វចី-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន រលត់
 ទៅ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែវចី-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ
 របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន រលត់
 ទៅផង វចីសង្ខារ រលត់ហើយផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈ
 និងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា

សង្ខារយមកេ បរិគ្គារាស្ស ឆិពោធាវារោ

និរុជ្ឈិត តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ ។ បឋ-
មជ្ឈានំ សមាបន្តានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សា-
សានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សា-
សប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ រូបាវចរានំ អរូ-
បាវចរានំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ នោ ច
តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ បឋមជ្ឈានំ
សមាបន្តានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតំ
កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតំ ។

[៣៥៣] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ
តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ ។ អាមត្តា ។
យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ តស្ស
តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ នោ
ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ អស្សាស-
ប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
ច និរុជ្ឈិតំ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតំ ។

សង្ខារយមកៈ បរិគ្គិវារៈ និរោធិវារៈ

រលត់ហើយ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ
 ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះឯង
 ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សា-
 សៈ និងរបស់ពួកសត្វ ជាព្រាវចរៈ និងជាអព្រាវចរៈទាំងនោះ ក្នុង
 ក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ រលត់
 ហើយ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ
 ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ដែល
 ចូល កាន់បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយផង កាយសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុង
 ក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៥៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងអស់នោះ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត និង
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង កាយសង្ខារ
 រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣៥៤) យស្ស យត្ថ វេសិសម្ព័ន្ធារោ និរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ និរុជ្ឈិត្ថ តស្ស
 តត្ថ វេសិសម្ព័ន្ធារោ និរុជ្ឈិតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បានក្ខណោ វិហា វិតក្កវិចារហិ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ និរុជ្ឈិត្ថ យោ ច
 តេសំ តត្ថ វេសិសម្ព័ន្ធារោ និរុជ្ឈិតិ វិតក្កវិចារាវនំ
 កដ្ឋក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ ច និរុជ្ឈិត្ថ
 វេសិសម្ព័ន្ធារោ ច និរុជ្ឈិតិ ។

(៣៥៥) យស្ស កាយសម្ព័ន្ធារោ ន និរុជ្ឈតិ
 តស្ស វេសិសម្ព័ន្ធារោ ន និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ និរុជ្ឈិត្ថ ។
 យស្ស វា បន វេសិសម្ព័ន្ធារោ ន និរុជ្ឈិត្ថ តស្ស
 កាយសម្ព័ន្ធារោ ន និរុជ្ឈិតិ ។ នត្ថិ ។

(៣៥៦) យស្ស កាយសម្ព័ន្ធារោ ន និរុជ្ឈតិ
 តស្ស ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ ន និរុជ្ឈិត្តាតិ ។ និរុជ្ឈិត្ថ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ ន និរុជ្ឈិត្ថ តស្ស
 កាយសម្ព័ន្ធារោ ន និរុជ្ឈិតិ ។ នត្ថិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៥៤) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា លេត់ទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ លេត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា លេត់ហើយ ក្នុងទីណា វចី-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ លេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងអស់នោះ លេត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ៃនចិត្ត និងក្នុង
 ក្នុងក្ខណៈ ៃនចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ
 តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ លេត់ហើយផង វចីសង្ខារ លេត់ទៅផង
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ ៃនពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៥៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេត់ទៅ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនលេត់ហើយឬ ។ លេត់ហើយ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេត់ហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វ
 នោះ មិនលេត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។

(៣៥៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនលេត់ហើយឬ ។ លេត់ហើយ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេត់ហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វ
 នោះ មិនលេត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវិស្ស ទិពោធាវិពោ

(៣៥៧) យស្ស វេសិសម្ពុរោ ន និរុជ្ឈិតិ តស្ស
ចិត្តសម្ពុរោ ន និរុជ្ឈិតានិ ។ និរុជ្ឈិត ។ យស្ស
វា បន ចិត្តសម្ពុរោ ន និរុជ្ឈិត តស្ស វេសិសម្ពុរោ
ន និរុជ្ឈិតិ ។ នត្ថ ។

(៣៥៨) យត្ថ កាយសម្ពុរោ ន និរុជ្ឈិតិ ។ បេ ។

(៣៥៩) យស្ស យត្ថ កាយសម្ពុរោ ន និរុជ្ឈិតិ
តស្ស តត្ថ វេសិសម្ពុរោ ន និរុជ្ឈិតានិ ។ បវេមជ្ឈានំ
សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សា-
សេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ
តេសំ តត្ថ កាយសម្ពុរោ ន និរុជ្ឈិតិ លោ ច
តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពុរោ ន និរុជ្ឈិត ទុតិយជ្ឈានំ
តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សា-
សេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
បន្នានំ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេ
អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសម្ពុរោ ច
ន និរុជ្ឈិតិ វេសិសម្ពុរោ ច ន និរុជ្ឈិត ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និពោធិវារៈ

(៣៥៧) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។ មួយយ៉ាង ទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ វចីសង្ខារ របស់ សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។

(៣៥៨) កាយសង្ខារ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣៥៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទី ណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ របស់តួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និង របស់តួកសត្វ ជាអ្វីប្រាវចរៈ និងជាអ្វីប្រាវចរៈទាំងនោះ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ មិនរលត់ទៅ ក្នុង ទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់ទុ- តិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិង បស្សាសៈ និងរបស់តួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ក្នុងក្នុងក្ខ- ណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់តួក សុទ្ធាវសសត្វ ក្នុងចិត្តទី២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំង នោះ មិនរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ មិនរលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន យត្ថ វេសិស្វារោ ន និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតតិ ។ ទុតិ-
 យជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សា-
 សានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ វេសិស្វារោ ន
 និរុជ្ឈិត ោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ន និរុជ្ឈិត ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ
 អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ យេវ
 វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 ចតត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិយេ ចិត្ត
 វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វេសិស្វារោ ច
 ន និរុជ្ឈិត កាយសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិត ។

(៣ ៦ ០) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន
 និរុជ្ឈិត តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិតតិ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិនា អស្សា-
 សប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត ោ ច តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត សុទ្ធាវាសំ ឧបបជ្ជន្តានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទី
ណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់
តតិយជ្ឈាន មិនរលត់ហើយ ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិង
បស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
ជាមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះឯង
ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទក្រណៈ
នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់
ចតុត្ថជ្ឈាន ក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
បស្សាសៈ និងរបស់ពួកសុទ្ធាវសសត្វ ក្នុងចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ
និងរបស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយផង កាយសង្ខារ មិន
រលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣៦០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុង
ទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្រណៈ
នៃចិត្ត និងក្នុងក្នុងក្រណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈ
និងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
មែនជាមិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួក
សត្វ ដែលចូល កាន់សុទ្ធាវស និងរបស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ

សង្ខារយមកេ បរិក្កិរាស្ស ទំរោធិវារោ

ន និរុជ្ឈិតំ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ច ន និរុជ្ឈិតុ ។ យស្ស
វា បន យត្ថ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ន និរុជ្ឈិតុ តស្ស តត្ថ
កាយសម្ពុទ្ធារោ ន និរុជ្ឈិតំ ។ អាមន្តា ។

(៣៦០) យស្ស យត្ថ វេទីសម្ពុទ្ធារោ ន និរុជ្ឈិតុ
តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ន និរុជ្ឈិតុ ។ សព្វេសំ
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិណា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ វេទីសម្ពុទ្ធារោ ន និរុជ្ឈិតុ នោ
ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ន និរុជ្ឈិតុ សុម្ពាវាសំ
ឧបបន្ននំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ តត្ថ វេទីសម្ពុទ្ធារោ
ច ន និរុជ្ឈិតំ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ច ន និរុជ្ឈិតុ ។
យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ន និរុជ្ឈិតុ តស្ស
តត្ថ វេទីសម្ពុទ្ធារោ ន និរុជ្ឈិតំ ។ អាមន្តា ។

(៣៦២) យស្ស កាយសម្ពុទ្ធារោ និរុជ្ឈិតុ តស្ស
វេទីសម្ពុទ្ធារោ និរុជ្ឈិតុ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន
វេទីសម្ពុទ្ធារោ និរុជ្ឈិតុ តស្ស កាយសម្ពុទ្ធារោ និរុជ្ឈិ-
តំ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិណា អស្សា-
សប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ និរោធសមា-
បន្ននំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ វេទីសម្ពុទ្ធារោ និរុជ្ឈិតុ

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

មិនរលត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ មិនរលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា
កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣៦១) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ វចី-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃ
ចិត្ត និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិភក្តៈនិងវិចារៈ ក្នុង
ទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ
ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាវស
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ មិនរលត់
ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
ណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិន
រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣៦២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ វចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់
ទៅឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូល កាន់និរោធិ
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត
និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ អស្សា-
សប្បស្សាសាទំ កង្កក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខារោ ច
និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ ។

(៣៦៣) យស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយ-
សង្ខារោ និរុជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខ-
ណោ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
ណោ និរោចសមាបន្នាទំ អសញ្ញាសត្តាទំ តេសំ
ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ កាយ-
សង្ខារោ និរុជ្ឈតិ អស្សាសប្បស្សាសាទំ កង្កក្ខណោ
តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ
ច និរុជ្ឈតិ ។

(៣៦៤) យស្ស វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិម-
ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ
នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតវេសំ
វិតក្កវិចារាទំ កង្កក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខារោ
ច និរុជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណិត យមក:

តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ វិចីសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុង-
ក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(៣៦៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅថ្ម ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់
ទៅថ្ម ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូល កាន់និរោធ
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត
និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុង-
ក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(៣៦៤) វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅថ្ម ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់
ទៅទេ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ រលត់ទៅផង
ចិត្តសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

សង្ខារយមកេ បវត្តិវាស្ស ខិរោធខិរោ

យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វច័-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ វិហា វិតក្កវិចារហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខា-
 រោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ វច័សង្ខារោ និរុជ្ឈតិ
 វិតក្កវិចារានំ កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ វច័សង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ ។

(៣ ៦ ៥) យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ ។ បេ ។

(៣ ៦ ៦) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ វច័សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ ទុតិយ-
 ជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ អស្សាសប្បស្សា-
 សានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈ-
 តិ នោ ច តេសំ តត្ថ វច័សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ
 បវេមជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ កាមាវចរានំ អស្សា-
 សប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ វច័សង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ វច័សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ

សង្ខារយមកៈ បរិក្ការៈ និរោធិវៈ

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ វិចីសង្ខារ របស់
 សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូល
 កាន់និរោធិ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទប្បទ-
 ក្ខណៈ នៃចិត្ត នឹងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈ
 នឹងវិចារៈ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅទេ ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង វិចីសង្ខារ រលត់ទៅផង
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

(៣៦៥) កាយសង្ខារ រលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣៦៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន នឹងកាន់តតិ-
 យជ្ឈាន រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុង
 ទីនោះ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ
 ទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន នឹងរបស់
 ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ រលត់ទៅផង វិចីសង្ខារ នឹងរលត់
 ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។
 មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ ។ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សា-
 សេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ
 តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ
 តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ
 កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ វចីសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតំ កាយសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិតំ ។

(៣៦៧) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិតំ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេ-
 ហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 និរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 និរុជ្ឈិតំ អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិតំ កាយសង្ខារោ
 ច និរុជ្ឈិតំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់
 ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុង
 ឧប្បទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វ ជា
 រូបាវចរៈ និងជាអរូបាវចរៈទាំងនោះ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
 ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែកាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន នឹងរលត់
 ទៅផង កាយសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈ
 និងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៦៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ នៃចិត្ត និងក្នុង
 ក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទី
 នោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ រលត់
 ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

សង្ការយមកេ បរិក្ការិយ្យ ឆិរោធិវារោ

(៣៦៨) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ សវិ-
 តក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កណោ តេសំ តត្ថ
 វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ វិតក្កវិចារាណំ កង្ក-
 ក្កណោ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ
 ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ វចី-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 នក្កណោ វិណា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្កណោ
 តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច
 តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ វិតក្កវិចារាណំ កង្ក-
 ក្កណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ
 វចីសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ ។

(៣៦៩) យស្ស កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ តស្ស
 វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បានក្កណោ វិណា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស
 កង្កក្កណោ និរោធសមាប្បញ្ញំ អសញ្ញាសត្តាណំ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ

សង្ខារយមកៈ បរិច្ឆារៈ និពោធិវារៈ

(៣៦៨) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែល
 ប្រកបដោយវិតកៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ រលត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង
 ក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃពួកវិតកៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់
 សត្វនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
 នោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្នុងណាៈ នៃចិត្ត នឹងក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃចិត្ត
 ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតកៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃពួកវិតកៈ
 និងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៦៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
 ដែលចូល កាន់និរោធិ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ
 ក្នុងឧប្បាទក្នុងណាៈ នៃចិត្ត នឹងក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
 ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កសវិតារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ក-
 ណោ អវិតក្កអវិតារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋំនំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អវិតក្កអវិតារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈតិ វចីសង្ខារោ ច ន
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន វចីសង្ខារោ ន
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ ។
 អាមន្តា ។

(៣៧០) យស្ស កាយសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បនិក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្កណោ និរោធសមាបន្តានំ អសញ្ញ-
 សន្តានំ តេសំ កាយសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ លោ ច
 តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្កណោ តេសំ កាយសង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈតិ
 ចិត្តសង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បន ចិត្តសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈ របស់សត្វសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្ក-
 ណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ នឹងមិនរលត់
 ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់
 ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ អើ ។

[៣៧០] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 អស់ ដែលចូលកាន់និរោធិ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់
 ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងក្នុងក្កណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
 ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់
 ទៅផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្កណៈ នៃចិត្តជាទី
 បំផុត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

សង្គារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ទំរេធាវិរោ

[៣៧០] យស្ស វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិរោ វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ និរោនសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត លោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខា-
 រោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ អវិតក្កអវិចារេបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិត ចិត្ត-
 សង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វចីសង្ខារោ ន
 និរុជ្ឈិតិ ។ សវិតក្កសវិចារេបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ
 វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត អវិតក្កអវិចារេបច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 វចីសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិត ។

[៣៧២] យត្ថ កាយសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិត
 ។ បេ ។

[៣៧៣] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន
 និរុជ្ឈិត តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

(៣៧១) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
 ដែលចូល កាន់និរោធិ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ
 ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាក
 ពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិន
 រលត់ទៅទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង ចិត្ត-
 សង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា
 នឹងមិនរលត់ទៅ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងក្លិនក្ខណៈ នៃចិត្ត
 ជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ តែវចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្លិនក្ខណៈ
 នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ។

(៣៧២) កាយសង្ខារ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣៧៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 ណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

បឋមជ្ឈានំ សមាបន្ទានំ កាហាវចរានំ អស្សា-
 សប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំយេវ វិនា
 អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ រូទាវ-
 ចរានំ អរូទាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសម្ព័រោ
 ន ជិវុជ្ឈិតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសម្ព័រោ
 ន ជិវុជ្ឈិស្សិតិ សវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមម្ពីនំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សិតិ
 ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្ទានំ អស្សា-
 សប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំយេវ វិនា
 អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ ចត្ត-
 ជ្ឈានំ សមាបន្ទានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 កាយសម្ព័រោ ច ន ជិវុជ្ឈិតិ វចីសម្ព័រោ ច ន
 ជិវុជ្ឈិស្សិតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ វចីសម្ព័រ-
 ោ ន ជិវុជ្ឈិស្សិតិ តស្ស តត្ថ កាយសម្ព័រោ
 ន ជិវុជ្ឈិតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
 សមាបន្ទានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្ខណោ
 តេសំ តត្ថ វចីសម្ព័រោ ន ជិវុជ្ឈិស្សិតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ កាយសម្ព័រោ ន ជិវុជ្ឈិតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

កាយសង្ខារ របស់តួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់
 បឋមជ្ឈាន និងរបស់តួកសត្វ ជាវុប្បាវចរៈ និងជាអវុប្បាវចរៈទាំងនោះ
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និង
 ក្នុងក្លិនក្លណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 ក្នុងទីនោះ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់
 ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
 របស់តួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្លិនក្លណៈ នៃ
 ចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន
 និងរបស់តួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំង
 នោះ មិនរលត់ទៅឯង វិចីសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងក្នុងក្លិនក្លណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
 ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចី-
 សង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន នឹងមិន
 រលត់ទៅ ក្នុងក្លិនក្លណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែ
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ

សង្ខារយមកេ បរិនិវាស្ស ទំពោធាពោ

សវិតក្កសវីចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កោណា អវិតក្កអ-
 វីចារបច្ឆិមចិត្តសមម្ពំនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិ-
 តក្កអវីចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ តតិ-
 យជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បា-
 ទក្កោណា តេសំយេវ វីនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស កង្កក្កោណា ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ តត្ថ វបិសម្ព័រោ ច ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ
 កាយសម្ព័រោ ច ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។

(៣៧២) យស្ស យត្ថ កាយសម្ព័រោ ន ជិ-
 វុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិស្ថិតិ ។
 សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កោណា វីនា អស្សា-
 សប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្កោណា តេសំ តត្ថ
 កាយសម្ព័រោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសម្ព័រោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ក-
 ោណា អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសម្ព័រោ
 ច ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ចិត្តសម្ព័រោ ច ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសម្ព័រោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិស្ថិតិ ។ អាមត្តា ។

សង្ខារយមកៈ បរិក្ការៈ និរោធារៈ

ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែល
 ប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះឯង
 ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន និងរបស់ពួកសត្វ
 ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់
 ទៅផង កាយសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សា-
 សៈនិងបស្សាសៈ និងក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សា-
 សៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៧២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 នៃចិត្ត និងក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
 បស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំង
 នោះ មិនរលត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ
 នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣៧៥) យស្ស យត្ថ វេសិសម្ពុរោ ន និរុជ្ឈិត
តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ ន និរុជ្ឈិស្សិតតិ ។ សព្វេសំ
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិបា វិតក្កវិបារហិ ចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពុរោ ន និរុជ្ឈិត នោ
ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ ន និរុជ្ឈិស្សិត អវិ-
តក្កអវិបារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ
តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពុរោ ច ន និរុជ្ឈិត ចិត្តសម្ពុ-
រោ ច ន និរុជ្ឈិស្សិត ។ យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្ត-
សម្ពុរោ ន និរុជ្ឈិស្សិត តស្ស តត្ថ វេសិសម្ពុរោ ន
និរុជ្ឈិតតិ ។ សវិតក្កសវិបារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ ន និរុជ្ឈិស្សិត នោ ច
តេសំ តត្ថ វេសិសម្ពុរោ ន និរុជ្ឈិត អវិតក្កអវិបារ-
បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
ចិត្តសម្ពុរោ ច ន និរុជ្ឈិស្សិត វេសិសម្ពុរោ ច ន
និរុជ្ឈិត ។

(៣៧៦) យស្ស កាយសម្ពុរោ និរុជ្ឈិត

អភិធម្មបិណ្ឌ យមក:

(៣៧៥) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត និង
 ក្នុងក្លីក្លណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ
 តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះទេ វចីសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង ចិត្ត-
 សង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្លីក្លណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងក្លីក្លណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជាមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំង
 នោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្លីក្លណៈ
 នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៧៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ហើយ

សង្ការយមកេ បរិវត្តិវាស្ស និរោធិកេ

តស្ស វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សវិតក្កសវិតារ-
 បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិតារបច្ឆិមចិត្ត-
 សមដ្ឋិនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិតារំ
 បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិត
 លោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ
 កាយសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិត វចីសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វា បន វចីសង្ខារោ ។ បេ ។
 អាមនា ។

[៣៧៧] យស្ស កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិត តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ តេសំ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិត លោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ កាយសង្ខារោ
 ច និរុជ្ឈិត ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមនា ។

[៣៧៨] យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិត ។ បេ ។

[៣៧៩] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និពោធិវារៈ

វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត
 ណា ក្នុងក្នុងក្នុងណា៖ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ តែវចី-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់
 ពួកសត្វ ក្រៅនេះ រលត់ហើយផង វចីសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(៣៧៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ហើយ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 រលត់ហើយ ក្នុងក្នុងក្នុងណា៖ នៃចិត្តជាទីបំផុត តែចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ក្រៅ
 នេះ រលត់ហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(៣៧៨) កាយសង្ខារ រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣៧៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុង
 ទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

កាមាវចរេ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 និរុដ្ឋិតោ នោ ច តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុដ្ឋិ-
 ស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ ឥតរេសំ កាមាវច-
 រានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច និរុដ្ឋិតោ វេ-
 សង្ខារោ ច និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 វេទិសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ
 និរុដ្ឋិតាតិ ។ រូបាវចរានំ អរូបាវចរានំ តេសំ តត្ថ
 វេទិសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ និរុដ្ឋិតោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវ-
 ចរានំ តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ច និរុដ្ឋិស្សតិ
 កាយសង្ខារោ ច និរុដ្ឋិតោ ។

(៣៨០) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ និរុដ្ឋិតោ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតីតិ ។ កាមាវ-
 ចរេ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ និរុដ្ឋិតោ នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 និរុដ្ឋិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ ឥតរេសំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច និរុដ្ឋិតោ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុដ្ឋិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់
 តតិយជ្ឈាន រលត់ហើយ ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងកាមា-
 វចរៈ ក្នុងទីនោះ តែវចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ និងមិនរលត់
 ទៅ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វជាតាមាវចរៈទាំងនោះ
 ក្រៅនេះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយផង វចិត្តសង្ខារ
 និងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វណា និងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ វចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាប្រាវចរៈ
 និងជាអប្រាវចរៈទាំងនោះ និងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ វចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន និងរលត់ទៅ
 ផង កាយសង្ខារ រលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣៨០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ និងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុង
 កាមាវចរៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ និងមិន
 រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈនោះ
 ក្រៅនេះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិ-
 យជ្ឈាន រលត់ហើយផង ចិត្តសង្ខារ និងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវិស្ស និរោធិកេ

យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ កាយសង្ខារោ និរុដ្ឋិតាតិ ។ ចតុត្ថជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ និរុដ្ឋិតុ បឋមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ច និរុដ្ឋិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច និរុដ្ឋិតុ ។

(៣៨០) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ និរុដ្ឋិតុ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ សវិ-
 តក្កសវិចារក្ខមិយំ បច្ឆិមចិត្តស្ស ភង្គក្កណោ តេសំ
 តត្ថ វចីសង្ខារោ និរុដ្ឋិតុ នោ ច តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ ឥតរេសំ សវិតក្កសវិចារ-
 ក្ខមិយំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ច និរុដ្ឋិតុ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ច និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ
 និរុដ្ឋិតាតិ ។ អវិតក្កសវិចារក្ខមិយំ តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វចី-
 សង្ខារោ និរុដ្ឋិតុ សវិតក្កសវិចារក្ខមិយំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ច និរុដ្ឋិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច និរុដ្ឋិតុ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
 របស់ពួកសត្វ ជាប្រាថ្នា រឺ ជាអរូបាថ្នា រឺ ជាអរូបាថ្នាទាំងនោះ ដែលចូល កាន់
 ចក្ខុតជ្ឈាន នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វជាតាមាថ្នា
 ទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិ-
 យជ្ឈាន នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ រលត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣៨១) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ហើយ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុង
 សវិតក្កសវិចារក្ខមិ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ
 រលត់ហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងសវិតក្កសវិចារក្ខមិ ក្នុង
 ទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ
 ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងអវិតក្កសវិចារក្ខមិ ក្នុង
 ទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
 ទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ រលត់
 ហើយផង ក្នុងសវិតក្កសវិចារក្ខមិ ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

[៣៨២] យស្ស កាយសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិត
តស្ស វេទីសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតីតិ ។ នត្ថំ ។
យស្ស វា បន វេទីសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស
កាយសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិតាតិ ។ និរុដ្ឋិត ។

[៣៨៣] យស្ស កាយសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិត
តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតីតិ ។ នត្ថំ ។
យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស
កាយសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិតាតិ ។ និរុដ្ឋិត ។

[៣៨៤] យស្ស វេទីសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិត តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតីតិ ។ នត្ថំ ។ យស្ស
វា បន ចិត្តសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស វេ-
ទីសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិតាតិ ។ និរុដ្ឋិត ។

[៣៨៥] យត្ថ កាយសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិត
។ បេ ។

[៣៨៦] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន
និរុដ្ឋិត តស្ស តត្ថ វេទីសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតីតិ ។
រូចាវចរាណំ អរូចាវចរាណំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
ន និរុដ្ឋិត នោ ច តេសំ តត្ថ វេទីសង្ខារោ ន

អភិធម្មបិណ្ឌ យមក:

[៣៨២] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វ នោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

[៣៨៣] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

[៣៨៤] វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅហើយឬ ។ រលត់ហើយ ។

[៣៨៥] កាយសង្ខារ មិនរលត់ហើយ កងទីណា ។ បេ ។

[៣៨៦] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ កងទីណា វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាអុប្បាវចរៈ និងជាអរុប្បាវចរៈ ទាំងនោះ មិនរលត់ហើយ កងទីនោះ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន

សង្ហាយមកេ បរិវ័ត្តិវិស្ស ទិហេធាវិកេ

ជិវុជ្ឈិស្សតិ រូចាវចរេ អរូចាវចរេ សវិតក្កសវិចារ-
 បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្ត-
 សមដ្ឋីនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ
 បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបណ្ណានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច
 ន ជិវុជ្ឈិត្ត វចីសង្ខារោ ច ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ វចីសង្ខារោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ន ជិវុជ្ឈិត្តាតិ ។
 កាមាវចរេ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបណ្ណានំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ
 ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ តោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខា-
 រោ ន ជិវុជ្ឈិត្ត រូចាវចរេ អរូចាវចរេ សវិតក្កស-
 វិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិម-
 ចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិ-
 ចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
 បណ្ណានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ
 ច ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ន ជិវុជ្ឈិត្ត ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ និរោធិវារៈ

មែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ក្នុងក្លណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ក្នុងរូបាវចរៈ និងអរូបាវចរៈ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល
 កាន់ចតុតជ្ឈាន និងរបស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ ហើយ
 ផង វិចីសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន និងមិន
 រលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងកាមាវចរៈ ក្នុងទីនោះ
 តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ ក្នុងទី
 នោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ
 ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹង
 កើតឡើង ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្លណៈនៃចិត្តជាទីបំផុត ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ
 វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចតុតជ្ឈាន និងរបស់អសព្វា-
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ មិនរលត់ហើយ
 ផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣៨៧) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត្តំ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត្តំ ។
 ចក្កត្ថជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត្តំ ទោ ច
 តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត្តំ រូចាវចរេ
 អរូចាវចរេ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញសត្តានំ
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិត្តំ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិត្តំ ។ យស្ស វា បន
 យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត្តំ តស្ស តត្ថ កា-
 យសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត្តានិ ។ កាមាវចរេ បច្ឆិម-
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន
 និរុជ្ឈិត្តំ ទោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ន និរុជ្ឈិត្តំ រូចាវចរេ អរូចាវចរេ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ច ន និរុជ្ឈិត្តំ កាយសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិត្តំ ។

(៣៨៨) យស្ស យត្ថ វិសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត្តំ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិត្តំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៨៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ក្នុង
 ទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាប្បញ្ចវចរៈ និងជាអប្បញ្ចវចរៈ ទាំងនោះ
 ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ កាយ-
 សង្ខារ របស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ហើយផង ចិត្តសង្ខារ មិន
 រលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងករណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងប្បញ្ចវចរៈ និងក្នុង
 អប្បញ្ចវចរៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
 ណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិន
 រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងករណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងកាមាវចរៈ ក្នុងទី
 នោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ហើយ
 ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ
 ផង កាយសង្ខារ មិនរលត់ហើយផង ក្នុងក្នុងករណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត
 ក្នុងប្បញ្ចវចរៈ និងក្នុងអប្បញ្ចវចរៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៨៨) វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទនិរោធាវោ

អវិភក្កាអវិចារក្ខមិយំ តេសំ វត្ត វច្ឆិសង្ខារោ ន ទិវុជ្ឈិត្ត
 នោ ច តេសំ វត្ត ចិត្តសង្ខារោ ន ទិវុជ្ឈិត្ត
 អវិភក្កាអវិចារក្ខមិយំ បច្ចិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អ-
 សញ្ញាសត្តានំ តេសំ វត្ត វច្ឆិសង្ខារោ ច ន ទិវុជ្ឈិត្ត
 ចិត្តសង្ខារោ ច ន ទិវុជ្ឈិត្ត ។ យស្ស វា បន
 យត្ត ចិត្តសង្ខារោ ន ទិវុជ្ឈិត្ត តស្ស វត្ត
 វច្ឆិសង្ខារោ ន ទិវុជ្ឈិត្ត ។ សវិភក្កាសវិចារក្ខមិយំ
 បច្ចិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ វត្ត ចិត្តសង្ខារោ
 ន ទិវុជ្ឈិត្ត នោ ច តេសំ វត្ត វច្ឆិសង្ខារោ
 ន ទិវុជ្ឈិត្ត អវិភក្កាអវិចារក្ខមិយំ បច្ចិមចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វត្ត ចិត្តសង្ខារោ ច
 ន ទិវុជ្ឈិត្ត វច្ឆិសង្ខារោ ច ន ទិវុជ្ឈិត្ត ។

និរោធាវំ និដ្ឋិតំ ។

(៣៨៧) យស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈិតិ តស្ស
 វច្ឆិសង្ខារោ ទិវុជ្ឈិតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បន
 វច្ឆិសង្ខារោ ទិវុជ្ឈិតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈ-
 ិតិ ។ នោ ។ យស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈ-
 ិតិ តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ទិវុជ្ឈិតិ ។ នោ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិពោធិវារៈ

វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ក្នុងអវិតក្កអវិចារក្ខមិ មិនរលត់ហើយ
 ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់
 ទៅ ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់
 ហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃចិត្តជា
 ទីបំផុត ក្នុងអវិតក្កអវិចារក្ខមិ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់
 សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងសវិ-
 តក្កសវិចារក្ខមិ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជាមិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់អសព្វាសត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ មិនរលត់ហើយផង ក្នុងក្នុងក្លណៈ នៃ
 ចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងអវិតក្កអវិចារក្ខមិ ក្នុងទីនោះ ។

ចប់ និពោធិវារៈ ។

(៣៨៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ មិនមែនទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វចីសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 កើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើត
 ឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ មិនមែនទេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តស្ស កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ នោ ។ យស្ស វេទិសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈតីតិ ។ នោ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ តស្ស វេទិសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ នោ ។ យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
 តត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈតីតិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ តតិ-
 យជ្ឈានេ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច
 តត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈតិ ។ បេ ។ ឥតវេសំ
 យត្ថកានំ សទិសំ ។ យស្ស យត្ថ កាយសង្ខា-
 រោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ យស្សកម្មិ យស្សយត្ថ-
 កម្មិ សទិសំ ។

(៣៧០) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 វេទិសង្ខារោ ច និរុជ្ឈតីតិ ។ វិតក្កវិចារាវាចំ កង្កក្កុលោ
 តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ វេទិ-
 សង្ខារោ ច និរុជ្ឈតិ វិចារា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុលោ វិចារា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស
 កង្កក្កុលោ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ វេទិសង្ខារោ
 ច ច និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន វេទិសង្ខារោ

អភិធម្មបំណិក យមកៈ

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ កាយសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា
 កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ មិនមែនទេ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា រលត់ទៅ វិចីសង្ខារ របស់
 សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ កាយសង្ខារ កើតឡើង
 ក្នុងទីណា វិចីសង្ខារ រលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ កើត
 ឡើង ក្នុងទុតិយជ្ឈាន និងក្នុងតតិយជ្ឈាននោះ តែវិចីសង្ខារ មិនរលត់
 ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់សត្វក្រៅនេះ ដូចគ្នានឹង
 ពាក្យថា ក្នុងទីណា ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុង
 ទីណា ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា
 ក្នុងទីណាក្តី ដូច ។ គា ។

(៣៧០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅទេឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិហារៈ តែវិចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ
 ដែលចូលកាន់និរោធិ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង
 វិចីសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងទុច្ចានក្នុងណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
 ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងក្នុងក្នុងក្នុងណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
 ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិហារៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា

សង្ខារយមកេ បរិគ្គារស្ស ឧប្បាទនិរោធារោ

ន និរុជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។
 អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វច្ឆិ-
 សង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ
 នុប្បជ្ឈតិ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ វិនា វិតក្កវិនាហេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វច្ឆិសង្ខារោ
 ច ន និរុជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ ។

(៣៧០) យស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ តេសំ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខា-
 រោ ច ន និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ
 ន និរុជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។
 អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិរោធិវារៈ

មិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ វចី-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួក
អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
ជាមិនកើតឡើងទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធនិង
របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ រលត់ទៅផង កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងផង
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
និងក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

(៣៧១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ មិនរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត តែចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ
ដែលចូលកាន់និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង
ចិត្តសង្ខារ មិនរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ
ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វណា មិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង
ឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

នុប្បជ្ជតិ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
នក្ខណោ និរោធសមាប្បន្នំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ
ចិត្តសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច
នុប្បជ្ជតិ ។

(៣៧២) យស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
ភក្កក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ នោ ច
តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈតិ វិនា វិតក្កវិចារេហិ
ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ និរោធសមាប្បន្នំ អសញ្ញ-
សត្តានំ តេសំ វចីសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខា-
រោ ច ន និរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ
ន និរុជ្ឈតិ តស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតីតិ ។ វិតក្ក-
វិចារានំ ឧប្បានក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ន និ-
រុជ្ឈតិ នោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ វិនា
វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ និរោធសមា-
ប្បន្នំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ន
និរុជ្ឈតិ វចីសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជតិ ។

(៣៧៣) យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់
និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅផង កាយសង្ខារ
មិនកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សា-
សៈនិងបស្សាសៈ ។

(៣៧២) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ មិនលេចទៅឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ
មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងកូណៈ នៃចិត្ត តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
មិនមែនជាមិនលេចទៅទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់
និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ
មិនលេចទៅផង ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈ
និងវិចារៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេច
ទៅ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅ ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ
តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ
របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិន
លេចទៅផង វចីសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទកូណៈ នៃចិត្ត
ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

(៣៧៣) កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

សង្ខារយមកេ បរិក្កិរាស្ស ឧប្បទនិរោធិវកេ

[៣៧៤] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិតិ
។ បេ ។ យស្សកម្មិ យស្សយត្ថកម្មិ សទិសំ ។
យស្សយត្ថកេ និរោធសមាបណ្ណនន្តំ ន លត្តតិ ។

[៣៧៥] យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស
វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិតុតិ ។ អាមត្តា ។ អតីតា បុត្តា
ឧប្បាទវារេបិ និរោធិវារេបិ ឧប្បាទនិរោធិវារេបិ សទិ-
សំ វិត្តារេតតំ^(១) ។

[៣៧៦] យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតិ
តស្ស វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិតិ ។ អាមត្តា ។
យស្ស វា បន វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិតិ តស្ស
កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតិ ។ កាមាវចរោ បច្ឆិ-
មចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តវា
កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតិ រូចាវចរេ អរូ-
ចាវចរេ បច្ឆិមកវិកានំ យេ ច រូចាវចរំ អរូចាវចរំ
ឧបបជ្ជិតុ បរិនិព្វាយស្សន្តំ តេសំ ចវណ្ណំ តេសំ
វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិតិ យោ ច តេសំ កាយ-
សង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតិ ឥតរេសំ វចីសង្ខារោ ច
និរុជ្ឈិតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជិតិ ។

១ ម. វិត្តារេតតំ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទនិរោធហារៈ

(៣៧៤) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ៗ បេ ៗ ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី ដូច ៗ គ្នា ៗ ពាក្យថា របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធបណ្ឌិតមិន បាន (មិនគួរពោល) ក្នុងពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាឡើយ ។

(៣៧៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ វិច័- សង្ខារ របស់សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ បុច្ឆា ជាអតីត បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូច ៗ គ្នា ក្នុងឧប្បទនិរោធហារៈផង ក្នុងនិរោធហារៈ ផង ក្នុងឧប្បទនិរោធហារៈផង ។

(៣៧៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង វិច័សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិច័សង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើត ឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើត ឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បទនិរោធហារៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត វិច័សង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើត ក្នុងបច្ចិមភព ក្នុងវុប្បាវចរៈ នឹងក្នុងអវុប្បាវចរៈ នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលចូលទៅ កាន់វុប្បាវចរៈ នឹងកាន់អវុប្បាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បុត នឹងរលត់ទៅ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង មិនកើតឡើងទេ វិច័សង្ខារ របស់ពួកសត្វក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៣៧៧) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ កាមាវចរោ បច្ចិ-
 មចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 កាមាវចរោ បច្ចិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូទាវចរេ អរូ-
 ទាវចរេ បច្ចិមកវិកាដំ យេ ច រូទាវចរំ អរូទាវចរំ
 ឧបបជ្ឈិត្វា ហិណិទ្វាយស្សន្តំ តេសំ ចវន្តាដំ តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(៣៧៨) យស្ស វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វេទិសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ចិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តេសំ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ វេទិ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ វេទិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៣៧៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាកាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាកាមាវចរៈ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ចិមភព ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ និងរបស់ពួកសត្វនោះ។ ដែលចូលទៅ កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន នឹងរលត់ទៅ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។

(៣៧៨) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។

សង្ហារយមកេ បវត្តិវារស្ស ឧប្បទនិពោធកិរោ

(៣៧៧) យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ បេ ។

(២០០) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ ធុតិយ-
 ជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ
 និរុជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ វេទិសង្ខារោ
 ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ វេទិសង្ខារោ
 និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្ស-
 តិ ។ កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ
 វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ
 តេសំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ច
 និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

សង្ខារយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បាទនិរោធិវារៈ

(៣៧៧) កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៤០០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទី

ណា វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់តតិយជ្ឈាន និង

កាន់តតិយជ្ឈាន នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វ

ទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ពួក

សត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន នឹងកើត

ឡើងផង វិចីសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត

វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ

របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់

ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង

ឧប្បាទក្នុងណាៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ វិចីសង្ខារ

របស់ពួកសត្វ ជាអរូបាវចរៈ និងជាអរូបាវចរៈទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ

ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី

នោះទេ វិចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន និងពួក

សត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ

នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២០១) យស្ស យត្ថ កាយសម្ព័រោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ កាយសម្ព័រោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ កាមាវចរាធំ
 បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 កាមាវចរាធំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈាធំ ស-
 មាបន្នាធំ រូមាវចរាធំ អរូមាវចរាធំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ព័-
 រោ និរុជ្ឈិស្សតិ យោ ច តេសំ តត្ថ កាយសម្ព័រោ ឧប្ប-
 ជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈាធំ ទុតិយជ្ឈាធំ តតិយជ្ឈាធំ សមា-
 បន្នាធំ ឥតរេសំ កាមាវចរាធំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ព័-
 រោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសម្ព័រោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២០២) យស្ស យត្ថ វេទិសម្ព័រោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ វេទិសម្ព័រោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កាអវិចារំ
 បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ទុតិយជ្ឈាធំ តតិយជ្ឈាធំ
 ចតុត្ថជ្ឈាធំ សមាបន្នាធំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៤០១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទីផុត
 របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ទុប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ចិត្តសង្ខារ
 របស់ពួកសត្វ ជាប្តូរវិចារៈ នឹងជាអប្តូរវិចារៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់
 ចក្កតជ្ជាន នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល
 កាន់បឋមជ្ជាន កាន់ទុតិយជ្ជាន និងកាន់តតិយជ្ជាន នឹងរបស់ពួកសត្វ
 ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ នឹងកើត
 ឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៤០២) វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា វិចី-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត
 ណា ក្នុងទុប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ជាន កាន់តតិយជ្ជាន និងកាន់ចក្កតជ្ជាន

សង្ខារយមពេ បរិវត្តិវិស្ស ឧប្បទានិពេណវិពេ

និរុដ្ឋិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វិចីសម្ពុំរោ ឧប្បជ្ជិ-
ស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ វត-
រេសំ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពុ-
រោ ច និរុដ្ឋិស្សតិ វិចីសម្ពុំរោ ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។

(២០៣) យស្ស កាយសម្ពុំរោ ឧប្បជ្ជិស្សតិ
តស្ស វិចីសម្ពុំរោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ ។ កាមាវចរានំ
បច្ចិមចិត្តស្ស ឧប្បានិក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
កាមាវចរានំ បច្ចិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ រូចាវចរេ អរូចា-
វចរេ បច្ចិមភវិកានំ យេ ច រូចាវចរំ អរូចាវចរំ ឧប-
បជ្ជិត្វា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តានំ តេសំ កា-
យសម្ពុំរោ ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ វិចីសម្ពុំរោ
ន និរុដ្ឋិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ចិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
ណោ អវិតក្កសវិចារបច្ចិមចិត្តសមម្ពីនំ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា អវិតក្កសវិចារំ បច្ចិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ តេសំ
កាយសម្ពុំរោ ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ វិចីសម្ពុំរោ ច ន
និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បន វិចីសម្ពុំរោ ។ បេ ។
អាមនា ។

សង្ខារយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បទានិកាធារៈ

នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វតាំងនោះ នឹងមិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែល
ចូល កាន់បឋមជ្ឈាន នឹងរបស់ពួកសត្វ ជាអូប្បាវចរៈ នឹងជាអរូប្បាវចរៈ
តាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង
ក្នុងទីនោះ ។

(៤០៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង វចី-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់
ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
ឧប្បទេស្តណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វជាតាមាវចរៈ
របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ច័យភព ក្នុងរូប្បាវចរៈ នឹងក្នុងអរូប្បាវចរៈ
នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលចូលទៅ កាន់រូប្បាវចរៈ នឹងកាន់អរូប្បា-
វចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បាត នឹងមិនកើតឡើង តែវចីសង្ខារ
របស់សត្វតាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទី
បំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃ
ចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្នុង ។ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់សត្វតាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង
វចីសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់
សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(២០២) យស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ កាមាវច-
 រាណំ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា កាមាវចរាណំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ រូទា-
 វចរេ អរូទាវចរេ បច្ឆិមភវិកាណំ យេ ច រូទាវចរំ
 អរូទាវចរំ ឧបបដ្ឋិត្តា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តាណំ
 តេសំ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ លោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កដ្ឋក្ខណោ
 តេសំ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ
 ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ
 ។ បេ ។ អាមត្តា ។

(២០៣) យស្ស វេសិសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អវិភក្កអវិចារបច្ឆិម-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិ-
 ភក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ តេសំ វេសិសង្ខារោ
 នុប្បជ្ជិស្សតិ លោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កដ្ឋក្ខណោ តេសំ វេសិសង្ខារោ
 ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(២០៤) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់
 ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ទម្រង់ទុក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ កាយសង្ខារ
 របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ចិមភព ក្នុងរូបាវចរៈ និងក្នុងអរូបាវចរៈ
 និងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលចូលទៅ កាន់រូបាវចរៈ និងកាន់អរូបា-
 វចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បាត នឹងមិនកើតឡើង តែចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង
 ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(២០៥) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងទម្រង់ទុក្ខណៈ
 នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ វចីសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជានឹងមិនរលត់ទៅទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង
 ផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

សង្ខារយមកេ បរិគ្គិវារស្ស ឧប្បាទនិកោណិកោ

(២០៦) យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ បេ ។

(២០៧) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិ-
ស្សតិ តស្ស តត្ថ វេសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។
កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
ស្សតិ រូបាវចរោ អរូបាវចរោ តេសំ តត្ថ កា-
យសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វេស-
សង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋំ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
ស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបណ្ណានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេ-
សំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ វេសង្ខារោ
ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ វេស-
សង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខា-
រោ នុប្បជ្ជិស្សតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
សមាបណ្ណានំ តេសំ តត្ថ វេសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ

សង្ខារយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បទានិពោធិវារៈ

(៤០៦) កាយសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៤០៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីណា វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បទានិក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតា-
 មាវចរៈ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាវប្បាវចរៈ និងជាអវប្បាវចរៈទាំង
 នោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិន
 មានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត
 ណា ក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន
 និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង វិចីសង្ខារ នឹងមិន
 រលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វ
 ណា នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹង
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែល
 ចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

លោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ
 សវិតក្កិសវិទារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កិអ-
 វិទារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិ-
 តក្កិអវិទារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
 បន្ទានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តត្ថ វេសិសង្ខារោ ច
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(២០៥) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិតិ ។
 កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្ទានំ រូបាវចរានំ អរូបាវច-
 រានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ លោ
 ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិ-
 មចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(២០៧) យស្ស យត្ថ វេសិសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
 នោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ
 ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែល
 ចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ
 ផង កាយសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៤០៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្នុងណាៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតា-
 មាវចរៈ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជារូបាវចរៈ នឹងជាអរូបាវចរៈទាំង
 នោះ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ
 កាយសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ
 នឹងមិនលេត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្នុងណាៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងទីនោះ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ក្នុងទីណា ។ បេ ។ អើ ។

(៤០៩) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា

សង្ហាយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទនិពេជវិពោ

តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតិភិ ។
 អវិភក្កិអវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិភក្កិអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
 បន្នានំ តេសំ តត្ថ វិចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជិស្សតិ លោ-
 ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ បច្ឆិម-
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 វិចីសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ន
 និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(២០០) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
 វិចីសង្ខារោ និរុដ្ឋិត្តាភិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បន វិចីសង្ខារោ និរុដ្ឋិត្ត តស្ស កាយសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ជតិភិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិចារ
 អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និពេ-
 ជសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វិចីសង្ខារោ និ-
 រុដ្ឋិត្ត លោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ អស្សា-
 សប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វិចីសង្ខារោ
 ច និរុដ្ឋិត្ត កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

សង្ខារយមកៈ បរិវត្តិវារៈ ឧប្បទានិរោធិវារៈ

ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជា
 ទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បទានុក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន
 កាន់តតិយជ្ឈាន និងកាន់បត្តតជ្ឈាន នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ
 ទេ វិចីសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្ត-
 សង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងទី
 នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ក្នុងទីណា
 ។ បេ ។ អើ ។

(៤១០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ
 របស់សត្វណា រលត់ហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង
 ឬ ។ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធិ និង
 របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ រលត់ហើយ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត
 និងក្នុងឧប្បទានុក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
 បស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ
 វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ រលត់ហើយផង កាយសង្ខារ កើត
 ឡើងផង ក្នុងឧប្បទានុក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យថា ឧប្បាទកំរេ បច្ចុប្បន្នោនាតីតា បុត្តា អនុ-
លោមម្បិ បច្ចុនិយម្បិ វិភត្តំ ឯវំ ឧប្បាទនិរោធកំរេបិ
បច្ចុប្បន្នោនាតីតា បុត្តា អនុលោមម្បិ បច្ចុនិយម្បិ
វិភជិតតំ ។

(៤០០) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
វា បទ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខា-
រោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
វិទា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វចីសង្ខារោ
និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខា-
រោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(៤០២) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បទ
ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈ-
តីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិទា អស្សា-
សប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមា-
បន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ

អភិធម្មបិដក យមក:

អនុលោមក្តី បច្ចុនិយៈក្តី ជាបច្ចុប្បន្នបថា និងជាអតីតបថា ដែលចែក
ហើយ ក្នុងឧប្បទេវារៈ យ៉ាងណា ក៏អនុលោមក្តី បច្ចុនិយៈក្តី ជា
បច្ចុប្បន្នបថា និងជាអតីតបថា ក្នុងឧប្បទេវារៈ បណ្ឌិត គប្បី
ចែក យ៉ាងនោះដែរ ។

(៤១១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង វិចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើត
ឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធន និងពួកអសញ្ញា
សត្វ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងកងក្លណៈ
នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បទេវារៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈ
និងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ
វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ កើត
ឡើងផង ក្នុងឧប្បទេវារៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(៤១២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង
ឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធន និងពួកអសញ្ញាសត្វ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងកងក្លណៈ នៃចិត្ត និង
ក្នុងឧប្បទេវារៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បទនិរោធកំពោ

នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សា-
សប្បស្សាសាទំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
ច និរុដ្ឋិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៣) យស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
បន ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស វចីសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិនា
វិតក្កវិនាវេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមា-
បន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ និរុដ្ឋិ-
ស្សតិ នោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ វិតក្ក-
វិនាវានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច
និរុដ្ឋិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៤) យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

(២០៥) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតីតិ ។ ទុតិយ-
ជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សា-
សាទំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ និរុដ្ឋិស្សតិ

សង្ខារយមកៈ បរិក្ការៈ ឧប្បាទនិរោធាវៈ

តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ កើតឡើងផង
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(២១៣) វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង
ឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធន និងពួកអសញ្ញាសត្វ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃចិត្ត និង
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ តែ
វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង វិចីសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បា-
ទក្ខណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

(២១៤) កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២១៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន
កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ
តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

បឋមជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ កាមាវចរានំ អស្សា-
 សប្បស្សនាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ វេទិសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបដ្ឋានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សនាសានំ
 កង្កក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សនាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ រូចាវចរានំ អរូចាវចរានំ
 តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
 តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានំ សមា-
 បដ្ឋានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សនាសានំ ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ
 កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៦) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្ស-
 តិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

ពួកសត្វជាតាមាវចរៈ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន កាយសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង វចីសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់
 សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 ឯង ជាតាមាវចរៈ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងក្នុងក្ខណៈ នៃពួក
 អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ នឹងរបស់ពួកសត្វ ជាអរុប្បាវចរៈ និងជាអរុប្បាវចរៈ
 ទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាក
 ពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតា-
 មាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន នឹងរលត់ទៅផង កាយ-
 សង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 ក្នុងទីនោះ ។

(២១៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុង
 ទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវាស្ស ឧប្បាទនិកាយោ

សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិនា អស្សាសប្បស្សា-
 សេហំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សាសប្បស្សាសាទំ ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៧) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ សព្វេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិនា វិតក្កវិចារេហំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ វិតក្ក-
 វិចារាទំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ច និរុជ្ឈិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

សង្ខារយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទនិរោធិវារៈ

ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត
 និងក្នុងឧប្បទនកណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង កាយ-
 សង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បទនកណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 ក្នុងទីនោះ ។

(២១៧) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា

ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងក្នុងកណៈ នៃចិត្ត និងក្នុង
 ឧប្បទនកណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ
 តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅផង វចីសង្ខារ កើតឡើង
 ផង ក្នុងឧប្បទនកណៈ នៃពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

(៤០៨) យស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 វចីសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ វិបា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ យោ ច តេសំ វចី-
 សង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ តេសំ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ វចីសង្ខារោ
 ច ន និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន វចីសង្ខារោ
 ន និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។
 អាមន្តា ។

(៤០៩) យស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ វិបា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ យោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក យមកៈ

(៤១៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងករណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្នុងករណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាក ពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន ជាទីនឹងមិនរលត់ទៅទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន វិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្នុងករណៈ នៃចិត្ត ជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់ សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង វិចីសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។

(៤១៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធនិងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុង ក្នុងករណៈ នៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្នុងករណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួក អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា ទីនឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង

សង្ខារយមកេ បរិវត្តិវិស្ស ឧប្បាទនិរោធហិរោ

ចិត្តសង្ខារោ ច ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន
ចិត្តសង្ខារោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ
នុប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមត្តា ។

(២២០) យស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
កង្កក្ខណោ វិទា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
ទក្ខណោ និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ វចី-
សង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ន ជិវុជ្ឈិ-
ស្សតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ន ជិវុជ្ឈិ-
ស្សតិ តស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមត្តា ។

(២២១) យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

(២២២) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ
តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ន ជិវុជ្ឈិស្សតីតិ ។
បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្ប-
ស្សាសានំ កង្កក្ខណោ តេសំយេវ វិទា អស្សាស-
ប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ រូចាវចរានំ
អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ

សង្ការយមកៈ បវត្តិវារៈ ឧប្បទនិរោធិវារៈ

ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងកងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងទេ ។ អើ ។

[២២០] វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធិ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងកងក្ខណៈ នៃចិត្ត នឹងក្នុងឧប្បទនក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិភក្កៈនិងវិចារៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងកងក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់ទៅ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងទេ ។ អើ ។

[២២១] កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[២២២] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងកងក្ខណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ នឹងរបស់ពួកសត្វ ជាវុប្បាវចរៈ នឹងជាអវុប្បាវចរៈទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បទនក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

អរិយធម៌បិណ្ឌ យមកំ

លោ ច តេសំ តត្ថ វេសិស្ត្រាហោ ន ទិវុជ្ឈិស្សតិ
 សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អវិតក្កអ-
 វិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
 កង្កក្កុណោ តេសំយេវ វិណា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសត្ត្រាហោ ច ទុប្ប-
 ជ្ឈតិ វេសិស្ត្រាហោ ច ន ទិវុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បន យត្ថ វេសិស្ត្រាហោ ន ទិវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ
 កាយសត្ត្រាហោ ទុប្បជ្ឈតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយ-
 ជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បា-
 ទក្កុណោ តេសំ តត្ថ វេសិស្ត្រាហោ ន ទិវុជ្ឈិស្សតិ
 លោ ច តេសំ តត្ថ កាយសត្ត្រាហោ ទុប្បជ្ឈតិ
 សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អវិតក្កអវិ-
 ចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋិនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិ-
 តក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ

អភិធម្មបិណ្ឌ យមកៈ

តែវិចីស្ន័រ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្លិនក្លាណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងក្លិនក្លាណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ក្នុងឧប្បាទក្លាណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ មិនកើតឡើងផង វិចីស្ន័រ ទើងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីស្ន័រ របស់សត្វណា ទើងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចីស្ន័រ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ទើងមិនរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្លាណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងក្លិនក្លាណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ វិចីស្ន័រ របស់សត្វទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន

សង្ការយមពេ បរិក្កិរាស្ស ឧប្បាទនិពោធាព

តតិយន្ត្រានំ សមាបដ្ឋានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
កង្កក្ខណោ តេសំយេវ វិនា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ ចតុត្ថន្ត្រានំ សមាបដ្ឋានំ
អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តតុ វចីសង្ខារោ ច ន
និរុដ្ឋិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជតិ ។

(២២៣) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជ-
តិ តស្ស តតុ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ ។
សព្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិនា អស្សាសប្ប-
ស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តតុ
កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ តតុ ចិត្ត-
សង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តតុ កាយសង្ខារោ ច នុប្ប-
ជ្ជតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ន និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា
បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស តតុ
កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។

(២២៤) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ តស្ស
តតុ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ ។ សព្វេសំ
ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិនា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តតុ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ

សង្ខារយមកៈ បរិក្ខារៈ ឧប្បទានិពោធិវៈ

និងកាន់តតិយជ្ឈាន និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន និង
របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ មិនកើត
ឡើងផង កងកងកុណៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងកងឧប្ប-
ទានុណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ កងទី
នោះ ។

(៤២៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង កងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។ កាយ-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង កងកងកុណៈ នៃចិត្ត
និងកងឧប្បទានុណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈនិងបស្សា-
សៈ កងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹង មិន
រលត់ទៅ កងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិន
កើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង កងកងកុណៈ នៃចិត្ត
ជាទីបំផុត កងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
ណា នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិន
កើតឡើង កងទីនោះទេ ។ អើ ។

(៤២៤) វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង កងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ កងទីនោះឬ ។ វិចី-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង កងកងកុណៈ នៃចិត្ត
និងកងឧប្បទានុណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិភក្កៈនិងវិចារៈ កងទីនោះ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

លោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន និរុជ្ឈិស្សតិ
 បច្ចិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 វចីសង្ខារោ ច នុប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ន និរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន
 និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។
 អាមណា ។

(២២៥) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ សវិតក្កសវិចារបច្ចិម-
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិចារបច្ចិមចិត្តសមដ្ឋិនំ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ចិមចិត្ត
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត លោ
 ច តេសំ វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ កាយ-
 សង្ខារោ ច នុប្បជ្ជិត្ត វចីសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន វចីសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមណា ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះទេ វិចីសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្ត-
 សង្ខារ នឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងទី
 នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនរលត់
 ទៅ ក្នុងទីណា វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ទេឬ ។ អើ ។

(២៥៥) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ វិចី-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
 ក្នុងក្នុងក្នុងណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ តែវិចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ
 ក្រៅនេះ មិនកើតឡើងហើយផង វិចីសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

សង្ខារយមកេ បរិក្កិរាស្ស ឧប្បទនិរោធខិរោ

(២២៦) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ។ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតុ តោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ កាយសង្ខារោ
 ច ឧប្បជ្ជិតុ ចិត្តសង្ខារោ ច និរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តសង្ខារោ និរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ជិតុតិ ។ អាមន្តា ។ បេ ។

យថា និរោធខិរោ អតីតនាណកតា បុត្តា អនុ-
 លោមម្បិ បច្ឆនិយម្បិ វិកត្តំ ឯវំ ឧប្បាទនិរោធខិរោបិ
 អតីតនាណកតា បុត្តា អនុលោមម្បិ បច្ឆនិយម្បិ
 វិកជិតតំ អសម្មោហាន្តេន ។ និរោធខិរោ សទិសំ ។
 នត្ថំ នាណករណំ ។

ឧប្បទនិរោធខិរំ និដ្ឋិតំ ។
 បរិក្កិរោ ។

សង្ខារយមកៈ បរិក្ការៈ ឧប្បាទនិរោធាវៈ

(២២៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងករណីៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត តែចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់
 ពួកសត្វក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងរលត់ទៅផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងរលត់ទៅ កាយសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ បេ ។

អនុលោមក្តី បច្ចុនិយៈក្តី ជាអតីតបច្ចា នឹងជាអនាគតបច្ចា ដែល
 លោកចែកហើយ ក្នុងនិរោធាវៈ យ៉ាងណា អនុលោមក្តី បច្ចុនិយៈក្តី
 ជាអតីតបច្ចា នឹងជាអនាគតបច្ចា បណ្ឌិត ដែលមិនផ្ទៀង គប្បីចែក
 ក្នុងឧប្បាទនិរោធាវៈ យ៉ាងនោះដែរ ។ ពាក្យ ក្នុងនិរោធាវៈ ដូច ។
 គ្នា ។ ការធ្វើឲ្យផ្សេងៗ គ្នា មិនមានឡើយ ។

ចប់ ឧប្បាទនិរោធាវៈ ។

ចប់ បរិក្ការៈ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

បរិញ្ញាវិញ្ញា

[២៥៧] យោ កាយសង្ខារំ ចរិជាណាតិ សោ
វចីសង្ខារំ ចរិជាណាតីតិ ។ អាមន្តា ។ យោ វា បទ
វចីសង្ខារំ ចរិជាណាតិ សោ កាយសង្ខារំ ចរិជាណា-
តីតិ ។ អាមន្តា ។

យថា ខន្ធយមកេ បរិញ្ញាវារំ វិភត្តំ ឯវំ សង្ខារ-
យមកេចិ បរិញ្ញាវារំ វិភជិតតំ ។

បរិញ្ញាវារំ និដ្ឋិតំ ។

សង្ខារយមកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក យមកៈ

បរិញ្ញាវិវរៈ
ញ

(៤២៧) សត្វណា កំណត់ដឹង នូវកាយសង្ខារ សត្វនោះ
ឈ្មោះថាកំណត់ដឹង នូវវចីសង្ខារឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត
សត្វណា កំណត់ដឹង នូវវចីសង្ខារ សត្វនោះ ឈ្មោះថាកំណត់ដឹង
នូវកាយសង្ខារឬ ។ អើ ។ បរិញ្ញាវរៈ កងខន្ធយមកៈ ដែលលោក
ចែកហើយ យ៉ាងណា បរិញ្ញាវរៈ កងសង្ខារយមកៈ បណ្ឌិត គប្បី
ចែក យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ បរិញ្ញាវិវរៈ ។

ចប់ សង្ខារយមកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ

យមកស្ស ទតិយោ ភគោ

មាតិកាបទានី

មាតិកា	ជាតយមកំ	អង្កេ
បណ្ឌិតវរោ	. . . . .	១
ទទេសវរោ	. . . . .	”
និទេសវរោ	. . . . .	៤
បទេសោធនវរោ	. . . . .	”
បទេសោធនមូលចក រោ	. . . . .	៧
សទេណាគវរោ	. . . . .	១០
សទេណាគមូលចកវរោ	. . . . .	១២
បវត្តវរោ	. . . . .	១៣
ទប្បទវរោ	. . . . .	”
បរិញ្ញាវរោ	. . . . .	១៦

សប្បយមកំ

បណ្ឌិតវរោ	. . . . .	១៦
ទទេសវរោ	. . . . .	”

អភិធម្មបិដក

យមកៈ ទុតិយភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ជាតយមកៈ	ទំព័រ
បណ្ឌិតវរៈ		១
ទេសវរៈ		”
និទេសវរៈ		៤
បទេសាធនវរៈ		”
បទេសាធនមូលចកវរៈ		៧
សុទ្ធាតវរៈ		១០
សុទ្ធាតមូលចកវរៈ		១២
បវត្តវរៈ		១៣
ទប្បទវរៈ		”
បរិញ្ញាវរៈ		១៦
សប្បយមកៈ		
បណ្ឌិតវរៈ		១៦
ទេសវរៈ		”

មាតិកាបន្តានិ

មាតិកា	អង្កែក
និទ្ទេសវារោ	២០
បទសោធនវារោ	"
បទសោធនមូលចក្កវារោ	២២
សុទ្ធសច្ចវារោ	២៤
សុទ្ធសច្ចមូលចក្កវារោ	២៥
បរិគ្គវារោ	២៧
ឧប្បទេវារោ	"
និពេធវារោ	៧៧
ឧប្បទេនិពេធវារោ	១១៨
បរិញ្ញាវារោ	១៤១

សង្ខារយមកំ

បណ្ឌិតវារោ	១៤៥
ឧទ្ទេសវារោ	"
និទ្ទេសវារោ	១៤៧
បទសោធនវារោ	"
បទសោធនមូលចក្កវារោ	១៤៧

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
និទ្ទេសវារៈ	២០
បទសោធនវារៈ	”
បទសោធនមូលចកវារៈ	២២
សទ្ធសច្ចវារៈ	២៤
សទ្ធសចមូលចកវារៈ	២៥
បវត្តិវារៈ	២៧
ឧប្បទវារៈ	”
និរោធហវារៈ	៧៧
ឧប្បទនិរោធហវារៈ	១១៨
បរិញ្ញាវារៈ	១៤១

សង្ខារយមកៈ

បណ្ឌិតវារៈ	១៤៥
ឧទ្ទេសវារៈ	”
និទ្ទេសវារៈ	១៤៧
បទសោធនវារៈ	”
បទសោធនមូលចកវារៈ	១៤៧

មាតិកាបន្តានិ

មាតិកា	អង្កែក
សុទ្ធសង្ខារវេទ	១៥១
បវត្តវេទ	១៥៣
ឧប្បទេវវេទ	"
និកេធហវេទ	១៧៧
ឧប្បទេនិកេធហវេទ	២៣៣
បរិញ្ញាវេទ	២៥៦

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
សុទ្ធសង្ខារវារៈ	១៥១
បវត្តិវារៈ	១៥៣
ឧប្បាទវារៈ	”
និរោធហវារៈ	១៧៧
ឧប្បាទនិរោធហវារៈ	២៣៣
បរិញ្ញាវារៈ	២៥៦

វិទ្យាវិទ្យបត្តិ

វិទ្យាវិទ្យា	អវិទ្យាវិទ្យា	អង្គ រដ្ឋលេខាយំ	
ធាតុ	ធាតុ	១២	១៧
មនោវិញ្ញាណធាតុ	មនោវិញ្ញាណធាតុ	១៥	៨
វិចីសង្ខារេវ	វិចីសង្ខារេវ ។	១៥១	៣
ច ន	ន	២២៣	១៦

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
មិនហៅថាវាសធាតុផង	មិនហៅថាវាសធាតុផង ។	៨	១០
មិនហៅថាធាតុទេ ។	មិនហៅថាធម្មធាតុទេ ។	១២	៧
មិនហៅថាសច្ចៈផង	មិនហៅថាសច្ចៈផង ។	២៦	១៥
មគ្គដ៏ប្រសើរ	មគ្គ	៤៦	១៦
មិនកើតឡើងផង	នឹងមិនកើតឡើងផង	,,	២០
មិនកើតឡើងហើយ	មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ៥៤		១៣
បាន	មិនបាន	៦៧	៥
នឹងបាន	នឹងមិនបាន	,,	១១
មិនកើតឡើងឬ ។	នឹងមិនកើតឡើងឬ ។	៧៦	៣
មិនកើតឡើងហើយ ។	កើតឡើងហើយ ។	,,	៥
មិនកើតឡើងផង	មិនកើតឡើងហើយផង	៧៧	៥
។ មគ្គសច្ច	។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច	៧៨	១៥
នឹងមិនរលត់	នឹងមិនរលត់	១១០	១៧
រលត់ទៅផង ។	មិនរលត់ទៅផង ។	១២០	១៣
មិនមែនជាមិនរលត់ទៅទេ	មិនមែនមិនកើតឡើងទេ	,,	១៧
ចិត្តសង្ខារ ។	វចិត្តសង្ខារ ។	១៤៦	១២

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ បន្ទាត់	
កើតឡើងហើយ	កើតឡើង	១៧៥	១៥
ចាកពួកអស្សាសៈនិង បស្សាសៈ ។	ចាកពួកអស្សាសៈនិង បស្សាសៈ នឹងមិនកើតឡើងផង		
	កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងផង	១៨៨	៧
កើតឡើងហើយ	(កើតឡើងហើយ)	១៧១	២
វិនចិត្ត	វិនចិត្ត	២២១	៤
អរូបាវចរៈ	អរូបាវចរៈ	២៣០	១៧
ចិត្តជាទីផុត	ចិត្តជាទីបំផុត	២៤០	៥

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ ៖

Printing costs were met through the gift of

Wat. Sotoshu Kinryuzan Daikakuji Temple

The Rev. Tetsuei Araki

Higashi 11-chome, Kita 10-jo, Higashi-ku, Sapporo-shi, Hokkaido 065
Japan

この本は次の方によって復刻されました。

曹洞宗 金龍山 大覚寺 住職 荒木哲英
〒065 北海道札幌市東区北10条東11丁目

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ

ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL. 88 (of 110 volumes total)
"ABHIDHAMMA PITAKA"
Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh
Reproduced with the kind cooperation of the
TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE
First edition December 8, 1994
Printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ (南伝大蔵経) 全110巻・第88巻アビダンマピタカ (論部)

発行：プノンペン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ (南伝大蔵経) 復刻救援委員会

発行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

